

Šolarji raziskujejo Pišce

Festival turizma

PIŠCE - V tukajšnji osnovni šoli se pripravljajo na festival turizma, ki na pobudo Turistične zveze Slovenije letos poteka pod naslovom Pridite k nam na počitnice. Po besedah Anice Butkovič, učiteljice kombiniranega 3. in 4. razreda v OŠ Pišce, so se pišečki šolarji lotili omenjene teme z dveh vidikov.

Po besedah učiteljice se želijo na turističnem festivalu dobro odrezati tudi z drugim delom naloge, v katerem preučujejo pišečko ljudsko izročilo. Delajo tehten zapis o pišečkih ljudeh in deželi, za kar veliko delajo na terenu.

Z nalogo se bodo predstavili 10. marca na področnem tekmovanju na Senovem.

L. M.

PRVI FESTIVAL SLOVENSKEGA FILMA

Filmski sklad Republike Slovenije, ki ga od letos vodi novomeški filmski ustvarjalec Filip Robar Dorin, organizira 25. pregled slovenske filmske ustvarjalnosti. Pod nazivom 1. festival slovenskega filma bo potekal od 11. do 14. marca v portoroškem Avditoriju pod pokroviteljstvom predsednika države Milana Kučana. Na festivalu bodo zavrtili tri nove celovečerne filme, predstavljeni bodo ambiciozni projekti mladih bodočih režiserjev z AGRFT, nekdanjih zanimivih dokumentarnih filmov, med njimi film o legendarnih baletnikih Pinu in Pii Mlakar, ter večji televizijski projekti.

Bernard Coursat

Coursat prejel nagrado GZS za izjemne dosežke

Tudi okrogla miza

LJUBLJANA - Bernard Coursat, predsednik uprave Revoza, je v petek poleg kolegov iz štirih drugih podjetij prejel nagrado Gospodarske zbornice Slovenije za izjemne dosežke trajnejšega pomena v gospodarstvu. Pet nagrad za izjemne dosežke v podjetništvu so podelili tudi vodilnim mozem petih manjših podjetij.

Pred podelitvijo nagrad je zbornica pripravila okroglo mizo o tem, ali se je mogoče izogniti uvozu in izvozu podjetniškega kapitala. O tem sta med drugim govorila tudi Bernard Coursat in Miloš Kovačič. Coursat je razložil, zakaj se je Renault odločil za naložbo v Novem mestu, in poudaril, da bi se danes verjetno odločili za Poljsko. Medtem ko jih pri nas delovna ura stane 40 francoskih frankov, bi jih tam le 15.

Miloš Kovačič iz Krke je predstavil primer prodaje Novotermaja tujcem, pri kateri so posebej pazili, da so ohranili vsa delovna mesta, poleg tega pa tam še zdaj ne dela noben tujec.

Nova porodnišnica - stari spori

Štirje ginekologi zahtevali odstop predstojnika oddelka dr. Marjana Pavlina, ker jim ne zaupa samostojnega dela - Pol leta bo oddelek vodil prof. Božo Kralj iz Ljubljane

NOVO MESTO - Večletna nasprotja, zamere in očitki med štirimi specialisti ginekologi na ginekološko-porodniškem oddelku novomeške bolnišnice in predstojnikom tega oddelka dr. Marjanom Pavlinom so dosegla vrhunec z zahtevo štirih specialistov po odstopu oziroma zamenjavi predstojnika.

O tem je tekla beseda na sestanku, ki ga je 26. februarja sklical direktor novomeške bolnišnice dr. Tone Starc, poleg prizadetih pa so se ga udeležili tudi prim. Janez Zajec, državni sekretar v ministrstvu za zdravstvo, predstavnik zdravniške zbornice dr. Možina, dekan Višje šole za zdravstvene delavce in pred nedavnim upokojeni predstojnik ginekološke klinike v Ljubljani prof. dr. Božo Kralj.

Glavni očitke, ki leti na predstojnika dr. Pavlina, je, da mlajšim specialistom ne zaupa samostojnega dela in jim tako onemogoča hitrejšo strokovno rast in napredovanje. "Dr. Pavlin je dober strokovnjak in odličen delavec,

vendar mora biti predstojnik tudi dober učitelj," pravi direktor dr. Starc. Prvič je do podobne zahteve prišlo že leta 1994, takrat je vodstvo bolnice zahtevalo, da se stvari spremenijo in da se odnosi izboljšajo. Poleg tega so takrat presodili, da bi notranji pretresi slabo vplivali tudi na gradnjo nove porodnišnice, s katero je bilo že tako in tako več kot preveč težav.

Vendar se z vselitvijo v novo porodnišnico konec maja lani stvari niso umirile in uredile, očitno so se spori še zaostri in zamere še poglobile. "Poudarjam pa, da je delo na oddelku zaradi tega potekalo nemoteno in stroka ni trpela," pravi dr. Starc. A če bi se tako stanje nadaljevalo, bi se

Dr. Marjan Pavlin - mlajši kolegi so zahtevali njegov odstop

slej ko prej moralo odraziti tudi pri strokovnem delu.

Na sestanku v četrtek so se dogovorili, da bo pol leta ginekološko-porodniški oddelek novomeške bolnišnice vodil prof. Kralj, ki bo v Novo mesto prihajal dvakrat na teden. Prvo poročilo bo prof. Kralj pripravil po dveh mesecih.

A. BARTEJL

POGOVOR S TATJANO JAKAC

NOVO MESTO - Jutri, 6. marca, bo v veliki čitalnici Knjižnice Mirana Jarca ob 18. uri v počastitev dneva žena pogovor s Tatjano Jakac, vdovo po našem priznanem grafiku in slikarju, novomeškem rojaku Božidarju Jakcu.

JUTRI SPREJEM ŽENA - VETERANK NOB

NOVO MESTO - Območni odbor Združenja borcev in udeležencev NOB bo jutri ob 10. uri v hotelu Krka preko aktivna veterank NOB sprejel 30 žensk, med katerimi bodo delegatke I. kongresa SPZZ iz leta 1943 in posamezne ženske, ki so se vedno aktivne v raznih organizacijah. Skupaj bodo počastili mednarodni dan žena. Udeleženke bodo letos oktobra v Dobrniču sodelovale na tradicionalnem srečanju, ki bo tokrat potekalo v znamenju delovne teme "55 let po pridobitvi volilne pravice - kaj smo dosegle?"

"Jelinčič vogelni kamen oblasti"

S parlamentarnega večera v Šentrupertu - Tudi Janez Janša in Lojze Peterle - Za predčasne volitve in oživitve pomladnega trojčka - Pokojninska "luknja" že 150 milijard?

ŠENTRUPERT - Ogromno denarja davkoplačevalcev, ki ga je država zmetala za reševanje gospodarskih mastodontov, kot so TAM, Metalna, Litostroj, bi bilo neprimerno bolj smotrno učinkovito porabiti za odpiranje novih delovnih mest in, gledano v luči približevanju Evropski uniji, in nameniti podjetništvu. Tako bi lahko strnili besede prvaka slovenskih socialdemokratov Janeza Janše na parlamentarnem večeru v Šentrupertu.

Krščanskodemokratski predsednik Lojze Peterle pa je poudaril, da ljudje, ki so vodili državo

v napačno smer, ne morejo države popeljati na pot blaginje s tiskanjem denarja in obljubami. Dejal je tudi, da bo letos izguba v pokojninskem skladu znašala po njegovih izračunih že 150 milijard tolarjev in ne "le" 130 milijard. Namesto da bi se ukvarjali s temi vprašanji, se Slovenci ukvarjamo "s pasjimi bombicami, kako je Jelinčič govoril o golazni in o po-

balinskih muzikantih, ki so božji Materi posadili v roke podgano namesto Kristusa."

Janša meni, da za sedanjí pokojninski sistem ni kapitalske osnove, kot je to primer v drugih državah. Po njegovem so pri nas razlike med pokojninami prevelike; v državah EU je razmerje 1:3, pri nas pa 1:5, z dodatki celo 1:10. Janša je povedal, da DeSUS v državnem zboru zagovarja pokojnine privilegirancev in da je 30 do 40 milijard tolarjev, ki jih ti "pokasirajo", glavni razlog, da še ni pokojninske reforme.

Trebanjski župan Lojze Metelko, ki je bil ob trebanjskih socialdemokratičih sogostitelj parlamentarnega večera, je kot podpredsednik SLS pojasnjeval, da je bil na Glavnem odboru SLS proti, da bi šla SLS v Drnovškovo vladno, da pa so to vztrajno terjali štajerski poslanci. "Globalno sem pri pomladanskem trojčku, s pametjo pa tam, kjer je možno nekaj dobiti. Sem prvi za predčasne volitve, ne glede na to, koliko bi to stalo, če bi to odpravilo sedanjo pat pozicijo," je dejal. Poslanec Janez Mežan je dejal, da imajo Trebanjci

(Nadaljevanje na 2. strani)

ČELNO V SMRT

HRAST - V sredo, 25. februarja, ob 17.15 je 35-letni Brane B. iz Metlike vozil osebni avto po magistralni cesti od Metlike proti Novemu mestu. Pri Hrastu zaradi neprimerne hitrosti ni mogel zvožiti ovinka, zato je zapeljal na levo polovico vozišča. Takrat je nasproti pripeljal voznik tovornjaka iz Bosne in Hercegovine, ki se je sicer umikal, vendar sta vozili vseeno trčili. Voznik osebnega avta se je tako hudo poškodoval, da je na kraju nezgode umrl, hudo pa so se poškodovali tudi voznik tovornjaka in sopotnika v osebnem avtu.

VREME

Do konca tedna bo deloma jasno, deloma pa spremenljivo oblačno vreme brez padavin in bistveno spremenjenih temperatur.

Berite danes

stran 3:

• *Delavke ptujske*
• *Delte spet delajo*

stran 4:

• *Ilegalci z lahkoto čez Kolpo*

stran 5:

• *(Zapleten) referendum za odcepitev*

stran 7:

• *Do službe celo z gladovno stavko?*

stran 8:

• *Ce delaš na črno, dobiš še pomoč*

stran 19:

• *Zenske naj delajo, moški pa vladajo*

stran 20:

• *Rojstna hiša Kettejeve Podgorske svetnice*

stran 25:

• *Se s parkom da živeti ali ne?*

V SOBOTO 5. JURČIČEVA POT

IVANČNA GORICA - Organizacijski odbor s predsednikom županom Jernejem Lampretom priredi v soboto, 7. marca, (jubilejni) peti pohod po literarno-planinski Jurčičevi poti. Pohodniki - v lepem vremenu jih pričakujejo okrog 3 tisoč - se bodo od 7. do 11. ure odpravili z železniške postaje Višnja Gora. Ob 13. uri bo na Jurčičevini na Muljavi osrednja prireditev z nagovorom dr. Matjaža Kmecla in ivanškega župana. Zatem bo v tamkajšnjem kulturnem domu gledališka predstava učencev ivanške srednje šole Kozlovka sodba v Višnji gori. Ob 16. uri bo na podružnični šoli Krka svečanost ob odkritju spominske plošče Josipu Jurčiču, ki se je tam šolal. Letošnja Jurčičeva pot je namreč letos po želji podaljšana do Krke. Ob 17. uri bo v družbenem centru kulturni program s koncertom stiške godbe in drugim.

VISOKI GOSTJE NA OTOČCU - Dvodnevni obisk generalnega sekretarja Nata Javierja Solana v Sloveniji je minil tudi v slikovitem okolju grajskih zidov na Otočcu. Gostoljubni grajski gostitelji so gotovo naredili močan vtis ne le na Solano, pač pa tudi na predsednika slovenske vlade dr. Janeza Drnovška, Iva Vajglja, dr. Borisa Cizlja, Franca Jurija, Tita Turnška in druge. Gostje, ki so uživali v lepotah Dolenjske, so lahko poleg slastne večerje med drugim okušali tudi šampanjski cvček iz Kostanjevice, belokranjski pinot Tonija Pluta iz Drašičev, cvček Franca Martinčiča iz Smalčje vase pri Sentjerneju in ledeno vino z Bizelskega. (Foto: S. Živulović)

MINOLTA

Neverjetno!
Tudi na obroke!

255.000 sit
199.000 sit
Cena je brez davka

36 mesecev

SM garancija: 36 mesecev

fotokopirni stroj: 15 kopij/min
A3, A4, zoom 50 - 200%

MINOLTA Ljubljana: 061/1681068
MINOLTA Maribor: 062/2295080

OB OSMEM MARCU

Prihaja tisočletje žensk

Slovenija je med tistimi državami v Evropi, ki imajo najmanjše število žensk v politiki, od vlade, parlamenta do organov lokalne oblasti. Med ministri ni niti ene ministrice, v parlamentu pa je med 90 poslanci le 7 žensk, še slabše je z udeležbo žensk v organih oblasti na lokalni ravni. Čeprav proporcionalni volilni sistem omogoča izvolitev tako žensk kot moških, pa je problem predvsem v tem, da žensk ni na volilnih listah. Največ bi za spremembo tega lahko naredile politične stranke, ki sicer načela enake zastopanosti moških in žensk v politiki z besedami podpirajo, za kaj več pa jim zmanjka poguma in volje. Zaradi tega tudi predlagani sistem kvot ni uspel. Je pa zelo dobro uspel na Švedskem.

Svet Evrope, katerega aktivna članica je tudi Slovenija, si že dolgo prizadeva spodbuditi članice, da bi sprejele tako nacionalno zakonodajo in druge ukrepe, ki bi zagotovili enakomerno zastopanost moških in žensk na vseh ravneh družbenega življenja. To pa ni le problem žensk, ampak bi morala postati skrb celotne družbe. Čeprav moškosrediščna kulturna tradicija ponovno oživlja, pa tega procesa ne bo zaustavila. Ženske so vse bolj izobražene, uspešno pa se uveljavljajo tudi na dosedaj moških področjih (npr. kot znanstvenice). Prav gotovo bodo prihajajoče tisočletje ženske zaznamovale tako kot še nikoli doslej. In če znajo poskrbeti za družino, podjetje, jim tudi vodenje države ne bo delalo težav.

JOŽICA DORNIŽ

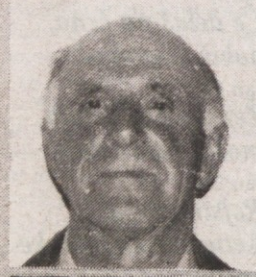
Ženske kvote kot rešitev

V Sloveniji je v obtoku zamisel, naj bi s predpisanimi kvotami spravili v politiko čimveč žensk. Kaj pa če si ženske ne želijo v politiko? V tem primeru bi jih zakon v imenu večje demokracije prisilil v nekaj, česar ne marajo. Ali bi se tako prisililo dalo pojasniti kot nov izraz moške večvrednosti? Mogoče je kaj pred zakonom, kar bi pomagalo k pravičnejši razdelitvi glavnih vlog v politiki med moške in ženske. Dr. Vida Čadonič Spelič npr. pravi, da se boji, da predpisi ne bodo učinkovali, dokler v naših glavah ne dozorijo spoznanje, da je ženskam mesto povsod tam, kjer se odloča o pomembnih stvareh. Ali kot meni eden od sogovornikov v tokratni anketi: "Spremeniti je treba našo miselnost, ne pa pisati zakone!" Tako stališče je najbrž blizu tudi dr. Manci Košir, ki je nekoč izrekla prepričanje, da je manj zla v državah, ki jim vladajo ženske, kajti ženske so zavetnice življenja, in torej ne mislijo življenja uničevati.

Tokratna anketa med drugim sporoča, da ženske za zdaj v resnici težje pridejo tja, kjer se odloča o pomembnih stvareh. Dejstva pa je, da so se uveljavile v dejavnostih, ki so bile nekdanj rezervirane po nenapisani družbeni pogodbi za t. i. močnejši spol.

JOŽE KLEPČEK, kmet s Krasince: "Sem za to, da je več žensk na vplivnih funkcijah, ker so manj pokvarjene in bolj življenjske kot moški. Ne bi bilo narobe, če bi v zakonu določili, koliko odstotkov mora biti na volilnih listah žensk. Mislim pa, da je bilo doslej tudi zato izvoljenih več moških, čeprav so kandidirale tudi ženske, ker gre na volišča praviloma več moških."

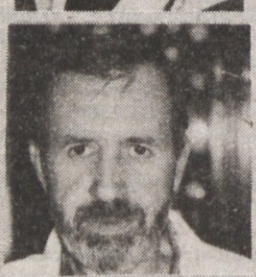
STEVO VRLINIČ, upokojenec iz Paunovičev: "Zakaj ne bi bilo na pomembnih mestih več žensk, če so sposobne? Mislim, da ne bi bilo potrebno sprejemati zakona za kvote, ampak da bi zadostovalo, če bi strankam priporočili, naj dajo na liste več žensk. Če bi bile na volilnih listah ženske, bi jih volil raje kot moške, zlasti še, ker je sedaj v parlamentu nekaj moških, ki tja sploh ne sodijo."

OLGA COLNAR, upokojena gostilničarka iz Boštanj: "Žensk bi moralo biti vsaj pol ne le v državnem zboru, ampak tudi v drugih javnih službah, vladni in itd., pa bi bilo za vse boljše, ker smo ženske bolj odločne, vztrajne, skratka sposobne. Zdajšnja zastopnost žensk v javnem življenju naše države nam je lahko v sramoto. Zato sem za kvoto, ki naj popravi sedanje razmerje o se."

MAGDA OČEPEK, poslovalnica Mercator Dolenjska, PC Gradišče na Mirni: "Ne vidim druge možnosti, če želimo uravnovesiti spolno zastopnost v javnih institucijah, predvsem v politiki, kot da z zakonom določimo, kolikšen odstotek žensk bi moral biti v raznih organih. Vprašanje je, kako naj bi ženske, zlasti matere, zmogle nove dolžnosti, če ne bodo razbremenjene!"

FRANCI ŠTRUBELJ, urar v Urarstvu Budna, iz Novoga mesta: "V današnjem času postavljati neakčne kvote je nesmiselno in nesmotno in pomeni kršitev svobodne volje volivcev. Stranke naj poskrbijo, da bodo imele na svojih volilnih listah čim več dobrih, sposobnih in poštenih kandidatov, naj gre za ženske ali moške, volivci bomo pa že znali prav izbrati."

MATEJA DEKLEVA, arhitektka iz Kočevja: "Ženske pri nas niso zastopane. Tista, ki želi, se lahko uveljavi v politiki. Za to kvote niso potrebne. Pomembno je, kako si zakonca, če ima ženska družino, razdelita delo. Po eni strani imajo ženske celo prednost, saj so včasih bolj spoštovane kot moški. Po naravi so bolj navezane na družino in jih politika ne zanima toliko kot moške."

MARKO OBRSTAR, gradbeni inženir iz Ribnice: "Nobenih ovir ni, da ne bi bile ženske v politiki enakovredne moškim. Malo jih je v politiki zato, ker je politika zanje preveč pokvarjena. Raje so na drugi strani kot novinarke. Ženske so pogosto pripravljene delati resneje in bolj pošteno kot moški in kot je v politiki to možno. S kvotami ne bi dosegli ničesar."

TATJANA HAJTNIK, dipl. inž. računalništva, zaposlena v Krškem: "Če naj bo sposobnost in pripravljenost za delo pogoj za uveljavitev, je tak zakon nepotreben. Če vlada moški šovinizem, predpis tako ali tako ne reši ničesar. Če ženske ne bi bile pripravljene sodelovati v politiki, pa bi bil zakon o tem prisila. Ženske so se že uveljavile na nekdanje izrazito moških področjih."

ZVONE BERTOVŠEK, vzdrževalec, doma iz Brezice: "Treba je zmanjšati brezposelnost, socialne probleme. Ženske teh problemov tudi ne bi rešile, čeprav bi jih bilo v politiki več, kot jih je zdaj. Na švedskem jih je veliko, pa je tudi tam kriza. Ženske na oblast, to ni rešitev za probleme. Spremeniti je treba našo miselnost, ne pa pisati take zakone."

"Jelinčič ...

(Nadaljevanje s 1. strani)
njegov glas podpore za dom starejših občanov in za posodobitev vseh cest, boji se pa, da vladajoča pozicija tega ne bo podprla. Poslanec Branko Kelemina je tudi opozoril na nemoč opozicije, ki ji je lani pozicija "povaljala" več kot 300 amandmajev. Kelemina meni, da je sedanji socialni mir na račun zadovoljevanje države.

Na vprašanje iz publike, kaj menijo gostje o znani izjavi Zmaga Jelinčiča, se je Metelko spomnil, da je Jelinčič še hujše izjave dejal v Pučnikovi komisiji, ki je raziskovala množične poboje, Janša je dejal, da je postavljeno vprašanje o človeku, ki mu je v tej državi vse dovoljeno. V Beograd je Jelinčič šel predvsem zaradi arhivov, ki skrbijo nekatere, je dejal Janša in nadaljeval: "V Delu, Dnevniku, POP TV, Jani in drugih medijih pod vplivom kontinuitete so ga začeli braniti in še na veliko ga bodo 'prali' kot svetnika. Postal je celo predsednik Letalske zveze Slovenije; bojim se za letalstvo, ki je dobilo padalca za predsednika! Jelinčičev glas je 46. glas (brez SLS) pozicije v državnem zboru, zato je, kot pravi Peterle, Jelinčič vogelni kamen te oblasti." Podobno kot Janša je tudi Peterle rekel, da z Jelinčičem v komisiji ne bodo šli v Bruselj.

PAVEL PERC

ŽE 17. MEDNARODNO SREČANJE FILATELISTOV

NOVO MESTO - Filatelistično društvo Novo mesto organizira v restavraciji hotela Krka 17. mednarodno srečanje filatelystov, numizmatikov in kartofilov, in sicer v soboto, 7. marca, od 9. do 15. ure.

Bela krajina daleč za Slovenijo

"Vzpodbude za razvoj malega gospodarstva dajejo več kapitalsko močnejšim in bolj organiziranim območjem, medtem ko bodo slabi še bolj zaostajali," pravi Belokranjci

ČRNOMELJ - Tri belokranjske občine so s 25 milijoni tolarjev podprle ustanovitev lokalne razvojne koalicije in v okviru nje regijskega garancijskega sklada. Ta bo namenjen mladim podjetnikom, ki nimajo drugih možnosti za zavarovanje kreditov. Na razgovoru o malem gospodarstvu in turizmu v začetku preteklega tedna so zato resnega ministra vpraševali, ali bo država res primaknila še enkrat toliko.

Minister Janko Razgoršek se bo, kot je dejal, zavzel, da bo Bela krajina dobila čimveč pomoči. Ker naj bi država za garancijske sklade (to je edina oblika nepovratnih sredstev) dala okrog 100 milijonov tolarjev na 200.000 prebivalcev, bi to za Belokranjce pomenilo komaj 12 milijonov tolarjev. Minister je sicer pozval

Belo krajino, naj se pri tem združi z Dolenjsko, vendar je kljub temu zagotovil, da bo država upoštevala tudi posebnosti, saj je Bela krajina zaokroženo območje.

Zupani treh občin so opozarjali, da ravno to območje po vseh kazalcih razvoja za petino zaostaja za Slovenijo, medtem ko v Dolenjski banki ugotovljajo, da ena-

PREMALO PROGRAMOV IN IDEJ - "Pri nas je premalo kakovostnih programov in idej, če pa so že, se podjetnik nima kam obrniti po pomoč. Premalo je podjetniškega in menedžerskega znanja," je ugotavljal podjetnik Zdravko Savor. Tudi drugi udeleženci okrogle mize o razvoju malega gospodarstva in turizmu v Beli krajini so mu pritegnili s trditvijo, da ni pravih specializiranih svetovalcev. Skupaj z gosti, resornim ministrom Jankom Razgorškom in njegovimi sodelavci, so menili, da so zato dobro organizirani lokalni podjetniški centri še kako potrebni. (Foto: B. D. G.)

ko zaostaja celo za širšo Dolenjsko. Predstavniki malega gospodarstva so si bili edini, da razvoja ne gre povsem prepustiti tržni logiki. Kot je poudaril Franc Panjan, direktor Bgrada in predstavnik Območne gospodarske zbornice, bodo sicer v prednosti spet centri.

Banke, ki delujejo na tem območju, Dolenjska, Nova LB, Krekova in SKB, so že obljubile cenejša sredstva za podjetništvo, verjetno pa se bodo vključile tudi v vloži v regionalni sklad in delovale tudi kot multiplikatorji zbranih sredstev, pri čemer bo cena denarja odvisna od višine sredstev in od kakovosti virov.

B. DUŠIČ GORNIK

RAZSTAVA V ZDRAVILIŠČU

DOLENJSKE TOPLICE - V razstaviščnem prostoru zdravilišča bodo jutri, 6. marca, ob 20. uri odprli slikarsko razstavo Neve Vranešič Virant. V kulturnem programu bodo nastopili Šmihelski pevci.

SLIKARSKA KOLONIJA

KOSTANJEVICA - Gostišče Žolnir prireja od 9. do 14. marca zimsko likovno kolonijo, v kateri bo sodelovalo deset akademskih slikarjev. Zaključno razstavo v koloniji ustvarjenih del bodo odprli v petek, 14. marca, v prostorih gostišča.

NOV PETKOVIČEVEV FILM IN NATEČAJ

KRŠKO - Društvo zaveznikov mehkega pristanka (DZMP) Krško in ORNG MOVIE najavlja predstavitev desetminutnega igranega filma režiserja Borisa Petkoviča z naslovom Naprejš!, ki bo v torek, 10. marca, v Slovenski kinoteki v Ljubljani, v petek, 13. marca, pa na slovenskem filmskem festivalu v Portorožu. Društvo organizira tudi natečaj za najboljšo sliko, risbo, fotografijo ali strip na temo nasilja. Izdelke je treba poslati na naslov DZMP, Golek 25, Krško. Najboljši bodo nagajeni.

● V zadevi Jelinčič ne gre za Jelinčiča, temveč za demokracijo - kdor je izvoljen, je pač poslanec, ki se ga ne da utišati ali eliminirati z nobenimi postpartijskimi metodami, četudi kvasi neumnosti ali pleza po krošnjah. (Jež)

Telefonske naložbe v desetih občinah

Letos bo novomeška enota Telekom v posodobitev in razširitev omrežja v desetih občinah investirala milijardo in pol tolarjev - Kmalu 40 telefonov na 100 prebivalcev

NOVO MESTO - Na območju novomeške poslovne enote Telekoma je bilo konec lanskega leta 56.653 telefonskih priključkov v standardnem telefonskem omrežju. Tako pride na tem območju dobrih 32 telefonov na 100 prebivalcev oziroma nekaj več kot 89 telefonov na 100 gospodinjstev, kar je okoli 10 odst. pod slovenskim povprečjem.

V dolenjskih občinah (Novo mesto, Trebnje, Šentjernej in Škocjan) pride 33,65 telefona na 100 prebivalcev, v belokranjskih (Črnomelj, Metlika in Semič) 30,21 in v posavskih (Krško, Brežice, Sevnica) 31,42 telefona na 100 prebivalcev. Največja telefonska gostota je v občini Novo mesto - 35,52 telefona na 100 prebivalcev, najmanjša pa v občinah Šentjernej (26,43) in Škocjan (26,77 telefona na 100 prebivalcev).

Da bi dosegli gostoto razvitega sveta, to je 40 telefonov na 100 prebivalcev, morajo na območju PE Novo mesto zgraditi še okoli 14.000 telefonskih priključkov. To se naj bi zgodilo leta 2.000, ko naj bi bilo tudi vse telefonsko omrežje na tem območju digitalizirano.

Lani so na območju novomeške poslovne enote Telekoma v razširitev in posodobitev telefonskega omrežja investirali 1,3 milijarde tolarjev, letos bodo pa milijardo in pol tolarjev. Zmogljivosti digitalnih telefonskih central bodo povečali za 16.144 priključkov, hkrati pa izključili 11.655 priključkov v analognih centralah, tako da se bo digitalizacija omrežja do konca leta povečala na 78 odst. Na digitalne centrale bodo iz analognih prestavili 8.605 priključkov, število novih telefonskih priključkov pa bo večje za 4.100, od tega bo 1.850 priključkov v ISDN omrežju in 100 na radijskem dostopnem omrežju.

V občini Brežice bodo povečali zmogljivosti digitalnih ISDN priključkov, povečali zmogljivost centrale v Krški vasi, zamenjali staro centralo na Bizeljskem z digitalno, zgradili novo centralo v Pišecah itd. Vključili naj bi 250 novih telefonskih naročnikov.

V občini Krško bodo povečali zmogljivost digitalne centrale, razširili telefonsko omrežje za 200 novih naročnikov. Na Raki bodo staro centralo nadomestili z digitalno, dograditev omrežja bo omogočala vključitev novih 50 naročnikov.

V občini Sevnica bodo povečali zmogljivost nove digitalne centrale za 2.000 priključkov in tako prevezali vse naročnike iz stare analognе centrale. Za povečanje medkrajevnih zvez bodo do glavne centrale v Krškem zgradili nov digitalni optični sistem, nadaljevali gradnjo krajevnega omrežja in vključili novih 200 naročnikov. V Zabukovju so zamenjali staro telefonsko centralo s sodobnejšo.

V občini Črnomelj bodo zgradili novi telefonski centrali na Lokvah in v Kanižarici, v Dragatušu, Vinici in Starem trgu bodo analognе centrale zamenjali z novimi digitalnimi in povečali omrežje za 200 novih naročnikov.

V občini Metlika bodo povečali centralo v Gradcu in v omrežje vključili 50 novih naročnikov.

V občini Semič bodo zgradili digitalne medkrajevne zveze in v omrežje vključili 15 novih naročnikov.

V občini Novo mesto bodo povečali zmogljivost telefonskih central z opremo za ISDN priključke v Novem mestu, na Otočcu, v Stopičah, Straži in Šmarjeti. Zamenjali bodo zastareli analogni centrali v Hinjah in Žužem berku z digitalnimi in zgradili nove centrale v Novem mestu (v Šmihelu in Gotni vasi), na Dvoru in v Lipovcu. V občini bodo dogradili in posodobili omrežje ter vključili 600 novih naročnikov. Nadaljevali bodo s preključevanjem naročnikov v Novem mestu na digitalno centralo. Za leto imajo na voljo tudi denar za gradnjo nove telefonske centrale na Grmu.

Na območju občine Šentjernej bodo povečali zmogljivost digitalne centrale in novi zgradili v Mokrem Polju in v Šmarju. Staro centralo, na kateri je še 900 naročnikov, bodo izključili iz prometa, vse naročnike pa prestavili na digitalno. Povečali bodo omrežje in vključili 50 novih naročnikov.

V občini Škocjan bodo staro centralo nadomestili z novo digi-

talno in zgradili novo na Bučki, zgradili medkrajevni optični kabel, razširili omrežje za 25 novih naročnikov.

V občini Trebnje bodo povečali zmogljivost centrale v Trebnjem, zmenjali centrali v Mokronogu in Veliki Loki z digitalnima ter zgradili novo v Šentlovrencu. Z dograditvijo kableskega omrežja bodo omogočili vključitev 150 novih telefonskih naročnikov.

A. B.

Prenehati z maščevalnimi povračili!

Pismo dr. J. Podobniku

LJUBLJANA - Kot že nekajkrat v zadnjih letih so se spet morali oglašiti borci. Dr. Janezu Podobniku, predsedniku državnega zbora, so poslali pismo z zahtevo, naj se slovenska država - več kot pol stoletja po koncu druge svetovne vojne - končno nedvoumno opredeli do slovenskega narodnoosvobodilnega boja. In to ne tako, kot terjajo preprojevalci naše zgodovine, temveč tako, kot sta se že vsa Evropa in svet, ki sta narodnoosvobodilni odpor proti nacističnim napadalcem ovrednotila kot odločilno svobodoljubno dejanje slovenskega naroda, prostovoljno kolaboracijo z njihovimi okupatorskimi oblastmi pa obsodila kot njegovo izdajo. Udeleženci NOB sodijo, da je državni zbor RS kot najvišji oblastni organ odgovoren predvsem za našo sedanost in prihodnost, ti pa bi bili z zanižanjem naše državne kontinuitete ogroženi ali celo izničeni. Tako kot drugi zgodovinski zreli narodi moramo tudi mi sprejeti svojo preteklost

z vsemi njenimi dobrimi in slabimi stranmi.

Ivan Dolničar je kot predsednik ZZZB NOB Slovenije v pismu Janezu Podobniku ponovno zahteval, da so borci vedno podpirali in tudi zdaj podpirajo namero državnega zbora, da s svojimi akti in ukrepi prispeva k popravni krivici, pietnemu odnosu do vseh žrtev med drugo svetovno vojno in po njej, da uresniči vse strukturne, politične, gospodarske in socialne reforme, ki omogočajo miren prehod iz prejšnje enostrankarske vladavine v demokracijo in socialno pravično državo. Uresničitev te naloge bo bistveno prispevala k pomiritvi. Očitno pa je v dosedanjih političnih praksah nekaterih strank, ki je v nasprotju z njihovimi izjavami za spravo, uspelo doslej Slovence bolj razdeliti, kot spraviti, s čimer se ta cilj vse bolj oddaljuje. Zato je nujno treba prenehati z maščevalnimi povračilnimi dejanji, povečevanjem in rehabilitacijo kolaboracije, spreminjanjem zgodovinskih imen in odstranjevanjem znamenj NOB ter s postavljanjem spominskih plošč celo obsojenim vojnim zločincem.

Nov korak v boljšo prihodnost bomo napravili le, če ne bomo kar naprej oživljali spominov na čase, ki so vsem povzročili toliko gorja. Državljanstvo pomiritev bomo dosegli le z dejavnim sožitjem v različnosti, ne s sejanjem sovraštva med ljudi.

VINKO BLATNIK

Delavke ptujske Delte spet delajo

Po osemnajstih dneh so se za konec stavke dogovorili na ministrstvu za delo - V tednu dni mora uprava poiskati novega zunanjega direktorja - Poslej dve enoti

NOVO MESTO - Po osemnajstih dneh stavke so se predstavniki pogajalske strani sindikata Laboda Delte iz Ptuj ter vodstvo Laboda, d.d., minuli četrtek v pogovoru z ministrom za delo Tonetom Ropom dogovorili o koncu stavke. V petek so prišle delavke spet na delo, vendar šivanja za vse ni bilo. Delavke, ki niso stavkale, so normalno delale, ostale pa so pospravile prostore in urejale okolico tovarne. Delavke bodo postopoma klicali na delo, dokler proizvodnja ne bo spet stekla normalno. Na ministrstvu so se sprte strani med drugim dogovorile, da mora uprava podjetja Labod v sedmih dneh predlagati novega direktorja, ki pa ne sme biti iz Delte.

Stavka 170 Deltinih delavk - okrog 130 jih je ves čas stavke delalo - se je začela z glavno zahtevo po odstopu njihove direktorice Cvetke Gaiser. Na to zahtevo uprava Laboda najprej ni pristala, po zaostrovanju stavke in grožnjah, da bodo izzvale generalni štrajh tudi v ostalih Labodovih družbah, je uprava na čelu z generalnim direktorjem Laboda Andrejem Kirmom prejšnji teden na odstop omenjene direktorice pristala. Delavke, ki niso stavkale, so na odstop sicer pristale, vendar so zahtevale, da delajo naprej in svoji enoti, niso pa sprejele direk-

S KOLESOM PO JUŽNI AMERIKI

NOVO MESTO - Marjan Žiberna iz Postojne je s kolesom prečkal Južno Ameriko in se vzel na 6.960 m visoko Aconcagua. O tem dogajanju bo predaval danes, 5. marca, ob 19. uri v veliki čitalnici študijskega oddelka Knjižnice Mirana Jarca.

ČUDEŽNI ZABOJ ZA OTROKE

NOVO MESTO - V sredo, 11. marca, bo ob 16.30 v Domu kulture Gledališče Ptuj uprizorilo igrice za otroke uveljavljenega nemškega avtorja Paula Maara Oj, čudežni zaboj. Gre za prvo slovensko izvedbo tega v Nemčiji zelo uspešnega dela.

OGLED NAGRAJENE PREDSTAVE

NOVO MESTO - Kulturni center Janeza Trdine pripravlja ogled Shakespearove igre Ukročena trimoglavka v režiji Janusza Kica in izvedbi celjskega Slovenskega ljudskega gledališča. Predstava je prejel Veliko nagrado 32. Borštnikovega srečanja, igralca Milada Kalezič pa nagrado Prešernovega sklada za vlogo Katarine. Predstava bo v Celju 26. marca, prijave pa zbirajo do 13. marca v tajništvo.

VOLILNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA INVALIDOV

NOVO MESTO - Jutri popoldne bo 220 članov Društva invalidov v telovadnici osnovne šole Grm na občnem zboru pregledalo svoje delo in izvolilo novo vodstvo. Na kulturnem večeru bodo nato počastili dan žena, obdarovali bodo članice društva in po večerji ostali na družabni prireditvi.

ZADNJI DAN NAJBOLJŠEGA SOSEDA - Zadnji februarjski dan, sobota, 28. februarja, je bil tudi zadnji dan Mercatorjeve trgovine in bifeja pri vodnjaku na novomeškem Glavnem trgu. Mercator je stavbo prodal in tako je še ena trgovina zaprla vrata. "Še Pickovo trgovino naj zaprejo, pa ne bo na Glavnem trgu več prave stare trgovine," ni prav prebivalcem starega mestnega jedra. Na fotografiji: ena zadnjih strank v trgovini pri vodnjaku. (Foto: A. B.)

godbe, vendar glede na doseganje rezultatov posamezne poslovne enote.

Prave težave pa se za Delto šele začenejo, prav v tej Labodovi tovarni šivajo predvsem bluze za tuje naročnike. Zaradi stavke pa so izgubili več kot polovico vseh naročil. Za novi zagon firme bi potrebovali okrog 80 milijonov tolarjev.

J. DORNIŽ

POHOD PO JURČIČEVI POTI

NOVO MESTO - Popotniški odtok planinskega društva Novo mesto vabi v soboto, 7. marca, planince in ljubitelje narave na pohod po Jurčičevi poti od Višnje Gore do Muljave. Zbor bo ob 7. uri na železniški postaji v Centru. Z Muljave bo odhod ob 14. uri z avtobusom. Cena izleta oz. prevoza je 1.100 tolarjev. Prijave zbirajo do petka, 6. marca, po telefonu 323 862.

MESEC MOŽ IN ŽENA

OTOČEC - Restavracija Tango vabi v soboto, 7. marca, zvečer na Hitov večer, posvečen materinskiemu dnevu in dnevu žena, ko bo zanj prepeval Vlado Kalember z ansamblom Objem. Za moške pripravljajo na jožefovo, 19. marca, večer z Vladom Kreslinom, mammo Manko in policajem Džidžom. Rezervacije na tel. 75-165.

• Človek velja toliko, kolikor se sam ceni. (de Lincy)

Ob 8. marcu – mednarodnem dnevu žensk iskreno čestitamo vsem materam, ženam in dekletom.

Območna organizacija ZLSD Novo mesto

Tri zgodbe o stečaju

Pred nedavnim je šla v stečaj novomeška konfekcijska firma HenRicci. Brez dela je ostalo 72 zaposlenih, med njimi je velika večina žensk in za večino med njimi je bil to že drugi, za nekatere pa celo tretji stečaj: najprej Novoteks Konfekcije, nato Vinteksa in sedaj še HenRicci. Tri zgodbe, ki jih prinašamo, so del žalostnega stečajnega mozaika.

Siti ne verjame lačnemu

Veronika Kajič iz Novega mesta je bila vseh 25 let, kolikor ima delovne dobe, zaposlena kot šivilja v Novoteksu. V zadnjih dveh letih in pol pa je kar dvakrat doživela stečaj, najprej je bila ob delu, ko je šla v stečaj Novoteks Konfekcije, 6. februarja letos pa ponovno, ko se je materini usodi pridružila še hčerinska firma HenRicci. "Prvič smo bili ob sedem plač, pa me ni nihče vprašal, če imam denar za kruh in mleko za otroke," pravi obupana Veronika. "S takim veseljem smo hodile v službo in na tak konec nismo nikoli pomislile."

Veronika je mati treh otrok, najmlajša Katja obiskuje prvi razred bršljinke osnovne šole, Matjaž 3. letnik srednje kmetijske šole Grm, Dušan pa je končal štiriletno strojno tehnično šolo, ker pa ni dobil pripravništva, je šel služiti vojaški rok. "Vsi trije so še nepreskrbljeni, še dobro, da je zaposlen mož, ki pa je pred tremi leti hudo zbolel," pove. Njen mož Karel je bil pred leti kot tesar zaposlen pri Pionirju, potem pa je še pravi čas zamenjal službo in se zaposlil v Krki. "Če bi ostal v Pionirju, bi bila danes verjetno oba doma," pravi Veronika. Stanujejo v dvosobnem stanovanju v bloku, zemlje, s pomočjo katere bi se lažje preživeli, pa nimajo.

Veronika najbolj boli, ker bi lani novembra lahko zamenjala službo, saj so jo vabili v zasebno konfekcijsko firmo, a jo eden od treh vodilnih v HenRicciu ni pu-

stil. "Rekel mi je, da zame kot pridno delavko velja enomesečni odpovedni rok, čeprav je prav gotovo vedel, da gre podjetje h koncu in da nam grozi stečaj," je ogorčena Veronika. Čeprav so bile plače nizke in so jih dobivale s čedalje večjim zamikom, so delavke marljivo delale naprej. Lani junija jim je po razgovorih s sindikatom vodstvo obljubilo regres, če bodo naredile po 8.000 parov hlač na mesec. Naredile so jih tudi po 8.300, pa kljub temu niso dobile ne treh plač, ne predlanskega, ne lanskega regresa. "Delavke, ki so se na delo vozile z avtobusom, so vodstvo opozarjale, da nimajo denarja za prevoz, pa so jim odgovorili, naj jih vozijo možje," pripoveduje Veronika.

V HenRicciu niso dobile treh plač, ko pa so za Miklavža dobile iz stečajne mase Novoteks Konfekcije nekaj denarja za poplačilo neizplačanih plač, so jim vodilni rekli, naj ne nergajo zaradi plač, saj so vendar pravkar dobile denar.

19. januarja letos so imeli stanek s sindikatom in vodstvom, kjer so jim povedali, da za podjetje ni rešitve in da gre v stečaj. Delavke so naslednja dva dni še prišle na delo, da so naredile, kar je še ostalo robe. Potem se je za vsako od njih začela že druga, za nekatere pa tretja žalostna pot, ki je vse bolj negotova. Kako uspe njim in njihovim družinam preživeti iz meseca v mesec, pa tako in tako nikogar ne zanima, še najmanj tiste, ki med drugim snujejo tudi gospodarsko politiko države in zelo dobro živijo od prispevkov, ki jih ustvarijo marljive roke številnih delavcev, tudi šivilj. Sicer pa - le kdaj je še siti verjel lačnemu?

Državi je vseeno

Med dolgoletnimi Novoteksovmi delavci, ki so s propadom firme HenRicci doživeli že drugi stečaj, sta tudi zakonca Sonja in

ČLANICE ZDRUŽENJA SILA V LABODU - Sredi prejšnjega tedna je skupina tridesetih članic mednarodnega ženskega združenja Sili (Slovenian International Ladies Association) obiskala novomeškega Laboda. Združenje je neprofitna organizacija, ki združuje okrog 100 žensk, predvsem žene tujih diplomatov in zastopnikov tujih firm pri nas, nastalo pa je leta 1993. V okviru združenja skrbijo za boljše poznavanje Slovenije, zato vsako leto organizirajo več izletov po Sloveniji. Z Novim mestom jih je prejšnji teden seznanila Metka Wachter. Pomočnik generalnega direktorja Laboda Marjan Vodopivec pa jim je predstavil podjetje in njihove izdelke, zatem so si ogledale še proizvodnjo, kolekcijo oblačil za sedanjo in prihodnjo sezono. Na fotografiji so pri ogledovanju modelov v industrijski prodajalni. (Foto: J. Dornič)

OBISK AMERIŠKIH ŠTUDENTOV GLASBE - Danes, 5. marca, so po petih dneh bivanja pri nas študentje in njihova profesorja z Univerze za glasbo v Newport Newsu v ZDA odpotovali domov. Pet dni so bili gostje pihalnega orkestra Krka Zdravilišča iz Straže in njihovega dirigenta Mira Sajeta. V tem času so si ogledali znamenitosti Novega mesta in Slovenije. V ponedeljek jih je sprejel novomeški župan Franci Končič, v sredo zvečer pa so imeli koncert v Dolenjskih Toplicah. Ameriški študentje so bili z bivanjem pri nas zelo zadovoljni. Na sliki: sprejem pri županu, ki je gostom iz Amerike izročil priložnostna darila (prospekt Novega mesta in zgoščenko s posnetki stare glasbe iz slovenskih arhivov), predstavniku univerze dr. Marku Reimerju (na sliki ob županu) pa še steklenico cvička. (Foto: M. Markelj)

Jože Mitag iz Novega mesta. Oba imata za sabo po 24 let delovne dobe, Sonja kot šivilja, Jože kot likalec. Od začetka sta delala v Novoteksu. "Novoteks smo imeli za svojo firmo, za katero smo živeli, v njej z veseljem delali in za stroji pustili najboljša delovna leta," pravi Sonja. Ko so začele delati pri HenRicciu, so delavke vodstvo opozorile, naj vodijo firmo tako, da ne bo kot mati končala v stečaju. "Ves čas smo delale, tudi ko so se začele težave in je plača zaostajala, smo upale, da se bodo stvari vendarle uredile," pripoveduje Sonja.

Sonja in Jože živita v blokovskem stanovanju, ki ga še odplačujeta. Z njima živi njuna edina hči, ki je sicer že zaposlena, vendar ne zasluži veliko, poleg tega ob delu še študira. "Razen sorodnikov in prijateljev naju že po prvem stečaju ni nihče vprašal, kako živimo," pravi Sonja: "Najhuje je, ko nimaš denarja za polnožnice." Čeprav plače tekstilnih delavcev niso bile nikoli dobre, so bile pa vsaj redno vsak mesec.

Sonja si je v letih šivanja v Novoteksu že "pridelala" težave s hrbtenico, najbolj pa se ji je šivanje zamerilo zaradi stečajev. Čeprav so delavke dale vse od sebe in za nastali položaj niso krive, bodo najtežje občutile posledice. Sonja se zaveda, da pri 43 letih ne bo lahko dobila nove zaposlitve, poleg tega vsaka nova zaposlitev zahteva vsaka znanja, dodatno energijo in tudi veliko živcev. Sonja se sprašuje, če bo vse to še zmogla. Šivanje se ji je zamerilo, po drugi strani pa je to delo, ki ga najbolj obvlada. "Nekako bomo že," je na koncu dejala, čeprav ne more razumeti, da je državi za njihovo usodo vseeno. Konec koncev niso prikrašani le delavci, ampak tudi država.

Vse za boljši jutri

Marjeta Božič iz Verduna pri Stopičah se je v Novoteksu zaposlila takoj po končani osemletki in se pričela delu konfekcijske šivilje. Po 24-ih letih dela in po treh

stečajih je na zavodu za zaposlovanje. V teh stečajih - gre za Novoteks Konfekcije, Vinteks in nazadnje HenRicci - so zaposleni ostali brez plač, regresov, Marjeta pravi, da niti sama ne ve, koliko plač ni dobila. "Po stečaju Novoteks Konfekcije je lep čas trajalo, da so se uredile stvari na zavodu za zaposlovanje," se spominja. Komaj je mesec in pol dobivala nadomestilo za brezposelnost, so jo poklicali in ji ponudili delo v firmi Vinteks, ki je tako kot HenRicci delala v prostorih propadle Novoteks Konfekcije in na njenih strojih. En trak je delala za Vinteks, druga dva za HenRicci.

Pa je Božičeva delala v Vinteksu. Delo je bilo tako kot prej v Novoteksu, trdo in slabo plačano, le da je v Novoteksu trajalo skoraj 20 let, v Vinteksu pa 11 mesecev. Delalo je 20 delavk in 2 vavjenki. Do stečaja, drugega Marjetinega. Pa delavkam so ostali dolžni kakšne tri plače, regres in še kaj. "Bolje bi bilo, ko bi šla že takrat delat k HenRicciu, bi doživela en stečaj manj in dobila kakšno plačo več."

Po drugem stečaju je šla spet na zavod za zaposlovanje. Po letu dni so jo poklicali, naj pride delat k HenRicciu. "Misli sem: saj bo, menda ne bo še to propadlo..." Pa se je tudi tokrat ustala. Delala je od lanskega avgusta do letošnjega februarja. Pa je še ta ostanek Novoteksove Konfekcije vzel hudič. Delavke so pa ob tri plače in regres.

Doma so pa trije otroci. "Ves čas smo Novoteksove delavke delale za majhen denar in kar naprej so nam vodilni govorili, da se moramo odpovedovati za boljši jutri. Oni ga imajo, mi pa... Se dobro, da ima mož službo in da imamo doma nekaj zemlje. Bog ve, če bomo od jamstvenega sklada res dobile plače, ki nam jih dolgujejo."

Žalost, beda, obup. Novoteks. Slovenija.

J. DORNIŽ
A. BARTEJL

Žužemberški grad naprodaj

ŽUŽEMBERK - Odbor za obnovo žužemberškega gradu je prejšnji teden določil prodajno ceno knjige Žužemberški grad - Suhokranjski zbornik 1997. Naprodaj bo po 3.885 tolarjev, za začetek na naslednjih prodajnih mestih: v Žužemberku v pisarni krajevne skupnosti, v trgovini Hotko, na sedežu Turističnega društva Žužemberk ter v Novem mestu na sprejemnem okencu Dolenjskega lista, Glavni trg 24.

Odbor si je ogledal tudi dosedanja obnovitvena dela v gradu, ki so veljala 12,5 milijona tolarjev, ter se dogovarjal za letošnjo obnovo, za katero bo kulturno ministrstvo prispevalo 5 milijonov tolarjev (lani 7), preostali denar pa bo potrebno pridobiti z nabiralno akcijo, ki teče naprej. Več o dosedanjem delu in načrtih bo širša javnost zvedela po novinarski konferenci, ki bo na jožefovo, to je 19. marca.

-n

Osnutek proračuna prvič padel

Metliški svetniki dali preveč pripomb na osnutek letošnjega proračuna, da bi ga sprejeli - Že v osnutku dobrih 15 milijonov tolarjev primanjkljaja - Ni razvojne naravnosti

METLIKA - Tukajšnji svetniki so na seji pretekli teden razpravljali o osnutku odloka o zaključnem računu lanskega proračuna. Preoblikovali so ga v predlog in sprejeli. Beseda je tekla tudi o osnutku proračuna za letošnje leto, v katerem naj bi bilo za 472 milijonov tolarjev prihodkov, primanjkljaj pa bi znašal 15,6 milijona tolarjev. Prav ob neuravnoteženosti proračuna se je spotaknilo največ svetnikov.

Jože Nemanič je menil, da ne bi bilo prav, da bi svetniki začeli nov mandat z izgubo, bil pa je tudi proti nepovratnemu denarju v kmetijstvu, saj se le redko oplemeniti. **Lojze Malenšek** je opozoril na preveliko razliko v denarju, namenjenemu mestu in podeželju, **Martin Črnugelj** pa na velikokrat načrtovano, a nikoli začeto obnovo Cankarjeve ceste, za katero naj bi po zadnji inanci namenili denar, ki bi ga zaslužili z bližnjo garažno hišo. Vprašal je, ali bodo z garažami, ki jih ni še nikjer, res kaj zaslužili.

Po mnenju **Slavka Dragovana** osnutek proračuna ni razvojno naravnost, temveč je povzeto le za določene indekse. Izrazil je upanje, da bo po lokalnih volitvah metliška občina zopet zaživela. Obregnil se je ob sklad za pospeševanje drobnega gospodarstva Bele krajine, ki bo po njegovem imel sedež v Črnomlju in Metlika od njega ne bo imela ničesar. **Milan Vajda** je spomnil, da so takšen sklad v Metliki predlagali že na začetku mandata, a ni zaživel. **Jože Klepec** je menil, da je proračun enak že več let in za podeželje ni ugoden. Obregnil se je ob CRPOV, ki je po njegovem velika "slamparija", saj ne gre za urejanje, ampak za uničevanje

vasi. Pri tem se porabi veliko denarja za projekte, ki jih namesto domačinov pripravljajo Ljubljanci iz pisarn.

Župan je zanikal Klepečeve besede o CRPOV, sklad za podjetništvo pa bo po njegovem usta-

novljen, če sploh bo, s sklepom vseh treh občinskih svetov, navedeni pa bodo tudi pogoji za pridobitev denarja. Opomnil je svetnike, da nobeden ni dal predloga, kako bi proračun razvojno naravnost. Poleg tega je v občini veliko začelih naložb, ki jih morajo najprej dokončati, sicer pa lahko svetniki odločajo o razporeditvi le 20 odst. proračunskega denarja. Vendar svetniki niso dvignili rok za osnutek letošnjega proračuna. **M. BEZEK-JAKŠE**

PROF. DULAR, ŠE NA MNOGA LETA! - Številni, ki ga cenijo, so v torek pretekli teden stisnili roko pisatelju, pesniku, publicistu in muzealcu Jožetu Dularju iz Metlike, ki je 24. februarja proslavljal 83. rojstni dan. Nazdravila sta mu tudi novomeški župan Franci Končič in metliški župan Branko Matkovič (na fotografiji). Prof. Dular je namreč častni občan obeh občin. Čestitkam se pridružuje tudi Dolenjski list, saj je Jože Dular edini dopisnik našega tednika, ki je v njem objavljati svoje prispevke v vsem 48-letnem izhajanju časopisa. (Foto: M. B.-J.)

OB DNEVU ŽENA

METLIKA - V petek, 6. marca, bo ob 19. uri v tukajšnjem kulturnem domu prireditve ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žena, z naslovom "Vse, kar potrebuješ, je ljubezen". Program bodo pripravili dijaki metliške srednje teštilne šole in učenci osnovne šole Metlika. Vabljeni!

KMETIJSKA SIMBOLIKA

KRASINEC - Kmetje, ki so se preteklo soboto v Kapušinovi gostilni na Krasincu udeležili posveta o belokranjskem kmetijstvu, so si po svoje razlagali ikebano, ki so jo postavili pred mizo, za katero so sedeli državni sekretar za kmetijstvo Franci But, črnomaljski župan Andrej Fabjan in sekretar črnomaljske SLS Marjan Novak. Beke so bile po njihovem mnenju v ikebani zato, da bi z njimi kmete namahali po zadnji plati. Dren je simboliziral zaraščanje kmetijskih površin, zvončki pa so naznanjali, da kmetom že odzvanja. In ko so zapuščali gostilno, jim je v nos močno udaril vonj po gnojevki. To je bila le še pika na i trditvi, da v kmetijstvu nekaj zelo smrdi.

OBČNI ZBOR STROJNEGA KROŽKA

SEMIČ - Strojni krožek Bele krajine vabi člane in vse, ki bi to želeli postati, na občni zbor, ki bo v petek, 6. marca, ob 19. uri v hotelu Smuk v Semiču.

KUD DOBREČ PRVIČ SAMOSTOJNO - Dragatuška tamburaška skupina Dobreč, ki jo vodi Toni Grahek, deluje od jeseni 1993. Najprej je bila pod okriljem dragatuške osnovne šole, od lanske jeseni pa deluje kot samostojna KUD Dobreč. Šteje 19 članov, igra pa ljudsko, filmsko, zabavno in klasično glasbo, ki jo je na svojem prvem koncertu predstavila preteklo soboto v Dragatušu. Kot gostji sta nastopili vokalno-instrumentalna skupina Bard in tamburaška skupina Varalo. (Foto: M. B.-J.)

Taksa tudi na metliškem mejnem prehodu?

Še vedno ni jasno, kdo naj bi plačeval pristojbino

METLIKA - Metliški svetniki so pretekli teden že drugič razpravljali o odloku o obveznem plačevanju komunalnih pristojbin na mejnih prehodih v metliški občini. Zaradi nekaterih nejasnosti svetniki odloka niso sprejeli.

Mednarodni mejni prehod v Metliki je lani v obeh smereh prestopilo 30.000 tovornih vozil, torej 120 na dan, če upoštevamo le delovne dni. Letošnjega januarja je prečkalo mejo 1.350 tovornjakov, od tega 880 tujih. A več kot 60 odst. je bilo praznih, v odloku, ki so ga pripravili v Metliki pa piše, da tisoč tolarjev pristojbine plačajo tisti, ki se oglašijo pri špediterju in plačajo carino. Po drugi strani pa je v odloku zapisano, da so ob vstopu v državo vsi dolžni plačati takso.

Pristojbino naj bi v metliški občini uporabili izključno za vzdrževanje in urejanje komunalnih objektov in infrastrukture, svetniki pa niso bili enotni, ali naj bi jo plačevala tudi podjetja iz metliške občine. Sicer pa se na carini iz domače občine ustavljajo skoraj izključno le tovornjaki Beti in kmetijske zadržke. So se pa strinjali, da bi morali natančno določiti, za katera vozila bi morali plačevati takso.

M. B.-J.

Spet veliko babic

Kakšna bo usoda propadajočega zavezniškega letala na Otoku?

OTOK - Letalo DC-3 pred vajo Otok pri Metliki nezadržno propada, predvsem po zaslugi "zbi-ratelj", ki z letala, sicer postavljene kot spomenik, odnašajo vse, kar je moč odlomiti. A nihče se ni zganil, da bi ropanje preprečil. Polemike so se razvlele šele, ko so v aeroklubu Bela krajina želeli poskrbeti za letalo in ga zaščititi pred vandali. Da bi lahko bdeli nad njim, so ga nameravali prestaviti na letališče v Prilozju.

Ker bo konec junija v Prilozju proslava ob 55. obletnici prihoda prve vojaške misije h glavnemu štabu NOV in POS, naj bi do takrat poskrbeli za letalo, saj ne gre, da bi si z njim delali sramoto. Metliški župan Branko Matkovič je celo predlagal, da bi občinski svet s sklepom sprejel preselitev v Prilozje, saj bi s tem onemogočili, da bi ga odpeljali iz občine. Podpira ga tudi predsednik občinskega odbora ZZB NOV Metlika Anton Zupančič. Letalska zveza Slovenije pa preselitvi v Prilozje nasprotuje. Mnenja Otočanov, ki jim je letalo bolj v sramoto kot v ponos, doslej v javnosti še ni bilo slišati. Zato pa Krasinčani pravijo, da bi moralo letalo stati na Krasincu ali v njegovi bližini, saj je bilo v tej vasi glavno letališče.

Napovedi o nadaljnji usodi oropane letala so lahko zelo tvegane. Ne obeta se nič dobrega, zlasti še, ker me sedanja dogajanja spominjajo na pregovor "Veliko babic, kilavo dete".

M. BEZEK-JAKŠE

PRIKAZ REZI SADNEGA DREVJA

ČRNOVELJ - Kmetijska svetovalna služba Črnomelj organizira prikaz rezi sadnega drevja, ki bo v petek, 6. marca, in sicer v Tribuščah ob 9. uri v Kozanovem sadovnjaku, v Gribljah ob 12. uri v Filakovem sadovnjaku, na Preloki ob 15. uri v sadovnjaku Ivana Starešiniča, Preloka 10, ter v Ziljah ob 17. uri - zbirno mesto je pri gasilskem domu.

MLADI BELOKRANJCI IN KMETIJSTVO

RADOVICA - Društvo podeželske mladine Metlika in metliška kmetijska svetovalna služba pripravljata v soboto, 7. marca, ob 19. uri v šoli na Radovici belokranjski kviz "Mladi in kmetijstvo". Pomerile se bodo ekipe iz vseh treh belokranjskih občin, najboljša ekipa iz vsake občine pa se bo udeležila regijskega kviza v Novem mestu. Po kvizu bo ples z duom Baron.

Na Blatniku dovolj čiste vode

Na Blatniku nad Semičem, od koder je speljan tudi najstarejši belokranjski vodovod, opravljajo meritve vode za regionalni vodovod - Junija podpis pisma o nameri?

BLATNIK PRI SEMIČU - Sredi februarja so pričeli na Blatniku nad Semičem s poskusnim črpanjem pitne vode iz treh vrtin in treh kontrolnih vrtin, ki so jih zvrtili že leta 1993. Vrtine so 150 metrov globoko, vodo pa črpajo iz globine 50 metrov. Ljubljanski Inštitut za geologijo, geotehniko in geofiziko naj bi cel mesec opravljal meritve, dosedanje izsledki pa so obetavni.

Kljub veliki suši namreč iz vseh treh vrtin priteče na sekundo skupaj okrog 35 litrov vode, ki je po besedah semiškega župana Janka Bukovca čista in primerna, da bi jo lahko krajanom po ceveh poslali v njihove domove. Poleg tega je dovolj, da bi zadostovala za potrebe metliške, semiške in dela črnomaljske občine, kjer naj bi zgradili vodovod v okviru projekta regionalnega vodovoda Bele krajine.

Tudi prvi belokranjski vodovod je bil speljan prav z Blatnika nad Semičem, in sicer že davnega leta 1898. Takrat naj bi voda pritekla v številne belokranjske vasi, a so se nekateri vaščani zbal stroškov in tudi tega, da živina ne bi hotela piti studenčnice, ker je bila navajena na kapnico. Zato so vodo dobile le štiri takratne občine: Črnomelj, Semič, Kot in Petrova vas. Slovesna otvoritev vodovoda je bila 11. julija 1898, ob 50. obletnici vladanja cesarja Franca Jožefa. Čeprav dunajsko podjetje Wagenfuhrer, ki je zgradilo vodo-

V SRAMOTO, NE V PONOS - Propadajoča piramida na Blatniku, postavljena ob otvoritvi prvega belokranjskega vodovoda, zgrajenega pred sto leti, ni ravno vzoren spomin na ta za Belokranjce pomembni dogodek. Vendar naj bi jo do slovesnosti ob jubileju junija letos obnovili. (Foto: M. B.-J.)

vod, svojega dela ni opravilo najbolje, saj so ponekod cevi puščale in je včasih že takoj na začetku primanjkovalo vode, pa je bila to za Belokranjce velika pridobitev. Na to kaže tudi podatek, da so se otvoritve udeležili državni predsednik baron Hein, deželni glavar Detela in črnomaljski okrajni glavar Orešek.

Pri zbiralniku na Blatniku so takrat postavili tudi spomenik v obliki poltretji meter visoke piramide, ki pa danes kaže kaj klavrn videz. Bolj otipati kot videti je moč le napis "...se je vodovod tu slovesno otvoril in blagoslovil. Občine Črnomej, Semič, Kot in Petrova vas. 27. 6. 1898". Nekateri pa se še spominjajo reliefa cesarja Franca Jožefa in napisa Viribus unitis (z združenimi močmi), ki pa ju danes ni več. Vendar je župan Bukovec obljubil, da bodo do slovesnosti ob 100-letnici vodovoda, ki naj bi bila letošnjega 20. junija, obnovili piramido in uredili njeno okolico. Vsaj takrat, če ne že prej, bi podpisali tudi pismo o nameri šestih ministrstev in treh belokranjskih občin za gradnjo regionalnega vodovoda, za katerega je bil eden prvih korakov storjen že s sedanjimi meritvami vode na Blatniku.

M. BEZEK-JAKŠE

Črnomaljski drobir

KRIVCI - Na sobotnem posvetu o belokranjskem kmetijstvu na Krasincu je Adlešičan predlagal sprejem sklepa, s katerim bi obsodili javne medije, ker so z zgražanjem na veliko pisali in govorili o zadnji podražitvi mleka, medtem ko so bili ob podražitvi naftnih derivatov tihi. Če je morda kdo imel pomisleke o koristnosti posvetov, kakršen je bil krasinski, se je na koncu le izkazalo, da je imel vsaj eno dobro plat. Ob skoraj tri tisoč ljudeh, ki so na priložnostnem seznamu ministrstva za kmetijstvo, so na Krasincu - hvala bogu - našli grešnega kozla za vse tegobe slovenskega kmetijstva: novinarje.

ZAMENJAVA - Direktor Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto Danilo Breščak je v poročilu o varovanju tovrstne dediščine zapisal, da "ni bilo zaznati nobenega ukrepa s strani občinskega komunalnega nadzornika glede prikolic, ki na nedovoljenih mestih stojijo celo leto". Brezposelni Adlešičan Tone Jankovič je dejal, da bi z veseljem prevzel delo komunalnega nadzornika, slednjemu pa bi dal v oskrbo njegove prikolic ob Kolpi. In obljubil je, da bi zavzeto opravljal svoje delo nadzornika in ukrepal proti prikolicarju in njegovim prikolicam na nedovoljeni lokaciji. Poskusiti res ne bi bilo greh.

Semiške tropine

PIANISTI - Kljub temu da je v semiških zidanicah velikokrat živahno in da veseljaki radi raztegnejo tudi meh harmonike, pa je v semiškem oddelku Glasbene šole Črnomelj od 40 učencev kar 18 pianistov. Se pa prav pianisti očitno zelo dobro razumejo med seboj in bi bila njihova sloga lahko marsikomu za vzor. Na klavir igrayo namreč celo šestročno, nobena redkost pa ni štiriročno igranje.

POSEBNOST - Viri sicer ne poročajo, ali so ministre na obedu v eni od semiških zidanic nedavno zabavali harmonikarji, so pa jim domačini, čeprav si slednji tega niso posebno želeli, pripravili drugačno vrsto zabave. Že vrabci čivkajo, da je na semiškem koncu marsikje slaba električna napetost, in ko se je v zidnici vključil hidrofor, so imeli ministri za enako plačilo še light-show. Vprašanje je samo, če so bili v zidnici pravi ministri, ki bi lahko kaj naredili, da bi bilo kmalu konec te svojevrsne semiške "zabave".

DEMOGRAFIJA - Župan Janko Bukovec na svojih javnih nastopih večkrat ponovi, da je semiški konec demografsko ogrožen. Vendar pa hitro pristavi, zlasti če so med poslušalci tudi predstavniki slovenske oblasti iz Ljubljane, da pridno delajo otroke in da se bodo razmere kmalu popravile. Ko bi vsaj tako hitro kot naraščaj v Semiču delali tudi otroški vrtci.

ODDOLŽITEV - Kočevski Trgopromet je v zadnjih nekaj letih nekoliko zaspal in posledica tega je tudi lanskoletna ukinitve grostistične skladišča v Kočevju, ki je domače gostince in trgovce zelo razburila. Čeprav nerad je ob oblikovanju poslovnega sistema Mercator Trgopromet predal domala vse niti odločanja v roke vodstva podjetja v Ljubljani in zato pri ukinitvi skladišča, ki je bila Mercatorjeva vseslovenska akcija zmanjševanja števila tovrstnih skladišč, ni imel prav nobene besede. Pa vendar se je Mercator po načelu gledanja velikih na majhne, da jim nekaj odvzameš, nekaj daš, pa imaš mir, Trgoprometu oddolžil: januarja letos so pričeli z že leta pričakovano obnovo in razširitvijo samopostrežne trgovine v Kidričevi ulici.

DOVOLJ DELA ZA GRAD-BINCE - V investicijski bolj revni kočevski občini je izgradnja Trgoprometove samopostrežne trgovine v Kidričevi ulici za domače gradbenice lep zalogaj. Obetata pa se jim letos vsaj še dva takšna: izgradnja nove šole, ki bo največja investicija kočevske občine tudi v prihodnjih nekaj letih, ter samopostrežne trgovine, ki jo bo na prostoru sedaj razpadoč nekdanje upravne stavbe podjetja zgradilo Kmetijsko gospodarstvo Kočevje. Velikih trgovin nam tako že ob koncu letošnjega leta v Kočevju ne bo manjkalo, kočevski gradbeniki, ki se že pridno dogovarjajo za izvajanje del, pa bodo imeli letos v domačem kraju dovolj dela. Le na šolo bomo v Kočevju morali počakati še nekaj let!

OBČAN SPRAŠUJE, MEDVED ODGOVARJA

"Po čem najbolje občutiš, da prihajamo v odseju kapitalizma?"

"Ker zapiramo tovarne, vedno več ljudi je brez dela, vedno več pa jih brska po zabojnikih za odpadke, da bi našli kaj uporabnega ali za pod zob."

Ribniški zobotrebci

OBČINA NE IGNORIRA OBČANOV - Predsednik ribniškega občinskega sveta Andrej Mate in župan Jože Tanko se znata dobro spoprijeti v medsebojni izmenjavi stališč o izvajanju sprejete politike občine in pristojnostih enega ali drugega. Znata pa se, če gre za resnico, kot je bilo izrečeno na zadnji seji sveta, tudi zediniti. Zadnja takšna resnica, ki ju je združila, je, da občinska uprava in njeni organi svojih občanov ne ignorirajo, kot so jim to sicer očitali krajanje Gornjih Lepovč. Pika na i potrditvi, da gre za resnico, pa je Matetovo "opravičilo" ob prebrnem protestnem pismu vaškega odbora Gornjih Lepovč zoper gradnjo parkirišča v tamkajšnji obrtni coni, da pri pripravi in podpisu pisma - čeprav je tudi sam prebivalec omejenega naselja - ni sodeloval!

Laški sel

TENIŠKA ŠOLA - Pred kratkim je začela v Laščah delovati teniška šola in to v sodelovanju ŠTD Cereja in osnovne šole. Zanj se je prijavilo 21 šolarjev, tečaj bo trajal 44 ur, za kar vsak udeleženec plača 9.000 tolarjev.

O MEDSEBOJNIH ODNOSIH - V treh nadaljevalnih poteke predavanje "Spretnosti v medsebojnih odnosih - pot do sebe in drugih" profesorice pedagogike in psihologije ter novinarke Katarine Lavš iz Ljubljane, ki se ga udeležuje 23 učiteljev (93 odstotkov učiteljev iz občine) na tisti nekateri starši.

TURIZEM V RUTAH - Na tekmovalno "Turizem pomaga lastna glava" bodo sodelovali tudi šolarji iz Lašč, ki bodo predstavili Rute, se pravi bloški del občine Velike Lašče. Poudarek bodo dali izdelovanju suhe robe, križišču evropskih pešpoti v Predgozdu, kuharskim posebnostim tega območja in možnostim turističnega razvoja ter športnih in rekreativnih dejavnosti na tem območju.

UREJAJO OKOLICO ŠOLE - V sodelovanju s kočevskimi gozdarji urejajo v Laščah okolico šole in vrta.

Parkirišča v Gor. Lepovčah ne bo!

Svetniki ugodili protestu krajanov

RIBNICA - Vaški odbor Gornje Lepovč je prejšnji teden na občinski svet naslovil protestno pismo zoper gradnjo parkirišča za tovornjake v tamkajšnji obrtni coni. Občinskim organom očitajo, da jih stalno ignorirajo, in zahtevajo, naj že začetno gradnjo parkirišč brez lokacijske dokumentacije in, kar je še pomembnejše, brez potrjenih arhitektonsko urbanističnih smernic ustavijo ter da storijo vse potrebno, da parkirišč na obrobju Gornjih Lepovč ne bo.

Raziskava primernosti komaj dobrih 20 m od naselja oddaljene lokacije za parkirišča je strahove Lepovčanov potrdila, saj je s stališča hrupa lokacijo ocenila za manj primerno. Končni rezultat raziskave vpliva na okolje je lokacijo sicer opredelil kot primerno, vendar je, kot je povedal predsednik občinskega sveta Andrej Mate, sporna tudi zato, ker naj bi parkirišče mejilo na varovalno območje ob železniški progi.

Župan Jože Tanko je povedal, da očitki krajanov občinski upravi niso upravičeni ter da občina ne želi nikomur ničesar vsiljevati. Poudaril je, da glede parkirišča v obrtni coni ne prihaja do odstopanja od predvidenega v pup-utu ter da je postopek, ki ga vodi občina v skladu z zakonom, saj se morajo najprej določiti smernice. Teh pa svetniki prejšnji četrtek niso potrdili, tako da parkirišča, ki so ga določale za lokacijo v obrtni coni ob železniški progi v Gornjih Lepovčah, ne bo!

M. LESKOVŠEK-SVETE

Iz Kolpske doline

TEKMOVANJE ZA NAJLEPŠO - Do zadnjega marca bo Turistično športno društvo Kostel zbiralo prijave za tekmovalno pripravo urejeno okolico hiše, vikenda ali poslovnega prostora. Organizira ga četrti po vrsti Turistično športno društvo, ki zbirata tudi pisne prijave udeležencev tekmovalja.

PREDAVANJE - Turistično športno društvo Kostel je pred kratkim organiziralo dvojno predavanje, spremljanih z diapozitivi. Marko Mikuletič iz Arboretuma Volčji Potok je predaval o okrasnih rastlinah, poslušalo ga je preko 40 krajanov; Ana Ogorelec iz kmetijske svetovne službe pa je predavala o pridelovanju zelenjave, poslušalcev pa je bilo 35.

UNIČEVALCI DELUJEJO - TŠD Kostel je spet postavilo znak pri slapu Nežica, ki so ga uničili neznanci. Minuli petek je s puščicami označilo tudi smer kostelske grajske poti, v nedeljo pa so ugotovili, da sta dve puščici že zmanjkali.

KANTE KRADEJO - Cestno podjetje je ob magistralni cesti postavilo več kant za odpadke. Nekaj jih je že zmanjkalo.

Hočemo občino!

Odločna Sodražica

SODRAŽKA - Pred nekaj manj kot štirimi leti so krajanje KS Sodražica na referendumu glasovali proti lastni občini. Sedaj jim je jasno, da je bila to temeljita napaka, ki jo opravičujejo z nepoznavanjem zakonodaje in s takrat izredno močno negativno propagando.

Tako že dobro leto bijejo boj, da bi ob letošnjih lokalnih volitvah prišli do lastne občine. "Da se je mnenje v celoti prevesilo za lastno občino, je pripisati dejstvu, da se načrti krajevne skupnosti, za katere bi morala zagotavljati denar občina Ribnica, ne uresničujejo, in naših zahtevkov v proračunu preprosto ni. Sicer pa Ribnica odcepitvi ne nasprotuje. Sodražica v celoti izpolnjuje merila, ki so zapisana v zakonu o lokalni samoupravi. S 47 km² bi bila to srednje velika občina, število prebivalcev - teh je 2200 - ki ne ustreza merilom, pa opravičujemo z zgodovinskim, geografskim in demografskim stanjem tega področja. V bodoči občini bi bilo 17 naselij, k njej pa bi se lahko priključila tudi KS Velike Poljane, a od tam žal ni pravih pobud. KS Sodražica ima močno gospodarsko zaledje s tradicionalnimi izdelovalci suhe robe in Sodražica je že bila močna in izredno uspešna občina," meni diplomirani pravnik Zvone Janež.

A. KOŠMERL

Županu odrekli povečanje pooblastil

Sprejeli ribniški občinski proračun za letošnje leto - Spremembe glede na osnutek na prihodkovni in odhodkovni strani - Subvencije za kmetijstvo ostajajo

RIBNICA - Ribniški občinski svetniki so prejšnji četrtek sprejeli proračun občine za letošnje leto. Od decembra lani sprejetega osnutka se razlikuje tako na prihodkovni kot odhodkovni strani, s tem da so svetniki nekatere predlagane spremembe sprejeli, nekatere zavrnili, od nekaterih pa je župan odstopil.

Ribniški proračun za letošnje leto predvideva za 863.963.000 tolarjev prihodkov in 917.784.000 odhodkov. Med največjimi proračunskimi porabniki so šole, za katere bodo letos porabili 145,6 milijonov tolarjev, in vrtci s 129,8

USTANOVILI BODO CENTER ZA TURIZEM

KOČEVJE - Naravna in kulturna dediščina uvršča kočevsko regijo med tiste, ki bi lahko imele razviti turizem, vendar pa sedaj na Kočevskem s turizmom ne zaslužijo skoraj nič. V kočevski občini so se zato odločili, da bodo ustanovili Center za promocijo in razvoj turizma, ki ga bo v prvih treh letih financirala občina (zaposloval bo dva človeka), kasneje pa naj bi se bil sposoben preživljati sam. Namen ustanovitve centra je vzpostaviti organiziran sistem, ki bo omogočal doseganje skupnih ciljev vseh subjektov, ki delujejo na področju turizma.

milijona tolarjev. Za delovanje občinskih organov in uprave bo na voljo 102 milijona tolarjev, za socialno varstvo 35,6, kulturo 59,2, šport 36,2, zdravstvo 16,4 in za kmetijstvo 10,7 milijona. Za pospeševanje razvoja gospodarstva so namenili 38 milijonov, za vzdrževanje in ureditev cest pa 156,5, od katerih bo za skoraj 70 milijonov investicij. Samo za milijon manj bo investicij tudi na področju komunalnega gospodarstva, za katero bo v celoti na voljo 103,6 milijonov.

Za investicije na področju urejanja prostora bodo letos porabili 17,5 milijona tolarjev, skladu stavbnih zemljišč pa bodo za komunalno urejanje zazidalnega načrta Hrastje primaknili 30 milijonov. Za požarno varnost so predvideli 15 milijonov, za stano-

vanjsko gospodarstvo 20, za delovanje društev in druge javne potrebe pa 10 milijonov.

Iz možne prekoračitve proračunske rezerve bodo, kot so na seji določili svetniki, namenili 2 milijona tolarjev za makadamsko ureditev ceste Podklanec-Kadice. 2 milijona tolarjev pa tudi za ureditev dokumentacije za pričetek izgradnje telovadnice v Sodražici, ki jih bodo odvzeli postavki za odmere cest in odškodnine. Svetniki so sprejeli županov predlog, da se nameni milijon tolarjev za letos načrtovani pričetek del za izgradnjo doma starejših občanov ter 2 milijona tolarjev za proslavo, posvečeno v spomin jezikoslovca Stanislavu Škrabcu, zavrnili pa so njegov predlog, da bi lahko prerazporejal proračunska sredstva v višini do 20 odstotkov. Zaradi nestrinjanja nekaterih svetnikov, da bi subvencije v kmetijstvo preimenovali v investicije, je župan predlog umaknil.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Kdaj svoj dom starejših?

Pobudo zanj so dali upokojenci na občnem zboru - Nabirajo člane za svoj pevski zbor - Zavrnili očitke

VELIKE LAŠČE - Tik pred pustom so člani Društva upokojencev hkrati imeli kar prireditve: občni zbor društva, praznovanje dneva upokojencev in pustno zabavo, zato ni čudno, da je bila udeležba rekordna. Zbralo se je kar 150 upokojencev tega najštevil-

nejšega društva v občini, ki šteje okoli 420 članov.

Upokojenci so ugotovili, da je v občini vedno več starejših, zato

Na tekmovalje najboljših gredo

Zdaj pridno vadijo

VELIKE LAŠČE - Tekmovalje najboljših slovenskih otroških in mladinskih pevskih zborov bo 17. in 18. aprila v Zagorju. Iz območja ljubljanske regije se je izmed 64 zborov uvrstilo najprej naprej 7 najboljših, med njimi tudi pevski zbor osnovne šole Velike Lašče. Vodi ga učiteljica glasbe Majda Kokošinek. Prireditve v Zagorju bo imela dva dela: revialnega in tekmovalnega.

"Mi smo se prijavili za tekmovalnega. Za nastop smo prijavili štiri pesmi, in sicer eno glasno Trubarjevo "Staro božično pejsm", madrigal "Madonna io te amo e taccio" Co-

Majda Kokošinek, učiteljica glasbe na osnovni šoli Primoža Trubarja v Velikih Laščah.

stanza Festa, "Drevo" na besedilo Otona Župančiča in v uglasitvi Jakoba Ježa (nova skladba iz novembra 1997) ter ljudsko "Ribniški Urban" v prireditvi Matije Tomca. Tekmovanje bo strogo ocenjevano in zanj so se odločili vsi naši pevci, ne le jaz. Kritika bo ostala. Posebna okolnost pa bo, da bomo prvič nastopili pod reflektorji in pred snemalnimi kamerami.

Pevski zbor, ki ga vodim na šoli, je bil že dva krat uspešen na mestni reviji pevskih zborov v Ljubljani in tudi zdaj upam v uspeh," pravi Majda Kokošinek.

J. PRIMC

SLEPI IN SLABOVIDNI NA ZIMSKEM TABORU - V frančiškanskem samostanu pri Novi Štifi se je v nedeljo končal enotedenski samostojni zimski tabor slepih in slabovidnih Slovencev "Iz iskrice v žarek samostojnosti", ki sta ga pripravila Suzana Dajčman iz Maribora in Tadej Gačnik iz Ljubljane. 26 udeležencev tabora - društvo šteje 35 članov po vsej Sloveniji - je v glasbeni, računalniški, plesni in obrtni delavnici pridobivalo osnovna znanja, ki jih bodo potrebovali za priložnostna dela oziroma pri zaposlitvi. Bivanje so jim popestrili: prof. Janez Debeljak, ki je razlagal zgodovino Ribniške doline, rezbar Matija Kobola iz Kočevja, Borut Veselko in njegov Odklop, citrar in izdelovalec citer iz Ljubljane, pevka Marta Zore ter številni krajanje, ki so jih obiskali ob dnevu odprtih vrat. Za uspešno končan tabor se organizatorji posebno zahvaljujejo sponzorjem Jati, Pošti in Telekomu Slovenije, krajanom Nove Štife in okoliških vasi, patru Niku Žvoklju in drugim. (Foto: M. Glavonjič)

(Zapleten) referendum za odcepitev

Bodo vasi Polom in Seč še naprej v občini Dobrepolje ali pa v občini Kočevje?

DOBREPOLJE - Državni zbor bo kmalu moral odločiti o datumih referendumov v zvezi z ustanavljanjem novih občin ali izločitvi posameznih območij iz sedanjih občin in pripojitvi k sosednjim. Tak referendum bo potreben tudi za območje vasi Polom in Seč, ki sta zdaj v občini Dobrepolje, in zdaj opustele nekdanje vasi Vrbovec, kjer rastejo le vikendi, stalnih prebivalcev pa ni.

Prebivalci vasic Polom in Seč so se že ob ustanavljanju novih občin odločili, da nočejo v občino Dobrepolje (zato sploh niso šli na referendum o tem), ker hočejo biti v občini Kočevje. Po dveh letih in pol bo spet referendum, ki pa bo nekoliko bolj zapleten, saj mora biti v obeh občinah: Dobrepolju in Kočevju. Če v eni izmed obeh občin ne uspe, bo ostalo stanje, kakršno je zdaj. Dobrepoljci nimajo nič proti, če žele prebivalci obeh vasi v občino Kočevje, nam je zatrdil župan Dobrepolja Anton Jakopič in dodal, da je bilo na seji občinskega sveta nekaj razprave o tem, kaj z območji že dolgo nenaseljenih vasi Vrbovec in Kukovo. Po izselitvi Kočevjarjev so kmetijske površine v vasi Ku-

kovo obdelovali in izkoriščali prebivalci Strug, zato Dobrepoljci zahtevajo, naj bi katastrofalne občine nanovo razmejili tako, da bi

PRIŠLO INDIJANSKO PLEME

PONIKVE - Za pusta je bilo še posebno živahno v gostilni Adam, kjer je na pustno soboto igral ansambel Jožeta Srebrnika z Dolenjske. Vse mize so bile zasedene in tudi vnaprej razprodane. Prišlo je tudi mnogo maškar, posebnost pa je bilo indijansko plemo, ki se je sem začasno preselilo iz Ivančne Gorice.

Kukovo sodilo k Strugam, se pravi v dobrepoljsko občino. Vrbovec, kjer zdaj raste vikendarsko naselje, pa naj se skupno z naseljem Polom in Seč - če bo taka volja referendumsko izražena - priključi občini Kočevje.

Vendar zadeva le ne bo tako preprosta, saj je kočevska občina menda že največja v Sloveniji in prebivalci nekaterih krajevnih skupnosti (Kočevska Reka in Kostel) zahtevajo, naj njihovi KS postaneta občini.

J. PRIMC

DELAVCE IŠČEJO

LOŠKI POTOK - Lesna industrija Gaber iz Starega trga v Loški Dolini išče delavce z območja občine Loški Potok. To pa ni prvič, saj je občina Loška dolina ena redkih, kjer ne poznajo brezposelnosti ali jim delavcev določenih znanj celo primanjkuje.

Samo streha ne sme biti ravna

Vse ostalo v idejnem projektu novomeškega Neapolisa za novo osnovno šolo v Stični po mnenju svetnikov ustreza - Letos nakup zemljišča - Ugovor RDEG proti izbrani lokaciji

STIČNA - V bližini že obstoječe šole oz. Šolskega centra Josip Jurčič v Ivančni Gorici je predvidena lokacija nove centralne OŠ Stična. Ivanška občina je po natečaju za ta objekt že izbrala urbanistično-arhitektonsko rešitev, ki jo je izdelala projektantska organizacija NEAPOLIS, d.o.o., iz Novega mesta v vrednosti preko milijon sedemsto tisoč dolarjev. Idejni projekt nove šole je podrobneje predstavil Bogomir Sušič, ki na občini skrbi za družbene dejavnosti.

Kot je povedal, ga je izbrala posebna strokovna komisija s predsednikom mag. Jožetom Mestnikom, ki se je za omenjeni projekt pod geslom 1 ŠOLA izmed petih predlogov odločila, "ker ga odlikuje preprosta konstrukcija, razčlenjenost objekta in regionalna tipika". Tudi v nadaljnji izdelavi dokumentacije nov objekt ne sme spreminjati že obstoječega prireditvenega prostora. Komisija meni, naj nova

stavba tvori enostavno, nezahtevno in praktično ozadje življenja v šoli, vendar naj predstavlja tudi

Bogomir Sušič

primer dobre arhitekture za vsakdanjo okoljsko vzgojo. Ivanški svetniki so idejni načrt podprli, vendar s pripombo, naj streha ne bo ravna, ker to ne ustreza dolenskem okolju.

Ponudba za izdelavo glavnega projekta znaša preko 20 milijonov dolarjev, zato s planiranimi sred-

stvi letos ne bo mogoče pridobiti celotne tehnične dokumentacije, bo pa mogoč nakup zemljišča. Pogajalski skupini - v njej so po-

• Z izbiro omenjene lokacije nove OŠ Stična pa se ne strinja RDEG (Regijsko društvo ekološkega gibanja) Ivančna Gorica, ki meni, da onesnaževalci, kot so IMP Ljvar, IMP, tovarna armatur, stiška farma in sirarna, preveč nezdružljivo vplivajo na življenjsko okolje ozr. na zdravje otrok. "Če se boste odločili za nezdružljivo in nerazumno lokacijo, RDEG od ustreznih organov občine zahteva pisno garancijo predhodne popolne ekološke sanacije onesnaževalcev okolja in da se v prihodnje v bližini šolskega centra ne načrtujejo dejavnosti, ki bi nezdružljivo vplivale na življenjsko okolje ljudi," je povedal predsednik društva Franc Hegler. Na zadnji seji svetniki niso našli časa za razpravo o (za nekatere) sporni lokaciji nove šole.

leg Mestnika še Stane Okorn, Pavel Groznik in župan Jernej Lampret - je uspel dogovor o prodaji z dvema lastnikoma približno šest tisoč kvadratnih metrov zemljišča po 21 nemških mark za kvadratni meter. Kot je povedal Sušič, so pogodbe v pripravi. L. MURN

KULTURNI VEČER NA ČANDKOV DOMAČIJI

VIŠNJA GORA - Na predvečer jubilejnega pohoda po Jurčičevi poti pripravljajo višnjansko turistično in kulturno društvo ter družina Pilko v petek, 6. marca, ob 19. uri na Čandkovi domačiji kulturni večer. Predstavili se bodo: domači ljubiteljski slikar Janez Kastelic, pesniki Saša Cimperman, Meta Zagorc in Gregori Gaspari, pisateljica Angelca Skufca ter učenc glasbene šole Avgustin Zupančič. Program bo povezoval Rudi Škof.

P. P.

Ko se preživetje ceni v minutah

Pohvala svetnikom

IVANČNA GORICA - Verjetno za zdravnika ni hujšega, kot da se pravočasno odzove na klic, pa zaradi neustrezne opreme ne more rešiti človeškega življenja. V ivanški občini zdravniki gledajo na izkušnje opozarjajo, da je še vedno najvišja umrljivost zaradi obolenj srca, zato je urgentna medicinska oprema za zdravniški avto eden najnujnejših nakupov. Pa vendar zanjo ni denarja.

Direktorica ZD Ivančna Gorica dr. Jana Jevnik-Lampret je povedala, da je v načrtu letošnjih investicij ta nakup le delno zajet, in sicer v višini milijon dolarjev, prepotrebna oprema pa zahteva tri milijone. Občinski svet bo tako dal pobudo za čimprejšnjo delitev premoženja grospuljskega zdravstvenega doma - ivanški zdravstveni dom namreč šele od lani posluje samostojno - podprl je idejo o humanitarni akciji zbiranja sredstev s sponzorji, pohvalna pa je odločitev ivanških svetnikov, ki so se brez pomišljanja odrekli petkovi bruto sejnini v korist tej človekoljubni akciji ter jo tako prvi podprli. Vedo namreč, da se preživetje pogosto ceni prav v minutah. L. M.

• Objektivna odgovornost je izum Stalinovega generalnega državnega tožilca Višinskega. (Sedmak)

KOVNICA ZNANJA V TREBNJEM - Ljubljansko podjetje B. & Z. se uspešno ukvarja s težko zaposljivimi osebami, z romsko problematiko pa se je pričelo ukvarjati na pobudo Republiškega zavoda za zaposlovanje, Območne enote Novomesto. Proti pričakovanjem so uspele t.i. Kovnice znanja, ki so jih prilagodili zmožnostim in posebnostim Romov v Novem mestu, Črnomlju, Metliki, Kočevju, Grosupljem in Trebnjem. Tukaj štejejo, da so največ dosegli pri povezovanju z lokalno skupnostjo, saj so skupno in usklajeno akcijo trebanjske občine, Centra za socialno delo, Komunale, Surovine in okoliških prebivalcev ter seveda Romov uspeli očistiti romsko naselje Hudeje. Predstavniki Romov Miha Hočevar (na posnetku desni) se je ob zaključku Kovnice znanja zahvalil vsem za pomoč. (Foto: P. P.)

Kopitarni niso odpisali njenih obveznosti

Polemična razprava

SEVNICA - Vodja občinskega oddelka za okolje in prostor Roman Perčič je obvestil sevniske svetnike, da sevniska Kopitarna za leto 1996 in 1997 ni plačala nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, njena obveznost iz nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za letošnje 3.263.249 dolarjev!

Direktor Kopitarne Marjan Kurmik je poslal na občino vlogo, da bi temu 250-članskemu kolektivu odpisali vsaj polovico obveznosti. Svetnik Franc Pipan (ZLSD) je menil, da je ta prispevek prevelik, zlasti za delovno intenzivne panoge, kamor spada denimo tudi Kopitarna in Štilles. Svetnik Jože Imperl (SKD) je dejal, da gre v primeru Kopitarne le za okrog 300.000 dolarjev na mesec, za eno plačo, in "če jo to zaziblje, jo bo tudi kaj drugega". Podpredsednik občinskega sveta Štefan Teraž (SDS) je predlagal, naj občinske strokovne službe pripravijo pregled, kako so podjetja obremenjena s tem prispevkom. P. P.

NOVO SMETARSKO VOZILO

SEVNICA - Sevnški občinski svet je na zadnji seji podprl dogovor o sodelovanju za ustanovitev Centra za pospeševanje malega gospodarstva, ki ga je predstavil Emil Vehovar. Svet je dal soglasje k zadolžitvi Javnega podjetja Komunala, d.o.o., zaradi nakupa specialnega smetarskega vozila. Občina je dala s tem Komunalni poročilo za najem posojila v višini 20 milijonov dolarjev, ki ga bo podjetje odplačevalo iz lastnih rednih prihodkov. Z novim smetarskim vozilom naj bi pričeli pobirati smeti v mestu še v marcu.

VERIGA

Dobro obveščeni vedo povedati, da so te dni na srečanje zastopnikov neke blagovne znamke (le zakaj bi ji še mi zastopniki rekamo?) ki jo prodajajo akviziterji samo po domovih, in zainteresirani kupci v znano restavracijo Panorama vabili ljudi po podjetjih tudi s priporočilom oz. blagoslovom vidnega lokalnega politika. Ta naj bi bil v hierarhiji te tuje firme kar visoko...

KONCERT OB MEDNARODNEM DNEVU ŽENA

TREBNJE - Tukajšnja krajevna skupnost vabi drevi, 5. marca ob 19. uri v kulturni dom Trebnje na koncert v počastitev mednarodnega dneva žensk. Sodelovali bodo učitelji Glasbene šole Trebnje Zoltan Peter, Katalin Peter, Damjana Zupan (vsi klavir), Nikolina Kovač (flavta) in okteto Lipo. Program bosta povezovali Teja Zakrajšek in Pia Penko.

PREMIERA FILMA V AMBRUSU

GROSUPLJE - Kulturno društvo Ambrus je pred letom dni aktivno sodelovalo pri snemanju slovenskega celovečernega filma Brezno. Film, ki ga je režiral Igor Šmid in ki se dogaja v vasi Ambrus, bo premierno predvajan v kulturnem domu v Ambrusu 7. marca. Pod geslom "kino v vsako slovensko vas" pa bo ponovitev sledila v nedeljo, 8. marca, na Krki in v Zagradcu.

Vrtci le nekako "uskladili" cene

Podražitev vrtcev v trebanjski občini omogočilo le temeljito pripravljeno gradivo za občinski svet - Zakaj država še vedno ni pripravila enotne metodologije?

TREBNJE - Na nujnost, da bi dvignili cene, so vrtci opozarjali že jeseni lani, trebanjski občinski svet pa se je odzval na zadnji seji in odobril ponujeni predlog novih cen. Ker država še vedno ni pripravila enotne metodologije cen, je bilo zbiranje podatkov toliko bolj zamudno in zapleteno, je povedala vodja oddelka za proračun, finance ter gospodarske in družbene dejavnosti Majda Ivanov.

Blizu 500 otrok (natančna številka naj bi bila 494) je deležno otroškega varstva, 35 otrok tudi v vrtcih drugih občinah, 10 "tujcev" pa gostijo tudi Trebanjci. Na višino stroškov vpliva organiziranost vrtca, predvsem pa razmejitve stroškov po posameznih programih oz. starostnih obdobjih.

Tako primerjava stroškov zadnjega lanskega četrtletja za skupino otrok od enega do treh let starosti v vrtcu na Mirni in v Trebnjem pokaže, da so stroški za 2.189 dolarjev, oz. za 4,8 odst. večji kot na Mirni. Če pa primerjamo v istih vrtcih stroške druge starostne skupine, je položaj ravno obraten.

Primerjava skupne ekonomske cene na otroka mesečno pokaže, da je razlika med najvišjo in najnižjo ceno posameznega vrtca kar 12,6 odstotkov. Vsi ostali materialni in nematerialni stroški (razen plač) predstavljajo v strukturi cene 30 do 40-odstotni delež. Rmanov odbor za družbene dejavnosti je zatorej predlagal, naj bo nova cena enotna, to je pov-

prečna cena za vse vrtce v trebanjski občini. Bivanje otroka nad 9 ur dnevno stane starše od 1. februarja za vsako dodatno uro 365 dolarjev, cena prehrane na dan pa je 500 dolarjev. Povprečna cena vrtca prvega starostnega obdobja je tako (s povečano osnovo za plačo) poslej 48.964 dolarjev, za otroke v skupinah drugega starostnega obdobja pa 34.947 dolarjev.

P. P.

Proračun premajhen za takšno občino

Osnutek sevniskega proračuna predvideva dobro milijardo dolarjev prihodkov - Bo potrebno zadolževanje? - Letos za polovico več denarja za krajevne skupnosti

SEVNICA - Osnutek plana proračuna sevniske občine predvideva skupaj za 1.059.248.661 dolarjev prihodkov. Občinarji so kljub visoko planiranim prihodkom za financiranje zagotovljene porabe, kjer so upoštevali indeks povečanja 112, v navodilih ministrstva za finance pa je bilo dovoljeno le 8-odstotno povečanje, morali predvideti med prihodki še 34.500.000 dolarjev zadolževanja, da so izravnali prihodkovno in odhodkovno stran.

Po mnenju svetnika Jožeta Roštoharja (ZLSD) je takšen proračun premajhen za takšno občino. Župan Jože Petercel je pojasnil, da so med prihodki za demografsko ogrožena območja predvideli 11,2 milijona dolarjev, kar je realno. Iz tega vira naj bi po prednostnem vrstnem redu letos financirali posodobitve cest Laze - Primož, Stražberk in Ledina - Zlezeče.

Svetnica Andreja Jamšek (SLS) je menila, da bi morali več denarja nameniti za kmetijstvo in programe celostnega razvoja podeželja in obnove vasi (CRPOV); njen strankarski kolega Tine Zupančič pa se je zavzel, da bi morala biti

CRPOV posebna postavka, izločena iz kmetijstva.

V osnutku proračuna ni predvidene posebne postavke za obnovo kulturnih domov, čeprav je Zveza kulturnih društev Sevnica zaprosila za 5.170.000 dolarjev za ta namen. Pač pa naj bi bila postavka za kulturo za petino večja. Športna zveza bi potrebovala 25,3 milijona dolarjev, računa pa lahko kvečljemu na 20,3 milijona. Iz tega zneska naj bi pokrivali stroške telovadnice, bazena in organizacijo svetovnega prvenstva v karateju v višini 400.000 dolarjev.

Javni zavod Radio Sevnica je predvidel v svojem letošnjem finančnem načrtu za letošnje 6,5 mi-

lijona dolarjev prihodkov iz proračuna, v osnutku proračuna pa so predvideli 4,5 milijona, to je za 67 odstotkov višjo dotacijo glede na lansko leto. Svetnik Branko Kelemina (SDS) je vprašal, kje so 3 milijoni dolarjev za kritje izgube radia. Kelemina je tudi menil, da ne morejo dati iz proračuna 10 milijonov za regijsko deponijo, če ni možnosti za financiranje vodooskrbe. Vodja oddelka za okolje in prostor Roman Perčič je pojasnil, da je za vodooskrbo v občini predvideno 10 milijonov dolarjev, res pa ni denarja za financiranje oskrbe s pitno vodo v KS Blanca. Za delovanje krajevnih skupnosti pa naj bi namenili 13,8 milijona dolarjev, za polovico več kot lani. Svetnik Marjan Jamšek (ZLSD) ni soglašal, da bi 2 milijona dolarjev za obnovo sanitarij v sevniskem gasilskem domu nakazali neposredno PGD Sevnica, ampak Gasilski zvezi Sevnica. P. P.

37. SALAMIADA PRI VRTOVŠKU V SEVNICI

SEVNICA - Društvo salamarnarjev Sevnica prireja v torek, 10. marca, na dan 40 mučenikov, ob 15. uri v gostilni Vrtovšek v Sevnici tradicionalno, že 37. salamiado, kjer bodo poskušali in ocenjevali domače salame in klobase. Salamarnarji morajo primesti izdelke v gostilno 8. marca do 22. ure. Na ta dan bodo ob živi glasbi praznovali dan žena, naslednji dan bo imela težko delo ocenjevalna komisija gotovo spet vsaj s 70 salamami, kolikor jih zadnja leta prinašajo izdelovalci iz Posavja in Dolenjske pa tudi iz drugih slovenskih krajev. V sredo, 11. marca, bo v gostilni Vrtovšek dan sprave, kamor tiste družice spremljevalce, ki s seboj prinese hlebec kruha, sodelujejo s tem svojim izdelkom na ocenjevanju krušnih hlebcev.

POKUŠNJA VIN IN OBČNI ZBOR

TREBELNO - Društvo vinogradnikov Trebelno bo zbiralo vzorce vin za pokušnjo v torek, 10. marca, od 19. do 21. ure v lovski koči na Trebelnem. Zainteresirani vinogradniki naj prinese (po) liter vina. Tri najboljše ocenjena vina iz vsake skupine bodo komisijsko primerjali z vzorci v kleti. Društvo vinogradnikov vabi v soboto, 14. marca, ob 9. uri na kmečki turizem Lamovškovih v Mirni vasi, kjer bodo na občnem zboru društva razglasili rezultate pokušnje, najboljša vina pa bo moč tudiokusiti.

MARTIN NI KRJAVELJ - "Zvezda" sobotnega parlamentarnega večera v polni jedilnici šentruperške šole je (ne)hote postal neznanec (na posnetku vložkov), ki je sedel bolj v prednjih vrstah in zelo pogosto glasno komentiral nastope govornikov, godrnjal, češ da ni prišel le pridno poslušat kot nekoč v šoli... O sebi je povedal, da dela pri Slovenskih železnih, da ga moti ukinjanje železniških postaj na dolenski progi... Janša neučakanega motečega neznanca, ki se nam je na koncu predstavil za Martina iz Dobravice, sicer ni označil za Krjavlja, rahlo razburjen pa mu priporočil še kakšno uro bontonata na izobraževalnih tečajih, ki jih še obiskuje...

Sevnški paberki

ZNAM - Sevnški župan Jože Petercel je ob izročanju zlatega znaka blanski osnovni šoli ob dnevu civilne zaščite zaželel ravnoteljici Anici Mešiček, da bi to visoko priznanje lahko kmalu obesila na steno nove šole. Ob tej priložnosti smo povsem neuradni, bolj za šalo, kot zares, "potipali", ali prisotni še aktualni župan Petercel, tajnik občine Zvone Košmerl in vodja oddelka za družbene dejavnosti Jože Maurer nameravajo kandidirati na jesenskih lokalnih volitvah, kot se govori. Vsi trije so se le zvito smehljali. Kaj bi na to rekel zapriseženi Sevnčan Boris Perko, upokojeni, a še zelo vitalni vodilni gospodarstvenik večjih podjetij v slovenski prestolnici, ki bi bil verjetno tudi dober župan, še nismo zvedeli...

PREMALO, PREVEČ, PRAV
Natančnejši pogled v ozadje
stečajnih postopkov kaže, da ima
o v Posavju premalo stečajnih
upraviteljev. To po mnenju neka-
terih pomeni, da Posavju manjka
daljmetnih ljudi. Po mnenju drugih
zadeva ni taka, ampak gre za to,
da je v Posavju preveč stečajev.
Kaj menijo stečajni upravitelji, od
koder že pridejo? Mogoče so
prepričani, da je zdaj celo ravno
prav, saj je potem eden lahko up-
ravitelj pri več stečajih. Tovrstno
upraviteljstvo pa ni zastoj.

PONESREČENO - Črno sme-
tišče, ki se je še nedolgo tega raz-
tezalo pri Dolnjem Leskovcu, so
hoteli za zdaj še neznani uživači
uporabiti kot prostor za družinski
ali poslovni mega-piknik. Očitno
pa niso bili kos zadani si nalogi.
Ilovnjak čebule, ki so jo pripe-
ljali, je zgnil in pri tem zasmradil
celo okolico. Mesnin, ki so jih
stresli med obuvale, akumulato-
re in podobne dobrine, pa si je
prilastilo najbrž lisičje krdelo.
Piknik je tako spaval po vodi,
pripeljani odpadki so nekako
zg(n)ili. Občutek, da je nekate-
rim figo mar za čisto okolje pa os-
taja - žal ne v tistih, ki veselo
smetijo.

PO VODI - Prforčenja, ki je
začasno prevzel oblast v pustno
razpoloženi Kostanjevici, je tako
podrobno obdelal lokalno dog-
janje, da bo kar škoda, ker bo zdaj
leto dni molčal. Včasih je Pr-
forčenja udaril žebličko na
glavico tako točno, da je zanetil
pravcato majhnost strankarsko
vojno med desnimi in manj de-
snimi v krški občini. Če je tudi
letošnji kar nekaj takega, še ne
poročajo. Upi, da bi s svojimi za-
maskiranimi resnimi opozorili kaj
spremenili, so najbrž spvali po
Krki, tako kot na dan svojega
pogreba goreči kurent.

OBČNI ZBOR DRUŠTVA DIABETIKOV

BREŽICE - Društvo diabeti-
kov Posavja - Brežice bo organi-
ziral v soboto ob 9. uri v Blagovni-
ci v Brežicah redni letni občni
zbor. Udeleženci bodo pregledali
delovno poročilo za lansko in
delovni načrt za letošnje leto. Dr.
Stanislav Čuber, direktor krške
območne enote zavoda za zdrav-
stveno zavarovanje, bo predstavil
kartico zdravstvenega zavarovan-
ja.

Novo v Brežicah

DO KOD SEGAJO LOČE? -
V Ločah, ki z bližnjo Frankovo
vrbrino meji na sosednjo republi-
ko Hrvaško, so pretekli teden
opazili sumljivo vozilo z značilni-
mi hrvaškimi oznakami, ki jih je
bilo opaziti tudi na rokavih uni-
formiranih mož, ki so sredi vasi
izstopili iz njega (na fotografiji).
Toda tokrat ni šlo za novo vohun-
sko afero, ampak za navadno
pustno norčijo, ki pa ima veliko
skupnega z resničnostjo. Meja na
omejenem območju namreč še
ni dokončno določena in na mar-
sikaterem travniku bi se, ko bi se
vedno kosili s kosami, dogajalo,
da bi kosci s koso zamahnili na
Hrvaškem, odrezal pa v Sloveniji
in obratno. Da ne bo pomote:
določena ni le slovenska meja,
medtem ko je hrvaška (na des-
nem!) bregu Sotle jasno zakoliče-
na in označena z opozorilnimi
tablam, na katerih bi se dalo ig-
rati tudi šah.

V ČATEŠKE TOPLICE S KO-
NJSKO VPREGO - Člani konje-
niškega društva Dobova so prišli
na idejo, da bi znova veljalo obu-
diti nekdanji način prevažanja
Zagrebcianov od dobovske želez-
niške postaje do broda čez Savo
na Mostecu, od koder bi kot pred
tridesetimi leti gostje potem peš
nadaljevali pot do Čateških
toplic. Ideja je dobra, konj in
zapravljivčkov ("federvagnov")
tudi ne primanjkuje, vprašljiv je
le moščanski brod. Brodnika za
novo turistično sezono še nima-
jo, če pa se bo februarška suša
ponovila tudi poleti, bi lahko
zmanjkalo tudi Save.

Do službe celo z gladovno stavko?

Franci Preskar iz Koprivnice, nekdanji rudniški delavec na čakanju, našel novo službo, a v Rudniku v zapiranju na Senovem mu ne zaključijo delavske knjižice

SENOVO - Država je ob zapiranju rudnikov rjavega premoga pre-
cej denarja namenila tudi za prerazporeditev delavcev na nova delov-
na mesta. A očitno vse le ne gre tako gladko. To je spoznal tudi 29-let-
ni Franci Preskar iz Koprivnice, ki je od 3. januarja lani na čakanju
kot trajni presežek, dokončno pa mu bo prenehalo delovno razmerje v
teh dneh. Čeprav je našel novo službo pri podjetniku, ki je tudi
predložil investicijski program, po katerem je že zaposlil 5 nekdanjih
delavcev rudnika, se je prav pri Franciju zadeva začela zapletati.

Alenka in Vlado Gramc sta
pred letom dni pripravila in-
vesticijski program, s katerim bi
prezaposlila 16 delavcev. "Čeprav
je bil program, ki je načrtoval
novo dejavnost cementinarnstvo,
skrbno in strokovno pripravljen -
kot takšnega ga je ocenila tudi
revizijska hiša - ga je komisija, ki
je sestavljajo predstavniki rudni-
ka, občine, krajevne skupnosti
Senovo in ministrstva za gospo-
darske dejavnosti, zavrnila. Ker
so bili pogoji pri drugem razpisu
še strožji, smo vztrajali s skrajšanim
programom in kljub številnim
zapletom dobili odobren program
za zaposlitev šestih delavcev,"
pripoveduje Vlado Gramc.

Tako je bila s strani ministra
Metoda Dragonje, direktorja
Rudnika v zapiranju Hermana
Kuneja in podjetnice Alenke
Gramc podpisana tripartitna po-
godba o sofinanciranju novih de-

• Kot je pojasnil Andrej Božič, ki
je v Rudniku v zapiranju pri-
stojen za splošne, pravne in kad-
rovske zadeve, je Franci Preskar
v decembru 1996 podpisal izjavo,
da se je pripravljen zaposliti v
Kostaku, zato se je v lanskem letu
usposabljal za tesarja in voznika
viličarja, a na zdravniškem pre-
gledu so ugotovili, da za takšno
delo ni sposoben. "Ker je bilo ob
zapiranju rudnika potrjenih 17
novih programov, od katerih jih 6
še ni zapolnjenih z delavci, mora-
mo pri prerazporejanju delavcev
poleg njihovih želja upoštevati
tudi dejstvo, da bi z delovno moč-
jo krili vse programe, saj je de-
lavcev očitno premalo, kar pa ne
pomeni, da Preskar dela v di-
skontu ne bo dobil," je dejal Božič
in zavrnil vse namige, da bi se
denar, ki je namenjen za preraz-
poreditev delavcev prelivl dru-
gam.

lovnih mest, s katero je Gramc-
vim pripadalo 4,36 milijona tolar-
jev na novozaposlenega delavca.
Za pet delavcev pridobitev no-
vega dela ni bila težavna, vmes sta
sicer dva zaradi dolgih birokrat-
skih postopkov obupala, a resno
se je zataknilo pri Franciju Pre-
skarju. "Franci je vodstvo rudni-
ka s svojo namero seznanil konec
januarja in pričakoval, da mu bo-
do tako kot ostalim v kadrovske
službi takoj zaključili delavsko
knjižico. A tokrat se je zgodilo, da

"Fašjenk" kriv za vse gorje

Pustovanje v Dobovi

DOBOVA - Letos je dobov-
sko turistično društvo znova
oživilo nekdanji tradicionalno
pokopavanje pusta, ali kot
pravijo tukaj, "fašjenka". Pri-
prave na prireditve so se priče-
le z označevanjem najbolj
norčavega dne že v ponedeljek
zvečer ter nadaljevale z običaj-
nim torkovim romanjem pust-
nih šem od hiše do hiše. Sreda,
dan ko "fašjenk" umre, je bila
dokaj mirna, glavni dogodek
pa je bil na pustni četrtek ali na
"mali fašjenk".

Povorka mask in radovedne-
žev se je podala na "fašjenko-
vo" zadnji pot od Loč do do-
bovskega sejmišča, kjer je sod-
ni senat senenemu pokojniku
izrekel poslednjo sodbo. Napri-
tili so mu vse gorje, ki je v pre-
teklem letu prizadelo krajane.
Tako je bil med ostalim kriv
tudi za to, da se je državnim
organom zadelo nedo-pustno,
da bi KS Dobova postala sa-
mostojna občina.

E. SEČEN

je za ta postopek potreben "že-
gen" direktorja, zaradi zavlačeva-
nja pa bi moral Franci s 5. mar-
cem letos, ko mu poteče delovno
razmerje v rudniku, na borzo,
kljub temu da ga čaka delo. Takš-
no zavlačevanje je nepotrebno in
nedopustno, hkrati pa se rok za
realizacijo pre zaposlovanja tra-
jnih presežkov rudnika po naši

Franci Preskar Vlado Gramc

pogodbi izteka," pravi Vlado in
dodaja, da bosta s Francijem, če
bo potrebno, začela tudi z gla-
dovno stavko.

T. GAZVODA

Startajo na petino tržišča

V Krškem novo predstavništvo zavarovalne družbe Adriatic
- Lani več kot 50.000 novih zdravstvenih zavarovancev

KRŠKO - V Krškem so odprli
novo predstavništvo zavarovalne
družbe Adriatic, ki posluje v sklo-
pu Adriaticove poslovne enote iz
Novega mesta. Borut Novek, di-
rektor te enote, je ob otvoritvi po-
vedal med drugim, da novomeška
poslovna enota vključuje 50 za-
stopnikov, 3 agencije in 4 zavarov-
valne pisarne. Po direktorjevem
prepričanju je zavarovalnica na
dobri poslovni poti.

Poslovna enota Novo mesto, ki
so jo ustanovili leta 1992, vklju-
čuje danes 4 poslovalnice, 3 poob-
laščene agencije in 51 redno in
pogodbeno zaposlenih zavaroval-
nih zastopnikov. Adriatic na Do-
lenjskem dosega v mnogih zava-
rovalnih vrstah po tržnem deležu
že drugo zavarovalnico na tem
območju.

V družbi Adriatic dosegajo v
Sloveniji velik delež posla na
rovaš zdravstvenih zavarovanj. Po
podatkih, ki so jih sporočili ob

otvoritvi predstavništva v Krškem,
je omenjena zavarovalnica lani
pridobila v državi več kot 50.000
novih zdravstvenih zavarovancev,
s čimer vključuje v to obliko za-
varovanja že 220.000 prebivalcev
Slovenije. Kot so predstavniki
Adriatic tudi povedali ob otvo-
ritvi, njihova zavarovalna družba
dosega z različnimi zavarovanji
skupno 12-odstotni tržni delež in
se je s tem že močno približala
želenemu 15- do 20-odstotnemu
deležu.

Ob otvoritvi predstavništva je
krški župan Danilo Siter pozdrav-
il navzočnost omenjene zavarov-
alnice na širšem krškem območ-
ju. Po županovih besedah Posavje
potrebuje "čimveč pokrajinskega
potenciala", saj bo ta sooblikoval
bodočo regijo Posavje, ki jo usta-
navljajo vse tri posavske občine.

M. LUZAR

ADRIATIC V KRŠKEM NOVO PREDSTAVNIŠTVO - Ob otvoritvi nove-
ga predstavništva Adriatic, s katere je posnetek, so navzoči člani občnega
vodstva te koprke zavarovalne družbe napovedali, da se želijo temeljiteje
posvetiti Posavju, tudi malemu gospodarstvu in večjim sistemom. (Foto:
M. L.)

Skupna deponija še precej daleč

Kje bo posavsko regijsko odlagališče odpadkov - Obdelujejo tri možne lokacije - Geološke
raziskave, pred tem seznanjanje prebivalstva - Pomaga naj občina - Vplivi

BREŽICE - Ali bo novo skupno posavsko odlagališče v brežiški
občini ali v krški? Potem ko je pet krajevnih skupnosti ponudilo sku-
paj sedem možnih lokacij za regijsko odlagališče komunalnih odpad-
kov, so v obdelavi trenutno še tri. Druge možne lokacije niso dobile
podpore Komisije za pripravo in izgradnjo regijske deponije.

Izmed treh možnih lokacij, do
katerih so prišli po dosedanem
ocenjevanju primernosti sedmih
predlaganih, ležita dve v občini
Brežice, in sicer sta v Dobravi pri
Kapelah in v Javrovcu pri Srom-
ljah. Ali se bodo v prihodnje
odločili za katero od teh dveh ali
bodo dali prednost tretji, ki leži
pri Brestanici v občini Krško?
Najprimernejše lokacije za zdaj
očitno ne pozna niti omenjena
komisija za odlagališče, ki ji pre-
seduje Vladimir Kežman, direk-
torica Komunalno stanovanjske-
ga podjetja KOP Brežice.

Ko je predsednica Kežmanova
predstavila nedavno v Krškem 2.
stopnjo izbiranja najprimernejše
deponijske lokacije, je sporočila
le to, da so vse tri navedene
lokacije sprejemljive po do zdaj
uporabljenih strogih strokovnih
merilih. Nova spoznanja o pri-
mernosti posameznih predloga-

Leskovska straža za čisto naravo

Proti onesnaževanju

DOLNJI LESKOVEC -
Če bo šlo vse po sreči, se pri
Dolnjem Leskovcu pri Bre-
stanci na neurejenem smeti-
šču v prihodnje ne bodo več
grmadi odpadki. To napo-
vedujejo prebivalci omeje-
ne vasi, v imenu katerih je bil
pred dnevi zelo jasnih besed
Rudolf Ferlin, predsednik
vaškega odbora: "Krajani
smo se sami odločili, da bo-
mo naredili konec divjemu
smetišču. Na odlagališče, ki
je bilo pri vasi še nedolgo
tega, ne bodo več stresali od-
padkov."

Leskovčani mislijo naravo
ohraniti čisto z nekakšno
stalno stražo. V tej neformal-
ni ekolojski službi bo-
do krajani nekako dežurali
izmenoma. Čeprav tak lokal-
ni nadzor ne bo slonel na do-
pičice izdelane urniku in
pravilniku, se krajani nadeja-
jo, da bodo stopili na prste
vsem, ki smetijo sicer od-
maknjeni kot narave pri Dol-
njem Leskovcu. "Opozarja-
mo vse, da bomo pazili, da ne
bi odlagali smeti. Vsakogar,
ki ga bomo zalotili pri delu in
ki ga bomo odkrili drugače,
bomo gotovo prijavili. Nihče
naj se torej ne čudi, da ni
vedel, kaj ga čaka. Sicer pa so
ob nekdanjem smetišču, ki ga
ne maramo več v sosesčini,
tudi table za prepoved odla-

Rudolf Ferlin

ganja odpadkov," je bil jasen
Ferlin.

Ko govori o nekdanjem
smetišču, misli na to, da širo-
ko znanega velikega črne-
ga odlagališča najrazličnejših
odpadkov pri Dolnjem Le-
skovcu trenutno ni, potem ko
ga je Kostak pred časom
odstranil. S krajevno ekolo-
ško zagnanostjo in vključno z
omenjeno stražo želijo vašča-
ni preprečiti ponoven nast-
nek kupa nesnage na ome-
njenem mestu in tudi v bli-
žini.

Ob vprašanju, kdo je nare-
dil kup nesnage v smetarsko
zanimivem kotičku pri Dol-
njem Leskovcu, so domačini
lahko kar malce užaljeni.
Storilci namreč niso vaščani,
ampak ljudje iz bližnje in
celo daljne okolice Dolnjega
Leskovca.

"Zdaj smo dosegli," je pove-
dal Ferlin, "da bodo iz Dol-
njega Leskovca organizirano
odvažali odpadke."

L. M.

ODPRAVA NA SHISNA PANGMA

KRŠKO - Marjan Zver iz Alpi-
niškega kluba Krško bo v petek, 6.
marca, ob 17. uri v Kulturnem domu
predaval o slovenski alpinistični hi-
malajski odpravi Shishna Pangma.

O RAZVOJU KOMUNALE

KRŠKO - Danes ob 13. uri bo
upravní odbor Območne zbornice
Posavje na svoji seji razpravljal o
strategiji razvoja komunalnega
gospodarstva v državi, o priznan-
jih OZ Posavje, ustanavljanju
regijskega centra za pospeševanje
malega gospodarstva ter o izbolj-
ševanju konkurenčnosti sloven-
skih podjetij.

ZLSD BREŽICE O PAHORJEVI OCENI ZGODOVINE

ČATEŽ OB SAVI - Zdru-
žena lista socialnih demokra-
tov Brežice bo organizirala
danes ob 18. uri v Petrolo-
vem motelu na Četežu ob
Savi razgovor, na katerega je
povabila podpredsednika
ZLSD Avrelia Juria. Udele-
ženci bodo razpravljali zlasti
o ravnanju strankinje pre-
sednika Boruta Pahorja in
njegovi oceni NOB in po-
vojnega obdobja ter o pri-
hodnosti omenjene stranke.

• Center za ravnanje z odpadki
z deponijo v Posavju - s takim
daljšim imenom strokovno ozna-
čujejo bodoče regijsko odlagali-
šče - bo deloval po sedanjih zag-
otovilih na tehnološko visoki ra-
vni. Krajevna skupnost, ki ga bo
imela, bo zaradi njegove navzoč-
nosti dobila odškodnino.

močja ter da bi izcedne vode
ogrozile tamkajšnji potok. Podob-
ne pomisleke so izrazili iz Srom-
elj.

Med vplivi bodoče deponije
omenjajo tudi videz; v tem po-
gledu nekateri odsvetujejo pro-
stor v Dobravi, kjer bi odlagališče
nastajalo sicer v gozdu in torej ne
bi štrlelo kvišku, vendar bi bilo na
ravnini.

M. LUZAR

Se vam zdi, da podjetniki drvijo v odročne kraje?

Državni sekretar je, ni še dolgo tega, prišel iz Maribora in naznanil, da bi sam, če bi bil danes podjetnik, začel dejavnost ravno v Beli krajini. Tu je zemlja cenejša, proizvodne hale napol zastoj in delovna sila poceni. Vse troje je res, saj na primer v Semiču zastoj ponujajo prostor, pa podjetniki kljub temu ne drvijo v te kraje.

Enkrat samkrat je bilo drugače. Država je tedaj dajala tako močne vzpodbude za razvoj gospodarstva na manj razvitih območjih, da se je podjetjem splačalo graditi obrate tudi po hribovskih vaseh. Težko, da se bo to še kdaj ponovilo. Že sama oddaljenost od prometnih povezav odbija podjetnike, še bolj pa odriženost od svežih in koristnih informacij ter od koncentracije denarja in sposobnih ljudi v nekaj središčih. Že leta ni skrivnost, da večina pametnih, sposobnih in ambicioznih mladeničev in mladenk z obrobja Slovenije ostane v centrih. Razen če jih s stipendijami že prej ne omrežijo tista redka podjetja in ustanove, ki na obrobju še zaposlujejo visoko šolane ljudi.

Regijski podjetniški centri so do bro zamišljena vzpodbuda za razvoj malega gospodarstva. Še posebej obrobni kraji, ki na kakšno novo srednje ali veliko podjetje le težko računajo, se opirajo predvsem na razvoj malih podjetij in obrti. Toda kakor koli obrnejo svoj položaj, naletijo na staro tržno pravilo. Tisti, ki se bolje organizirajo, ki zberejo več lastnega denarja in kadrov, dobijo več državne pomoči. Kdor ima malo ali nič, dobi drobtine in ostane tam, kjer je že zdaj. In tako v krogu v nedogled.

BREDA DUŠIČ GORNIK

Svetuje vam

Urad za varstvo potrošnikov

Z obveznim zdravstvenim zavarovanjem je zavarovanim osebam zagotovljeno plačilo zdravstvenih storitev - dajanje in izmenjava tkiv in organov za presaditev drugim osebam, zdravila na recept in drugi pripomočki ter ženskam svetovanje pri načrtovanju družine, kontracepciji, nosečnosti in porodu. Sem sodijo tudi pregledi, zdravljenje in rehabilitacija otrok in mladostnikov ter tudi mladine z motnjami v telesnem in duševnem razvoju pa zdravstveno varstvo študentov do 26. leta.

Zavarovane so tiste osebe, ki so v delovnem razmerju v Sloveniji; tisti, ki imajo tu stalno prebivališče, pa prejemajo pokojnine ali preživnine; kmetje in druge osebe, ki opravljajo v Sloveniji kmetijsko dejavnost kot edini in glavni poklic; državljani RS zaposleni v tujini ter brezposelni, ki prejemajo na Zavodu za zaposlovanje nadomestilo oz. denarno pomoč. Zavarovana oseba uveljavlja pravice z zdravstveno izkaznico.

Za stečaj zrelih kar 85 podjetij

Na območju kočevske podružnice Agencije za plačilni promet je imelo lani blokiran račun v povprečju 121 podjetij - Največ zasebnih podjetij z malo zaposlenimi

KOČEVJE - Na območju kočevske podružnice Agencije za plačilni promet je bilo koncem lanskega leta registriranih 639 gospodarskih družb, aktivnih med njimi pa je bilo le 510. Med temi je lani z blokiranimi računi poslovalo v povprečju 121 podjetij.

V kočevski občini je bilo lani z blokiranimi računi v povprečju 81 podjetij, v Ribnici 37 in v Loškem potoku 3 podjetja. Povprečni mesečni znesek blokacije je znašal 1,5 milijarde tolarjev, od tega v občini Kočevje 1,1 milijarde, v Ribnici 290 milijonov in v Loškem potoku 124 milijonov tolarjev. V prvih mesecih lanskega leta je bil povprečni znesek blokiranih žiro računov približno še enkrat večji kot v enakem obdobju leto poprej, v juniju je nato zaradi pričetka stečaja v podjetju Grim-X občutno padel, proti koncu leta

pa se je, kljub temu da se je ves čas rahlo povečeval, v zadnjih dveh mesecih leta 1996 zelo približal izredno povečanim povprečnim zneskom blokacij.

Med blokiranimi pravnimi osebami so bili 104 zasebniki, kar je 86 odstotkov vseh blokiranih in 90 odstotkov celotnega povprečnega mesečnega zneska blokacij. V teh podjetjih je delalo le 16 odstotkov od skupno 1735 zaposlenih v podjetjih z blokiranimi žiro računi.

Ob koncu lanskega leta je bil znesek blokad pri 80 odstotkih vseh blokiranih družb do 10 milijonov tolarjev.

Skoraj zanemarljivo je bilo trgovanje z obveznicami ter z delnicami ostalih družb. Še najbolj množično so se spekulanti lotili nakupnih bonov Banke Slovenije. Njihova cena je odvisna od ugibanj o bodočem razkoraku med rastjo mesečne inflacije in padanjem tečaja nemške marke. Zadnje podražitve cen naftnih derivatov ter nekaterih zdravno dirigiranih življenjskih potrebščin nakazujejo dokaj visoko stopnjo mesečne inflacije in s tem dobre pogoje za rast tečajev nakupnih bonov. Ker pa so v sedanjih borznih cenah že vključena bodoča inflatorna pričakovanja, priporočam vsem, ki bi se želeli pri trenutnih tečajih še ukvarjati z nakupi teh izjemno rizičnih instrumentov, skrajno previdnost. Kaj lahko bi se zgodilo, da bi postali poligon za odmetavanje tržnih presežkov nakupnih bonov iz zaloge spekulativnih, ko bodo ti pričeli vnovčevati svoje kapitalske dobičke.

IZTOK PLUT

Dolenjska borzoposredniška družba
Novo mesto
Tel. (068) 3718-221, 3718-228
Fax. (068) 323-552

Če delaš na črno, dobiš še pomoč

Siva ekonomija po nekaterih trditvah obvladuje že četrtno slovenskega gospodarstva - Kakšni so njeni negativni učinki: za državo, za podjetja in za delavce? - Divja podjetja so nelojalna konkurenca

NOVO MESTO - Siva ekonomija po nekaterih ocenah v Sloveniji ustvari že od 17 do 25 odstotkov bruto družbenega proizvoda, če pa bi sodili po vtisu, ki ga dobimo v praksi, morda celo več. Na sivo že nekaj časa ne poslujejo več samo mala podjetja, ampak, kjer se le da, tudi večja podjetja, saj tako lažje stopajo v korak z nelojalno konkurenco. Vlada je že lansko poletje sprejela poseben program, s katerim naj bi pospešila odkrivanje in bolj učinkovito preprečevanje dela in zaposlovanje na črno, vendar večjih zaostritev v praksi še ni zaznati. Resda siva ekonomija lahko tudi dopolnjuje legalno gospodarstvo in pomiri socialne napetosti ter pomaga preživeti posameznikom, vendar jo vse države bolj ali manj uspešno preganjajo.

Vodilni politični garnituri je morda celo všeč, da ljudje delajo na črno in da mnogi zaposlujejo na črno, saj si tako prislužijo kakšen tolar, država pa ima mir. Ob

tem premalokrat razmišljamo, kako usodne posledice ima do skrajnih meja razbohotena siva ekonomija. Poglejmo jih nekaj. Zaradi dela in zaposlovanja na

PREDSTAVILI PONUDBO "KORENINE" - Podjetje za zaposlovanje in rehabilitacijo invalidov Recinko, d.o.o., iz Kočevja je v petek popoldan v restavraciji hotela Valentin predstavilo pestro ponudbo izdelkov, ki jih je moč dobiti v njihovi pred nedavnim odprti specializirani trgovini Korenina v prostorih Valentine. Svoje izdelke so predstavili priznani slovenski proizvajalci in dobavitelji izdelkov za zdravo življenje Medex, Matik in Egida iz Ljubljane, ki so tudi svetovali, kako uporabiti različne prehranske izdelke in izdelke za nego telesa. (Foto: M. L.-S.)

črno ima državni proračun precej manj prilivov, kot bi jih lahko imel, manjši pa je tudi priliv za pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje. "Saj proračunski porabniki že itak dobijo preveč," boste rekli. Že morda, toda v proračunu je denarja vedno premalo in zato sledi nujna odločitev - bolj obdavčiti in obremeniti tiste, ki delajo po zakonih. Povečuje se tudi količina denarja, ki ga država porabi za različne oblike socialne pomoči, saj se upravičenost meri samo po legalno prislужnem denarju. Če torej delaš na črno, si revež in potrebuješ pomoč.

Mnogokrat delo na črno nosi večjo nevarnost za nesreče in za prekomerno onesnaževanje okoli-

lja. Vprašanje je, kako je delo na črno opravljeno, pri tem pa je prav gotovo pomembno, da potrošnik nima nobene zaščite za slabe izdelke ali storitve. Delodajalci, tisti, ki so tudi v današnjih časih prisiljeni zaposlovati legalno, se upravičeno pritožujejo zaradi nelojalne konkurence. Podjetja, ki delajo ali zaposlujejo na črno, imajo namreč precej manjše

• **Država naj bi z različnimi ukrepi vzpodbujala prehod od črne k legalnemu zaposlovanju (tudi z delnim subvencioniranjem plačevanja prispevkov, še posebej za rokodelske dejavnosti).** Končno naj bi tudi nekaj več naredila, da bi se skrajšal čas in poenostavili postopki pridobivanja različnih dovoljenj za delo oz. za gradnjo ali prenovu delovnih prostorov. Še posebej težko tako novost čakajo začetniki, katerim naj bi začeli izdajati začasna dovoljenja in jim ob tem predpisali rok, do katerega morajo izpolniti tehnične standarde (če ne gre za dejavnosti, ki bi lahko škodovala zdravju posameznikov ali okolju).

stroške z delom pa še prispevkov in davkov ne plačujejo, zato lahko znižajo cene. So pa primeri, predvsem pri storitvenih dejav-

TELEFON ZA PRIJAVO DELA NA ČRNO

LJUBLJANA - Vlada je, da bi pospešila odkrivanje in preprečevanje sive ekonomije, ustanovila posebno komisijo, ki naj bi povezovala delo inšpekcije dela, tržne inšpekcije, davčne uprave in policije na tem področju. Naj na tem mestu navedemo še pomembno telefonsko številko, ki bi se morala pogostejše slišati v javnosti. Če želite prijaviti delo ali zaposlovanje na črno, pa se ne želite izpostavljati, lahko pokličete na posebno številko inšpektorata za delo - 061 310 266. Nikar se ne imejte za špičlja, kajti tisti, ki dela ali zaposluje na črno, živi in služi tudi na vaš račun!

B. D. G

nostih, kjer obrtnikov primanjkuje, ko je "črna" obratovalnik celo dražja od legalne.

"Divja podjetja" niso samo nelojalna konkurenca, ampak posredno tudi povečujejo strošek legalnega dela in zaposlovanja. Če ljudje delajo na črno ob redni zaposlitvi (kar je pogost način dodatnega zaslužka za lažje preživljenje), so možne še druge posledice. Delavci pogostejše manjkajo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Siva ekonomija dela pregledno, jo pri delu zaradi bolniške, poslabšanja v dejavnostih z nizkimi plačili, mi, manj naredijo, so bolj utrujeni, ni, povečana je možnost za njihov stanek invalidnosti in več je možnosti za nesreče pri delu.

Evropa nas ne čaka odprtih rok

Belokranjce bolj kot to, kaj jim bo vključitev v Evropsko unijo prinesla dobrega, zanima, kaj jih čaka slabega, in slednjega po besedah državnega sekretarja Buta ne bo malo

KRASINEC - Vse tri občinske podružnice SLS so v soboto na Krasincu pri Metliki pripravile posvet o belokranjskem kmetijstvu, ki so se ga udeležili številni kmetje. Na njihova vprašanja je odgovarjal državni sekretar za kmetijstvo in evropske zadeve Franci But.

Vendar so ga Belokranjci že takoj na začetku spomnili, da je govoril le o pozitivnih vidikih vključevanja v EU, medtem ko bi radi slišali tudi, kaj jih čaka slabega. But je dejal, da bo negativno za Slovenijo, da se bo potrebno za trg boriti, da bo velika konkuren-

ca tujega blaga ter da bodo padle odkupne cene nekaterih pridelkov, kot so pšenica, koruza, sladkorna pesa, vino, svinjina. Apelirali so na Buta, naj bo več poštenja pri delitvi posojil, da bodo mladi zaupali v prihodnost kmetijstva ter da se ne bo zgodilo, da bodo imeli na podeželju kmalu še več prahe, kot je zahteva EU.

Državni sekretar je priznal, da bi morali v Sloveniji kmetijsko proizvodnjo povečati vsaj za dva- in polkrat, da bi dosegli prag rentabilnosti kmetij v EU. Na vprašanje, ali so pri pripravi na vstop v EU upoštevali prodajo pridelkov na sivem trgu, ki je slovenska posebnost, pa je odgovoril, da bodo pri pogajanjih v Bruslju pomembne le številke, ki jih je moč dokazati. In medtem ko se pri mleku sivga trga ni bati, ocenjuje, da Slovenci kar 60 odst. vina tržijo neevidentirano. Kar pa se tiče dela na črno, je po mnenju enega od razpravljavcev za dodatno delo na kmetiji potrebnih preveč papirjev, zato marsikdo prej obupa, preden mu uspe dobiti vsa dovoljenja.

Celo rešto vprašanj so državnemu sekretarju nanizali čebelarji, ki so, kljub temu da čebele zanje naredijo le desetino koristi, vse ostalo pa drugim kmetijskim panogam, v državi zapostavljeni. To jim je priznal tudi But ter jih povabil na ministrstvo, potolažil pa je, da bo mnoga njihova vprašanja rešila zakonodaja EU.

Glede uvoza vina iz Makedonije je dejal, da ga bo Slovenija letos uvozila največ 7 milijonov litrov, ker ga potrebuje za kis in namizna vina, sicer pa je zatrdil, da je proti uvažanju pridelkov ad hoc.

M. BEZEK-JAKŠE

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Mladina in vino

(Nadaljevanje)

Vino se je pokazalo kot uspešno orožje proti alkoholizmu. Razlaga je preprosta. V vinorodni deželi so ljudje bolj poučeni o vinu, vedo, kdaj ga uživati, in ne potrebujejo omame s pomočjo industrijsko izdelanih močnih pijač, ki so gotovo glavni krivec za alkoholizem. V naši domovini se poznavanje vina povečuje, in to ne le med odraslimi temveč tudi med generacijami, ki vstopa v življenje in je postala ravnokar polnoletna. Pri nas se krepi spoznanje o tradicionalnih kulturnih vrednotah. Vino spremlja veliko kulturnih elementov, ima pa tudi močan "prestižni" naboj. Neprisiljen, prepost učni program o vinski trti, zgodovini vina, o prehranski in zdravilni vrednosti grozdja ter vina, pestrosti vinskih sort grozdja, o vinorodnih okoliših Slovenije in podnebni raznolikosti teh pokrajin bi mladim gotovo koristil. Grozdje kot sestavni del prehrane v šolskih kuhinjah bi prispevalo tako k zdravi mladi generaciji. Vedeti, da vinska trta daje dragocen pridelek na siromašnih hribovskih tleh, kjer ne more ekonomsko obstati nobena druga kmetijska kultura, je spodbudno in koristno za vsakogar. Mladina s takim znanjem se bo lažje varovala pred "amerikanizacijo navad", ki jo vsiljujejo pijače, kakršna je

coca-cola, in hitra industrijska prehrana. Znanje o bogati sestavi grozdja bo pomagala razumeti, zakaj se kiti samo vino z besedo "žlahtna" pijača.

Vino vsebuje doslej poznanih čez 800 raznih sestavin. Med njimi je tudi alkohol, ki ga je v vinu od 8,5 do približno 12 volumnih odstotkov. Alkohol je krivec za mnoge nesreče, toda ne alkohol v vinu. To bi, resnici na ljubo, morali priznati tisti, ki mečejo vino v isti koš z alkoholnimi pijačami. Vino ni alkoholna pijača, je kmetijski pridelek, ki vsebuje alkohol. Vino, najstarejša pijača, ki je edina upravičena, da se z njo nazdravlja, je lahko uspešno sredstvo za boj proti zasvojenosti mladih z mamili. Ne propagiram, da bi mladim vino ponujali, ne bi ga smeli prepovedati, ker bi to lahko vodilo k nezmernemu pitju vina.

Vina naj ne bi predstavljali samo kot privilegij odraslih, starejših ljudi. Mladi se iz nasprotovanja do takšnega obnašanja odraslih zatekajo k bolj nevarnim pijačam, kot je vino. Vino ni pijača za odžeganje, marveč za izboljšanje okusa hrane, je sestavni del glavnega obroka. Za odžeganje je lahko voda, ki jo lahko razkužimo z decilitrom rdečega vina. Torej vino ob hrani poskušamo, poskušanje nas navaja k zmernosti, nam lepša trenutke in nas ne omamlja. (Nadaljevanje sledi) dr. JULIJ NEMANIČ

V TIN KATALOG TRAKTORJEV

LJUBLJANA - V prvi letošnji številki revije za kmetijsko, gozdarsko, vrtnarsko, komunalno in gradbeno mehanizacijo z imenom "Tin" je objavljen obširen katalog 462 traktorjev, hkrati pa tudi več drugih zanimivih prispevkov o električni ograji, "hodečem" gozdarskem stroju, opremljenem za varno delo v gozdu, prekrivkah in tunelih za vrtnine, napravah za varjenje itd. Naročniki Kmečkega glasa so revijo dobili kot brezplačno prilogo listu.

REVIJA O KONJIH

LJUBLJANA - V marčevski številki lahko bralec, ki se zanima za rejo konj, prebere prispevke o haflingerju v zavetju Savinskih Alp, o lovu na lisico, ki je v Angliji povzročil vsedržavni spor, o praktični prehrani športnih konj, kopeli za konjeva kopita, konjereji v šentjernejki občini, delu konjerejskega društva Dobova idr.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Tudi minuli ponedeljek so pridne branjeve prinesle na trg najrazličnejše pridelke, ki so jih bolj redkim kupcem ponujale: kisl zelje po 150 tolarjev kilogram, kisl repo po 200, česen po 500 do 600, čebulo po 200, fižol po 400 do 500, regrat po 1000, semenski krompir po 100 do 150, jedilni krompir po 80, kolerabo, koren, redkev in rdečo peso po 150 do 200, merico najrazličnejših semen po 100 do 150, liter čebulčka po 300 do 500, merico motovilca po 300, korenino hrena po 200, kilogram orehov po 1.000, ajdovo moko po 400 in jajca po 25 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 100 prašičev, starih do 3 mesece, 20 v starosti 3 do 5 mesecev in 10 starih svinj. Prvih so prodali 35 po 400 do 450, drugih pa 5 po 350 do 360 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Novosti v varstvu rastlin (1.)

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Dolenjske je, kot smo na kratko že poročali, sredi februarja na Srednji kmetijski šoli Grm priredilo dvodnevni seminar, na katerem je inž. Milena Koprivnikar s kmetijskega ministrstva predavala o zakonodaji s področja varstva rastlin, strokovnjaka celjske Cinkarne in Pinusa iz Rač, inž. Nande Osojnik in inž. Jurij Mamilović, pa sta govorila o novostih in usmeritvah sodobnega zatiranja rastlinskih bolezni in škodljivcev. Seveda nista mogla mimo doslej znanih strokovnih ugotovitev. Z nekaterimi najzanimivejšimi poudarki želimo seznaniti tudi naše bralce v današnjem prispevku in treh nadaljevanjih, ki bodo sledila.

Cinkarna Celje se že dolgo ukvarja z izdelovanjem fitofarmacevtskih sredstev, pomembno pa je napredovala zlasti, odkar sodeluje z znano svetovno firmo BASF iz Ludwigshafna. V svojem programu ima nekatere že zelo uveljavljene pripravke, med katere šteje zlasti insektide za lastne sinteze - cuprablau Z, to je močljiv bakreni prah s 35-odstotki čistega bakra, ki ima fungicidno in baktericidno delovanje, se meša z drugimi pesticidi in v predpisani količini ni fitotoksičen. Baker uporabljajo pri varstvu rastlin že nad sto let, vendar je še vedno priporočljiv, četudi zadržuje rast in ga strokovnjaki v nekaterih primerih in okoliščinah odsvetujejo. Cuprablau Z odlikuje kratka delovna karencija in dobra lepljivost, seveda pa tudi širok spekter uporabe (proti peronospori, rdečemu listnem ožigu, jablanovemu škrlupu, krompirjevi plesni itd., odlična pa je kot pripravek za zatiranje breskove kodravo-sti).

Med žveplenimi pripravki, ki jih uporabljamo zoper najrazličnejše plesni, je inž. Osojnik priporočil pepelin, to so močljiva žveplena zrnca z značilnim vonjem, ki imajo predvsem preventivno (preprečevalno) delovanje. Tudi ta pripravek ni uvrščen med strupene in ima zato v času vsesplošno povečanje ekološke zavesti še posebno vrednost. V sodelovanju s tujo tovarno pa Cinkarna izdeluje proti plesnim tudi zelo učinkoviti sistemski fungicid rubigan EC, ki pa je žal strupen za ljudi, čebele, ribe in toplokrvne organizme. Zato je pri uporabi potrebna velika previdnost in natančnost ter redno testiranje škropilnic.

(Nadaljevanje prihodnjič)
Inž. M. L.

V ZNAMENJU CVIČKA - Vojna med dolenjskimi pridelovalci in ljubljanskimi ponarejevalci slovenskega vinskega posebnega cvička se nadaljuje. Oni iz Šiške trdijo, da že vedo, kaj delajo, in hkrati žalijo Dolenjce s provincialnimi zaplankarji. Da pa grozdje za cviček ne raste v prestolnici Ljubljani, ampak le na Dolenjskem, je na pusta pokazal tudi kleni dolenjski vinogradnik, ki se je predstavil z grozdi priljubljene žametne črnine. (Foto: M. Vesel)

KOMENTIRAMO

Gnojilo kot dežurni krivec

V premislek pred skorajšnjim začetkom pomladanskih del

Človek je menda res nagnjen k skrajnostim. Potem ko smo od Liebiga naprej mineralnim gnojilom "peli slavo" in jim pripisovali večino zasluga, da je človeštvo premagalo lakoto, so taista gnojila ob izostreni ekološki zavesti zdaj padla v nemilost. Kriva so za premnoga onesnaževanja okolja, postala so malone glavni onesnaževalec, tako rekoč dežurni krivec, kakšna so dejstva v resnici, pa nas niti ne zanima preveč.

Krivično označevanje se je začelo že z uporabo napačnega imena. Mineralna gnojila niso "umetna", v njih ni nič nenaravnega, kar bi

vzbujalo sum. Rastline iz njih sprejemajo potrebna hranila v prav taki obliki, kot jih iz naravnih gnojil, hlevskega gnoja, gnojevke, gnojnice ali komposta, le s to razliko, da se morajo v naravnih gnojilih hranila prej razkrojiti, mineralizirati, kar pa traja precej dlje časa, to pa hkrati tudi pomeni, da je ob tem narava tudi dlje časa izpostavljena možnemu onesnaževanju. In res so pokazale znanstvene raziskave, da je v tem pogledu lahko naravno gnojilo ekološko celo nevarnejše.

To presem velja za dušik, ki si je v javnosti pridobil sloves "najškodljivejšega" gnojila. Res je zelo topljiv in, predvsem v nitrinami, obliki, kaj lahko zaide v podtalnico, vendar le v primeru, če je uporabljen nepravilno in v pretirani količini. Zato je jesensko gnojenje z dušičnimi gnojili napačno in dognojevanje v času rasti tako koristno. Nitrati, resnici na ljubo, niti niso tako "strupeni", kot jim pripisuje ne dovolj poučena laična javnost. Po merilih Svetovne zdravstvene organizacije je v pitni vodi dovoljena količina nitrata do 50 mg NO₃ na liter. Večino te snovi dobimo v telo z vrtninami, del pa tudi z vodo ali z različnimi pijačami. Računajo, da je v povprečnem človekovem dnevnem obroku hrane približno 90 mg nitrata, ki ne veljajo za škodljive. Prebitek se iz telesa tako in tako izloči. Raziskave tudi niso potrdile sumov o povezavi nitrata z rakavimi obolenji prebavil.

Podobno kot z dušikom je tudi z drugimi rastlinskimi hranili v mineralnih gnojilih. To seveda ne pomeni, da jih nekritično zagovarjamo, temveč opozarjamo na resnico in na nujno strokovnost, brez katere ne more biti hkratnega boja proti lakoti in varovanju našega naravnega okolja.

Inž. M. LEGAN

GREGORJEV SEJEM NA VESELI GORI

ŠENTRUPERT - Tukajšnje turistično društvo vabi v soboto, 7. marca, na tradicionalni spomladanski Gregorjev sejem na Veseli Gori. Zaradi živahnega zanimanja organizatorji sejma svetujejo razstavljavcem, da si pravčasno uredijo stojnice.

Stroka o vstopu

Kaj pokaže simulacijski izračun (iz Raziskovalca, januar 1998)

Z vključitvijo v Evropsko zvezo (EU) bodo naši kmetje dobili enotno in bolj dodelano kmetijsko politiko, na njeno oblikovanje pa bodo imeli še manj vpliva kot na slovensko. Rezultati simulacijskih izračunov kažejo, da bi se ob prevzetju sedanje skupne kmetijske politike dohodkovni položaj slovenskega kmetijstva - v celoti gledano - najverjetneje izboljšal. Vključitev bi povzročila rast cen kmetijskih pridelkov za 5 do 10 odstotkov in povečanje neposrednih proračunskih podpor kmetijstvu od sedanjih 27 na skoraj 70 milijonov ekujev. Resda bi se povečali tudi stroški, vendar manj kot prihodek, tako da bi se dohodki kmetijstva na agregatni ravni povečali za 15 do 20 odst. (Iz stokovne študije v okviru raziskovalnega projekta CRP ZEMLJA, ki so jo podpisali priznani agrarni ekonomisti Slovenije: dr. Emil Erjavec, Miroslav Rednak in mag. Tina Volk.)

MANJ KRAV, VEČ MLEKA

DOBREPOLJE - Na območju občine Dobrepolje so lani odkupili okoli 1,5 milijona litrov mleka, predlani pa okoli 1,3 milijona litrov. Kljub občutnemu porastu odkupljenega mleka pa je stalež krav upadel iz predlanskih 830 na lanske 750 repov. Mleka ne odkupujejo v oddaljenih višinskih krajih.

ŠE DRUŽBA ZA TRŽENJE HRANE

LJUBLJANA - Zaradi vse hujše konkurence, ki se bo po vstopu Slovenije v Evropsko zvezo še povečala, je hrano postalo težje prodati kot pridelati. Ker vlada tega ne more več gledati križemrok, je kmetijsko ministrstvo napovedalo, da bo po zgledu Nemčije tudi v Sloveniji še letos ustanovljena posebna marketinško-promocijska družba, ki bo na državni ravni pospeševala prodajo in spodbujala sodelovanje z vsemi.

POSEBNA UGODNA PONUDBA TRAKTORSKIH PLAŠČEV

Traktorski plašči 11.2/28
Traktorski plašči 12.4/28

21.475 SIT
24.276 SIT

STOMIL

Možnost plačila na obroke ali gotovinski popust.

Vulkanizerstvo Vidic, Ljubljanska 91, Novo mesto
Tel. 068/324-361

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Z mlekom v vsak novi dan

Mleko in mlečni izdelki so sestavni del uravnotežene prehrane in z njimi krijemo večji del potrebe po esencialnih hranilnih snoveh. Priporočene količine mleka so za otroke do 5 dl na dan, za odrasle pa do 3 dl. Sveže mleko lahko nadomestimo z mlečnimi izdelki, ki jih imamo že res veliko na voljo. Količine použitega mleka so pri večini ljudi odraz zdravstvene vzgoje in prehranjevalnih navad.

Primeri mlečnih dodatkov in jedi za zajtrk:

Topli kruhki: Za štiri osebe potrebujemo 4 velike žemlje, 200 g mortadele, 1 kisl smetano, 10 dag sira, 1 jajce in zelenjavni dodatek, kot je svež paradiznik, paprika ali vložena zelenjava. Žemlje narežemo na rezine, mortadelo na drobno sesekljamo, dodamo smetano, sir in jajce. Vse sestavine dobro premešamo in z maso premažemo rezine. Zložimo jih na pekač in v vroči pečici zapečemo. Ponudimo še vroče. Za pijačo pripravimo ječmenovo kavo z mlekom.

Mlečni usukani močnik: Za štiri osebe potrebujemo 140 g bele moke, 1 jajce, 1,5 l mleka, sol, sladkor po okusu, 1 žlico sesekljanih orehov. Moko presejemo v skledo, naredimo vdolbino, dodamo jajce in sol. Z vili-

cam razžvrkljamo jajce in vmešavamo moko tako dolgo, da dobimo drobne usukance, ki jih oblikujemo še z rokami. V vrelo mleko zakuhamo usukance in kuhamo 20 minut. Kuhan močnik po okusu sladkamo in potresemo s sesekljanimi orehi. Jed je nasitna, zato ponudimo poleg še jabočno-korenčkov sok.

Jogurt s krišpiji in sadjem: Za eno osebo potrebujemo 1 lonček jogurta, 40 g krišpijev iz polnovredne moke, 1 banano, 1 jabolko, pol pomaranče, pol vrečke vanilijevega sladkorja, sladkor po okusu, 25 g sesekljanih orehov. Jogurt v posodi dobro zmešamo, vanj stresemo krišpije ter jih pustimo kratek čas, da se zmehčajo. Dodamo na grobo naribana jabolka z lupino vred in na drobne kose zrezano banano in pomaranče. Jed odlašamo z vanilijem in izboljšamo okus s sladkorjem in orehi. Za napitek ponudimo mleko s šipkovim čajem.

Nadevana jajca s skuto: Za eno osebo potrebujemo 1 trdo kuhano jajce, 60 g puste skute, žlico mleka, sol, poper, žličko peteršilja, olje, kis. Rumenjak, skuto, mleko in začimbe dobro pretlačimo in z maso napolnimo polovice beljakov. Poleg ponudimo kruh iz polnovredne moke in sadno mleko.

Pretesna za tolikšno zanimanje

Glasbena šola Krško se zaradi velikega zanimanja za uk instrumentov duši v hudi prostorski stiski - Preurejeni stari hotel Sremit bi bil pravšnja rešitev iz težav

KRŠKO - Na nedavnem regijskem tekmovanju mladih glasbenikov je Glasbena šola Krško osvojila med osmimi šolami širše Dolenjske največ zlatih priznanj, na državno zaključno tekmovanje se je uvrstilo šest njenih učencev, mladi pianisti te šole sta na mednarodnem tekmovanju v Zagrebu prejšnji mesec segli po visokih mestih, pihalni orkester Videm, katerega vrste se polnijo z učenci krške glasbene šole, je lani na mednarodnem tekmovanju na Nizozemskem segel po najvišjem zlatu. Vse to, in še bi lahko naštevali, priča, da Glasbena šola Krško odlično dela in je nedvomno eden od glavnih dejavnikov razgibanega in bogatega glasbenega življenja v krški občini in v Posavju.

Pričakovali bi, da ima šola, ki se kiti s takimi uspehi, odlične razmere za delo, a ni tako. Prav nasprotno je res, šola se spopada z veliko prostorsko stisko. Od časa, ko se je vselila v stavbo, kjer domuje, je minilo deset let. Ob vse litvi v takrat obnovljeno in dozdano stavbo je bilo prostora dovolj. Bilo bi ga dovolj tudi še danes, če se ne bi zanimanje za glasbo tako zelo razmahnilo. Od leta 1992, odkar šolo vodi ravnatelj Drago Gradišek, število oddelkov in učencev neustavno raste. Na šoli, ki ima še štiri dislocirane oddelke, v Kostanjevici, Podbočju, na Senovem in v Brestanici, 23 redno zaposlenih in 5 honorarnih učiteljev, poučuje prav vse instrumente, razen harfe, poudarek pa je na orkestralnih instrumentih. Letos se različne instrumente uči 328 učencev, k predšolski glasbeni vzgoji pa jih prihaja 56. To pomeni, da na učenca pride le dober kvadratni meter površine, s čimer se krška glasbena šola

Ravnatelj Glasbene šole Krško prof. Drago Gradišek

uvršča na samo dno lestvice slovenskih glasbenih šol. Za pouk služi celo ravnateljeva delovna soba, pouk o glasbi poteka v dvorani za nastope, 10 učiteljev pa mora poučevati zunaj šole, in sicer gostujejo v Kulturnem domu in na Osnovni šoli Jurija Dalmačina.

"S težkimi prostorskimi razmerami smo pred časom seznanili

občino," pravi ravnatelj Drago Gradišek, "in v zadnjem času kaže, da se podpora od besedne premika v dejansko. Kot smo obveščeni, je za letošni predviden odkup starega hotela Sremit, njegova adaptacija za potrebe glasbene šole pa naj bi bila zaključena čez štiri leta. V šolskem letu 2002/3 naj bi že poučevali v novih prostorih, ki obetajo, da bodo dobra rešitev. Mislim, da bi lahko stavbi dali ime kar Glasbena hiša, v nji pa bi morda našli prostore za vaje tudi zabavnoglasbene skupine, ki zdaj vadijo po kletah in zakloniških."

M. MARKELJ

VEČER RASTI

BREŽICE - V Malem avditoriju Posavskega muzeja bo danes, 5. marca, ob 19. uri kulturni večer revije Rast. Pesmi bodo brali Dragica Dani, Ivan Gregorič in Rudi Stopar, prozo pa Milan Markelj, vsi sodelavci Rasti. Za prijetno počutje bo poskrbel še pevka Stanka Macur s svojimi šansoni.

VRŠČAJEVE SKULPTURE V PIRANU

PIRAN - V galeriji Meduza so minuli petek, 27. februarja, zvečer odprli razstavo skulptur akademskega kiparja Jožeta Vrščaja iz Črnomlja, ki se s svojimi iz plastike izdelanimi umetninami uvršča med samosvoje in zelo prepoznavne slovenske likovne ustvarjalce.

DOLENJSKE ZGNETENKE

LJUBLJANA - V galeriji Družina bodo danes, 5. marca, ob 19. uri odprli razstavo del kiparja Matjaža Matka iz Novega mesta. Razstavil bo keramično posodje, ki ga je poimenoval dolenjske zgnetenke, zanje pa je značilno, da jih kipar dela na star način, kot je bil v uporabi pred izumom lončarskega vretena. Posodje je zato bolj nepravilnih oblik, a s poudarjeno unikatnostjo.

JEMČEVE GRAFIKE V MIKLOVI HIŠI

RIBNICA - V galeriji Miklova hiša bodo jutri, 6. marca, ob 19. uri odprli razstavo grafik akademskega slikarja Andreja Jemca. Avtorja in njegovo delo bo predstavil direktor Mednarodnega grafičnega likovnega centra dr. Zoran Kržišnik.

S fotografijo do slike

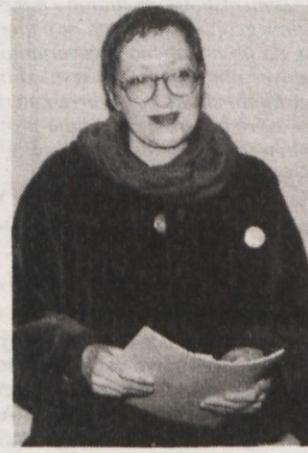
Razstava likovnih del Irene Celič v Galeriji Luna - Posrečeno zlitje slikarstva in fotografije

NOVO MESTO - V Galeriji Luna so prejšnji teden odprli zanimivo in dokaj nenavadno likovno razstavo novomeške ustvarjalke Irene Celič. Razstavila je izbor svojih fotografiranih slik, ki so nastale v največjem času in so del obsežnejšega cikla, imenovanega Zazrtje. Na otvoritvi je nekaj besed o slikarstvu spregovorila Klavdija Kotar.

Razstava v Luni je druga Celičina razstava, prvo je imela pred nekaj leti Pri slonu. Že takrat je pokazala, da se pri svojem likovnem delu usmerja v abstraktno slikarstvo s poudarjeno barvitostjo, ki nastaja delno kot odraz ustvarjalnih procesov, delno pa kot plod naključij pri samem izdelavnem postopku. Avtorica o svojem likovnem delu govori tudi kot o mentalni umetnosti. Novejša dela iz cikla Zazrtja, ki je še vedno v nastajanju, imajo ob že opaženi barvitosti še eno značilnost - simetričnost vsake od podob, ta v abstraktno zasnovano vnaša oblike, ki na nekaterih slikah dobivajo že prepoznavnost figure. Posebnost Celičinih stvaritev je pravzaprav sam izdelavni postopek, saj iz njega izvirata tako izrazita barvitost kot simetrija. Gre za izviren postopek, ki ga je iznašla avtorica, vendar je pri

njem opazno soudeležen tudi fotograf, ki bi ga lahko imeli delno za soavtorja. Slikarka namreč najprej naslika miniaturno sliko z različno obarvanimi laki za nohte, v sliko posega z razredčili in tako dobi posebne barvne prelive. Nato sledi fotokopiranje, zrcaljenje, spajanje in nato fotografiranje in izdelava barvnih povečav, ki so pravzaprav končna stvaritev. Pri ustvarjanju v Luni razstavljenih del je s Celičevo sodeloval fotograf Robert Kokolj iz podjetja Asja.

M. MARKELJ

Irena Celič na otvoritvi svoje razstave v galeriji Luna

GLEDALIŠKI DOGODEK V ŠENTJERNEJU - V soboto, 28. februarja, zvečer se je v večnamenski dvorani osnovne šole v Šentjerneju zbralo preko 300 obiskovalcev, ki so z zanimanjem gledali, kako je režiserju Cirilu Progarju, 16 igralcem in ostalim sodelujočim uspelo postaviti na doma odrske deske komedijo Toneta Partliča Politika, bolezen moja. Ko se zazor po končani dvodejanski spustil, so s ploskanjem nagradili režiserja in igralca Cirila Progarja, igralce Eli Kušljan, Tanjo Ferkolj, Sabino Polovec, Branko Štefanič, Marka Gorenca, Renato Jankovič, Vesno Polovec, Katjo Vodopivec, Rezi Šuštarč, Jerneja Bevca, Natalijo Cvelbo Grego Reclja in Francija Rukšeta, ki so vsak po svojih močeh in s skupnim prizadevanjem poskrbeli za šentjernejski gledališki dogodek. Na sliki: prizor iz uprizoritve Partličeve komedije. (Foto: M. Markelj)

DAN DOLENJSKEGA MUZEJA - Dolenjski muzej iz Novega mesta za svoj dan izbral 1. marec in vsako leto na ta dan odpre vrata vseh svojih razstav in zbirk za zastonjski ogled. Letos je dan muzeja prišel na nedeljo, ki jo je vreme ohladilo in obelilo s snegom, vendar pa zaradi tega muzejski prostori niso samevali, saj so si jih ogledali kar številni obiskovalci. Gotovo je bil najmlajši zvedavč Benjamin Jakobčič iz Novega mesta, ki si dragocene arheološke najdbe s Kapitelske njive ogledal seveda v naročju svoje matere. (Foto: M. Markelj)

Poezija s pomočjo bitov

Kibernetski literarni večer v Novem mestu - Predstavitev Interaktivne Jake Železnikarja

NOVO MESTO - Računalniška tehnologija je segla široko v naše življenje in se bolj ali manj dotaknila tudi umetniškega ustvarjanja. Če so likovna in glasbena dela, zasnovana s pomočjo računalniške tehnologije, že dolgo znana, pa je v leposlovno ustvarjanje računalnik segel kasneje in manj opazno, če seveda omissimo samo tehnologijo zapisovanja in tiskanja. Šele z novjšimi generacijami osebnih računalnikov, sposobnih interaktivnosti, in z razmahom interneta se je odprlo dovolj zanimivo polje za kibernetsko leposlovje. Med slovenskimi pionirji na tem področju je Jaka Železnikar iz Ljubljane. Svojo interaktivno pesniško zbirko Interaktivna, prvo te vrste pri nas, je predstavil minuli četrtek, 26. februarja, v Knjižnici Mirana Jarca.

Kot je po uvodnih besedah Jadranke Matič Zupančič povedal avtor, gre za poezijo, ki spre-

minja ne le klasični pristop k pisanju in branju pesmi, ampak prinaša tudi novo obliko literarnega večera, saj omogoča uporabnik dejavno sodelovanje pri ustvarjanju končne podobe pesmi. Upo-

Jaka Železnikar na predstavitvi Knjižnici Mirana Jarca

rabnik lahko pri pesmih, ki jih branje/ soustvarjanje ponuja Železnikarjeva zbirka Interaktivna, spreminja besede ali izbira nove za vnos v zastavljeni vzorec pesmi, spreminja vrstni red verzov, iz poljubnih besed sestavlja novo in podobno. Seveda se vsi skupaj dogaja na računalniškem zaslonu na način, kot je znan brkljanje po spletnih straneh. Interaktivna je dostopna na disketi in tudi prek interneta v slovensčini in angleščini. In še spletni naslov: www.kiss.uni-lj.si/ k4ff0047

SLIKE IZ PESKA

MOKRICE - Danes, 5. marca, bodo ob 18. uri v gradu Mokrice odprli razstavo slik iz peska Stanka Goloba iz Grahovega ob Bači. Avtorica namesto barv uporablja pesek različnih barv in debelin. Na otvoritvi bo slikarka ob spremljavi citat prebrala tudi nekaj svojih pesmi.

RAZSTAVA PLAKATA

NOVO MESTO - Jutri, 6. marca, bodo ob 18. uri v Mali dvorani Dolenjskega muzeja odprli razstavo Arheološki plakat starejše železne dobe. Razstavo bo odprl sekretar ministrstva za kulturo Silvestr Gabršček.

Drobtinice, ki postanejo pogača

Po osmih letih izhajanja revije Rast, ki vsebinsko zajema tako izvirno literarno tvornost kot kulturno in družboslovno usmerjeno publicistiko, območno pa celotno geografsko Dolenjsko, najbrž ni več nobene dvoma, ali je revija temu prostoru potrebna ali ne. Z Rastjo se Dolenjska, Bela krajina, Posavje in Kočevsko tvorno zapisujejo na slovenski kulturni zemljevid, ki je bil prav za ta območja v revijalnemu pomenu dolga leta označen, lahko bi rekli, s kar sramotno belo liso. Revija je dokazala in še dokazuje, da s svojim obstojem in rednim izhajanjem ne deluje le kot za beleževalec ustvarjalnega utripa in čvrstilec kulturne istovetnosti, ampak tudi kot spodbuda za leposlovno in publicistično ustvarjanje, o čemer dovolj zgovorno pričajo vsakoletna kazala, polna imen naših ustvarjalcev in piscev, od mlajših do starejših, uveljavljenih in šele uveljavljajočih se. Da gre za kulturno pomembno publikacijo, navsezadnje dokazuje tudi vsakoletna podpora, ki jo Rasti namenja država, se pravi ministrstvo za kulturo, in ne nazadnje njenih blizu osemsto rednih naročnikov.

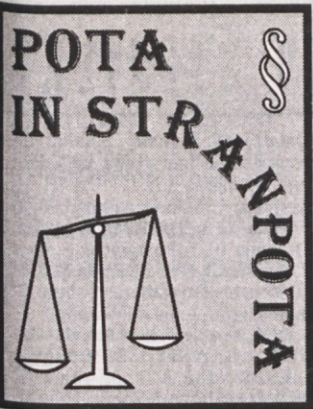
Pričakovali bi torej, da bo podpora deležna tudi od občin območja, ki ga pokriva. Še čisto izjemno Mestne občine Novo mesto, ustanoviteljice in izdajateljice, ki je eden od glavnih podpornih stebrov, ter občin soizdajateljic (Črnomelj, Metlika, Šentjernej, Škocjan in Trebnje) te podpore ni deležna. Še pri soizdajateljicah se občasno rado za takne, ko je treba soizdajateljstvo denarno potrditi. Pomisleki, ali podpreti revijo, bi bili morda še razumljivi, če bi šlo za večje vsote. Pa ne gre za velik denar, 15 tolarjev na prebivalca občine, torej bi lahko rekli, da gre za drobtine, ki pa, zbrane, za revijo lahko pomenijo upoštevanja vreden kos pogače. Od nje pa smo kulturno bogatejši vsi.

Morda ni odveč opozoriti še na potezo novomeškega župana Francija Koncilije, ki je iz sredstev, ki so mu na voljo, naročil 70 števil Rasti za zaposlene na občini. Posnemali bi ga lahko vsaj v ustanovah, ki so močnejše obeležene s kulturo, da ne govorimo o velikih dolenjskih podjetjih, ki svojo podobo po mnogih zgledih iz razvitega sveta grade tudi s kulturnimi dejanji.

MILAN MARKELJ

MIRNOPEŠKA "GOSPA POSLANČEVA" NAVDUŠILA - V nedeljo, 1. marca, so mirnapeški amaterski gledališčniki v domači kulturni dvorani premierno zaigrali Partličovo komedijo Gospa poslančeva in z njo veselo presenetili. Polna dvorana je bila navdušena nad igralci, predvsem Vido Progar, ki je igrala gospo poslančeva, in Moniko Jarč, njeno hčerko Ireno. Tudi ostali so dobro upodobili svoje like: Bogdan Krevs, Milan Virč, Tone Gašperac, Lojzka Krevs, Dejan Kočjaž, Sreč Kastelic, Marko Udovč, Stane Galič ml. in David Saje. Dober obisk je tudi dokaz, kako so Mirnapečani po dveh letih premora domače gledališke skupine željno pričakovali novo igro. Igro je režirala Staša Vovk. (Foto: L. Murn)

dežurni poročajo

OSTANEK 2. SVETOVNE VOJNE - Prejšnji teden je občan s Krmačine obvestil policiste, da je v Repici v bližini Krmačine na svoji parceli našel granato. Pirotehnik je granato iz 2. svetovne vojne uničil.

VLOMIL V TRGOVINO - V noči na 24. februar je nekdo v Prečni vlomil v trgovino Pri kostanju, na silo odprl registrsko blagajno in iz nje vzel 7 tisočakov. Odnesele je še zavoj cigaret, več litrov žgane pijače, dve buteljki in nekaj čokolad. Trgovino je oškodoval za okoli 50 tisoč tolarjev.

SEKAL SLIVE - Med 19. in 22. februarjem je nekdo v Berčičah posekal 5 slivovih dreves in s tem lastnika G. F. iz Ljubljane oškodoval za 20 tisoč tolarjev.

VLOMIL V AVTO - V soboto, 28. februarja, zvečer je nekdo na parkirišču v Hruševcu vlomil v osebni avto, last B. U. iz Novega mesta, in ji ukradel rjavo torbo, v kateri je imela denarnico, čeke, dokumente, bančno kartico in dve nakupovalni kartici. S tem je bila oškodovala za okoli 70 tisočakov.

ZBIL OTROKA

DOBINDOL - V ponedeljek, 2. marca, ob 17.15 je 4-letni M. K. iz Dobindola stal s kolesom ob robu ceste pri stanovanjski hiši št. 39 pri Dobindolu. Ko je kolesar zapeljal na vozišče in zavijal v levo, je proti Uršnim selom pripeljal voznik kolesa s motorjem 15-letni M. T. iz Dobindola, ki se je umikal, vendar je kljub temu trčil v otroško kolo. Po trku sta voznika padla po cesti. V nesreči se je otrok hudo poškodoval in se zdravi v novomeški bolnišnici.

PO OKREPČILO V ZIDANICO

STRAŠKA GORA - Konec februarja je nekdo v Straški gori vlomil v zidanico in ukradel okoli 60 litrov vina, liter olja, prekajeno slanino in kuhinjski nož. S tem je lastnika M. M. iz Novega mesta oškodoval za okoli 20 tisočakov.

UKRADEL OBLEKO

NOVO MESTO - Med 27. februarjem in 2. marcem je nekdo v trgovini Ada-hiša mode na Novem trgu v Novem mestu ukradel žensko in moško trenirko ter moške kratke hlače. S tem je trgovino oškodoval za skoraj 35 tisočakov.

V Krškem hitro pred sodnika

"Ustanovitev Okrožnega sodišča v Krškem leta 1995 upravičena in potrebna" - 7 krških za 10 drugih sodnikov

KRŠKO - "Na sodišču menijo, da smo sodniki in sodno osebje okrožnega sodišča v Krškem z delom, tako po številu rešenih zadev kot po strokovnosti dela, dokazali, da je bila ustanovitev tega sodišča leta 1995 upravičena in potrebna." To je poudarila med drugim Dušana Weiss, predsednica Okrožnega sodišča v Krškem na nedavni konferenci za novinarje. Po njenih besedah je krško okrožno sodišče vsa tri leta delovanja uspešno reševalo zadeve, in to kljub nezavidljivim delovnim možnostim in nepopolni kadrovske zasledenosti sodniških mest v prvih dveh letih delovanja sodišča.

Sodišče je hkrati z urejanjem prostorskih razmer skrbelo tudi za zapolnjevanje kadrovske vrzeli. Lani sta tako prisegla še dva sodnika in po tistem opravlja

sodniško službo na krškem okrožnem sodišču 7 sodnikov. Po besedah Weissove je sodišče iz leta v leto dobivalo v obravnavo več zadev, vendar je ob tem raslo tudi število na tem sodišču rešenih zadev. "Glede Okrožnega sodišča v Krškem ni mogoče govoriti o gorah nerešenih primerov, o skoraj neobvladljivih zaostankih, kot to velja za mnoga druga sodišča. Zadeve pridejo pri nas zelo hitro na vrsto za reševanje. Sedem sodnikov Okrožnega sodišča v Krškem je v letu 1997 rešilo toliko zadev, kot naj bi jih po veljavnih merilih reševalo vsaj 10 sodnikov," je zatrdila.

Ob tem podatku je predsednica tudi prepričana v neuteemeljenost razmišljanj in zamisli o morebitni ukinitvi krškega okrožnega sodišča.

M. LUZAR

Še o partizanih, Udbi in Vidmu

Prispevek Danila Koritnika je Silva Gorenc močno razžalil, po telefonu in pošti je začel dobivati anonimne grožnje, v pismih celo uporabljen toaletni papir...

KRŠKO - Zaradi trditve Danila Koritnika, predsednika občinske organizacije SDS Krško, sicer uslužbenca na občini Krško, zapisanih v že propadlem tedniku Naš glas, časopisu za Posavje in okolico, julija 1996, da je Silvio Gorenc "plačanec srbske Udbe", da je "za likuf uničil še veliko podjetje v Krškem" in da je "v svojem življenju počel še marsikaj nečloveškega", se je Danilo Koritnik tokrat že drugič zagovarjal pred 3-članskim senatom krškega okrožnega sodišča. Glavne obravnave tudi tokrat ni bilo konec, saj je za zaključne besede strank in izrek sodbe pozno popoldne zmanjkalo časa.

Danilo Koritnik je na tokratni glavni obravnavi povedal, da je trditve, ki jih je uporabljal v svojih polemikah s Silvom Gorencem, sicer članom ZLSD in aktivnim svetnikom v občinskem svetu, črpal v časopisu Demokracija, v knjigah Eda Ravnikarja Udbomafija, Danila Slivnika Kučanov Klan in treh knjigah Janeza Janšeter v delu Rdeči horizonti.

V trditvi, da je bil Gorenc "plačanec srbske Udbe", Koritnik ne vidi nič žaljivega, saj se ve, da je Udba, politična represivna organizacija, obstajala, čeprav Koritnik ni vedel natančno, kdaj, beseda "plačanec" pa ne more biti sporna, saj, kot je dejal, je bil tudi sam "plačanec oziroma sodelavec Našega glasa."

O tem, da naj bi bil Gorenc kriv za propad Vidma, je Koritniku znano iz pričevanj tam zapisanih in različnih časopisov, revij in knjig, čeprav ve, da mu to ni bilo nikoli dokazano. Na vprašanje sodnice, kaj je Koritnik mislil s trditvijo, da je "Gorenc počel

marsikaj nečloveškega", pa je Koritnik pojasnil, da je med drugim mislil tudi na to, na kak način je moral podjetje Videm zapustiti mag. Vinko Sušterič.

Silvo Gorenc je v zaslišanju orisal kar nekaj zgodovinskih dejstev. Med drugim je povedal, da je bil od marca 1972 do konca oktobra 1974 podsekretar v sekretariatu za notranje zadeve in na delovnem mestu načelnika državne varnosti v zveznem sekretariatu, da je bil leta 1974 eden redkih, ki je zahteval drugačno, bolj demokratično delovanje službe državne varnosti, česar mu ni uspelo doseči, zato je bil predčasno odpuščen.

Trditve o njem, zapisane v knjigi Rdeči horizonti, so čista laž, kar je po izidu knjige demantiral v Mladini, Dnevniku in Delu, čas, ki ga v zvezi z njim opisuje knjiga, pa je Gorenc preživel kot direktor Elektranne Brestanica. Gorenc je še povedal, da je postal direktor Vidma leta 1980, ko je bilo to v hudi krizi. V devetih letih in pol njegovega vodstva se je Videm razvil v moderno podjetje, največje podjetje papirne in celulozne industrije ne le v tedanji

OB AVTO

METLIKA - V noči na 26. februar je nekdo pred stanovanjsko hišo v Vinogradniški ulici v Metliki neznano kam odpeljal osebni avto znamke VW Cady bele barve, registrska številka NM S1 238. Lastnik avtomobila A. S., ki je s tatvino oškodovan za dober milijon tolarjev, je v avtu pustil dokumente, orodje in čeke Dolenjske banke.

STOTI OBČNI ZBOR PGD HRIB

LOŠKI POTOK - Tako so ga imenovali gasilci PGD Hrib na občnem zboru, ki je bil v soboto, 28. februarja. Letos praznujejo stoletnico ustanovitve. Iz redkih zapisov - večina je bila najbrž uničena - je delovanje društva vsaj do leta 1924 skoraj popolna neznanka. Zadnje čase se sicer odkrivajo stari zapisi o dogodkih iz časov pred prvo svetovno vojno, ki delno osvetljujejo delovanje gasilcev. Iz tega društva so nastala še ostala tri, ki delujejo v KS Loški Potok. Tako bo stoletnica praznik vseh potoških gasilcev in krajanov, ki vsa leta kažejo veliko naklonjenost gasilstvu. Častiljivo obletnico bodo slavili sredi leta z razvitjem novega društvenega prapora.

A. K.

Jugoslaviji, pač pa tudi v tem delu Evrope. Vzroke za propad Vidma je po Gorencovih besedah potrebno iskati v razpadu Jugoslavije in izgubi trga, krizi na svetovnem trgu papirja ter nezaupljivosti kreditodajalcev. Leta 1990 je šel Gorenc v pokoj, saj je dopolnil 41 let efektivne delovne dobe in 60

• Zasebni tožilec Silvio Gorenc je povedal, da je zaradi pisanja Danila Koritnika doživel veliko neugodnih reakcij, saj so pisanju nekateri verjeli. Dobival je celo anonimne klice in pisma, polne grdih besed, ki so bile izpeljanke Koritnikovega pisanja. V kuverti so mu neznanci pošiljali celo uporabljen toaletni papir. Obravnava še ni zaključena. Nadaljevala se bo 16. marca.

let starosti. Sicer pa je bil vedno odločno proti prodaji Vidma, takšno stališče pa je zastopal tudi kot občinski svetnik.

Gorenc je poudaril, da nikoli v svojem življenju ni storil nobene nečloveške stvari, na očitke, češ da je potvarjal zgodovino in sodeloval v revoluciji med 2. svetovno vojno, pa je pojasnil, da je bil leta 1945 stal 14 let.

T. GAZVODA

TUDI POLICISTI NA AVTOMOBILSKEM SEJMU - Uprava za notranje zadeve Novo mesto je skupaj s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu mestne občine Novo mesto letos prvič sodelovala na avtomobilskem sejmu v športni dvorani v Novem mestu, ki je bil med 26. februarjem in 1. marcem. Policisti so pred športno dvorano razstavili dva policijska motorja in kombi z opremo za obravnavanje prometnih nesreč, v dvorani pa so bili na ogled panoji s preventivnimi obvestili, cilji, prometno strežijo in 15-letnimi statističnimi podatki o prometu. Policisti so se sejma udeležili zato, da bi opozorili na nevarnosti v prometu.

Je policija delo res slabo opravila?

Sodba zoper trojico, osumljeno preprodaje mamil, in fanta, osumljenega zlorabe osebnih podatkov, bo znana v sredo - Zagovorniki obtoženih policiji in tožilstvu pri postopku očitajo kup nepravilnosti in celo nezakonitosti

KRŠKO - 31-letni Albin Božičnik iz Brežic, 27-letni Mihael Glogovšek iz Arti in 28-letni Robert Bogovič iz Arrovega sela, ki so osumljeni, da so se združili za neupravičeno prodajo mamil, ter 23-letni Aleš Frece iz Brežic, ki naj bi kot policist zlorabil osebne podatke pri preverjanju registrske tablice avtomobila, ki ga je vozil navidezni kupec - tajni sodelavec policije, so v ponedeljek spet, tokrat tretjič, sedli na zatožno klop okrožnega sodišča v Krškem. Po petih urah predvsem zaključnih besed se je 5-članski senat umaknil k posvetovanju. Sodba bo znana v sredo popoldne, zato bomo o njej poročali v naslednji številki Dolenjskega lista.

Do prodaje mamila naj bi prišlo trikrat: vsakič naj bi tajni policijski sodelavec za 50 gramov heroina odštél 2.750 mark. Prvi trije osumljeni so na prvi glavni obravnavi dejali, da o kakšnih mamilih sploh ne vedo nič. Božičnik, ki ga obtožnica bremeni, da je bil glavni organizator posla, enkrat pa naj bi se tudi sestal s tajnim sodelavcem, zanika kakršnokoli vpletenost, medtem ko sta Glogovšek in Bogovič sicer vedela za prodajo, vendar se jima še sanjalo ni, da gre za mamilo: Glogovšek, ki je zavojčke mamil na obravnavi videl prvič, se je v posel podal, da bi dobil vrnjene 10 tisoč mark, ki jih je posodil tretji osebi, ta pa naj bi mu jih vrnila, ko bo posel izpeljal, Bogovič pa je kot prijatelj le Glogovšku naredil uslugo. Frece je v svojem zagovoru poudaril, da je le izpolnjeval službeno dolžnost, saj mu je Glogovšek večkrat rekel, da se počuti ogroženega, ker ga nekdo v avtom z ljubljansko tablico zasleduje, zato je le-to preveril, a ni ugotovil nič sumljivega.

Sodišče naj bi v mesecu dni, kolikor časa je minilo od zadnje glavne obravnave, preko Interpola ponovno preverilo alibi - račun hotela Istra iz Opatije, kjer naj bi bil Božičnik (ta je sicer že bil ob-

sojen zaradi mamil) med 28. julijem in 4. avgustom. Obtožnica ga namreč bremeni, da se je 29. avgusta na Pohanci sestal z navideznim kupcem. Sodišče je enkrat račun že preverilo in dobilo obvestilo, da Božičnik ni v hotelski evidenci gostov, a ker je bil na računu napačno zapisan priimek, pisalo je namreč Božičnjak, je njegov odvetnik Anton Šporar predlagal ponovno preverbo računa. Na hotel se je obrnil tudi sam odvetnik, ki mu je v nasprotju z diplomatsko potjo uspelo dobiti odgovor, ki se v bistvu ne razlikuje od že znanega: račun v hotelu ni bil izdan, le glava obrazca in štampiljka sta njhova. "Postavlja se vprašanje, kako priti do originalnega obrazca in štampiljke. Hotel ni zapisal, da je račun lažen. Sicer pa je splošno znano, da ti na Hrvaskem poberejo denar, izdajo račun, v evidenci pa te ni," je komentiral Šporar.

Okrožna državna tožilka Marjeta Švab Širok, ki je iz skupine državnih tožilcev za posebne zadeve iz Ljubljane, je v ponedeljek v zaključni besedi poudarila, da v celoti vztraja pri obtožbi, natančno pa je analizirala dokaze in tudi telefonska prisluškovanja, posneta na kasetah, ki pa jih na glavni obravnavi nismo poslu-

Traktoristi pod drobnogledom

Kaznovali bodo tudi onesnaževalce ceste

NOVO MESTO - Na območju UNZ Novo mesto bo v marcu potekala preventivna akcija "Varno s traktorjem". Z akcijo UNZ, v kateri sodeluje tudi Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu mestne občine Novo mesto, želijo zmanjšati število prometnih nesreč, v katerih so udeleženi traktoristi, zato bodo policisti skušali spodbuditi večje spoštovanje predpisov teh udeležencev v cestnem prometu in upoštevanje pogojev za varno delo s traktorjem in traktorskimi priklučki.

Policisti bodo v času akcije še posebej pozorni na to, ali so traktorji evidentirani, če traktoristi dosledno spoštujejo cestnoprometne predpise, pregledovali bodo tehnično opremljenost traktorjev in priklopnikov, prevoz tovora in oseb in še posebno v nočnem času ter v zmanjšani vidljivosti. Slaba pa se piše tudi traktoristom, ki onesnažujejo ceste in izvajajo kmetijske dela neposredno ob cestah, če ne pospravijo za sabo.

po dolenjski deželi

• Da ob cesti ni varno spati, sta pred dnevi spoznala Bosanca, ki sta si za nočni počitek izbrala parkirišče ob magistrali v bližini Medvedjeka. Okoli tretje ure zjutraj so namreč k avtu pristopili trije moški, eden je s pištolo nameril v spečeja Bosanca in zakričal, da je policija. Možak se je ustrašil in hotel odpeljati, vendar mu je neznanec razbil steklo na vratih, iz ključavnice vzel ključ, nato pa od njega zahteval denar. Prestašeni mož mu je dal 1.200 mark, druga dva neznanca pa sta se spravila na drugega, spečega. Po razbiti šipi, vzetihi kontaktnih ključih in pretepu jima je tudi ta izročil 1.500 mark, vendar neznanca s tem nista bila zadovoljna, zato sta ga še naprej pretepal in zahtevala še več denarja, ki pa ga oškodovanec ni imel. Kmalu zatem so neznanci pobegnili v noč. Eden od oškodovancev se zaradi poškodb zdravi v novomeški bolnišnici.

• Prejšnji teden je nekdo obvestil policiste, da E. K. v Lokvah pred hišo sežiga bakreno žico in s tem ogroža okolje. K ognju so kmalu prišli policisti in kurjača opozorili, naj tega ne počne. Takrat pa je k njim pristopil 25-letni H. K. in začel može v modrem žaliti. Nato je odšel domov in se vrnil s plastično posodo, v kateri je bil bencin. Z njim je polil avtomobilski gumi in travnato pobočje, nato pa še to zakuril. Vsa opozorila policistov so bila zaman, ko pa sta se mu približala, jima je zagrozil s sekuro. To so mu zasegli, zoper njega pa bo vložena tudi kazenska ovadba.

TEŽKI PREIZKUSI

KRŠKO - Kot kažejo statistični podatki, delajo bodočim voznikom cestnoprometni predpisi precej težav. V Krškem, na primer, kjer je lani izpit opravljalo 3.070 kandidatov, je teste uspešno opravila le dobra polovica, praktični del pa je opravilo dve tretjini kandidatov.

uporabo posebnih metod in sredstev, saj bi moralo imeti sodišče pred dovoljenjem za uporabo le-teh dokaze. Obstajal je le sum na podlagi informacij nekega Steva, ki je kasneje skrivnostno izginil.

"Zakon o kazenskem postopku izrecno prepoveduje s posebnimi metodami in sredstvi izvajati kriminalno dejavnost. V tem primeru je bilo storjeno prav to: policija je izzvala prodajo, saj je na primer tajni sodelavec ob Bogoviča znova in znova zahteval, da se ponovno srečujejo," je dejal odvetnik Drago Šribar. Da se je policija izredno prizadevala zbirati dokaze, je Šporar prikazal tudi s pričanjem Vasje Steblovnika, ki ga je policija nagovarjala, naj se z Božičnikom spusti v posle z drogo.

Zagovorniki obtoženih so poudarili tudi zelo slabo kakovost posnetkov telefoniranih prisluškovanj, ki so po njihovem mnenju zgolj običajni pogovori, iz katerih je policija razvozlašila šifre, ki jih po mnenju obrambe razume le ona (pogovor o prodaji golfa, vprašanje, ali je nahanil psa...).

Obramba policiji očita tudi to, da eden od treh zavirkov mamil sploh ni bil označen - po njihovem mnenju torej sploh ne obstaja. Tako so se nekateri odvetniki in obtoženci glasno spraševali, kako sploh verjeti takšni policiji (in tožilstvu). Fantje so namreč tudi tokrat vztrajali, da jim je policija vse dokaze nastavila. "Če bi bilo to res, sem prepričana, da bi jih nastavili temeljiteje, da bi imela jaz manj dela z dokazovanjem," je dejala tožilka. O sodbi pa prihodnjič.

TANJA GAZVODA

Čuden začetek derbija v Krškem

Krčani v prvem polčasu igrali kot začetniki in dosegli le dva zadetka - Ob koncu skorajda ujeli goste - Sevnica zapravila zadnjo priložnost - Trebanjci boljši le v prvem polčasu

KRŠKO, TREBNJE, SEVNICA - Privrženci rokometu iz Krškega in Sevnice so, pričakujoč izenačen in napet boj med najboljšima posavskima moštvoma, dodobra napolnili tribune športne dvorane osnovne šole v Laskovcu, a so bili po prvem polčasu vsi skupaj precej razočarani. Prvi del tekme 15. kola prve slovenske rokometne lige med Krškim in AFP Dobovo se je namreč končal z za tako srečanja nenavadnim izidom 2:9, v nadaljevanju pa so tudi Krčani pokazali, kaj znajo, in se ob koncu srečanja povsem približali gostom iz sosednje občine. Sevniciani tudi v Izoli niso iztržili točke, ki bi jim dajala upanje na morebitni obstanek, Trebanjci pa so bili v Velenju boljši od Gorenja le v prvem polčasu.

Gledalci na sobotnem posavskem derbiju kar niso mogli verjeti, kar so videli, saj so bili še precej pod vtisom popoldanskega televizijskega prenosa tekme četrtfinala evropskega pokala prvakom med Pivovarno Laško in španskim moštvom Ademar iz Leona. Tako slabe igre, kot so jo tokrat v prvem polčasu

pokazali Krčani, v Posavju niso vajeni. Morda je nanje vplivala tudi odsotnost vratarja Bašiča, a to ni razlog, da bi sicer izjemno razpoloženega Borisa Deniča premagali le

• Vsa štiri moštva z našega konca čakajo v soboto težka srečanja. Krčani najbrž nimajo prav veliko možnosti, da bi v Celju še drugič v sezoni zlomili odpor enega izmed najboljših evropskih moštev, kar jim je uspelo jeseni. Tudi Gorenje je za Sevniciane premočno moštvo. Nekoliko več možnosti imajo Dobovčani, ki se bodo doma pomerili s Slovanom, medtem ko bo srečanje med Trebanjci in Prulami 67 drugi derbi 15 kola, z morebitno zmago pa bi se Trebnje povzpelo s petega na tretje mesto.

dvakrat v pol ure. Obnašali so se kot začetniki in kot za stavo med podajami izgubljali žogo, še preden so sploh prišli do priložnosti za strel, medtem ko so Dobovčani s strelji preko dokaj nizkega krškega bloka zlahka premagovali Anžiča. V drugem polčasu so se Krčani končno le prebudili. Iskra je kraljeval na desnem krilu pa tudi Miro Urbanč je bil neresljiva uganika za Deniča, tako da se je prednost Dobovčanov vztrajno manjšala. Manj kot pol minute pred koncem so imeli pri izidu 20:21 Krčani žogo in s tem možnost za izenačenje, vendar je niso izkoristili, medtem ko je Begovič z zadetkom v zadnjih sekundah zapečatil njihovo usodo.

Blaž Iskra, najboljši mož v Krškem moštvu, je po tekmi povedal: "Za katastrofalni izid prvega polčasa je kriva predvsem slaba igra našega moštva in dobra igra Dobovčanov. Krčani v nadaljevanju nismo imeli kaj izgubiti in smo zaigrali sproščeno. Ko smo v drugem polčasu zmanjšali razliko, so Dobovčani začeli delati napake, a nam je zmanjkalo časa."

Sevniciani bi se z zmago v Izoli proti predzadnjemu vrhu Delmarju po točkah izenačili z njimi, kar bi jim prineslo vsaj upanje v obstanek, a so bili tokrat rokometiški z obale zanje pretirno oreh, razlika štirih točk pa je Sevniciane najverjetneje prikovala na dno prvenstvene lestvice do konca prvenstva. Tudi Trebanjci so tokrat zapravili lepo priložnost, da bi se z zmago nad Gorenjem povzpeli na tretje mesto in se po točkah celo izenačili z drugouvrščenim Preventom. V prvem polčasu jim je kazalo dobro, saj so precej tudi po zaslugi razpoloženega vratarja Mustafe Torla vodili že s tremi zadetki prednosti. I. VIDMAR

IZKLJUČITEV - Bogovič je 12 minut pred koncem srečanja takole z rokoborskim prijemom za vrat grobo zaustavil Unkiča in si za to prislužil rdeči karton oziroma izključitev do konca srečanja. Simonovič (desno), z osmimi zadetki najboljši strellec srečanja, in vratar Denič sta kljub temu držala do konca in Dobovi priigrala nekoliko nenačrtovano zmago. (Foto: I. Vidmar)

Mnogobojske medalje le za mlade

Več kot polovica udeležencev prvenstva v atletskih mnogobojih iz Krke, Fita in Šentjernja - Med člani in starejšimi mladinkami premalo nastopajočih, da bi razdelili medalje

Več kot polovica nastopajočih atletov na državnem dvoranskem prvenstvu v mnogobojih je bilo iz treh klubov iz našega konca, Novoga mesta, Brezic in Šentjerneja, kar je svojstven dokaz načrtnega dela v društvih, kjer zagovarjajo načelo, naj otroci začnejo vaditi vse atletske discipline in se kasneje usmerijo tja, kjer bodo najbolj uspešni. Med 67 nastopajočimi je bilo tako samo tekmovalcev iz novomeške Krke 27.

Žal se tekmovalci organizatorjem, ki so prvenstvo pripravili v dvorani in na stadionu v Šiški, ni najbolje posrečilo. Atletska zveza Slovenije je predvsem zaradi manjših stroškov tekmovalce razpisala za en dan, pri čemer so bili najbolj prizadeti tekmovalci v starejših kategorijah, ki so se na prvenstvu pomerili v sedmerboju, toliko disciplin v enem dnevu pa je bilo za marsikoga prevelik napor. Zaradi tega je bilo precej manj prijav, kar precej tekmovalcev pa tekmovalca zaradi izčrpanosti ni končalo. Tako so državne pravke proglasili in medalje podelili le v pionirskih kategorijah, med mlajšimi mladinci in mladinkami in med starejšimi mladinci.

V petih kategorijah, v katerih je nastop končalo dovolj tekmovalcev, da so podelili medalje, so Dolenjci in Posavci osvojili 6 od 15 medalj, naslov državnega prvaka pa si je

priporil Brežičan Boris Žerjav med pionirji. Ob prvenstvu v mnogobojih so pripravili tudi vzpooredna tek-

ZANIMIVA SOBOTA POD MAROFOM

NOVO MESTO - V soboto, 7. marca, bo v novomeški športni dvorani živahno cel dan. Med 7. in 14. uro se bodo na polfinalnem turnirju občinskega prvenstva v nogometu merili mlajši dečki, ob 14.30 bo na vrsti dolenjski drugoligaški ženski rokometni derbi med vrstama Novoga mesta in Škocjana, ob 16. uri se bodo odbojkarji Krke pomerili z Brezovico, ob 18. uri bodo odbojkarice TPV-ja poskušale premagati ZM Ljutomer, vrhunec večera pa bo zagotovo košarkarska tekma med Krko in domačkim Heliosom, ki se bo predvidoma začela ob 20.30.

LOKOSTRELKE PRVAKINJE - Tekmovalci lokostrelskega kluba Novo mesto so uspešno nastopili na ekipnem dvoranskem državnem prvenstvu v Kamniku. Z odličnimi izidi so se izkazala dekleta (z leve: Slavka Jerman, Darja Sluga in Simona Ambrož), ki so sicer zlahka osvojila naslov prvakinja, saj niso imele tekme, a so si z izvrstnim izidom, ki je bil le za 20 točk slabši od državnega rekorda slovenske reprezentance doseženi pred štirimi leti na svetovnem ekipnem prvenstvu, naslov prvakinja vseeno zelo zaslužile. Med moškimi je bilo moštvo novomeške vojašnice peto. (Foto: M. Fabjan)

movanja v nekaterih posameznih disciplinah. V teku na 60 m za mlajše pionirje se je tako izkazal član novomeške Krke Matija Krašev, ki je drugouvrščenega tekmovalca premagala kar za 91 stotink sekunde.

Izidi dolenjskih in posavskih atletov: pionirke - 3. Alenka Znidaršič (Šentjernej) 2878; pionirji - 1. Boris Žerjav 3057... 3. David Smukovič 2758 (oba Fit Brežice); mlajše mladinke - 2. Dušanka Zoretič (Šentjernej) 2976, 3. Anja Čepin (Fit Brežice) 2836... 5. Maja Kranjčič (Krka Novo mesto); mlajši mladinci - 4. Matej Bradač, 5. Janez Jeralič, 6. Borut Sever (vsi Krka); starejši mladinci - 2. Igor Nikolič (Krka) 2981.

TREBANJKE SOBOTO ZA DRUGO LIGO

TREBNJE - Kegljavke trebanjskega Mercatorja so na najboljši poti, da se uvrstijo v drugo državno ligo. S 14 točkami so po osmih krogih namreč na prvem mestu prvenstvene lestvice in imajo pred drugouvrščenim Impolom, ki ima sicer tekmo manj, štiri točke prednosti. V sedmem kolu so v Lendavi premagale tamkajšnjo Nafto s 6:2 in v osmem kolu z enakim izidom še Krilato kolo. V soboto, 7. marca, ob 13.30 se bodo na kegljišču pri Vodnjaku v Novem mestu pomerile z Impolom, morebitna zmaga pa bi jih praktično že popeljala v drugo ligo. Kegljavke črnomaljskega Rudarja so znova doživeli poraz in so z 9 točkami na lestvici prazni. Tokrat jih je s 6:2 premagal Žalec. (N. G.)

STOPAR ZMAGAL V SIOFOKU

SEVNICA - Sevnški karateisti so uspešno nastopili na močnem mednarodnem turnirju v madžarskem mondenem letovišču v Siofoku ob Blatnem jezeru. V konkurenci karateistov iz 12 držav je Marko Stopar zmagal v katah in bil drugi v športnih borbah, Stojan Tomažič tretji v športnih borbah v kategoriji do 65 kg, sevnška ekipa pa je bila peta v katah.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

ROKOMET

1. SRL, moški, 15. kolo - KRŠKO: AFP DOBOVA 20:22 (2:11); KRŠKO: Anžič, German 1, Iskra 6, Unkič 1, Glaser 1, M. Urbanč 4, Martinčič, Kukavica 1, Kekič 1, Deržič, Čopič, D. Urbanč 5, Medved; AFP DOBOVA: Denič, Djapo, Begovič 3, Simonovič 8, Bogovič 3, Voglar 1, Ocvirk 2, Deržič, Kranjčič, Levce, Sladič 5, Škof. GORENJE: TREBNJE 22:17 (7:9); TREBNJE: Torlo, Višček, Mežnaršič, Bregant, radelj, Papež 4, Blagojevič 4, Šavrič 2, Stojakovič 2, Bilbija 2, Gradišek 3, Ojsteršek. DELMAR: SEVNICA 32:26 (19:14); SEVNICA: Marcola, Božič 4, Simončič, Povše, Plazar 8, Sečki 3, Lupše, Vertovšek 8, Teraš 1, Godec, Požek 1, Sirk 1. Lestvica: 1. Pivovarna Laško 26... 5. Trebnje 19... 7. Krško 15... 9. AFP Dobova 11... 12. Sevnica 3. V soboto, 7. marca, bo Sevnica igrala doma z Gorenjem, Trebnje prav tako doma s Prulami 67, Krško v gosteh s Pivovarno Laško, AFP Dobova pa doma s Slovanom.

NAMIZNI TENIS

1. SNTL, moški, 15. kolo - Selda Pack Preserje: Krka 5:2 (Pan Wei: Komac 2:0, Petrovič: Hribar 2:0, Kastelic: Kralj 1:2, Petrovič: Pan Wei: Komac - Hribar 2:0, Kastelic: Komac 0:2, Petrovič: Kralj 2:0); Lestvica: 1. Selda Pack Preserje 28, 2. Moravske Toplice Sobota 24, 3. Maximarket Olimpija 24, 4. Radgona 20, 5. Krka 20 itd. V 16. kolu bo Krka v sredo, 18. marca, igrala doma z Radgono.

ODBOJKA

1. A DOL, moški, 9. kolo II. dela - GRADIS MARIBOR: ŽUŽEMBERK 3:0 (1, 2, 9); ŽUŽEMBERK: Povšič, Slak, Gotenc, Petkovič, Obrstar, Novak, Pucelj, Rifelj.

Ostali izidi: Kamnik: Salonit Anhovo 0:3, Fužinar: Bled 3:0, Olimpija: Pomgrad 3:1.

Lestvica: 1. Salonit Anhovo 18, 2. Fužinar 16, 3. Gradis Maribor 14, 4. Olimpija 10, 5. Pomgrad 8, 6. Bled 2, 7. Kamnik 2, 8. Žužemberk 2. V 10. kolu bo Žužemberk v soboto, 7. marca, igral doma z Olimpijo.

1. DOL, ženske, 9. kolo II. dela - INFOND BRANIK: TPV NOVO MESTO 1:3 (8, -13, -5, -12); TPV NOVO MESTO: J. Vernig, Končič, Ostroveršnik, Petrač, Rajak, Lutsiv, Muhič, Volkova, K. Vernig, Podolski.

Ostali izidi: Marsel Ptuj: Kemiplus Koper, 0:3, B&L Utrip Prebold: Krim 0:3, ZM Ljutomer: Sobota 3:2.

Lestvica: 1. Infond Branik 16, 2. TPV Novo mesto 14, 3. Kemiplus Koper 12, 4. ZM Ljutomer 12, 5. Sobota 8, 6. Krim 6, 7. Marsel Ptuj 4, 8. B&L Utrip Prebold 0.

V 10. kolu bo TPV Novo mesto v soboto, 7. marca, ob 18. uri igral doma z Zavarovalnico Maribor Ljutomer.

1. B DOL, moški, 9. kolo II. dela - ŠOŠTANJ TOPOLŠICA: KRKA 1:3 (-13, 16, -12, -9); KOČEVJE: HOTELI SIMONOV ZALIV IZOLA 2:3 (11, 9, -8, -11, -11).

Lestvica: 1. Krka 18... 7. Kočevje 4 itd. V 10. kolu se bo Krka v soboto, 7. marca, ob 16. uri doma pomerila z Brezovico, Kočevje pa v gosteh z Granitom.

3. DOL, zahod, moški, 17. kolo - MOKRONOG: LOGATEC 2:3 (-9, -7, 13, 15, -14). Lestvica: 1. Salonit II 24... 6. Mokronog 10 itd. V soboto, 7. marca, se bo Mokronog v gosteh pomeril z Narodnim domom.

3. DOL, zahod, ženske, 17. kolo - TPV NOVO MESTO II: KOČEVJE 0:3 (-8, -5, -12). Lestvica: 1. Partizan Šk. Loka 22, 2. Kočevje 20... 5. TPV Novo mesto II 12 itd.

TPV premagal nepremagljive

Novomeškimi odbojkaricam je uspelo zmagati v Mariboru - Na stečaj odprta vrata finala za naslov prvakinja

NOVO MESTO - Odbojkarice novomeškega TPV-ja so nepričakovano in dokaj prepričljivo premagale letošnjo sezono še nepremagano vrsto mariborskega Infonda Branika. Tako so Novomeščanke zadržale drugo mesto na lestvici, ki bi jih ob predvidenem nadaljevanju drugega dela prvenstva popeljalo v finale letošnjega prvenstva oziroma se bodo z Mariborčankami pomerile za naslov državnega prvaka.

Po gladkem porazu proti lanskim državnim prvakinjam pred tednom v Kopru v novomeškem ženskem odbojškem klubu TPV niso pričakovali uspeha v Mariboru, kjer pa Novomeščanke ponujene prilike niso izpustile iz rok. Na začetku srečanja so domačinke povedle z 8:2 in prvi niz zanesljivo dobile s 15:8, kar ni dajalo upanja, da bi Novomeščanke ta dan lahko preselele. V drugem nizu so TPV-jevke izkoristile slab sprejem pri Mariborčankah in povedle z 9:5, a v nadaljevanju pustile domačinkam da so prišle do vodstva s 13:12. Po seriji odličnih začetnih udarcev Alenke Ostroveršnik so Novomeščanke s 15:13 izid v nizih le izenačile na 1:1. V tretjem nizu so Novomeščanke povsem nadigrale domačinke, v odločilnem četrtem nizu pa so Mariborčanke vodile že z 8:0, nakar

so Novomeščanke zaigrale kot prerojene in niz dobile s 15:11 ter si z zmago na široko odprle vrata boja za naslov prvakinja v končni prvenstva. Trener Bojan Vernig je največji zaslug za zmago na Mariborčankami pripisal Špeli Petrač, Rebeki Končiči in Jani Vernig, cela ekipa pa se je izkazala tako v napadu kot

• Mariborčanke so bile to sezono že večkrat blizu poraza, saj se je kar nekaj tekem med njimi in Koprčankami, lanskimi prvakinjami, končalo s 3:2, medtem ko so bile njihove zmage nad Novomeščankami praviloma precej lažje. S to kratnim porazom proti Novomeščankam so Mariborčanke Koprčankam tako rekoč onemogočile boj za naslov prvakinja oziroma so si za finale zagotovile zanje ugodnejše tekme.

v obrambi. Že v soboto čaka Novomeščanke naslednja pomembna preizkušnja, saj se bodo doma pomerile z Zavarovalnico Maribor Ljutomerom, ki je trenutno skupaj s koprskimi Kemiplusom na lestvici tretja in je neposredna tekmičica TPV-ju za drugo mesto.

I. V.

Andrej Markovič

Najboljši alpinisti so Dolenjci

Andrej Markovič, uradno najobetavnejši slovenski alpinist, ima tudi letos velike načrte - Skupaj s soplezalcem Juretom Juhaszom preplezala težko ledno smer v vzhodni steni Stenarja

Dolenjci sicer nimamo visokih gora in redko kje bi našli vsaj nekaj metrov visoko strmo skalno steno, ki bi bial izziv za izkušnega plezalca, a kljub temu zadnje čase prav z Dolenjskih prihajajo najboljši alpinisti. Za žal že pokojnim Vanjo Furlanom se je med najboljše slovenske alpiniste prebil Andrej Markovič iz Dolenjskih Toplic, ki ga je slovenska planinska zveza januarja proglasila za najobetavnejšega slovenskega alpinista, medtem ko zaradi Jegličeve smrti priznanja za najboljšega alpinista leta 1997 sploh niso podelili.

Andrej si je priznanje prislužil z vzponi, ki jih je opravil na svetovnem taboru perspektivnih alpinistov v Sečuanu, in za prvenstveno smer Novomeška superdirektisa, ki jo je v severni steni Špika skupaj s svojim stalnim soplezalcem Novomeščanom Juretom Juhaszom, dijakom četrtega letnika novomeške gimnazije, posvetil Vanji Furlanu. Ta podvig je bil obenem tudi najtežja preplezana smer v slovenskih gorah, zanjo pa sta lani poleti potrebovala 3 dni oziroma 28 ur.

Tudi letošnjo sezono sta Markovič in Juhasz dobro zastavila in slovensko alpinistično javnost presenetila z novo težko ledno smerjo

v vzhodni steni Stenarja. Čeprav je bila 1100 m visoka smer, obdana v led, ponekod obdana z navpičnim pršičem in voltni ledenimi svečami, spoštovanje vzbujajoča, sta jo namepravala preplezati v enem samem dnevu, tako da s sabo nista vzela niti hrane in pijače ne ustrezne opreme za bivakiranje, kar bi se jima skoraj maščevalo, saj ju je sredi stene presenetila noč, ki sta jo prebila v skalni luknji zavita v eno samo spalno vrečo. Že ime, ki sta ga izbrala, pove vse o njunih občutjih to noč in naslednji dan - Enosmerna ulica lakote. Dobršen del smeri ocenjene s IV - V in tehnično težavnostjo V+ sta preplezala brez varovanja, med

drugim tudi ledni odlom z nakloni- no 100 stopinj.

Andreju Markoviču se letos obeta prvi vzpon na osemstočak. Izbrali so ga namreč v slovensko himalajsko odpravo na 8167 visoki Daulagiri. Osrednjo slovensko odpravo bo skupaj z zdravnikom sestavljalo 15 članov, na goro pa nameravajo priti po severovzhodnem grebenu.

Drugi večji Markovičev cilj letošnje sezone je vzpon na razpiti El Capitan v ameriškem narodnem parku v Josemitih. 1200 m ves čas previsne stene se bo lotil jeseni skupaj z Juretom Juhaszom. Seveda bo kot za večino velikih podvigov tudi za omenjene vzpone potreboval izdatno pomoč pokroviteljev, ki so mu izdatno pomagali tudi do sedaj. Med pogovorom za naš časopis je Andrej prosil, da objavimo tudi ime podjetja Keragrad iz Srebrnič, ki je lani pomotoma izpadlo s spiska pokroviteljev odprave v Sečuanu.

I. V.

Nogomet dramil zimsko zaspano Metliko

Po štirih mesecih najboljši Krokari

METLIKA - V soboto, 28. marca, so nogometna moštva metliške občine odigrala zadnje kolo v zimski občinski ligi v malem nogometu. Že pred zadnjim kolo si je moštvo Krokari zagotovilo naslov prvaka, zato si je lahko privoščilo poraz s četrtouvrščenim Grabrovcem. Po besedah predsednika občinske športne zveze Jožeta Mozičiča, ki je najboljšim moštvom po koncu sobotnih tekem podelil pokale, vsem ostalim pa priznanja za uredno delo, je štirimesečna liga, ki so jo pripravili prvič, uspela bolje, kot so pričakovali. Sobotna nogometna druženja v športni dvorani osnovne šole so postala že pravi obred in so lepo popestrila metliško športno mrtvilo. Tudi resnejših poškodb ni bilo, prav tako pa so tekme minile v športnem duhu brez izgrediv.

Izidi zadnjega kola: Radovica : Big Boss 3:2, Grabrovec : Krokari 4:2, Metlika 5 : Slamna vas 0:3, Poljčana : Suhor 5:2, Okrepčevalnica Kučar : Lokvice 1:0. Končni vrstni red: 1. Krokari 26, 2. Poljčana 23, 3. Okrepčevalnica Kučar 22, 4. Grabrovec 20, 5. Big Boss 19, 6. Mladina 14, 7. Rosalnice 14, 8. Lokvice 13, 9. Radovica 12, 10. Slamna vas 10, 11. Suhor 9, 12. Metlika 5 4.

Krški šahisti tudi letos na vrhu

Po lanskim moštvenih uspehih sta Sermek in Pavasovič dosegla dvojno zmago tudi na letošnjem posamičnem prvenstvu - Dolenjci, Posavci in Belokranjci uspešni tudi med mladimi

Krški šahovski klub Triglav je lani dosegel slovenski vrh tako na ekipnem državnem prvenstvu kot tudi na tekmovanju za slovenski šahovski pokal, svojo prevlado v slovenskem šahu pa so krški šahisti potrdili tudi na pravkar minulem državnem prvenstvu v Mariboru. Verjetno si nihče ne bi upal napovedati take premoči, kot jo je nad ostalimi šahisti v Mariboru pokazal krški vele mojster Dražen Sermek, ki je prevzel vodstvo po prvem kolu, si že kmalu po začetku prvenstva zagotovil naslov, ki ga je na koncu osvojil s prednostjo dveh točk. Drugo mesto je osvojil po ratingu drugi šahist prvenstva, Sermekov klubski tovariš mednarodni mojster Duško Pavasovič. Takega uspeha si najbrž niti v Krškem niso upali napovedati.

Za naslove državnih prvakov so se med zimskimi šolskimi poletnimi pomerili tudi mladi, ki so tekmovali v Rogaški Slatini. Tudi tu Krščani niso ostali brez zmagovalca. Naslov državnih prvakov je v kategoriji do 12. leta osvojila Mirela Ahmetović. Naslov je šel na Dolenjsko tudi med deklicami do 14. leta, priborila pa si ga je Grosupelčanka Ana Srebrnič, ki sicer nastopa za

SPET DVE NIČLI

BREŽICE - V predzadnjem krogu prve lige v streljanju z zračno pištolo sta posavski moštvi znova doživeli poraz. Brežičani bi za zmago proti Celjanom morali doseči nov klubski rekord, Sevnici pa za zmago proti predzadnjemu Kranju, s katerim se bodo, kot kaže, skupaj preselili v drugo ligo, najboljši izid sezone. Izidi: Krno Brežice - Celje 1634:1670 (Ferenčak 549, Sabadoš 548, Krošelj 537) Kranj - Heroj Marok (Sevnica) 1641:1618 (Ajster 555, Tomše 546, Ognjenović 517). Zadnji krog bo, 21. marca, ko se bosta srečali obe posavski moštvi. Po desetem kolu vodi Olimpija, Brežičani so deseti, Sevnici pa dvanajsti. (E. S.)

Novo Gorico. Na prvenstvu je uspešno nastopilo še več mladih šahistov iz Krškega pa tudi iz Starega trga ob Kolpi, Novega mesta, Grosuplje in Sevnice. Prvaki in podprvaki v posameznih kategorijah so se uvrstili na svetovno oziroma evropsko prvenstvo. Poleg Ahmetovičeve in Srebrničeve je to uspelo še Nini Štaudohar iz Starega trga ob Kolpi in Krčanu Gorazdu Novaku.

Izidi belokranjskih, dolenjskih in posavskih šahistov na posamičnem prvenstvu za mlajše kategorije: dečki do 10. leta - 3. Jure Zorko (Grosuplje)... 7. Marko Bučar... 9. Matija Tomažin (oba Triglav Krško), 10. Marko Kozinc (Sevnica); deklice do 10. leta: 2. Tjaša Štaudohar (Stari trg ob Kolpi)... 4. Katja Bogovič (Triglav); dečki do 12. leta - 3. Samo Štajner (Triglav); deklice do 12. leta - 1. Mirela Ahmetović (Triglav)... 5. Mateja Madronič (Stari trg)... 7. Martina Bogovič (Triglav); dečki do 14. leta - 6. Sašo Župevc (Triglav), 7. Milan Radomir (Novo mesto); deklice do 14. leta - 1. Ana Srebrnič (N. G.)... 3. Sonja Mukavec (Stari trg)... 5. Sanja Žnidaršič (Triglav)... 10. Jasmina Bajec (Novo mesto); fantje do 16. leta - 2. Gorazd Novak (Triglav)... 6. Tadej Kobe (Stari trg), 14. Jernej

Udovč (Novo mesto)... 17. Zaviša Knežević (Brežice).

SEDEM KATEGORIZIRANIH

Olimpijski komite Slovenije je objavil nov spisek kategoriziranih športnikov, med katerimi je tudi sedem strelcev iz Posavja. Status športnika mednarodnega razreda je dobila Tina Grabnar (SD Heroj Marok Sevnica) za doseženo 3. mesto na svetovnem prvenstvu s samostrelom; državni razred imajo Danilo Petrin (Heroj Marok Sevnica), Dejan Županc (Leskovec) in Robert Kranjc (Olimpija); mladinski razred pa Špela Arh, Gorazd Zorič, Peter Fridl (vsi Leskovec). (E. S.)

LUKEC V KOPENHAGNU

KRŠKO - Na velikem mednarodnem plesnem tekmovanju v Kopenhagnu sta med pari iz 26 držav uspešno nastopila tudi para posavskega plesnega kluba Lukec iz Krškega. Med mlajšimi pionirji sta bila Luka Vodlan in Maja Bromš petnajsta, med starejšimi mladinci pa sta Sebastjan Vodlan in Maša Salamon zasedla 21. mesto. Vodlan in Salamonova v Slovenji Gradcu na državnem rating turnirju v standardnih plesih tretja.

ZMAGA KRUNA

POSTOJNA - Potem ko sta se pred dvema tednoma v finale slovenske dopisne lige uvrstili že ekipi brežiških mlajših mladincev s puško in mladincev s pištolo, je enak uspeh doseglo tudi člansko moštvo strelskega kluba Krno Brežice. S pištolo so bili v Postojni daleč najboljši, saj so drugouvrščene Ptujčane pustili za sabo kar za 24 krogov. Ob podobnem nastopu v finalu, ki bo 15. marca, jim dopisni naslov državnih prvakov ne more uiti. Za brežiško moštvo so bili uspešni: Vlado Sabadoš 373, Zdravko Krošelj 366 in Dejan Pavlovič 357 krogov. (E. S.)

• Zakaj si ga udaril? Ker je on mene nazaj. (Petan)

• Ne inhalira, ne penetrira, ampak bombardira. (O Clintonu na transparentu, ki so ga nosili na protiameriški demonstraciji v Ljubljani)

I. V.

Sandi Papež zablestel kot trener

Varovanci Sandija Papeža na Hrvaškem dosegli trojno zmago v Umagu in dvojno v Medulinu - V soboto so novomeške profesionalce ukanili amaterji - V nedeljo drugače - Zmaga Filipa

V soboto, 28. februarja so v Umagu pripravili drugo dirko za veliko nagrado Istraturista, na katerem so se kolesarji vseh kategorij pomerili na kriteriju, največkrat pa so stopili na stopničke za zmagovalce prve tekmovalci novomeške Krke Telekoma.

Med dečki je zmagal Janez Muhvič (Krka Telekom), drugi je bil Bojan Vindiš iz Lenarta in tretji Muhvičev klubski tovariš Boris Galamič. Novopečeni trener Sandi Papež je trenersko kariero začel še bolje kot dvajset let pred tem tekmovalno pot. Njegovi varovanci so med mlajšimi mladinci dosegli kar trojno zmago - prvi je na cilj prispel Jure Zrimšek, za njim pa sta ciljno črto

prevozila še Andrej Prevčič in Gregor Švajger, med najboljših deset pa sta se uvrstila še Tomaž Nose na šesto mesto in Uroš Vene na deveto mesto. Vsekakor lepa vzpodbuda za Sandija, ki je bil močno razočaran nad odnosom svojih fanov do redne vadbe in je že obžaloval svojo odločitev.

Z nastopom starejših mladincev je bil zadovoljen tudi njihov trener

ŠPORT IN GRAFITI - Ribniška mladež je tesno povezana s športom, pa ne le tisti del, ki teka za napitjem in usnjem, pač pa tudi nekoliko bolj umetniški del. Umetniško navdahnjeni nepridipravi so se namreč prejšnji teden lotili sten dvoran TVD Partizan in Športnega centra, potrudili pa so se tudi na koših, ki jih je ribniška športna zveza lani namenila za rekreacijo ribniške mladine. (Foto: M. Glavonjič)

KLONIRANA SLOVENSKA KURA - Prebivalci Ponikev so spet pokazali, da so mojstri za pustne norčije. Razen utečenega etnografskega programa so letos predstavili razne poklice, policiste, fotografe in prodajalce sadja. V popoldanskem programu so prikazali delovanje Zavoda Jože Štefan, ki ga je svečano odprl v teh krajih kaj popularni Janez Janša. V ta zavod so sprejemali le nadpovprečno inteligentne Slovence, največ takih pa je bilo iz ponikovskega zavoda Prizma. Nadpovprečne so zaprli v železno kletko, da jim ne bi kdo ukradel možganov. Najbistrejši iz matematičnega krožka so valili po vaškem središču veliko kocko in hkrati računali njeno kubaturo. Genetski inženiring je uspešno preganjal, tudi bral in drugače mučil (društva za varstvo živali ni bilo blizu) slovensko kuro (geografsko podoba Slovenije!), ki jo je imel na kratki vrvi, kot imajo na kratki vrvi-ci Slovenijo sosednje države. Potem je genetski inženiring kloniral kuro, po tem postopku pa se je izmučena žival vendarle toliko opomogla, da je strgala vrstico in zbežala med gledalce. Prireditve je bila zelo uspešna, žal pa so zatajile le Pustne novice oz. časopis Novice Malega Pariza, ki letos niso izšle (Foto: J. Primc)

OBČNI ZBOR TURISTIČNEGA DRUŠTVA OTOČEC - V petek, 20. februarja, smo se krajani Otočca zbrali na občnem zboru Turističnega društva Otočec. Zbora se je udeležil tudi Alojz Serini, predsednik Turističnega društva za Dolenjsko, sodelovala pa je tudi skupina narodnih noš Suha krajina iz Žužemberka, ki je zapela nekaj narodnih pesmi. Člani društva so pregledali svoje lanske delo. Organizirali so pohod, očiščevalne akcije, predavanje Slavka Zgonca o balkonskih in okenskih rastlinah, zasadili so društveno lipo pri gasilskem domu, postavili reklamne kozolce, izdelali maketo Otočca, sodelovali pri programu praznovanja 90-letnice delovanja prostovoljnega gasilskega društva Otočec, zasadili okolico doma s cvetjem itd. Tudi za letos so si člani Turističnega društva Otočec zadali veliko nalog. Že v začetku marca se bodo lahko udeležili predavanja o ureditvi dvorišč in zelenic, ki ga bo vodila Anka Bernard. (Foto in tekst: Helena Murgelj)

CVETLIČNA NOVOST - Na sevniskem Trgu svobode, ki postaja vse bolj pestro nakupovalno središče Sevnčanov, je Milena Mastnak odprla cvetličarno Valentina. Znanja cvetličarka nudi bogato izbiro rezanega cvetja, lončnice in vse, kar sodi k opremljanju cvetličnih dekoracij. Mastnakova opravlja tudi vrtarstvo, ureja cvetlične nasade in druge površine. Posebnost prodajalne so darilne steklenice izbranih domačih in uvoženih vin ter hišna posebnost - penina Valentina.

ZA PUSTO V CIVILU - Kaže, da sta se najbolj poznana dolenjska oponaševalca Romov, Brajdimir in njegova Berta, naveličala nenehne igranja in se na pustno soboto zabavala kot civilista. Zdravko Franko in Slavica sta si dala duška na račun pustnih šem v motelu Petrol na Čatežu.

Šport iz Kočevja in Ribnice

• RIBNICA - Rokometaši Inlesa so letos že četrty zaporedoma zmagali, tokrat so z 29:20 premagali Šmartno. Gostje so prišli v Ribnico brez petih standardnih igralcev, a so se zlasti v drugem polčasu odlično upirali. Po vodstvu 22:5 so igralci Inlesa nekoliko popustili in v drugem polčasu igrali z rezervno ekipo, ki pa se ni izkazala.

• KOČEVJE - Z zmago proti ravnemu Fuzinarju s 7:0 so se igralci namiznoteniškega kluba Melamin rešili kvalifikacij za obstanek v drugi ligi. Tokrat je na pomoč mladim kočevskim upom priskočil Marjan Špelič in zmaga je ostala doma. V drugi tekmi, ki ni odločala o ničemer, so igralci Melamina izgubili z Mursko Soboto z 0:7.

• KOČEVJE - Tokrat so bili košarkarji Snežnika v Celju pred pomembno zmago, a jih je v zadnjih minutah zapustila sreča. Dve minuti pred koncem so vodili z 81:76, ko so igralci Celja z odločnejšo igro spremenili potek dogodkov na igrišču in zmagali s 85:81.

• KOČEVJE - Kegljaci Kočevja so po štirih letih prvič izgubili prvenstveno tekmo v 2. ligi na kegljišču v Gaju. Tokrat so jih s 5:3 premagali kegljaci Loga Štajnija. V 14. krogu so bile bolj uspešne kočevske kegljavke, ki so

v gosteh s 7:1 premagale Ljubelj. Tako so si zagotovile nastop v kvalifikacijah za prvo ligo.

• RIBNICA - Igralci rugby kluba Ribnica se pripravljajo za nadaljevanje tekmovanja v meddržavnih mladinskih ligi. Po besedah trenerja Miča Pejčoviča so Ribničani pridno vadili in zato pričakuje dobre igre. Ob koncu tedna bodo trije ribniški upi Bojč, Tanko in Košir v dresu Kolinske Bežigrad nastopili na turnirju v Londonu.

• KOČEVJE - Na priložnostnem turnirju v plesu je v Kočevju nastopilo 127 tekmovalcev iz vse Slovenije. Pri mlajših mladincih sta Blaž Bižal in Jasmina Arko v standardnih in latinsko ameriških plesih zasedla sedmo mesto. V članski skupini sta Aleksej Arko in Jasna Golob v standardnih plesih zasedla 8. mesto, v latinsko ameriških pa sta zasedla 9. mesto. V isti skupini sta bila Tilen Bižal in Darja Klarič bila obakrat osma.

• LJUBLJANA - Letos izredno uspešni člani strelskega kluba Moris iz Kočevske Reke so na priložnostnem turnirju v Ljubljani v tekmovanju z vojaško pištolo 7,65 mm v konkurenci 16 ekip osvojili prvo mesto. Moris je nastopil v sestavi: Dušan Križman, Franci Gaber in Janez Markun.

M. GLAVONJIČ

Jožefinih 95 svečk

Rojstni dan je praznovala prav na pusta

VELIKE LAŠČE - Prav na pusta je imela 95. rojstni dan Jožefa Marolt s Poznikov pri Velikih Laščah in prav na rojstni dan smo jo obiskali.

Rodila se je na bližnjem Prasovem v družini Virant "in se torej nisem daleč poročila", je povedala. V osnovno šolo je hodila tri leta in to v Velike Lašče, ker na bližnji Karlovičev takrat še ni bilo šole. Poročila se je šele 40 let stara. Vzela je vdovca in z njim priložila še tri otroke, pa tudi mož, ki je umrl pred 17 leti, je z njo pridobil njeno hčer, ki živi v Postojni. Za Jožefo pa skrbi zdaj Ana Marolt, ki je njena pastorka. Dobro se razumeva, čeprav sta med vojno "navijali" za nasprotna tabora. Jožefa pravi, da je gluha ko zemlja in da se težko sporazumeva z ljudmi. "Starost je žalost", pove staro ljudsko modrost. J. P.

AUDI QUATTRO? - V televizijski reklamni stari Eskim v snegu polarnega kroga razpoznavna sledi volka, medveda in - audija quattro. Kako radi si nasilni avtomobilistični reklamirji izbirajo kraje, kamor proizvajalci, ki ga prodajajo, sploh ne sodi, še več, kamor bi mu morali vdor odločno preprečiti in dostop najstrožje prepovedati. To velja zlasti za neokrnjeno naravo, pa naj gre za afriško puščavo, obrežje voda, gozd, tundro ali večni polarni led in sneg. Le kako je na svetlo gorjansko košenico Ruto prišel polomljen okrasni okvir avtomobilskega kolesa z avdijskim znakom? Ali se je pripeljal ali ga je kdo prinesel - tja nikakor ne sodi! (Foto: A. B.)

Združeni bomo močnejši

Sekcija stomistov za Dolenjsko vabi člane - Program: preventivni pregledi, svetovanja, redna srečanja

NOVO MESTO - Včasih so bili bolniki z umetno narejeno odprtino za izločanje blata - stomo prepuščeni sami sebi. Z novimi pripomočki smo se zdravstveni delalci seznanjali na strokovnih srečanjih v tujih podjetjih. Ob bogatem izboru vrečk in podlog ter ob novem znanju negovanja stome se je porodila misel in z njo želja, da vsa pridobljena znanja prenesemo na stomiste.

Že leta 1988 smo organizirali njihovo prvo srečanje, ki ga pripravljamo dvakrat letno: spomladi in pozno jeseni. Prvič jih je prišlo 25 in soočili smo se s številnimi težavami, ki so jih pestile. Najtežje je bilo, da lekarne niso seznanjene z novimi pripomočki in jih seveda tudi niso imele, zato so bolniki iskali pomoč v tujini. Danes tega ni več. V Novem mestu imamo trgovino z ortopedskimi pripomočki Medis in tudi druge lekarne se obnašajo dovolj tržno. Ob vsakem srečanju pripravimo strokovno predavanje.

V začetku leta 1992 smo obvestili mariborsko društvo ILCO, da želimo za Dolenjsko organizirati sekcijo bolnikov s stomo. O tem smo obvestili širšo javnost,

odprli hranilno knjižico in izdelali žig. Čeprav se stomisti srečanj radi udeležujejo, spregovorijo o svojih težavah, pa jim manjka samoinicativnosti. Velike spremembe so nastopile z vstopom nekaj novih zagnanih stomistov, ki so ustanovili nov izvršilni odbor. Spodbudne pripombe, želje in predlogi so krojili program: preventivni pregledi v proktološki ambulanti vseh, starih nad 40 let; obiski "starejših" stomistov v bolnišnici pri novooperiranih bolnikih, če to želijo; v slovenskem jeziku napisana navodila o uporabi tujih pripomočkov za nego stome, redna srečanja s strokovno in kulturno vsebino...

Sekcija stomistov za Dolenjsko Splošna bolnišnica Novo mesto predsednik sekcije: STANE MEDVED

OBČNI ZBOR SKD

SEMIČ - Občinski odbor SKD Semič je na nedeljskem letnem občnem zboru pregledal delo v preteklem letu, beseda pa je tekla tudi o letošnjih načrtih. V soboto, 14. marca, bo v Semiču letna konferenca SKD, sicer pa bodo največ pozornosti namenili pripravam na lokalne volitve, kjer bodo nastopali samostojno, pripravljeni pa so se dogovarjati tudi z drugimi. Gost nedeljskega zbora je bil poslanec SKD v državnem zboru Benjamin Henigman, ki je govoril o delu SKD in vključevanju Slovenije v Evropsko unijo.

Črnomaljskemu "županu"

Zakaj sem dal župana v narekovaj? V Črnomaljski občini sicer imamo župana, vendar je tudi poslanec, zato ga vidimo samo ob velikih praznikih, pa še tedaj v družbi z raznimi ministri, ki si hodijo ogledovat, kje v naši preljubi Sloveniji sploh je Bela krajina, pozabljena od ljubljanskih veljakov. Govori in piše se o združljivosti funkcij župan-poslanec. Kakšna združljivost, ljudje božji, kako neki naj bi mi občani imeli župana samo na papirju? Ne, takšnega ne potrebujemo. Volili smo župana, da bi ga imeli v Črnomlju, ne v Ljubljani. Zato zahtevamo, da se gospod črnomaljski župan odloči, ali bo župan ali poslanec. Sicer pa bodo letos volitve ali ne!?

JANEZ JAKŠA
Vranoviči 5

LUTKE V MRAVLJICI

Minuli petek se je v Ostrožniku pri Mokronogu ustavil voz Pavlihovega lutkovnega gledališča iz Ljubljane. V gostišče Mravljica je na veliko veselje okoliških otrok pripeljal lutkovno predstavo Kaznovana trdosrčnost. "Vse pride enkrat prvič!" so z naklonjenostjo komentirali starši. "Da le ne bi bilo zadnjič!" je sijalo z zadovoljnih obrazov najmlajših. Tudi zaradi jabolčnega zavitka, ki so ga brezplačno dobili za popotnico.

S. P.

v Novem mestu
pri AGROSERVISU
od 13. do 16. marca 98
od 9.00 do 18.00 ure

Velika ponudba artiklov za
kmetijstvo, vrtnarstvo, gozdarstvo
in široko potrošnjo

SEJEMSKI POPUSTI!

Mercator - KZ Krka, z.o.o., Novo mesto

DOLENJSKI LIST

POHVALA LABODU V KRŠKEM

Labod Konfekcija Libna Krško je povabil na ponovno srečanje svoje upokojence in delavce na čakalju. Srečanje je bilo zares priskrbo. Direktorici Slavici Šubašič se iskreno zahvaljujemo za povabilo na srečanje in za izvrstno organizacijo. Zahvala naj ji bo spodbuda za dobro delo tudi v prihodnje. Ob tej priložnosti tudi čestitamo za 8. marec direktorici in delavkam Laboda v Krškem. V imenu upokojencev

IVANA MOLAN
Krško, Kremen 36

ČRNI AVTOMOBILSKI ODPAD - Tik ob glavni cesti iz Strug proti Kočevju je pri vasi Rapljevo ta črni avtomobilski odpad. Še posebno je opazen zdaj, ko gmovje in drevje še ni ozelenelo. Seveda bi bilo prav, da bi za njegovo odstranitev kdo poskrbel in da ne bi čakali, da bo vse skupaj prekrila vzbrstela narava. (Foto: J. Prime)

HVALA ZA POMOČ

METLIKA - Med zimskimi počitnicami je bilo v Metliki zelo živahno, najbolj obiskana pa je bila maskarada, saj se je na torkovem rajanju, ki ga je vodil Toni Gasperič, zbralo več kot štiristo maskar, vsaka pa je dobila krof. Pripravili smo tudi srečelov, z izkupičkom pa bomo otrokom plačali letovanje. Občinska Zveza prijateljev mladine Metlika se zahvaljuje vsem, ki so prispevali dobitke za srečelov, ter prostovoljcem, ki so pomagali pri pripravi počitniškega programa. Naj ob tem omenim le še, da je tudi društvo prijateljev mladine Gradac pripravilo otroško pustno rajanje, in sicer na pustno soboto.

VLADKA ŠKOF
OZPM Metlika

Sonja Nemanič

Mladenke s kolesi po Portugalski

Naveličani za naju že dolgočasne Evrope, sva s prijateljico Andrejo lani zgodaj spomladi razmišljali o tem, kako izkoristiti dopust, ob tem pa najmanj opraviti. Zaradi prostih štirinajstih dni je bila edina možnost Evropa, toda kam, saj sva večji del Evrope videli že v študentskih časih, ko si kam daj nismo upali in tudi nismo imeli materialnih možnosti. "Kaj pa potovanje s kolesom?" je dejala Andreja in ideja se mi je zdela takoj mikavna. Na Portugalskem še nisem bila, poleg tega mi je tudi zaradi skopih novic o tej deželi v naših medijih še precej neznan, zato sva družno osvojili moj predlog in za kolesarjenje navdušili še Tatjano.

Za prevoz koles, ki smo jih morale prej razstaviti in zložiti v velike kartonske škatle, smo morale letalskemu prevozniku (ne agenciji, ki je organizirala čarterski prevoz) plačati v protivrednosti 50 DEM, kar pa smo izvedele šele na letališču. Obvezni del priprave pred vsakim potovanjem je tudi branje knjig in vodičev ter razmišljanje o tem, kaj je na Portugalskem nujno videti in doživeti. V zadnjem času so naše knjižnice sorazmerno dobro založene s tovrstno literaturo, pa tudi v knjigarnah je možno kupiti marsikateri koristen vodič in avtomobilski karto dežele, v katero se odpravljaj. Ko se na kolesarsko turo odpravljaj prvič, običajno med svojo opremo še nimaš kolesarskih torb, zato "zapraviš" najmanj eno popoldne, da se sprehodiš po športnih trgovinah in izbereš

primerno opremo. Izbira pa je kar zadovoljiva. V domačih delavnicah se običajno najdejo vsi osnovni ključki, ki jih rabiš za razstavljanje in sestavljanje kolesa, če pa jih nimaš, jih moraš nabaviti ali si jih sposoditi. Pred odhodom je nujno razmisliti, ali bo staro kolo vzdržalo ali je potrebno seči globoko v žep in si kupiti boljše kolo. Vsaka izmed nas pa je tudi razmišljala, ali ima za tako dolgo in preden pod dovolj kondicije in vztrajnost. Pred odhodom je tudi priporočljivo poskusiti razstaviti in sestaviti kolo, če seveda tega prej nisi pogosto počel. Dobro pa je tudi poskusiti vsaj zakrpati zračnico in natankniti sneto verigo.

Mrzeli deževni pozni junjski dan je bil, ko nas je letalo z Brnika skupaj z našimi razstavljenimi kolesi v škatlah popeljalo, vsaj upale smo, v toplejšo, atlantsko deželo. V poznih večernih urah smo pristale na letališču v Faru na Portugalskem in imele obilo težav, predno smo se spoprijele s cestami dežele, ki je štirinajstkrat večja od Slovenije.

Prvi kilometri našega kolesarjenja so bili nezahtevni. Gladka asfaltna površina široke, malo prometne cestne povezave iz Evrope v smeri proti zahodu, proti Lizboni, je v poznopopolnanski sončni pripeki ponujala lep uvod v naš kolesarski podvig. Za prvi dan se nam je zdelo 40 kilometrov kolesarjenja ravno dovolj. Poleg tega nas je začel loviti mrak in potrebno si je bilo poiskati ustrezno prenočišče. Velike planjave polj, redki go-

zdovi hrasta, plutovca in nasadi oljk, poleg tega pa hribčasti teren so nas silili, da bi si prenočišče poiskale izven urejenih površin za kampiranje. Že v trdni temi smo si postavile šotor v oljčnem nasadu na hribčku nedaleč od ceste. Pravzaprav bi lahko spale brez šotora, nihče nas ne bi preganjal, saj nas tudi našel ne bi, zato pa je nočna rosa proti jutru šotor rahlo orosila na notranjih straneh, poleg tega je postalo tako hladno, da smo bile kar vesele, da se je zdanilo. Šotor je bil še hitreje pospravljen kot postavljen, stvari so bile zložene v kolesarske torbe in v prvih jutranjih sončnih žarkih, ki so se poigravali s stisnjenimi kvadrati suhega sena, smo odrinile novemu dnevu naproti.

Idealna za kolesarjenje

Portugalska je skoraj idealna za kolesarjenje, kljub temu pa smo v štirinajstih dneh potovanja videle le dva ali tri pare kolesarjev popotnikov. Ceste so dobro vzdrževane, gladke in široke, vse glavne ceste v državi imajo ob strani širok odstavní pas, po katerem pa nihče ne vozi, le tu in tam, ko gre cesta skozi naselje, je na njem parkiran kakšen avto. Ta del ceste je torej idealen za vožnjo s kolesom, lokalne ceste pa so ožje in slabše, ponekod celo zelo slabe, tako da smo se jih izogibale razen tistih, ki so bistveno krajše ali pa so bile na karti označene kot zelo razgledne. Na cestah razen na tistih, ki so v bližini Lizbone, tistih, ki vodijo v Porto in glavnih prometnih povezavah s turistično južno obalo ni veliko prometa, še posebno ne na lokalnih. Teren pa je na Portugalskem tako razgiban, da so ceste nenehno speljane gor in dol, klanci pa so nemalekkrat prav ubijajoči in se vlečejo tudi kilometre daleč. Potem ko smo zaripli obrazov in prepotenih teles premagale kakšnega izmed takih klanecv, smo bile med kratkim

počitkom na vrhu družno vesele, da je za nami še en naporen kos poti. Vožnjo po strmi dolini sem najbolj sovražila, saj sem vedela, da za vsako dolino zelo kmalu pride spet hrib.

S precejšnjo negotovostjo smo prvič v mestu pustile svoja kolesa, naložena z vso prtljago. Ko smo ugotovile, da se v bližini tržnice veliko zadržujejo možje postave, smo začele puščati kolesa za nekaj ur tam, medtem ko smo si ogledovale mestne znamenitosti. Prvi dnevi potovanja so vedno negotovi, kajti deželo šele spoznavaj in si zaradi tega vedno še toliko bolj nezaupljiv. Potem, ko smo kolesa prislonile ob kamnito škarp, jih med samo križno zaklenile, smo si žejne privoščile kozarec mrzlega piva v improviziranem bifeju v parku, tako da smo dobro vidеле, kaj se bo dogajalo z našimi kolesi. Ugotovile pa smo, da se zanje kolesa prav nihče ne zmeni, zato smo si kasneje vsako mesto ogledovale pomirjene in dobre volje.

Osrednji del je precej nižinski, mnogo manj razgiban, tu se širijo veliki nasadi breskev, hrušk in jabolk, najboljše je pa so seveda področja vinogradov, vmes pa se mešajo tudi oljčni nasadi. Ta predel je najprimernejši za pridelovanje poljskih pridelkov, predvsem so tu velika polja pšenice, koruze in sončnic, v toplejšem južnem delu so celo riževa polja. Sicer pa je svet v osrednjem delu pust, raste je bornejše, trava je od sonca posušena in groba. Kljub temu je to idealno domovanje za ogromne količine hrasta plutovca, ki je ena najbolj značilnih in razširjenih rastlin Portugalske. Hrast plutovec je razvejeno, precej visoko drevo. Iz njegove zunanje skorje pridobivajo pluto. Skorjo olupijo prvič po petnajstih do petindvajsetih letih rasti, obnovi pa se v osmih do desetih letih. Druga skorja je bistveno boljša

od prve. Olupljeno skorjo najprej sušijo na soncu, nato jo sortirajo po kakovosti in izdelujejo iz nje različne izdelke. Veliko tovarnjakov, polno naloženih s to nenavadno in zelo uporabno skorjo, je vozilo mimo nas v tem osrednjem delu. Nekaj manjših koščkov, ki so padali iz tovarnjaka, smo vzele celo za spomin.

Severna polovica dežele je precej gričevnata in hribovita. Tudi najvišji, skoraj 2.000 metrov visoki, vrh Portugalske leži v tem delu, v pogorju Serra da Estrela. Sever je precej bolj porasel od juga, bolj zelen od sušnega juga, pokrajina je v glavnem porasla z borovimi gozdovi, vmes pa se mešajo področja, poraščena z evkalipti. Najbolj znano portugalsko vino porto pridelujejo iz grozdja, zaslega na strmih terasastih pobočjih, ob zgornjem toku globoko v skalo vklesane reke Douro.

TAKO PREVAŽAJO VINO - Kot imamo Dolenjci radi cviček, imajo Portugalci vino porto, ki je znano širom sveta. Zaradi nedostopnosti pokrajine na severovzhodu dežele, kjer porto pridelujejo, so v preteklosti sode, polne te opojne pijače, prevažali po reki v vinske kleti v Porto s takimi jadrnicami.

NA VRHKU - Za poveseitev je potrebna le dobra volja in ljudje, ki so še pripravljeni storiti kaj dobrega za sovaščane.

Ta veseli dan na Vrhku

Vrhke je po številu hiš majhna vas, po teritoriju pa precej velika, saj so hiše in skupine hiš posejane po vsem hribu, ki leži med cesto Tržišče - Krmelj in med železniško progo ter reko Mirno na drugi strani. Malokdo ve za to vas, saj se v njej ne dogaja nič velikega. Nekoč so tu živeli rudarji, ki so služili kruh v krmeljskem rudniku. Z ukinitvijo rudnika so utožili v pozabo. Življenje v vasi pa le ni ugasnilo. Mladi so se nekako znašli. Uredili so si sodobne domove, v vas je prišla elektrika, vodovod, pred nekaj leti pa še asfalt in telefon.

Na Vrhku je danes prav lepo. Tu vlada mir, narava je neokrnjena, saj daleč naokrog ni nobene tovarne, ki bi onesnaževala okolje. Z vrha hriba (360 m) je čudovit razgled na vse strani; vidijo se Lisca, Kozje, Kum, ob lepem vremenu pa tudi Nanos in Snežnik. Vrhke ima še eno znamenitost; to je eno od treh naravnih rastišč rumene azaleje v Sloveniji. Škoda je le, da ljudje ne vedo za to. Nekaj obiskovalcev pa le pride vsako leto, največ šolarjev. Med obiskovalci pa je bil tudi znani Slovenec dr. Matjaž Kmecl.

Januarja letos pa je Vrhke doživel svoj "veseli dan". Na priložnostnem klepetu so se pogovarjali, kako bi bilo lepo, če bi se vsi Vrhovčani dobili skupaj in se povesečili. Beseda je dala besedo in že je bil sprejet sklep, da bi poskusili pripraviti neke vrste ponovnoletno praznovanje, in to v znani vaški gostilni Majcen, po domače Ulčnik. Priprave so stekle takoj. Vsi, ki še živijo v vasi, in vsi tisti, ki so se odselili, pa so še dosegljivi, so bili povabljeni na srečanje. Povedati moramo, da so tudi v gostilni Ulčnik pripomogli, da se je porodila ideja o

srečanju krajanov. Lokalno so razširili, tako da lahko sedaj v lepo urejenih prostorih sprejme sto in več gostov.

Datum srečanja Vrhovčanov je bil določen za 24. januar. Ob osmih zvečer je bilo jasno, da bo Vrhke doživel nekaj lepega. Gostišče se je napolnilo. Prišli so stari in mladi; razlika med najstarejšim in najmlajšim je bila preko 80 let. Pobudnici srečanja Kristina in Milka sta poskrbeli za vesel začetek. S šaljivim nagovorom in izvirnimi obdaritvami zaslužnih krajanov sta naredili lep uvod v vedro razpoloženje. Godec Lojze je neutrudljivo vlekel svoj meh, zavrtelo se je staro in mlado. Po dobri domači večerji (pa še pomeni je bila) se je veselje še stopnjevalo. Svojo sposobnost so preizkusili pevci, seveda ob pomoči harmonikarja. Lepo je bilo slišati ubrano domačo pesem.

Sredi noči, ko je bilo veselje na vrhuncu, smo imeli tudi nekakšen "občni zbor". Ugotovili smo, da je tako srečanje sijajna zamisel in, da mora postati tradicionalno. Sklep je bil soglasno sprejet. Neki krajan je predlagal, naj se sprejme 24. januar kot praznik vasi Vrhke, razpoloženi harmonikar pa je dodal, da bi bilo pametno, če bi 24. januar oklical kar za praznik "občine" Vrhke.

Da pa ne bi pozabili, koliko nas je bilo, smo se vpisali v spominsko knjigo. Čeprav so nekateri že odšli, je bilo zbranih 91 podpisov. Dokument bodo v gostilni Ulčnik hranili v spominskem policiu, na katerem piše: Srečanje Vrhovčanov, Ulčnik, 24.1.1998.

Že v jutranjih urah smo se razšli, vsi z isto željo: drugo leto se spet dobimo.

L. ŠTIIH

NOCOJ: RAZSTAVA O KAPITELJSKI NJIVI V VAŠEM KANALU

Zanimivo razstavo v Dolenjskem muzeju, ki predstavlja obsežno poglavje Železne dobe na Slovenskem, bo drevi novomeška televizija Vaš kanal oddajala v posebni oddaji ob 18. uri.

TORTA ZA RIBNIŠKO RULETO

RIBNICA - Zelo dobro pripravljeno pustno rajanje v Ribniški dolini še odmeva. Med številnimi udeleženci, nekateri so se prvič predstavili, so bili tudi tokrat nepogrešljivi člani ribniške (ameriške) rulete.

MODNI KOTIČEK Ženski dan

Možje, fantje, moški nam tako ali drugače vsak dan izkazujejo svojo ljubezen, za vse, ki z njo varčujejo, pa so v preteklosti uveljavili praznovanje dnevov ljubezni. Novemu letu sledi valentinovo, potem je tu 8. marec, ko je pripadnicam nežnejšega spola uradno in mednarodno namenjena večja pozornost. Možje se odkupijo za storjene "grehe" iz preteklega leta, sinovi osrečijo matere, fantje presenetijo svoje izbranke ali pa osvajajo srca zaljubljenih.

Pomembna je pozornost. Edino pravo merilo je, da ni celoletni nadomestek, ampak dodatek, pika na i prave ljubezni. Moški, pozor! Samo še tri dni vas loči, ko boste ponovno osrečili svoje ženske. Kako? Velikost in vrednost darila nista tako pomembna kot iskrenost in pravočasnost. V nedeljo jutraj jo presenetite s poljubom, nato ji pripravite kraljevski zajtrk, sredi dneva ji podarite rdečo vrtnico ali kak

drug lep cvet, temu naj sledi še darilce. Naj bo izvirno, glede na želje in potrebe vaše izbranke.

Ženske, pozor! Pustite moškim, da bodo to nedeljo neovirano izrazili svojo pozornost in izvirnost. Naj vas osrečijo in razvajajo. Ljubite in pustite biti ljubljene! Pa naj to postane del vsakdanjika.

JERCA LEGAN

PRIVOŠČITE SI TAJNICO!

Sem Telekomova telefonska tajnica. majhna in sposobna. Ali veste, da me lahko kupite za 17.232 SIT in še to na 3 obroke?

Prav imate, zelo ugodna cena!

Na Vašo željo me brezplačno prinesejo in priključijo pri Vas doma. Vse to lahko lepo uredite po telefonu na brezplačni telefonski številki 080 88 22 ali osebno v vseh Teletrgovinah Telekom Slovenije. Pokličite zdaj!

<http://www.telekom.si/tajnica>

Telekom Slovenije

Cenejše kurilno olje

• GOTOVINSKO PLAČILO ALI PLAČILO S KARTICO MAGNA

pri nakupu nad 1000 litrov	39,20 SIT/liter	brezplačen prevoz
pri nakupu nad 2000 litrov	38,70 SIT/liter	brezplačen prevoz

• OBROČNO ODPLAČILO PRI NAKUPU NAD 1000 LITROV

v 3 obrokih	40,00 SIT/liter	brezplačen prevoz
v 5 obrokih	41,00 SIT/liter	brezplačen prevoz

• MOŽNOST TELEFONSKEGA NAROČILA IN PLAČILA OB DOSTAVI

• TOČNA DOBAVA NAROČENIH KOLIČIN

Podrobnejše informacije dobite na najbližjih Petrolovih skladiščih in bencinskih servisih.

PETROL

Liter
kurilnega olja
je mogoče
kupiti že za
38,70
tolarjev.

UMRLA JE MARIJA BRUNEK - Čeprav je mama Marija Brunek iz Šmihela pogumno in še polna življenjskih moči zakoračila v stoto leto, žal ni bila kos nenadni nezgodi. V življenju je premagala marsikatero oviro, a smrti ni mogla. V četrtek smo se od nje poslovili na šmihelskem pokopališču.

KORK Šmihel

Prometni tokovi se izogibajo Dolenjski

Posodabljanje cest in železnice dokazuje, da ni o enakomernem razvoju Slovenije več ne duha ne sluha

Težko predstavljava je škoda, posebno na področju izgradnje prometne infrastrukture, ki jo je območju jugovzhodno od Ljubljane, torej dolenjsko-posavsko-kočevsko-belokranjskemu koncu, recimo mu krajše kar jugoslovenska pokrajina, naredila vojna na tleh nekdanje Jugoslavije. Prekinila je tudi prometne tokove, ki so potekali preko njenih republik. Cestni in železniški promet je kajpak hitro našel alternativne poti: preko Madžarske, Romunije, Bolgarije in še kje.

Dolenjska magistralka - vezala je opevano bratstvo in enotnost - je bila pred vojno ena najbolj

prometnih cest v državi, znana tudi po svojih hudih karambolih. Ob vojni je samevala. Postala je slepa ulica, magistralna slepa ulica. Poti čez mejo so bile redke, nekako sumljive.

Bil je čas vojne med nekdanjimi sovražniki, seveda tudi čas, ko se je zgodil slovenski avtocestni program, tudi nacionalni program razvoja slovenske železnice smo spisali. Začeli smo egoistično skrbeti za koprsko pristanišče, na prvo mesto je tako prišla gradnja avtocestne povezave med primorskimi in štajerskimi delom. To nam pred vojno še na kraj pameti ne bi padlo. Je kdo morda pred desetletjem in več slišal za Dolgo vas?

Vojna vihra, naš in predvsem sosedov vsakdan, je odvihrala. Prišel je mir kot strela z jasnega. Prebujajo se promet po starih poteh. Eni bežijo, drugi trgujejo, tretji le potujejo in obiskujejo. Med Hrvaško in Srbijo so vzpostavili tudi železniški promet.

Primerjajmo del stanja v prometu v novomeški občini med letoma 1980, ko je nas nesrečnike, pa vendar še brate in sestre, zapustil maršal in je to pomenilo začetek razpada Jugoslavije, in letom 1993, ko so zublji sovražstva na področju taiste Jugoslavije, v taisti družini, najhuje pekli. Leta 1980 je bilo denimo na železniških postajah v občini Novo mesto

odpravljenih 493.000 potnikov, leta 1993 pa le 336.000. Skoraj podobno zaskrbljujoče se zmanjšuje blagovni promet po tirih, in sicer od 328.000 ton v letu 1980, na borih 239.000 ton v letu 1993. V letu 1980 je bilo v občini Novo mesto registriranih 15.938 vozil (od tega 12.423 osebnih), leta 1993 pa že kar 24.655 (18.896 osebnih). Ob tem je potrebno povedati tudi, da je bilo leta 1980 v novomeški občini 4.768 telefonskih naročnikov, leta 1993 pa že 14.770. Že same po sebi so te številke zgovorne, govorijo o človeku tega časa.

V času slovenske avtocestne graditeljske manije je železnica

pozabljena in odmaknjena. Za investicije dobi le 0,2 % bruto domačega proizvoda, avtoceste pa kar desetkrat več. Komu mar ekonomičnost, ekologija, prometna varnost? Železnica seveda ima svoje razvojne načrte, če bo država zanje dala primerno mošnjo denarja, se morda izpolnijo, no, jugoslovenski konec, kot rečeno, odstavljen na slepi tir že pri izgradnji avtocestnega omrežja, je tudi tu več kot zastavljen. Mnogo več kot kakšno novo lončnico, ki bo visela na pročelju stare postaje, si ni obetati.

Do Novega mesta oz. do Straže pri Novem mestu je vlak sicer prvič pripeljal leta 1894, do Metlike pa leta 1914. Zdi se, da se od tedaj ni dosti spremenilo. Proge potekajo večinoma po gričevnatem in hribovitem terenu - gradene so v lokih in z nagibom tudi 8 do 15 promilov - so tako zastarele, da imajo delavci večje probleme že pri manjših rekonstrukci-

jah. Stroka opaža nepravilnosti na glavnih prevoznih tirih nekaterih postaj, očitna je tudi zastarelost signalnovarnostnih naprav. Sedaj na dolenjsko-kočevsko-belokranjskem območju premoremo okrog 210 km prog (v Sloveniji je okrog 1200 km prog, v novomeški občini pa okrog 36 km), od teh ni niti delček elektrificiran (v Sloveniji je elektrificiranega okrog 40 % železniškega omrežja) in prav vse so enotirne. Tudi hitrosti so zelo skromne. Vlak od Metlike do Ljubljane vozi dve uri in pol, od Novega mesta do Ljubljane uro in pol, od Brežic do Ljubljane pa dve uri. Pot z avtom je hitrejša.

Če vržemo skupaj našeto, prištejemo zraven še pretekle izkušnje ljudi z vlaki, avtomobilsko mrežico, relativno nizko ceno naftnih derivatov, dovršene marketinške akcije avtomobilskih prodajalcev, psihološko vrednost avtomobila... potem se niti slučajno ne gre čuditi, da se z vlakom vozijo večinoma le šolarji in delavci. Pogosto, ker jim manjka cekina, sicer bi se mnogi vozili po cestah. Gruče na postajah bi bile še manjše. Že sedaj denimo na treh novomeških postajah izstopi dnevno le nekaj pod 2.000 potnikov iz 20 vlakov, približno toliko jih nanje tudi vstopi. Po cestah v Novo mesto oziroma iz njega pa pelje dnevno kar okrog 40.000 vozil. V enem vozilu se mora peljati vsaj en človek! In če se že ljudje neradi vozijo z vlaki, ni z blagom nič drugače, ta pogosto potuje v oddaljene kraje. Tovarne imajo slabe izkušnje s tovornimi železniškimi prometom, še posebno na vzhod Evrope.

Izgradnja in posodabljanje prometne infrastrukture v Sloveniji sicer že poteka v smeri reševanja strahov pred konkurenco na senčni strani Alp pa tudi na jugu in zahodu. Gradimo krak avtocestnega križa vzhod-zahod, tudi železnica je v tej smeri sodobnejša, potekajo tudi priprave na izgradnjo hitre železnice. Vse to naj bi k nam pripeljalo del zahodnega, daljnevzhodnega kapitala, ki rine k vzhodni in srednji Evropi, omogočilo rast koprski luči in gospodarstvu. Nič od tega pa ne bo zadovoljilo vsakodnevnih prometnih tegob Dolenjca. Vse gre mimo njega.

TOMAŽ LEVIČAR

IZLET V CELJE

V ponedeljek smo odšli v Celje gledat igrico o Trnuljčici. Med vožnjo smo prepevali razne pesmice in se sladkali. Ko smo prišli v Celje, smo najprej pojedli sendviče in si radovedno ogledovali mesto. Nato pa smo odšli v gledališče. Sedeli smo na balkonu, da smo bolje videli. Ko je bilo konec, smo se vrnili na avtobus. Tudi ko smo se vračali domov, smo se lepo zabavali. Zgodba o Trnuljčici je bila zelo lepa. Želim si, da bi še večkrat ponovili tak izlet, kajti to je bilo še eno novo doživetje v življenju.

DEJAN MARKOVIČ, 1.r.
OŠ Krmelj

IZLET NA BRUNK

Z avtobusom smo se odpeljali na Brunk. Obiskali smo lovca. Pokazal nam je živali v ograji. Tam smo videli srne in jelene, lisjaka in grlice. Videli smo tudi stare predmete. Všeč mi je bila stara žaga. Nato smo šli k cerkvi. Videli smo reko Savo v dolini. Vrnili smo se v šolo.

MIHA POVŠIČ, mala šola
OŠ Tržišče

DAN ODPRTIH VRAT

Na raški šoli smo 6. februarja imeli dan odprtih vrat. Otroci smo se udeležili kar nekaj aktivnosti in obujali stare običaje. V gosteh smo imeli nekaj starejših občanov, ki so nas poučevali o starih, pozabljenih domačih delih. Ena od skupin je delala cvetje iz krep papirja, šopke za v vaze in obćudovanja vredne venčke. Marsikdo je prisluhnil pevčcem, ki so zraven še ružili fižol, sekali drva itd. Omamno je dišalo iz kuhinje, kjer smo kuharji seveda ob pomoči izkušenih kluharic, pripravljali slastne krofe, kekse in flancate. Pri lončarju so se nekateri naučili delati izdelke iz gline, v drugi skupini opletati steklenice in plesti košare. Kmečke igre so potekale v telovadnici. Posebno čast smo imeli gostiti Ančko Žibert, ki nam je ob koncu prebrala nekaj svojih verzov. Čisto na koncu so nam učenci 6. r. uprizorili igro o ličkanju koruze. Dan je bil zanimiv, poln presenečenj, predvsem pa zelo poučen.

DARIJA PETEREC, 8.r.
OŠ Raka

POSTALA SVA PRIJATELJA

Med počitnicami sem pri teti in stricu spoznala prijatelja. To ni moja sošolka ali sošolec, to ni hišni ljubljeneček, ampak gozdna žival - srnjaček Janko. S stricem in teto smo ga našli še čisto majhnega in brez mamic med košnjo. Odnegli smo ga domov. Teta mu je pripravila stekleničko z mlekom, ker pa je bil močno prestrašen, je hranjenje potekalo kar dolgo. Postajal je vse večji in kmalu je spoznal, da so tudi piškoti zelo dobri. Z njimi sem se mu prikupila. Če sem ga poklicala, je stekel k meni. Temu so se vsi čudili. Proti koncu počitnic, ko je bil že dovolj velik in je znal skrbeti zase, so ga spustili v gozd. Tako je moj nenavadni prijatelj odšel. Upam, da se me še kdaj spomni in da mi je hvaležen, ker sem skrbela zanj. Jaz rada pomislim nanj.

MOJKA KASTELEC, 5.r.
OŠ Stari trg ob Kolpi

GUMBEK ŠT. 2

DOLENJSKE TOPLICE - Delavke in otroci vrtca "Gumbek" so pripravili drugo številko svojega glasila z naslovom Gumbek. V njem so zbrali in objavili pesmi in zgodbe o športni gumbariji, ki so jih napisali otroci in njihovi starši, utrinke in zanimivosti iz različnih dejavnosti, s sodelovanja s starši, nekaj strani pa je namenjenih tudi za kratek čas. Odgovorni urednici sta vzgojiteljici Marjeta Jordan in Darja Mrvar, za likovno opremo pa so poskrbeli kar otroci vrtca.

V ŠENTJANŽU SO DOMA DOBRI IGRALCI

V soboto, 14. februarja, sem si ogledala igro Kreflova kmetija, ki so nam jo zaigrali naši znani in odlični igralci pod vodstvom Anice Groznik. Ker je v tej igri nastopila tudi moja sošolka Petra, sem že pred nekaj dnevi izvedela, kaj se bo dogajalo. Nestrpn sem pričakovala soboto. V dvorani sem komaj našla mesto, kamor sem se usedla. Igra se je pričela. Zanimiva scena, igralske spretnosti, vsebina... Vse to si je bilo vredno ogledati. Vsega res ne morem napisati, zato naj poudarim le, da mi bo igra ostala še dolgo v lepem spominu. Želim si še več takih sobot.

MAJA REPOVŽ, 7.r.
OŠ Milan Majcen Šentjanž

PEKARNA

V pekarni smo bili 6. januarja. Odpeljali smo se z avtobusom. V testo smo dali preveč vode. Imeli smo mleko v prahu. Da smo naredili testo, smo rabili moko, kvas, mleko, sol, sladkor in vodo. Naredili smo štručke, pletenke, kifeljčke in parjeljne. Vse smo dali v peč. Kmalu se je speklo. Pek Marko je naredil želvo in krokodila. Odpeljali smo se v šolo.

JANJA MIRTČIČ, 1.r.
OŠ Trebnje, podružnica Dobrnič

KULTURNO JE:

- pomagati invalidom in otrokom čez cesto (Simon)
- odstopiti sedež v avtobusu mamiici z otrokom v naročju (Boštjan)
- pozdraviti učiteljice, sosede in starejše ljudi (Marija)
- zahvaliti se sošolcu za pomoč pri nalogi (Janez)
- ogledati si lep film, igrico ali obiskati muzej (Damjan)
- prebrati dobro zgodbo (Boris)
- pred jedjo si umiti roke in lepo jesti pri mizi (Darko)
- hoditi v šolo čist in počesan (Klemen)

Učenci 5.r.
OŠ Dragotin Kette, Novo mesto

DOBIL SEM BRATCA

Moj naj srečnejši dogodek je star eno leto. To je rojstvo mojega bratca. Mami mi je povedala, da bomo dobili dojenčka. Bil sem zelo vesel. Opazoval sem njen trebuh, ki je bil vsak mesec večji. Končno je prišel oktober. V soboto smo mamicco odpeljali v novomeško porodnišnico. Naslednje jutro sem izvedel. Po kosilu smo se z očijem odpeljali na obisk. Pri vratarju smo izvedeli, v kateri sobi leži. Zagledal sem mamo z majhno štručko v naročju. Dojenček je bil tako majhen, da se ga skoraj nisem upal dotakniti. Po tednu dni sta prišla domov. Dnevi z dojenčkom so nam hitro minevali, saj je bilo vsak dan kaj novega. Kar naenkrat je minilo eno leto in naš junak je shodil. Zelo rad ga gledam, še posebej, kadar kakšno ušpiči.

MIHA REPOVŽ, 4. r.
OŠ Milan Majcen, Šentjanž

Kaj bi naredil

- z dobrimi arhitekti bi obnovil in opremil grad v Soteski in v njem odprl muzej (Tomaž)
- asfaltirala bi vse vaške ulice in obnovila stare hiše v Soteski (Heidi)
- strogo bi prepovedala in kaznovala odvoz smeti v gozdove (Urška)
- za cerkvijo v vasi Gorenje Sušice bi pospravil razbitine avtomobilov in tam uredil teniško igrišče, zgradil bi trgovino (Jure)
- v Občicah bi uredila okolico hiš in zgradila otroško igrišče (Erika)
- če bo referendum v naši KS uspel, upamo, da bo novi župan uresničil vsaj nekaj naših predlogov.

Učenci 4.b
Novinarski krožek
Dolenjske Toplice

ČE BI BIL POMEMBNA TELEVIZIJSKA OSEBNOST

Pozdravljeni! Sem vaš novi voditelj dnevnika, Marko Avbar. Najprej pogledajmo na tuje. Kitajsko je ponoči prizadel hud potres, ki ni terjal žrtve. Bog ne daj, da bi se kaj takega zgodilo pri nas. Na Kubi so se ob sedmih jutraj odprla volišča. Kubanci volijo novega predsednika, vendar njegovega priimka ne znam prebrati. Pa pustimo zdaj to in pogledajmo drugam. V Indijski ocean je strmoglavilo športno letalo. Nesreča je povzročila le materialno škodo, žrtve pa ni bilo, saj kolikor jaz vem, je to letalo bilo le igrača na daljinsko upravljanje. Razbitine še iščejo, saj ni čudno, ko pa je bilo tako majhno. Preglejmo še agencijske novice iz domovine. V Mariboru so odprli likovno razstavo slikarja Gregorja Avbarja. Otvoritve se je udeležil tudi predsednik države Milan Kučan s soprogo Štefko. To bi bilo za danes vse. Glejte nas še naprej, jutri pa spet nasvidenje.

MARKO AVBAR, 5.b
OŠ Mirna Peč

SOLIDARNOSTNA AKCIJA

Na OŠ Žužemberk s podružnicami Ajdovec, Dvor in Šmihel vsako leto izvedemo vsaj eno solidarnostno akcijo. Letos smo se odločili, da obdarimo invalide vrstnike iz Kamnika, ki v poletnih mesecih taborijo v Žužemberku ob Krki. V akciji je sodelovalo 468 šolarjev, za zbrani denar smo nakupili knjige in kasete. V petek, 23. januarja, smo tri učenke v spremstvu socialne delavke Marjete Zupančič in učiteljice Helene Glavič darove odpeljali v Kamnik. Prijazno so nas sprejeli in nam zavod tudi razkazali. V njem je 106 invalidov, zaposlenih pa 173 delavcev. V zavodu je tudi srednja šola. Imajo svojo knjižnico, kjer je pet konjev. Našega darila so bili veseli, saj je knjižničarka povedala, da učenci radi berejo. Ob slovesu so nam podarili knjigo o Kamniku in ročno izdelanega psička.

MAJA ISKRA, 7.b
OŠ Žužemberk

MOJ ROJSTNI DAN

4. novembra sem imela rojstni dan. Ker imam veliko prijateljev, sem ga praznovala večkrat. Dobila sem veliko daril. Prijateljica Breda mi je prinesla knjigo, domači pa so mi kupili kolo. Ko smo se peljali iz šole, se je mami vskozi pretvarjala, da mi ga niso kupili. Potem pa veliko presenečenje - novo kolo me je čakalo pred garažo. Ker je bila že tema, ga najprej nisem videla. Ati je vanj posvetil z žarometi avtomobila, na kolesu pa je bila privezana velika rdeča pentlja. Zelo sem bila vesela. Ko sem tiste dni praznovala rojstni dan, sem se imela zelo lepo. Žal je mamica zbolela in za zabavo s prijatelji je poskrbel ati. Bilo je lepo in ugotovila sem, da zna tudi moj ati poskrbeti za zabavo.

VITA SIMONČIČ, 2.a
OŠ Savo Kladnik, Sevnica

KAJ JE Z ZIMO?

Zimski čas se že skoraj izteka, snega pa še ni bilo niti toliko, da bi se lahko enkrat zapeljala s sanmi. Sprašujem se, kaj je letos s to zimo. Ali se je naveličala biti zima in želi biti pomlad? Zima nas je letos obdarila s pomladnim cvetjem, o snegu pa ni nobenega sledu. Nestrpn gledam v nebo in prosim zimo, da bi nam podarila nekaj snega vsaj takrat, ko bodo zimske počitnice. Toda ne vem, če bo kaj iz tega, ker se letos vse čudno nosi.

TATJANA STUŠEK, 2. r.
OŠ Krmelj

Pregledni cede

Glasbeni projekt DNŠ cede Novo mesto 1975-1995

NOVO MESTO - Od druge polovice sedemdesetih let do danes je Novo mesto z okolico eno od slovenskih središč pop-rock-folk glasbe. Že pred letom 1975 so sicer obstajali različni bendi, ki so igrali džezovsko, plesno ali zabavno glasbo (Dizzy combo, Mosquitos, Dehors, Črni tulipani, Eons, Sonce), vendar jim ni uspelo posneti lastnih skladb, tudi če so jih imeli. Mejnik predstavlja skupina Rudolfovo, ki je kot prva izdala svojo ploščo. Za njo so v osemdesetih zrasle skupine Drevored, Orioni, Pandan, Strip, Županova torta, Bacili, Zdene Kockar, General Lojze, Lost Californians, Peta avenija, Avalon, Full Spoon, Proteus, Goga bend, God damn blues band in druge, v devetdesetih letih pa še Društvo mrtvih pesnikov, D'Kovači, Mercedes band, Barakuda, Dan D, Copacabana, Coco, The Madžars, Minister Gregor, Stara pravda, The Rings, Wet Bed in druge. Mnoge skupine so ustvarjale lastno glasbo in jo tudi posnele, vendar do izida samostojnih albumov (razen pri nekaterih) ni prišlo. Napol pozabljene nekdanje skupine danes odlične skladbe tako počivajo v radijskih in drugih arhivih.

V Društvu novomeških študentov so prišli na zamisel, da bi novomeško glasbeno produkcijo zadnjih dvajsetih let ovekovčili na kompilacijski zgoščenki Novo mesto 1975-1995. Namen projekta je predvsem ohraniti dobro glasbo na kvalitetnejšem nosilcu zvoka, seznaniti mlajše rodove z zabavno glasbeno ustvarjalnostjo v Novem mestu v zadnjih dvajsetih letih in širši slovenski javnosti predstaviti potenciala Novega mesta. Vsi sodelujoči avtorji so se odpovedali honorarju od prodaje cedeja, morebitni dobiček pa bo namenjen opremi novega mladinskega kluba v Kulturnem centru Janeza Trdine.

T. KONCILIJA

Moj veseli pust

- Za pusta si želim biti muca. Pokazat se bom šla k babici, teti in bratrancem. Bom vesela maškara. (Alenka Virant)
- Našemila se bom v Piko Nogavičko. Obleko mi bo sešila mamica. S seboj bom vzela košarico za bonbone. (Ingrid Krevs)
- Za maškare si želim biti Zoro. (Nejc Uhan)
- Vojak bom. Mamica dela v vojašnici, zato bom dobil tam obleko in čelado. Pištolo in puško si bom sposodil. (Nejc Blatnik)
- Tudi jaz bom Zoro. Obleko bom kupil v BTC. Pokazal se bom mami, učiteljici in sošolcem. Šel bom tudi po blokih in dobil krofe. (Srđan Alapović)
- Za pusta bom klovn ali ciganka. Obleki že imam, ker sem bila že oboje. Rada se našemim. (Tanja Sušteršič)
- Policistka bom. Ponudili mi bodo sladkarije. (Ana Vučičič)
- Letos bom frizerka. Šla bom k babici, dedku in sestrični. (Špela Turk)

Učenci 2. in 3. r.
podaljšanega bivanja
OŠ Šmihel Novo mesto

JEŽEK - BEŽEK

V gozdu je ježek, ki mu je ime Ježek - Bežek. Obleko ima rjavo, strašno kot levjo glavo. Po sadovnjaku se potika in hruške na bodice natika. V jeseni, ko sonce zahaja, ježek nagaja. Ko pride zima, se dobro skrrije, da ga nihče ne odkrije. ALEKS MARIJANOVIČ, 3.c
OŠ Grm, Novo mesto

JUTRO

Ko zjutraj se zdani, budilka me zbudi. Mama pricaplja in me strese, kar se da.

Pomanem si oči, vstanem en dva tri.

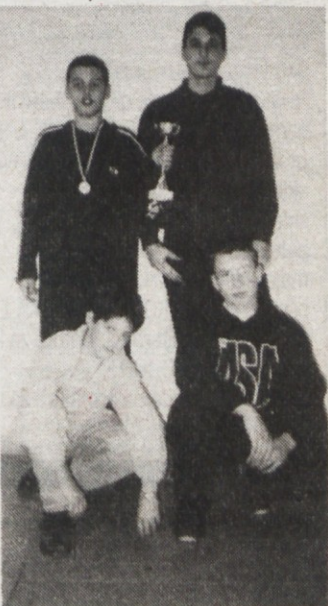
Zima lena je zaspala, saj snega še ni poslala. Dež! Oh, snega ni, kako radi bi se smučali.

OŠ Dobova

TITANIK SE POTAPLJA V SOLZAH

Odkar v Brežicah vrtijo film Titanik, so vsa dekleta čustveno "razrvana". Nekatera solzic niti ne morejo prikriti. Ubogi Leonardo di Caprio! Utonil bi lahko v dekljskih solzah. Le zakaj je rinil na Atlantik? Take filmske histerije ni povzročil še noben film v naši generaciji. Nekateri hodijo v kino jokati po večkrat, pa še plačajo povrhu. Fantje pa kdaj smrknejo v rokav. Kaj vse naredi ljubezen! Fantje, postanite Leonardi, doživeli boste čudeže. Film je izredno zanimiv, slikovit in neverjeten.

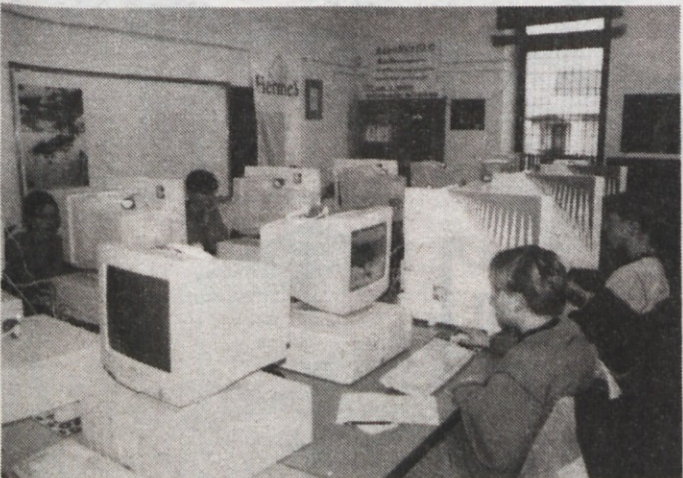
JANI LIPEJ, 8.r
OŠ Artiče

ŠAH V OŠ ŠMIHEL - V naši šoli imamo veliko interesnih dejavnosti in med njimi tudi šah. Učenci OŠ Šmihel so na ekipnem šahovskem tekmovanju za starejše dečke, ki je bilo januarja v OŠ Mirna Peč, postali občinski šahovski prvaki. Pridobili so si pravico do nastopa na področnem šahovskem tekmovanju, na katerem pa so osvojili drugo mesto. Učence vodi g. Kastelic, ki je s svojimi učenci šahisti zelo zadovoljen. (Učenci literarno - novinarskega krožka OŠ Šmihel)

KNJIŽNI SEJEM IN OGLED STARIH ŠOLSKIH GLASIL - V petek, 6. februarja, smo uro slovenščine spremenili v ogled knjižnega sejma in starih šolskih glasil. Po malici smo se zbrali v razredu in si v jedilnici ogledali razstavljene knjige. Nekateri so gledali kuharske knjige, drugi otroške in tretji tiste zanimivejše, v katerih izveš vse. Ostale pol ure smo porabili za ogled starih šolskih glasil. Nekatera so bila v posebnih vitrinah, zato smo jih lahko le gledali. Odprli smo vitrine in glasila tudi prelistati. Takrat še niso imeli računalnikov in so tipkali na pisalnem stroju in pisali z roko. V ta glasila je veliko pisala naša učiteljica pa tudi njeni sošolci. (Karmen Potočar, 4.a OŠ Dolenjske Toplice)

PODROČNO TEKMOVANJE RAČUNALNIČARJEV - V četrtek, 12. februarja, smo v osnovni šoli izvedli 2. področno računalniško tekmovanje v oblikovanju besedil s programom Word for Windows. Udeležili so se ga učenci osnovnih šol občin Brežice, Krško, Sevnica, Šentjernej in Škocjan. Zmagal je Aleš Maver iz 7.r. OŠ Sava Kladnika iz Sevnice, na 2. mesto se je uvrstil Jernej Hostar iz 3.r. OŠ Jurija Dalmatina iz Krškega in na 3. mesto Igor Vizec iz 8.r. OŠ Šentjernej. Prvovrščeni bo zastopal posavsko regijo na državnem tekmovanju računalničarjev osnovnih šol v Ljubljani. Vsi tekmovalci in njihovi mentorji so glede na dosežen uspeh prejeli primerne nagrade, ki so jih prispevali sponzorji, za kar se jim lepo zahvaljujemo. (Foto: V. Hostar, OŠ 14. divizije, Senovo)

Zajčki postali pingvini

Dva meseca v znamenju pingvinov in večnega ledu - Za konec tudi ples z Urško in pingvinje pustovanje

NOVO MESTO - V vrtcih, tudi novomeških, otroci že dolgo niso zgolj v varstvu. Zato da jim ni dolgčas in da se naučijo čimveč koristnih stvari za življenje, počnejo vse mogoče, odvisno pač od iznajdljivosti in marljivosti vzgojiteljic. Skupina malih šolarjev iz vrtca Labod se sicer imenuje po zajčkih, toda zadnja dva meseca njihovi dnevi potekajo v znamenju pingvinov.

Kot pravi njihova tovarišica Anica Metelko, so potovali po deželi pingvinov, Antarktiki, spoznavali pingvine in njihove navade pa deželo ledu, led (tudi njegovega slajšega brata - sladoled), različna stanja vode, njeno

kroženje v naravi in še in še. Seznanili so se s prebivalci dežele večnega ledu na jugu in na severu Zemlje, torej tudi Eskime, naredili iglu, se pogovarjali, risali, izdelovali in gledali pingvine.

Da bi si pingvinji svet čimbolj približali, so se tudi sami prelevili v te zanimive ptice. Zato jim je kot nalašč služil pust. Pingvinje obleke so šivali in priskrbeli starši Zajčkov, ti pa so v njih še posebej zabavali. Pingvinje obleke so šivali in priskrbeli starši Zajčkov, ti pa so v njih še posebej zabavali. Pingvinje obleke so šivali in priskrbeli starši Zajčkov, ti pa so v njih še posebej zabavali.

B. D. G.

PO DEŽELI ANTARKTIKI - Za starše je bilo morda zahtevno in za vzgojiteljico naporno, toda malošolarji so bili navdušeni nad pingvinimi dnevi, "učne ure" so dali čez mimogrede in za zaključek še pustovali kot skupina pingvinov. (Foto: B. D. G.)

MERKUR®

od 5. do 21. marca 1998

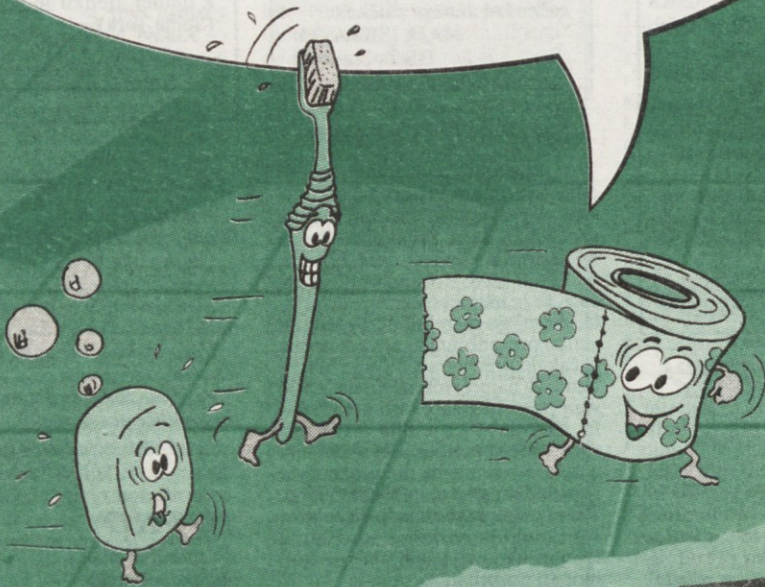
MERKURJEVE VROČE CENE

**Pohitita, preden
nam vse prodajo!**

4-delna garnitura sanitarne keramike,
OLYMPIA, Merkur, bele barve

VROČA CENA
27.990,00

3-delna garnitura vrtnega orodja, MUTA,
LOT 4, vrtno grablje z ročajem 150 cm,
prekopne vile in lopata štiharica
z ročajem 100 cm

VROČA CENA
2.890,00

**Vroče cene
veljajo od 5. do
21. marca 1998
za izdelke
v zalogi.**

drobilec odpadkov, AL-KO,
H 1300 DS, moč 1300 W,
motor z zavoro, termično varovalo,
za veje do debeline 25 mm

VROČA CENA
15.490,00

VROČA CENA
22.990,00

aluminijaste podstrešne stopnice,
ELLES, PS 120, mere: 120 x 70 cm

VROČA CENA
1.690,00/m²

lamelni parket, TVIN, hrast, S kvaliteta,
mere: 160 x 160 mm

... in še 46 izdelkov za vaš dom po izjemno vročih cenah:

kompostnik, AL-KO, Aerotherm 400	12.990,00	enoročajna sanitarna armatura za kad,	15.490,00	troslajna kombi fasadna plošča, FRAGMAT	1.190,00/m²	aparatus za rezanje keramičnih ploščic,	5.990,00
škarje za obrezovanje vej, UNIOR, 550	1.490,00	ARMAL, 58-550-130	25.590,00	stiropor, FRAGMAT, SGP 12 A, 2 cm	160,00/m²	UNIFLIES	890,00
folija za prekrivanje gredic, AGROKOM	590,00	kad, KOLPA, Sonata	13.990,00	stiropor, FRAGMAT, SGP 12 A, 5 cm	370,00/m²	lepilo za ploščice, PALISKA	890,00
samokolnica za kmetijstvo, LIV, 6-922	6.790,00	kad za tuš, KOLPA, Tango	15.690,00	strešna lepenka, IZOLIRKA, št. 150	1.190,00	keramične ploščice, GORENJE, 137, Sava	1.290,00/m²
presejalna mreža v okvirju, PLETIVAT	1.390,00	paravan za kopalno kad, KOLPA	3.390,00	Izotekt, IZOLIRKA, V 4	4.490,00	keramična ploščica z dekorjem, GORENJE,	400,00
skleda, LKC, 1034, velika	990,00	WC-splakovalnik, LIV, Laguna	4.190,00	Izotem, IZOLIRKA, V 3	2.490,00	130 /III, Sava 137	
skleda, LKC, 1035, srednja	790,00	WC-deska, plastificirana		Ibitol, IZOLIRKA, 9 kg	1.190,00	keramične ploščice, GORENJE,	1.490,00/m²
pekač za potice, LKC, 1002	1.790,00	avtomatska varovalka, ELEKTROELEMENT,	590,00	plinski gorilnik za polaganje izolacij,	4.590,00	328 P, Blanka	
majolika, LKC, 1017	1.290,00	Etimat B	4.990,00	LUKAGAS, PG150 VS	660,00	keramična ploščica z dekorjem, GORENJE,	390,00
pomivalno korito, KOVINOPLASTIKA, Elegant 10	9.490,00	kabelska roleta, ELLES, Hobi KRH 1	89.990,00	Tekapur, TTK, 750 ml	410,00	328P - 263/GBIII, Blanka	
enoročajna sanitarna armatura za korito,	13.590,00	vrtno kladivo, BOSCH, GBH 4 DSC	43.990,00	silikonski kit, TTK, A transparent	880,00	keramična ploščica z dekorjem, GORENJE,	320,00
ARMAL, 58-520-100 F		enofazni mešalec za beton, LIV, 120 litrov	2.190,00	lepilo za lamelni parket, MITOL, Parketolit 1511	4.990,00	2006 - 305/GBIII L, Blanka	
enoročajna sanitarna armatura za umivalnik,	15.990,00	armaturna mreža, Q 139	4.990,00	poliuretanski lak za parket, COLOR, Bukolit		keramične ploščice, GORENJE, 328, Roza	1.490,00/m²
ARMAL, 58-510-100 F		armaturna mreža, R 424		aluminijasta poravnalna letav, PAMEČE	1.990,00	delovna obleka, LOSTAR, Farnar	4.490,00

MERKURJEVI POPUSTI IN PLAČILA NA OBROKE

ŠE 4% DO 10% POPUSTA

- 4% ceneje pri vsakem takojšnjem plačilu s kartico DINERS-MERKUR
- 4% do 10% ceneje pri takojšnjem plačilu nad 5.000 SIT z MERKURJEVO KARTICO ZAUPANJA

DO 5 OBROKOV BREZ OBRESTI

- pri nakupu na 5 čekov z odloženim plačilom
- na Merkurjevo posojilo do 5 obrokov
- pri obročnem nakupu z DINERS-MERKUR (s tem da priračunamo obresti (2-2%, 3-2%, 4-3%, 5-4%), obenem pa upoštevamo tudi 4% popust na kartico)

TUDI NA 12 OBROKOV

- možnost nakupa na 12 čekov z odloženim plačilom
- na posojilo do 12 obrokov
- na največ 6 obrokov s kartico DINERS-MERKUR

Minimalni znesek oz. obrok je 5.000 SIT, pri nakupu nad 5 obrokov priračunamo obresti, in sicer 6-1%, 7-2%, 8-3%, 9-4%, 10-5%, 11-6%, 12-7%. Pri obročnem nakupu z DINERS-MERKUR pa velja 6-5%, s tem da obenem upoštevamo tudi 4% popust na kartico.

Kam po vroče cene?

V PRODAJALNE NOVOTEHNE

- GRADAC:** Novotehna, ☎ 068 69 222
KOSTANJEVICA NA KRKI: Novotehna, ☎ 0608 87 468
KRŠKO: Novotehna, ☎ 0608 21 218
NOVO MESTO: Novotehna - Glavni trg, ☎ 068 323 080
Novotehna - Tehnični center, ☎ 068 324 007
Novotehna - Gradbeni center, ☎ 068 321 434
TREBNJE: Novotehna, ☎ 068 44 013

IN V MERKURJEVE FRANŠIZNE PRODAJALNE

- GROŠUPLJE:** Vimont, ☎ 061 764 068
NOVO MESTO: Kovinar, ☎ 068 323 836
ŠENTVID PRI STIČNI: Agrograd, ☎ 061 785 444
SLOVENSKA VAS PRI ŠENTRUPERTU: Kovinoprodaja, ☎ 068 47 713
TREBNJE: PC Kovinoprodaja, ☎ 068 44 249

MERKURJEVE SPLETNE STRANI:
WWW.MERKUR.SI

ENAKOPRAVNOST

Ženske naj delajo, moški pa vladajo

Po zastopnosti žensk v vladi, parlamentu in organih lokalnih oblasti je Slovenija med tistimi državami v Evropi, ki imajo najmanjše število. Svet Evrope, katerega članica je tudi Slovenija, si že dalj časa prizadeva spodbuditi svoje članice, da bi sprejele tako nacionalno zakonodajo kot tudi vladne in druge ukrepe, ki bi zagotovili enakomerno zastopnost moških in žensk na vseh področjih družbenega življenja, tudi v politiki. Toda pot do enakih možnosti žensk in moških je po ugotovitvah razpravljavcev okrogle mize o politični emancipaciji žensk v Sloveniji in Evropi, ki je bila pred kratkim v prostorih Informacijsko-dokumentacijskega centra Sveta Evrope pri NUK v Ljubljani, še dolga.

Obča značilnost postsocialističnih družb je v oživiljanju moškosrediščne kulturne tradicije, ki se kaže na različnih ravneh; zelo naraščajo razlike v plačah po spolu, med brezposelnimi veliko hitreje narašča število žensk, morada od vseh teh držav še najmanj v Sloveniji, drastično pa se je zmanjšalo tudi število žensk v političnem delovanju," je povedala dr. Maca Jogan, redna profesorica na fakulteti za družbene vede. V teh družbah je bila v času socializma enakost spolov zapisana kot načelo, sedaj pa je tako kot socializem zasramovana tudi enakost. Slovenija je drugačna od ostalih nekdanjih socialističnih držav. "V 60. in 70. letih so v Sloveniji tako kot v skandinavskih državah začele nastajati ustanove (npr. vrtci), ki so razbremenjevale ženske, zato so tudi spremembe v 90. pri nas drugačne," je razložila dr. Joganova in poudarila, da so se te ustanove gradile po volji ljudi, ne države.

Predsodki na najvišji ravni

Oživiljanje moškosrediščne kulture v 90. letih se je pri nas konkretno pokazalo pri zahtevi po prepovedi splava: ustavno so hoteli onemogočiti, da bi ženske še naprej razpolagale s svojim telesom. To jim ni uspelo, uspeli pa so, da ni bil sprejet predlog zakona o kvotah. Po vsem tem, kar je pokazala anketa, ki jo je dr. Joganova naredila med 112 docentkami in asistentkami na fakultetah, pa to niti ne čudi. Neenake možnosti za delo imajo ženske na žalost tudi v akademski sferi. Anketa je pokazala, da so ženske

izenačene z moškimi kolegi na račun skrajševanja svojega prostega časa, veliko bolj kot nje pa jih obremenjuje družina; v primeru, ko je njihov otrok bolan, njihovi partnerji izginejo, skoraj vedno morajo za otroke poskrbeti one. "Skoraj polovica docentk in asistentk se je srečala tudi z negativnimi predsodki (npr.: lepa ženska - topa glava ipd.), zato predsodki niso zgodovinski spomin, so zdaj in tukaj, celo v akademskih ustanovah," je nazorno s primeri povedala dr. Joganova. Večina akademsko delujočih žensk nima predstave kako naprej, mnoge upajo na evolucijo, torej, da se bodo stvari same izboljšale. Pa se bodo res?

Borut Pahor, vodja delegacije Državnega zbora RS v Parlamentarni skupščini Sveta Evrope, je predstavil prizadevanja skupščine ter naloge novega odbora za enake možnosti žensk in moških, ki je bil sprejet na nedavni zaključni seji parlamentarne skupščine v Strasbourgu. Deloval tudi v odboru za enakost spolov, ki pa se je kasneje preoblikoval v komisijo, kar je pomembno, saj za razliko od odbora lahko predlaga tudi za članice zavezujoče dokumente. Pahor je dejal, da so pri zagotavljanju enakih možnosti žensk in moških še najbolj uspešne tiste družbe, ki jim je to uspelo urediti pravno in dejansko. Prepričan je, da se to ne da doseči čez noč, da pa imajo politične stranke privilegiran položaj v primerjavi z Državnim zborom, saj samostojno oblikujejo svojo politiko, npr. vpeljejo sistem kvot. "Vprašanje o enakih možnostih

žensk in moških ni le vprašanje civilne sfere, ampak tudi vprašanje politike države," je zaključil Pahor.

Tudi ženske volijo moške

In zakaj ni v parlamentu večjega števila žensk? Odgovor na to je poskušala poiskati dr. Milica Antič Gaber, asistentka na Filozofski fakulteti, ki je na to temo pripravila doktorsko disertacijo. Dr. Antičeva pravi, da naj bi bile ženske v parlamentu zato, ker so sposobne poskrbeti za naš skupni interes, ne zgolj za interes žensk. Osredotočila se je na vpliv volilnega sistema, strank in posebnih strategij. V Sloveniji imamo proporcionalni volilni sistem, ki naj bi pozitivno vplival tudi na možnost izvolitev žensk. V Skandinaviji gre za skupen nastop moških in žensk na enotni kandidadni listi, pri nas pa si kandidati konkurirajo med volilnimi okraji. "Politične stranke se do žensk lahko različno opredeljujejo, na žalost so slovenske politične stranke ostale le pri verbalni podpori," je povedala dr. Antič - Gabrova. In če stranke žensk ne uvrstijo na kandidadno listo, jih volivci tudi ne morejo voliti. Izgovori, da je vse to le vprašanje žensk, pa pomeni odvrnanje tega problema na rob. V Skandinaviji so uspeli z dvojno strategijo: ženske so množično vstopale v politiko, kvote pa so jim omogočile delovanje v njej.

In kakšno je dejansko stanje zastopnosti žensk v slovenskih političnih strankah? Največ žensk v stranki naj bi imeli Slovenski

krščanski demokrati: po eni oceni 60 odst., po drugi 48; s 36 odst. jim sledi Združena lista socialdemokratov, le z odstotkom manj Slovenska ljudska stranka (31 odst.). Demokratična stranka upokojencev Slovenije, vse ostale stranke pa imajo v svojih vrstah manj žensk. Darinka Mravljak, ki je sicer predsednica komisije za politiko enakih možnosti v Državnem zboru, prihaja pa iz Slovenske ljudske stranke, je povedala, da so v stranki naredili anketo in povprašali ljudi, koga bi volili po spolu, če bi bila kandidata enakovredna. Skoraj tri četrtine anketiranih je odgovorilo, da bi volili moškega. "Zakon o kvotah smo rušile ženske same," je dejala Sonja Lokar.

V komisiji za politiko enakih možnosti, ki deluje od maja lani in pravzaprav nadaljuje delo komisije za ženska vprašanja, deluje 10 članov, zanimivo je, da so od tega samo tri ženske. Komisija obravnava zakone in akte, ki se tičejo vprašanja enakosti med spoloma, pa tudi najrazličnejše mednarodne akte. "Ker so pred nami lokalne volitve, bomo poskušali predlagati ukrepe za enakomerno zastopnost moških in žensk na volitvah," je povedala Mravljakova. Dolgoročni cilj komisije pa je določitev strategij in ukrepov, ki bi jih moral sprejeti parlament. V delo komisije se vključuje tudi Urad za žensko politiko pri vladi RS, ki ga vodi Vera Kozmiki. Urad je zadolžen za pripravo nacionalnega programa o enakih možnostih žensk in moških, ki naj bi v obravnavo v parlament prišel že marca. Imel bo 14 poglavij, med katerimi so najpomembnejša poglavja, ki govorijo o vključevanju žensk v procese odločanja, trg delovne sile, usklajevanje družinskih in poklicnih obveznosti in področje nasilja.

Spremembe lahko pospešijo stranke, vlada, parlament, seveda ob prizadevanju nevladnih organizacij in skupin, pomembno vlogo pa imajo tudi mediji. Žal so nevladne skupine razpršene in nepovezane in zaradi tega tudi nemočne. Največ pa lahko storijo politične stranke, že za bližajočo se lokalne volitve lahko poiščejo kandidatke in jih predstavijo v lokalnih medijih. Sicer pa prizadevanja za enake možnosti niso le prizadevanja žensk, ampak tudi moških.

JOŽICA DORNIŽ

O ENAKIH MOŽNOSTIH - Na okrogli mizi o vprašanjih politične emancipacije žensk in moških v Sloveniji in Evropi so sodelovale predvsem ženske. (Foto: J. D.)

ROJSTNA HIŠA DR. IVANA ORAŽNA

V precepu stanovanjskega zakona

Kostanjevica je rojstno mesto dr. Ivana Oražna, društvenega delavca, prvega staroste jugoslovanskega Sokola in mecena medicinske fakultete, kateri je zapustil svoje premoženje, tudi rojstno hišo v Kostanjevici, v ulici, ki nosi njegovo ime. Hiša je bila sprva v upravljanju občine Krško, z uveljavitvijo stanovanjskega zakona pa je prišla v last Medicinske fakultete v Ljubljani, ki želi stavbo urediti v reprezentančni objekt. Zato je vodstvo fakultete tamkajšnjim stanovalcem pomagalo opremiti druge domove, le pri eni stanovanjski se je zataknilo, pri danes 54-letni Mariji Baretič, ki vztraja, da lahko z vsjo pravico biva v hiši v Oražnovi ulici 2.

Dokler je hiša v upravljanju občine Krško, je bila, roko na srce, v kaj klavnem stanju. V njej so na podlagi najemne pogodbe bivale revnejše družine. Po uveljavitvi stanovanjskega zakona je občina odstopila od upravljanja in gospodarjenja hiše, tako da so vse razpolagalne pravice prešle na Medicinsko fakulteto v Ljubljani, ki je tako dobila tudi hišo v Ulici talcev 1, ki je bila prav tako Oražnova last.

Medicinska fakulteta je rojstno hišo Ivana Oražna v letu 1995 popolnoma obnovila, tudi vsa stanovanja v njej. Ker se je vodstvo fakultete odločilo, da bi bila

MARIJA ŠE VZTRAJA - Marija Baretič je kljub odločbi sodišča v Krškem, da nima več pravice bivanja v hiši, prepričana, da se ji godi krivica.

hiša reprezentančni objekt za goste fakultete in študente, z urejeno Oražnovo spominsko sobo, sejno sobo in podobnim, saj so obnovili Oražnovo pohištvo in ostalo zapuščino, so poskušali stanovalcem pomagati, da si uredijo dom drugje.

Le za Marijo, ki v Kostanjevici zaradi svoje bolezni in obnašanja velja za posebejna, se ni našla za njo sprejemljiva rešitev, saj vztraja pri svojem. Sklicuje se na

stanovanjsko pogodbo, sklenjeno med hišnim svetom hiše Oražnova ulica 2, Kostanjevica, in njenim očetom Francem Piskom iz leta 1962, na pogodbo iz leta 1992 med takratno lastnico občino Krško in njeno hčerko Suzano, svoj prav pa utemeljuje tudi z dopisom Medicinske fakultete, ki ga je ta izdala oktobra 1994, v katerem ji fakulteta zagotavlja, naj se iz stanovanja, velikega še ne 40 kvadratnih metrov, izseli le za čas obnove stavbe.

Marija se spominja, da je bilo stanovanje, ki je bilo dodeljeno njenemu očetu, sprva res v kritičnem stanju: brez oken, vrat, zidov, na tleh je bila zemlja. V tej hiši je živel do leta 1964, ko se je poročila in odšla v Zagreb ter tam s svojim možem živel v stanovanju Pošte Zagreb, kjer sta bila oba zaposlena. Vsak teden je hodila tudi v stanovanje v Kostanjevico, po moževi smrti pred tremi leti pa je več časa preživela v Kostanjevici. "Res, da sem 29 let delala v Zagrebu, saj so me iz Kostanjevice izgnali, a po osamosvojitvi Slovenije sem se odrekla delu na Hrvaškem samo zato, da ostanem Slovenka, saj sem otrok slovenske matere in očeta, ki sta imela 9 otrok. Borim se in dokazujem, da sem Slovenka, pa ne morem biti, saj imam očitno manj pravic kot ostali," pravi Marija, ki v Kosta-

njevici kljub slovenskemu državljanstvu posluša očitke, naj gre raje v Zagreb. A odločena je, da gre s svojo pravico do konca, tudi če bo morala zato osramotiti Slovenijo.

Sodba: izselitev

Okrožno sodišče v Krškem je marca lani razsodilo, da se mora Marija iz spornega stanovanja

ORAŽNOVA HIŠA ŠE NI ODPRTA ZA OGLED - Rojstno hišo dr. Ivana Oražna je Medicinska fakulteta obnovila med oktobrom 1994 in majem 1995. V njej sta tudi spominska in sejna soba, restavrirana pa je tudi zapuščina Ivana Oražna. A hiša ne more postati to, čemur je bila namenjena...

Ohranile dom, družino, ponos

Leta 1910 so proglasili 8. marec za mednarodni dan žena

Daleč nazaj v zgodovino segajo prizadevanja za enakopravnost ženskih gibanj ter za uveljavitev ženske in njene vloge v družbi. Tja do francoske revolucije v letu 1789 segajo, do ženskih klubov po letu 1848 z zahtevami po politični enakopravnosti in kasnejših sindikalnih načel "Za enako delo enako plačilo". V letu 1910 so na mednarodni ženski konferenci v Københavnu sprejeli resolucijo o ženski volilni pravici, hkrati pa so 8. marec razglasili za mednarodni dan žena.

Kar 88 let je že poteklo odtlej. Morje gorja, solz, krvi, nenehnih odrekanih, zaničevanj in neutrudnega, zvestega dela žensk samih in številnih naprednih gibanj po svetu je bilo potrebnih, da je bila uresničena večina takrat sprejetih stališč. A ni nam potreben spominski sprehod v tuje zgodovine in daljne kraje. Ko je leta 1941 prišla na Slovenskem velika ura odločitve: ali v takojšen spopad s fašizmom in nacizmom, ki sta ogrožila obstoj našega naroda in mu zapretila s popolnim uničenjem - ali v udobno čakanje in špekuliranje, češ "da še ni čas za upor proti milijonskim armadam Hitlerja in Mussolinija in da naj ne izzivamo okupatorja" (šlo pa je seveda le za oblast in bogstvo, ki ga je nad brezpravnim ljudstvom užival takratni vladajoči sloj s klerikalizmom vred) - v ti isti uri torej je narod stopil na pot OF.

Okupacija je bila najhujše zlo, odpor proti nacifazizmu prva dolžnost. Oboroženo sodelovanje nasprotnikov OF, kolaboracija torej, ni bilo upravičeno. Zasekalo je globoke rane v naš narod. Vsi pozivi in svarila, ki jih je v domovino pošiljala celo emigrantska vlada, pri "ljudeh na desnem bregu" niso nič zalegla. Zaslepljeni voditelji oboroženega boja proti partizanom z nadškofof Rožmanom na čelu, ki so s svojo vojsko leta 1945 zbežali v tujino, so krivi, da je po vračanju jugoslovanskega režima nekdanje domobrance neusmiljeno in brezobzirno pobil v Rogu.

In ko smo dobrega pol stoletja po končani drugi svetovni vojni znova sredi živahnih razprav, dokazovanj, preprirov, očitkov, ponovnega vzbujanja sovraštva in nastopašva posameznih političnih strank in poslancev državnega zbora, ki hočejo na novo ocenjevati in prevrednotiti našo preteklost, je treba spet poudariti resnico: slovenski NOB je bil sestavni del svetovne protifašistične zveze. Ostala Evropa in svet, kot je nedavno tega v pismu predsedniku Državnega zbora zapisal Ivan Dolničar, predsednik ZZB NOV Slovenije, sta se že davno opredelila do teh dejstev. Dobili smo vsa priznanja za odpor proti nacističnim napadalcem. Svet je obsodil tudi prostovoljno kolaboracijo z nekdanjimi okupatorskimi oblastmi. Nekatere politične stranke, ki danes govorijo o spravi, Slovence znova razdvajajo, ko resnično potrebujemo narodno pomiritev.

Pri vsem pravkar naštetem pa ne moremo mimo znamenite resnice: našega upora, boja z nacifazisti in zmage nad okupa-

torji ne bi bilo brez slovenskih mater, žena in deklet. Od samega začetka so bile sestavni člen OF in nepogrešljive sodelavke v uresničevanju temeljnih točk Osvobodilne fronte. Bile so borce in sposobne, pogumne sodelavke v partizanih, tej pravi ljudski vojski. Kot kmečka dekleta, delavke, študentke in mlade izobraženke so predano šle v boj in verjele v zmago kljub vsemu trpljenju in žrtvam. Sredi okupirane Evrope so skupaj z moškimi tovariši dokazovale, da na koncu zmaga neuklonljiva narodova volja in moč, ki podreša še tako silo sovražnih tujcev. Bile so v prvih vrstah tistih, ki so se v ugodnem letu 1941 in pozneje uprli okupatorjem.

Večina nekdanjih borcev in bork se je že pred odhodom v partizane vključevala v terenske in krajevne odbore OF. Na osvobojenem ozemlju tostran in onstran Gorjancev so oblast prevzemali narodnoosvobodilni odbori. Ko so jih na splošnih volitvah ljudje izbirali, so tu na Dolenjskem leta 1942 prvič v življenju volile ženske in mladina. To, kar so zahtevale ženske davnega leta 1910, se je uresničevalo v naših krajih po 32 letih: na svobodnih volitvah prvih, resnično pravih ljudskih izvoljencev.

Med aktivisti OF so bile žene, matere in dekleta med najdelavnejšimi in najzvestejšimi. Po vojni so jim bile izrečene neštete pohvale s priznanji: prav kmečke matere, ki so ostajale same doma z otroki, so z največjimi napori vzdrževale pri življenju kmetije in skrbele za preživetje domačih in partizanske vojske. S hrano so pomagale skritim bolnišnicam, kurirskim postajam, tajnim tiskarnam in vsem, ki so v boju za svobodo potrebovali poleg orožja predvsem hrano, obleko, perilo in še marsikaj. Matere, žene in dekleta so bile tudi prve med žrtvami, ki jih je pod mračnjastvom in maščevanjem fašističnih soldatski trpelo zlasti podeželje. Zaradi izdajstev in zavajanja, ki je v ljubljanski pokrajini tolikokrat prihajalo s prižnic, iz spovednic in zavoljo ovađustva, je okupator požgal in uničil na stotine naših vasi. Na tisoče zavednih ljudi je zlasti z območja Dolenjske in Notranjske zaprl v italijanska uničevalna taborišča.

Žene, matere in dekleta srečujemo vsa vojna leta med političnimi delavkami, v odborih mlade ljudske oblasti, v izvršnih organih raznih teles, zlasti pa tudi kot zveste sodelavke v vojaški in civilni partizanski saniteti. Bile so nosilke kulturnega in prosvetnega delovanja v letih NOB. Zbiranje hrane, obutve, orožja, denarja in skrb za ranjence, begunce, otroke brez staršev in nesebična pomoč vsem, ki so bili kakršnokoli dobre roke potrebni, so bili sestavni del bojev za svobodo in predvsem velika, neprepeljiva zasluga naših žensk med vojno.

Ni mogoče na kratko naštet vsega, kar so žrtvovala za svobodo. Zanj so v letih upora darovale toliko, da jim vsega tega ne more odvzeti nobeno pretvarjanje preteklosti.

TONE GOŠNIK

izseliti v 15 dneh, njena hčerka Suzana v 60 dneh, plačati pa bi morala tudi 270 tisočakov sodnih stroškov, saj, kot je sodišče zapisa-

lo v obrazložitvi sodbe, "oseba, ki z lastnikom ni sklenila najemne pogodbe, uporabljata stanovanje nezakonito in lastnik lahko zoper njo kadarkoli vloži tožbo za izpraznitev." Zato se je, kot pravi, pritožila na višje sodišče v Ljubljani, obrnila pa se je tudi na varuha človekovih pravic, pri katerem ni dosegla, kar je želela. Svetoval ji je namreč, naj se na občini pozanima o možnostih za drugo stanovanje, sporazum pa bi morda lahko dosegla tudi z lastnikom stavbe.

Marija še naprej vztraja v stanovanju, v katerem ni ne vode, ne strnišča, ne ogrevanja. Precej prostega časa preživi v Kočariji nad Kostanjevico, kjer obdeluje zemljo, in še vedno hodi občasno v Zagreb, kjer ima hčerko z družino in kjer vsaj obleko opere. Da bi se preselila v Zagreb, ne razmišlja, saj je kljub odločbi sodišča prepričana v svoj prav, in kot pravi, ga bo, brez odvnetnika, dokazovala, če bo treba, tudi pred mednarodnim sodiščem.

TANJA GAZVODA

BAJDETOVA HIŠA

Rojstna hiša Kettejeve Podgorske svetnice

Hiša na Mej vrti 1, med starimi Novomeščani znana kot Bajdetova hiša, je v osnovi ena najstarejših ohranjenih novomeških hiš. Poleg kapiteljske mežnarije in morda še ene ali dveh starih hiš v Novem mestu ima Bajdetova hiša še ohranjen starinski zunanji vhod v klet, ki še danes služi namenu. Danes sicer ni stalno naseljena, je pa skrbno vzdrževana, saj njena sedanja lastnica Mija Pregazzi, ki jo stari meščani bolj poznajo kot Bajdetovo Mijo, čeprav nikoli ni nosila tega priimka, redno in za dalj časa prihaja v mesto, v katerem je odrasla in preživela del svoje mladosti. Gospa Mija je pred leti hišo, katere nekdanja revnejša podoba je ohranjena tudi na Lamutovi sliki iz leta 1942, lepo in skladno obnovila.

Zaklad iz Napoleonovih časov

Bajdetova hiša je na svoj način povezana tudi s slovensko literarno in kulturno zgodovino. Svoje čase, vsaj že leta 1856, je bila v tej hišici gostilna, njen lastnik je bil Josip Sibic. Ta je imel hčer Marijo, rojeno leta 1861, ki se je poročila z Bajdetom, in tako je ta priimek prišel k tej hiši in se ohranil do danes, čeprav se že dolgo nihče iz te hiše več ne piše tako. Od Marije, prababice sedanje lastnice gospe Mije, se je pri hiši do danes ohranila lepa kristalna čaša, v katero je vbrušeni hišni priimek, pisan po nemško - Schibiz. To naj bi bil del Marijine poročne bale. Gospa Mija hrani tudi vazo, ki jo je njeni prababici podarila mati Leona Štuklja. "Stari stari mami, kot sem jo jaz klicala, so starši umrli za kolero. Pripravljali so se, da bi zgradili novo hišo, imeli so že nakupljen material, a jih je prehitela smrt, stari stari mami pa je potem njen jerob vse zapravil, menda si je s tistim zgradil eno nadstropje svoje hiše." Mija je k prababici in njeni hčeri Kristini, svoji stari teti, prišla, ko je bila stara komaj leto dni. "Zato res ni čudno, če me poznajo le kot Bajdetovo, čeprav je moj dekliški priimek Kavčič," pravi. Prababica je umrla, ko je bilo Miji 16 let. Bila je korajžna in podjetna ženska, ki je kmalu po poroki z Bajdetom ostala sama z dvema hčerkama, kajti mož je odšel v Ameriko, pozabil na družino in se tam, čeprav že poročen, še enkrat poročil.

Z Bajdetovo hišo je povezanih več legend. Tako se je njena prababica spominjala, da so govorili, da je bila včasih v tej hiši "turška kavarna". Pripovedovala je tudi zgodbo, da so pri hiši kopali in naleteli na star pisker, ob njem pa je stal velik črn ptič. Več je bilo tudi govoric, da je v hiši zaklad iz Napoleonovih časov. Res pa je, da so v kleti naleteli na zazidan lonec, ki je še danes tam; ta lonec ima dno predrto in pod njim je še en lonec. Morda pa je bil tu zaklad "iz Napoleonovih časov".

Podgorska svetnica

Do danes se je v Bajdetovi hiši ohranilo nekaj predmetov iz časov Mijine prababice. Tako tudi slika, ki prikazuje lovca s psom in mladenko, ki naj bi spodbudila Dragotina Ketteja, da je ustvaril romanco Podgorska svetnica. Do nedavnega je bila pri hiši še ena

Mija Pregazzi - Bajdetova Mija

slika s podobnim motivom, vendar jo je čas tako načel, da jo je sedanja lastnica pri enem od pospravljanj hiše zavrgla.

Dragotin Kette je v Novo mesto prišel na začetku šolskega leta 1896/97, ko se je, preganjan iz Ljubljane, tu vpisal v 7. razred

BAJDETOVA HIŠA - Bajdetova hiša na Mej vrti 1 je v osnovi ena najstarejših novomeških hiš.

gimnazije. Nastanil se je v Kandiji in njegova soba je kmalu postala zbirališče za literaturo vnetih gimnazijcev, on sam, že cenjen pesnik, pa duša Zadruga, skrivne literarne združbe, ki so jo ustanovili po zgledu ljubljanske, kateri je Kette s Cankarjem pripadal, preden je prišel v Novo mesto.

Kette je vsekakor hodil v Bajdetovo hišo, v kateri je bila v njegovih časih najbrž še gostilna. Če ne, pa so tam, tako kot kasneje,

stanovali dijaki. Domnevo, da sta prav Bajdetovi sliki spodbudili mladega Ketteja, da je ustvaril Podgorsko svetnico, je v svojem dnevniku zapisal Jože Cvelbar, pesniško in slikarsko nadarjeni dijak novomeške gimnazije, doma iz Dolenje Prekope blizu Kostanjevice, ki je moral svoje mlado življenje v mukah končati v klavnici prve svetovne vojne. Cvelbar, ki se je rodil leto prej, preden je Kette prišel v Novo mesto in obiskoval gimnazijo v tem mestu, ko je bil spomin na velikega pesnika še živ, je kot dijak stanoval na Bregu, prav blizu Bajdetove hiše; po Cvelbarju se danes na Bregu imenuje ulica. V Cvelbarjevem času so tudi v Bajdetovi hiši stanovali gimnazijski dijaki, študentje, kot so jim takrat rekli. Med njimi je bil tudi Alojz Turk iz Verduna, vasi pri Stopičah v gorjanskem Podgorju, kasnejši literarni zgodovinar, profesor na novomeški gimnaziji, ki je bil pobudnik za izdajanje rokopisnega dijaškega literarnega lista Izpod Gorjancev, v katerem je dejavno sodeloval tudi Jože Cvelbar. Dr. Turk je kasneje temeljito in poglobljeno raziskoval Trdinovo delo. Pri Bajdetovih je kot novomeški študent stanoval tudi Jože Marjetič iz Zloganske Gore pri Škocjanu, kasnejši priljubljeni zdravnik in pisec vojnih spominov iz prve svetovne vojne, znan po svojem človekoljubju. O tem, da je Kette v Bajdetovo hišo "hodil čisto opoldne s knjigami", je Cvelbarju pravila takratna gos-

na prsih in on gre na njeni desni, drže jo z desno za njeno desno roko, z levo pa čez pas. Pes je zraven. Kakor rečeno, se slika ujema s tekstom in se da utemeljiti, da je bila ravno ta povod za romanco.

Urednik Kettejevega zbranega dela v zbirki Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev France Koblar pravi, da "tudi Cvelbarjeva utege imeti nekoliko realne osnove", vendar pripominja, da pri tem ne smemo prezreti motivov narodne pesmi, na kar je opozoril že Aškerc, prvi, a precej nerodni urednik Kettejeve pesniške zbirke, ki je izšla leta 1900, leto dni po pesnikovi prerani smrti.

Fotografiji teh slik je leta 1948 za novomeško Študijsko knjižnico od Turkovih dedičev pridobil njen prvi, prizadevni in nadvse zaslužni ravnatelj Bogo Komelj. Na hrbtni strani fotografij s svinčnikom piše, da sta originala v Bajdetovi hiši. Slika, ki je še danes v Bajdetovi hiši, kaže sicer enak motiv - lovca s psom in mladenko, vendar ne ustreza nobeni od slik na starih fotografijah, kajti tu so lovec, dekle in pes v čolnu.

Kakor koli že, vsekakor je Kette zahajal v Bajdetovo hišo in tam so visele slike, ki bi lahko spodbudile nastanek njegove romane Podgorska svetnica.

Cvelbarja je klical Valent

Prva svetovna vojna je strašno zarezala v mladi in obetavni rod, ki je v letih pred vojno zorel v novomeški gimnaziji. Med tistimi, ki so morali prekiniti svoje šolanje in oditi na fronto, so bili tudi najboljši prijatelji Jože Marjetič in Jože Cvelbar - oba sta kot dijaka stanovala na novomeškem Bregu, prvi pri Bajdetovih, drugi pri Pucovih - ter Valent Skušek, prav tako kot Marjetič doma iz škocjanske fare. Marjetič je kot vojak večkrat pisal Bajdetovim, pri katerih se je kot študent očitno zelo dobro počutil. Njegova sotočevalca sta bila še brata Alojz in Josip Turk. Dve od njegovih razglednic sta se v hiši ohranili do danes. Prvo je Mariji Bajde na Mej vrti 160 (danes Mej vrti 1) pisal 6. februarja 1916 iz Judenburga. Takole piše svoji gospodi-

najboljši Cvelbarjev prijatelj Valent Skušek. Kot piše prof. Janko Jarc v portretih Jožeta Cvelbarja in Jožeta Marjetiča, je Cvelbarju to v Judenburgu povedal njun gimnazijski profesor nemščine dr. Jakob Kelemina, ki je bil prav tako vpoklican k vojakom. Marjetič je v svojih vojnih spominih zapisal, kako je to sporočilo Cvelbarja prizadelo: "Njegov humor je začel sahniti, govoril je bolj malo in vedno resno, veselje do dela je ginevalo - z eno besedo: Valentova smrt je bila za njega meč v srce. Ni se mogel živeti v to strašno misel, da ni več njega, ki ga je na svetu čislal kot punčico svojega očesa, da je izginil - za vekomaj. Kadar je bil sam, se je zamislil, zjokal se je in ponoči je sanjal o njem. Nato je prišel k meni, mi razodel svoje gorje in odleglo mu je. Začrtal je datum Valentove smrti v aluminijast prstan in v dnevnik in mi večkrat pravil, da ga ponoči Valent kliče k sebi."

Tudi zadnja želja se mu ni izpolnila

Ni minilo leto dni, ko je šel Cvelbar za prijateljevim klicem. Dan po tistem, ko je Marjetič poslal Mariji Bajde iz Judenburga razglednico, 7. februarja 1916, se je maršbaljon, v katerem sta bila tudi Marjetič in Cvelbar, z vlakom odpeljal proti bojišču na Soči. Ustavili so se v Senožečah in, kot piše Marjetič, na jožefovo, 19. marca, je družina tamkajšnjega nadučitelja Paternostra vse Jožete tretje kompanije povabila na godovanje, med njimi sta bila seveda tudi Marjetič in Cvelbar. Pri napitnicah je vsak povedal, kaj pričakuje od bodočnosti, in 21-letni Cvelbar je napovedal svojo usodo: "Danes praznujemo naš god, ampak moj je zadnji, tovariši. Meni je sreča vedno lagala: doma, v šoli, v vojski - danes. Nisem vesel. Slutim, da se ne bom nikdar več vrnil na Dolenjsko. Čutim krivico, da morajo ravno meni odsekati glavo, ki toliko ljubim svoj kraj, barve, cvetje, pesem domačega dekleta in slikarsko akademijo. Vem, da moreta samo moja mati in moja ljubljena izprostiti milost od Boga za mene. Pa zastoj je ves up - srce me boli."

PODGORSKA SVETNICA - Ena od slik z ljubezenskim motivom iz 2. polovice 19. st., ki prikazuje lovca in mladenko, naj bi bila spodbuda za Kettejevo romanco Podgorska svetnica. Fotografijo hrani novomeška Knjižnica Mirana Jarca. V Bajdetovi hiši pa se je ohranila slika, ki kaže enak motiv, le da so lovec, mladenka in pes v čolnu.

SPOMIN NA MIKLAVŽEVO - Vojak Jože Marjetič se je za miklavževo leta 1916 spomnil svoje študentske gospodinje Marije Bajde v Novem mestu in ji poslal dopisnico s svojo fotografijo.

Ne na Sočo, odšli so na fronto v tirolske Dolomite in tam se je 4. julija 1916 poslovil od prijatelja Marjetiča. "Govoril mi je kakor človek, ki umira," je kasneje zapisal Marjetič. Cvelbar je bil v bojih hudo ranjen in je 11. julija v hudih mukah umrl. Na hrtno stran vojaške legitimacije je napisal svojo zadnjo željo: "Nobena želja se mi na svetu še ni izpolnila, ne najljubša ne najsvečejša. Ta je moja zadnja: Slovenec sem, za takega ni nič hujšega, kot v mrtvi, tuji grudi spati večno spanje. V sveti domači zemlji, tam je sladko sanjati večni sen, tam, kjer zemlja tudi za mrtve živi, kjer tudi za nje cvetijo rože, v dragi, ljubljani Dolenjski, v Kostanjevici. O, da bi vedel, ni tudi ta želja tako nespametna, kot so bile druge." Še na nosilih, hudo ranjenega, ko ga je v trebuh zadela dum-dum krogla, je poprosil, naj ga prenesejo v njegovo dolenjsko deželico. Seveda v vojni ni bilo misliti na kaj takega. Zakopali so ga na Tirolskem, kjer se je njegova sled izgubila s tisoči drugih mrličev.

Nekaj dni kasneje, v noči med 21. in 22. julijem 1916, je bil težko ranjen tudi Jože Marjetič. Po okrevanju na Dunaju je dobil enomesečni dopust in v tem času na novomeški gimnaziji opravil izpit za sedmi gimnazijski razred. Očitno se je kasneje vrnil v Judenburg, kajti od tam je 6. decembra, na Miklavžev dan, Mariji Bajde pisal dopisnico s svojo fotografijo v vojaškem medaljonu na prvi strani. "Spomnil sem se na Miklavžev večer pri Vas. Odkar sem šel od Vas, nisem videl nič več kaj podobnega..." je napisal. V Novo mesto je spet prišel februarja 1918, ko je dobil šesttedenski dopust in opravil tako imenovano vojno maturo na novomeški gimnaziji.

Po vojni se je posvetil študiju medicine in kot zdravnik deloval v Zagrebu. Janko Jarc piše, da je bil po pričevanju vseh, ki so ga poznali ali morda le slišali o njem, dober, splošno spoštovan in posebej pri revnejših zelo priljubljen zdravnik. Na začetku 2. svetovne vojne je bil v osrednji Bosni, kamor se je pred nemškim napadom umikal s svojo bolnišnico, ujet in odpeljan v nemško vojno ujetništvo, kjer je umrl na svoj osemindesetdeseti godovni dan, 19. marca 1942, 26 let po tistem, ko je na godovanju v Senožečah njegov prijatelj Cvelbar napovedal svojo skorajšnjo smrt.

ANDREJ BARTEJL

Iz Trdinovih zapiskov

- Ljubezen skrivali** - Stari mož o ljubezni: Če so se prejšnje čase mladi ljudje obražali, ni izvedel svet nič. Zdaj pa gredo pit z ljubčkom hčerini in njo še matere in so ponosne. Nekdaj ni vidil zaljubljenih nihče skupaj piti etc.
- Varljivo domoljubje** - Prošt Vilfan razposlal je mrtvaške liste v nemškem jeziku. Ta far se je ves spremenil, odkar je prošt, brž ko ne moral je pred potrjenjem vladi to obljubiti. Obnaša se zdaj o vsaki priliki in v vseh rečeh kot prav c.kr. nemčur - nov dokaz, koliko je verjeti domoljubju naših boncev.
- Slabo skrbe za vinograde** - Ngrade obdelujejo mnogi kmetje kaj slabo. Okapa se kar tje v en dan, da se le zemlja premeče, in spravlja se vino čisto tako, da se zmeša že od konca z vodo - ali gospodar bi ga rad vseeno tako prodal kakor celo, čisto vino. Če iznenada nastane slabo vreme, pa gredo hajd vsi delavci veselo pit v zidanice, če je še kaj vinčka notri in če oče niso skopi.
- Vraža** - Pohotne babe, ki žele, da se kak dedec v njih zaljubi, nastržejo svojih noktov v vino. Pivši ga, vname se dedec!
- Tudi doma je zaslužek** - Jerič o baltarjih: Ko bi ti ljudje vstajali ob štirih delali kakor živina do trde noči, jeli le suhe žgance, vina ne pili nikoli, nočili na kakem podu etc. bi tudi doma si prislužili lahko toliko, kolikor v hrvaških šumah.

nji: "Blag, g.! Vašo kartico sprejel, hvala! Danes Vam pošljem komandante naše 3./XVIII. kompanije, ko smo odšli iz Judenburga na bojišče. V kratkem bomo šli pa od tukaj - v fronto, na Polentarja. Ali je Tina (Kristina, Marijina hči in Mijina stara teta, op. p.) še huda name? Bog ve zakaj? Jaz sem bil pred enim letom jako žalosten, ker sem slišal to, kar mi ni nič mar šlo. Pozdrav na vse od JosMarjetiča."

Ne zaradi vsebine, razglednica ima danes svojo vrednost zaradi prednje strani: gre namreč za fotografijo, na kateri sta med šestimi vojaki, vsi Slovenci, tudi Cvelbar in Marjetič.

Na gališki fronti ob reki Seret je v začetku septembra 1915 padel

PRED ODHODOM NA FRONTO - Pred odhodom na fronto v Judenburgu: tretji z leve Jože Cvelbar, prvi z desne Jože Marjetič.

EKOLOŠKA SANACIJA ICEC VIDEM

Krčani, koliko stane vaše zdravje?

"Je to milijon, dva, tri, pet? Kakšen smisel ima plačevati takse, nadomestila in odškodnine, pri tem pa še naprej onesnaževati okolje in ogrožati vaše zdravje?" je pred kratkim spraševal občane novi direktor ICEC Videm Miloš Habrnal in s tem jasno nakazal, da je po njegovem prednostna naloga tovarne ekološka sanacija. Tovarna celuloze in papirja v Krškem, zdaj v lasti omenjene družbe, daje delo več kot tisoč delavcem, hkrati pa prekomerno onesnažuje okoliški zrak, vodo in tla. Izredno veliko stalno nevarnost pomeni klor, ki ga v Krškem uporabljajo za beljenje celuloze. Novi lastniki želijo proizvodnjo povečevati, zato so prisiljeni v ekološko sanacijo, temeljitejšo vzdrževanje ter posodobitev opreme in tehnologije. Načrta za 130 milijonov mark vredno sanacijo niso napisali samo zaradi žuganja države, ki jim daje samo začasno dovoljenje za opravljanje dejavnosti, marveč v veliki meri tudi zaradi trga in kupcev, ki želijo cenejše ter boljše in predvsem neoporečne izdelke. Prav slednje daje Krčanom in Posavju najbolj trdno garancijo, da bo do izboljšav prišlo, ali pa tovarne ne bo več.

Letošnje leto je v mnogih oziroma ključno za proizvodnjo papirja in celuloze v Krškem. Ravno zdaj zaljubljuje prvo različico razvojnega koncepta, v postopku odobritve pa je njihov program ekološke sanacije. Lani podjetje še ni doseglo načrtovanih rezultatov, največ zaradi stroškov za vzdrževanje, ki so močno presegli načrtovane. Če bi sklepali po prvem mesecu, bo v letošnjem letu drugače. Po podatkih direktorja družbe Miloša Habrnala je ICEC Videm za ta mesec načrt dosegel in tudi presegel.

Tovarna v Krškem bo lahko delala naprej, samo če bo pridobila ustrežna uporabna dovoljenja. Ob prevzemu tovarne so našli kar 100 napak in zaradi vsake od njih bi jim lahko vzeli uporabno dovo-

ljenje. Zaradi slabega tehničnega stanja v tovarni, ki je posledica večletnega slabega vzdrževanja in zanemarjanja prenov, je ICEC Videm dobil le začasno dovoljenje za opravljanje dejavnosti.

Miloš Habrnal

Program ekološke sanacije analizira sedanje stanje in opredeljuje potrebne ukrepe, predvideva roke za izvedbo in stroške. Posebej zanimivo je, da tudi opredeljuje, kakšno mora biti stanje okolja ob določenih mejnikih med izvajanjem sanacije ter kakšno mora biti po končani sanaciji. "Po sedanjih ocenah bo sanacija do konca leta 2001 terjala okrog 130 milijonov mark. Največ denarja bo potrebno za odpravljanje onesnaženosti zraka (kar 63 milijonov mark) in voda (še 61 milijonov mark). 4,5 milijona mark bomo potrebovali za odpravo hrupa, ki ga povzroča proizvodnja, ostalo pa za druge vrste odpadkov," napoveduje Miloš Habrnal.

Z ukrepi, ki so jih pričeli že konec lanskega leta in jih bodo nadaljevali še v tem letu, bodo optimizirali rabo vode in energije, ločili vode za hlajenje in tesnjenje od odpadnih voda, sanirali kanalski sistem, zamenjali dotrajane cevovode, posode in odvodnike ter izboljšali merilne tehnike. Posegi naj bi jih stali nekaj manj kot 4 milijone mark in že zmanjšali izpuste v okolje ter hrup.

Krško brez klora

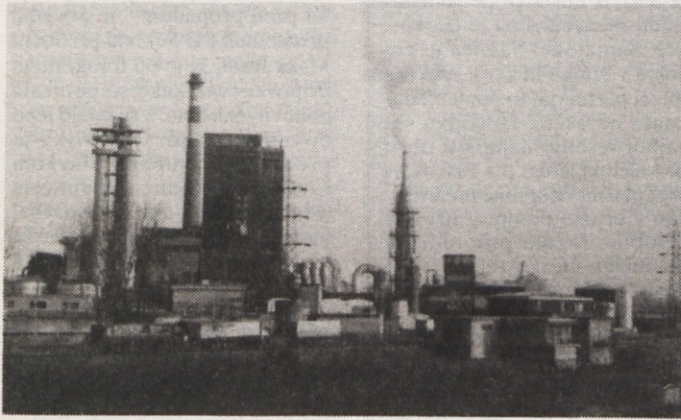
V letu 1999 naj bi se lotili tehnično, tehnološko in tudi finančno zahtevnejših ukrepov. Predvidevajo naložbe v vrednosti 50 milijonov nemških mark. Zajetni del teh sredstev bo terjal nov način beljenja celuloze. V svetu namreč že desetletja ne uporabljajo več klora pri beljenju, marveč okolju bolj prijazna sredstva: kisik, ozon in vodikov peroksid. ICEC Videm Krško z novo tehnologijo ne bo le odstranil stalne nevarnosti, ki preži na Krško zaradi klora, temveč bo pridobil okolju prijaznejši in zato tržno veliko bolj zanimiv in bolj konkurenčen izdelek. Ob novi tehnologiji beljenja bo bistveno zmanjšal vsebnost organskih spojin v odpadnih vodah.

V tem letu naj bi tudi dokončno odpravil prekomerne izpuste škodljivih snovi v zrak iz proizvodnje celuloze, saj naj bi pline zajemali in nato sežigali v lužnem kotlu. Postavili naj bi tudi kurilno napravo za sežig trdnih odpadkov, kakršni so lubje, grče in blato čistilnih naprav. S sežiganjem bodo odpravili problem odlaganja teh odpadkov, sočasno pa bodo lahko tudi izkoriščali energije, ki nastajata tem.

V letu 2000 in 2001 naj bi za program ekološke sanacije namenili 76 milijonov mark. Zgradili naj bi biološko čistilno napravo, ki bo razbremenila odpadne vode.

Napovedujejo tudi možnost, da bi napravo z izrabo bioplina uporabili tudi kot energetski objekt. Razbremenitev zraka in tal bi prinesla kogeneracijska enota. Pomemben bo tudi prehod od premoga na zemeljski plin, ki bo zmanjšal izpuste žveplovih in dušikovih oksidov ter prahu v zrak, zmanjšal tudi izpuste v tla, izcedne vode ter trdne odpadke. Elektrofilitrskega pepela, ki ga zdaj že leta navažajo v Vrbino, in žlindre premoga, potem ne bo več. Posebno nevarne odpadke, poliklorirane bifenile (PCB), ki se nahajajo v 16.000 kg kondenzatorjev, bodo postopoma pošiljali na sežig v Francijo, tako da do leta 2000 tega odpadka v tovarni ne bo več.

Že v letošnjem juniju naj bi Krčani opazili bistvene spremembe na boljše, ki jih bo prispevala v maju narejena izboljšava pri praznjenju kuhalnikov. V tej točki proizvodnje bo za 80 odstotkov manj izpustov žveplovega dioksida v zrak, kar pomeni, da bo tovarna skupno v krški zrak "prispevala" za četrtno manj tega škodljivega plina. Istočasno bo potekala tudi sanacija uparjalnika v proizvodnji celuloze, kar bo "prva pomoč" reki Savi.

ICEC VIDEM - 130 milijonov mark za ekološko sanacijo.

Od kod milijoni?

Ker so bili občani Krškega že večkrat na podobnih razpravah o tovarni, a se njen negativni vpliv na okolje ni zmanjšal, so nezaupljivi in tudi nestrpni. Še posebej, ker zdaj vedo, da ICEC Videm povečuje proizvodnjo in jo bo še povečeval. Bojijo se, da bo tovarna povečevala proizvodnjo do skrajnih zmogljivosti in pri tem prekomerno onesnaževala, hkrati pa zaostajala z izvedbo sanacije. Predvsem jih skrbijo izredno visoki stroški, saj je težko verjeti, da bo proizvodnja v Krškem dala toliko dobička. In če ne bo, od kod torej lastnikom denar za sanacijo? Ali bodo načrtovane ukrepe lahko izpeljali v predvidenih rokih?

Eno pomembnejših vprašanj, ki se ob programu ekološke sanacije postavlja v ospredje je, od kod denar za tako velike naložbe v ekološko sanacijo. Direktor Miloš Habrnal trdi, da je zadolženost tovarne majhna, le 20-odstotna. Ob načrtovani proizvodnji računajo letno na 200 milijonov mark prihodka in 5 milijonov mark dobička. Za sanacijo naj bi vsako leto namenili tudi okrog 1,4 milijona mark iz amortizacije osnovnih sredstev. V letu 2000 računajo na izdajo delnic, ki naj bi kotirale na Ljubljanski borzi, in s tem prišli do 50 milijonov mark kapitala. Preostalih 60 milijonov naj bi dobili z najemom kreditov doma ali na tujem. Zadolževali naj bi se predvsem za razvojne programe,

s katerimi bodo izboljšali kakovost in zmogljivost proizvodnje. Kot je še pojasnil Habrnal, je ena od praških bank takoj pripravljena investirati 18 milijonov mark.

V družbi računajo tudi na ugodne kredite Ekološko-razvojnega sklada RS, ki sofinancira ekološko prestrukturiranje tehnologij in naprav. Kot pravijo v ministrstvu za okolje in prostor, država tudi oprosti podjetje plačevanja taks za obremenjevanje z odpadnimi vodami, če ima podjetje potrjen sanacijski program in denar namenjen zanj. Tudi ni več skrivnost, da želi ICEC Videm 10 milijonov mark, ki naj bi jih po pogodbi z državo ob nakupu Vidma vplačal v državni proračun, preusmeriti v lastno ekološko sanacijo. Na nedavni javni obravnavi sanacijskega programa so družbo pri tem podprli občani. Le tako bi namreč tudi sami kaj imeli od te vsote, sicer bi se itak porazgubila med proračunskimi porabniki.

Trg kot prisila

Veliko težje je reči, kako se bo razpletal spor okrog plačevanja nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč. Družba ICEC naj bi namreč po nekaterih podatkih sprožila ustavni spor glede plačevanja tega nadomestila, saj je ugotovila, da podjetja drugod po Sloveniji plačujejo znatno manjše vsote. Občina vztraja pri plačilu, saj bi denar težko pogrešala pri razvoju občinske infrastrukture, krajani pa so prepričani, da je nadomestilo neke vrste odškodnina za "ukradeno" zdravje.

Dilema o tem, ali je bolje v nedogled plačevati nadomestila in takse pa obenem onesnaževati, ali pa denar zadržati v tovarni in poskrbeti za ekološko sanacijo, v Krškem ostaja. Navsezadnje je nadomestilo za Krčane vrabec v roki tukaj in zdaj, medtem ko je ekološka sanacija še samo načrt. Država sicer napoveduje ostre kontrole in žuga z iztekom časne odločbe o obratovanju, a to je zgodba, ki smo jo slišali že mnogokrat.

BREDA DUŠIČ GORNIK

IZ NAŠE PRETEKLOSTI

Vzponi in padci slovite Glažute

Že ime Glažuta pove, da je kraj povezan s steklarstvom. Danes si seveda težko predstavljamo, da se je nekoč proizvodnja stekla začela globoko v gozdovih, v kraški kadi med Veliko goro (1262 m) in Debelim vrhom (1258 m) na 800 m nadmorske višine, 12 km od Loškega Potoka in prav toliko od Grčarice. Laže pa razumemo, če upoštevamo dejstvo, da je bilo za izdelavo stek-

Anton Gregorič, dolgoletni upravnik Glažute

la potreben kremenčev pesek, pepel in oglje, vse to pa je bilo na voljo v tem predelu težko dostopnih gozdov.

Dokumentov o nastanku glažute ni skoraj nič. Vse temelji bolj ali manj na ustnem izročilu, zlasti letnici nastanka in opuščanja proizvodnje. Steklarna je delovala vsaj že ob začetku 18. stoletja, peči pa so ugasnile v začetku 19. stoletja. Naključne izkopanine pričajo, da so izdelovali različno stekleno posodje iz belega in barvanega stekla.

Na temeljih nekdanje steklarne je že 1871. leta zrasla ena izmed

prvih parnih žag, gradil jo je Čeh Lunaček, ki je leta 1852 v Loškem Potoku gradil prvo parno žago na Kranjskem. Deske so tovorili skozi Loški Potok na Rakek, pozneje pa v Ribniško dolino, ko je leta 1893. stekla železnica Ljubljana-Kočevje. Žaga v glažuti je veljala za eno večjih, a je med znano roško ofenzivo 1942. leta pogorela, z njo pa tudi celotno naselje. Edini ostanek iz tistih časov je še ohranjena v alpskem stilu zgrajena cerkva in nekaj ostankov betonskih temeljev.

Če bi gozdovi spregovorili

Koliko ljudi je v času steklarne živelo v Glažuti, ni znano. Po izgradnji parne žage pa je tam začelo nastajati naselje in je poleg uradnikov, tehničnega osebja, logarjev in sekačev živelo še najmanj deset družin, pretežno Potočanov, ki so pridno obdelovali polja in redili živino. Imeli so celo svojo šolo. 1939. leta so zgradili leseno cerkvico. Predel Glažute je sicer spadal pod župnijo Grčarice, a ker ta že tedaj ni imela svojega duhovnika, je v Glažuto prihajal kaplan iz Loškega Potoka. Pravijo, da je v Glažuti bila vsaj enkrat tudi birma. Da je bilo tam rojenih

veliko otrok, je potrdil tudi potoški župnik g. Vidmar, to je razvidno iz krstnih knjig, ki jih hrani župnišče, medtem ko o birmi župnik dvomi, saj zapisi o tem ne obstajajo.

Zapisali smo že, da je Glažuta natanko po 71 letih obstoja pogorela. Lahko bi nastala obširna knjiga, o tem, kaj vse se je dogajalo tam do konca vojne. Gozdovi okrog Glažute, Jelenovega Žleba, Travnice Gore in Ogenj bi vedeli povedati množico tragičnih zgodb, če bi lahko spregovorili.

Anton Gregorič pripoveduje

Po koncu druge vojne je nastala velika potreba po lesu. Žage niso več obnovili. Na pogoriščih nekdanjega naselja so nastale preproste barake in hlevi, saj so delavci v gozdovih pa furmani tam prenočevali cele tedne. Mnogo delavcev je prihajalo iz Bosne z značilnimi malimi konjci, s katerimi so tovorili bukove cepanice iz predelov, ki so bili za voznike nedostopni. Z leti pa je nastajalo se več cest, v gozd so počasi prihajala mehanizacija in prevozna sredstva, pa so zlasti domači delavci dnevno odhajali domov. Primitivno delavsko naselje je

tako opravilo svoj namen. Podobno se je zgodilo naselju v 5 km oddaljenem Jelenovem Žlebu. Tako so začeli premišljevali o nekem središču in prevladalo je mnenje, naj to postane Glažuta s posodobljenimi stanovanji predvsem za delavce iz drugih republik in končno, če bi se delavstvo zmanjševalo, pa naj bi Glažuta postala turistični center.

Anton Gregorič, ki sedaj uživa zasluženi pokoj na svojem domu v Loškem Potoku, je prišel v Glažuto 1953. leta. Spominja se,

CERKVIC - Edini pomnik predvojnega Glažute

da je bilo stanovanje za družino sila skromno in so spali še na slamnjačah. Najprej so zgradili veliko brunarico z več sobami, kar je pomenilo velik napredek. V prej omenjeni cerkvi pa so bila stanovanja in pozneje konjski hlev. Tako je tam stalno stanovalo 60 do 70 delavcev.

Leta 1968, je Glažuta po sklepu tedanjega lastnika GG Kočevje postala gozdarski center. V tistih letih so začeli graditi prvo zidano stavbo, v kateri je delovala menza in gostinski obrat polodprtega tipa, ta pa je pozneje prerasla v lično restavracijo, ki jo je vodil

Gregorič vse do upokojitve. Med tem pa je zrasla še druga mogočna stavba za prenočišča. Skupno so imeli kar 140 ležišč. Ker je bil delno problem tudi voda, so zgradili še dva rezervarja s po 200 in 50 m³ prostornine.

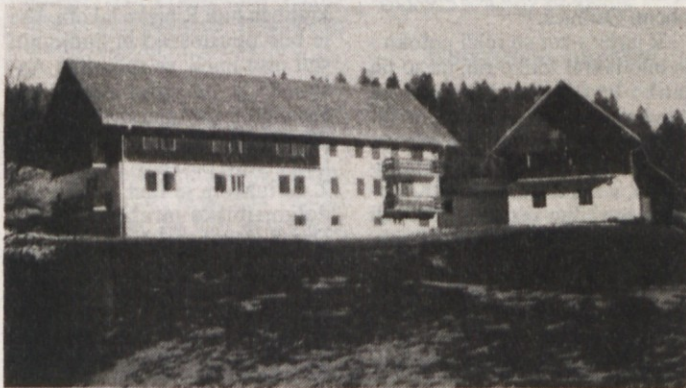
1984. leta so se vsi delavci iz obeh objektov preselili drugam. Začel je nastajati zimskošportni center, izkrčili so strma pobočja za smučišča in zgadili vlečnico. Načrt pa ni bil nikoli v celoti uresničen. Objekte so oddali v najem za gostinsko-turistično dejavnost in nekaj let je res kazalo, da bo turizem zaživel. Mnogo k temu je pripomogel znan bioenergetik, ki se je naselil v Glažuti. Postala je prava Meka, so so tja množično drli bolniki iz vse takratne Jugoslavije in zamejstva. Ni treba posebej poudarjati, da je to šlo v dobro najemnikom in še bolj bioenergetiku. Zakaj je bioenergetik zapustil Glažuto, ni znano, znano pa je, da je po njegovem odhodu Glažuta propadla.

Čigavi so propadajoči objekti?

Glažuta sedaj spada pod občino Loški Potok. Menda so bili vsi objekti in imetje podarjeni Biotehniški fakulteti v Ljubljani, ki je občasno že prej uporabljala objekte za študente. Dejstvo je, da po opustitvi gostinstva vse vidno propada. Resnično bi bil potreben dober gospodar z zajetno mošnjo. Da bi bila nesreča še večja, so ostali objekti brez nadzora, kar so izkoristili mladi vandali in v notranjosti povzročili večmilijonsko škodo. Opušteni objekti so danes podobni skeletu, prav tako tudi okolica.

Morda pa se le nekaj premika. Občina Loški Potok načrtuje asfaltiranje gozdne ceste v dolžini 12 km in vrtino za vodo, saj Glažuta nima izvira pitne vode. Očitno gre za poživitev ideje o razvoju zimskega in letnega turizma, čemu bi sicer načrtovali asfaltno cesto? Ideja je res hvalevredna, gotovo pa bo o tem odločal denar. Morda pa se Glažuti le obeta ponovem vzpon, četrti v njeni zgodovini.

ALBIN KOŠMERL

OSTANKI - Restavracija in spalni objekti je že dodobra načel zob časa.

APLAVZ NI OBVEZEN Računalniški okras

Računalniško opismenjevanje v slovenskih osnovnih in srednjih šolah, izvajata ga Zavod za šolstvo in Ministrstvo za šolstvo republike Slovenije, je prišlo do te stopnje, da je po šolskih zavodih kar precej računalnikov, manj pa je znanja, ki je potrebno za delo z njimi. Od sto ravnateljev osnovnih šol, ki jim je republiška sekretarka za šolstvo in šport poslala dopis preko elektronske pošte, jih je odgovorilo samo šest, kar lahko pomeni, da ravnatelji in računalnikarji slabo poznajo delovanje te novodobne pridobitve. Še več: menda kar veliko uporabnikov, ki so dobili računalnike preko javnega razpisa in za katere je šlo veliko denarja, sploh ne pozna zmogljivosti aparatur, ki slabo izrabljene, bolj krasijo pisarne in zbornice, kot pa služijo namenu.

Računalniškemu izobraževanju ravnateljev in učiteljev bo treba posvetiti več denarja in pozornosti, sicer je dokaj draga računalniška oprema mrtev kapital. Za vsakim strojem mora stati človek, izobražen in sposoben upravljati z njim. Na nedavnem posvetu o uporabi interneta v šolstvu srečanje je bilo v osnovni šoli Semič, namenjeno pa je bilo belokranjskim šolnikom - je predstavnik Zavoda za šolstvo RS Belokranjecem očital, da so za slabšo računalniško opremljenost belokranjskih šol sami krivi, ker so premalo "nasilni". Semiški župan Janko Bukovec, ki se je edini od treh vabljenih belokranjskih županov udeležil posveta, je pripombo komentiral takole: "Belokranjci smo preskromni. Če nam država ponudi štiri računalnike, mi zaprosimo za dva, tako da na koncu ne dobimo nobenega."

TONI GAŠPERIČ

DESETLETNICA TUŠKOVEGA GOSTIŠČA Uspešno družinsko podjetje

Ob koncu tedna se je v prenovljenih prostorih daleč naokrog priznanega Gostišča Tušek v Gornjih Ložinah ob magistralni cesti med Ribnico in Kočevjem zbralo več kot 400 povabljenih gostov iz vse Slovenije. Tamkajšnje družinsko podjetje, ki ima 16 redno zaposlenih delavcev, je namreč zaokrogžilo deset let uspešnega dela, dogodek pa so počastili s pestrim programom; ob degustaciji vin Krške kleti je enolog Zdravko Mastnak predstavil tudi letošnjo vinsko kraljico, v gostišču so odprli prodajno razstavo slik domačina Janeza Černača "Življenje pusti sledi". Poleg fantov novomeške Modre kronike in nepogrešljivega Brajdimitra se je kot presenečenje večera predstavil smučar Andrej Miklavž.

Zakonca Mirjam in Franc Tušek sta se leta 1980 brez veliko denarja, a z voljo in pogumom lotila gradnje gostinskega objekta, in sicer po nasvetih Jožeta Koširja, Janeza Žlindre in Ladislava Lenassija. Po odprtju so notranjost gostinskega lokala večkrat prenovili, zdaj je pod streho prostor za 360 gostov, na terasi, od koder sega pogled na lično urejen mini-živalski vrt, pa za 500 ljudi. Pri Tuškovih imajo na izbiro jedi vseh slovenskih pokrajin, vsako soboto pa se obiskovalci sprostijo ob živi glasbi.

"Načrtov je veliko, njihova uresničitev pa je odvisna tudi od "volje" občinskih mož. Nujno potrebujemo še en prostor

za modne revije in druge priložnostne prireditve, ki bi z že obstoječim modnim (frizerskim) salonom tvoril celoto. Čez cesto pa bi zgradili veliko parkirišče za tovornjake, saj se ti zdaj gnetejo povsod po Kočevju. Kot tako velikemu gostinskemu objektu, živalskemu vrtu in prodajalni OMV Istra Benz - Tušek sodijo tudi prenočišča vsaj za dva avtobusa", je povedal Tušek.

Posebnost družinskega podjetja je mini živalski vrt, ki obdaja gostinski objekt. V njem sta najbolj vabljiva medvedka in medved. Slednjega je, povoznega, iz Bosne pripeljal neki šofer, medvedka pa je iz okolice Banjaloke. Samica je že dolgo v blagu in ker k sebi ne spusti partnerja, to pomeni, da imata naraščaj. Dogodka se najbolj veselijo najmlajši obiskovalci, ki lahko pri Tuškovih brez plačila vstopnine preživijo dan v družbi ponijev, 30 vrst golobov, raznih ptic tudi iz eksotičnih držav, srnjadi, jelenjadi, mini kozic, več vrst psov, noja, od pred kratkim pa tudi belelega pava iz Nizozemske, ki je v Sloveniji redkost. Franc upa, da bo naletel na razumevanje pri pristojnih na občini in v državi za širitev zdajšnje lokacije živalskega vrta. Rad bi namreč uredil tudi pribežališče za vse druge živali.

Franc pravi, da je gosta lahko dobiti, najtežje pa ga je zadržati.

M. GLAVONJIČ

UREDITEV LAVRIČEVE KOČE IN OKOLICE

Šentviški planinci znajo poprijeti

Če je kdo vesel letošnje zime - če ji zaradi suhega in toplega vremena to sploh lahko še rečemo - so to gotovo planinci planinskega društva (PD) Šentvid pri Stični, ki vsak prosti čas izkoristijo za urejanje svoje planinske postojanke Lavričeve koče z okolico na Gradišču. Lani so pripravili tudi prvo pešpot, imenovano Lavričeva pot, ki bo postala tradicionalna. Vse več je ljubiteljev narave iz vseh koncev Slovenije, ki v tem prelepem delu Dolenjske predvsem ob koncu tedna poiščejo svoj kotiček.

Krajani Šentvida in okolice so že od nekdaj radi zahajali v hribe. Tako je bilo leta 1982 ustanovljeno PD Šentvid pri Stični. Kot vsako društvo je tudi to imelo željo priti do svojega doma. Zaprošili so AMD Šentvid, če lahko obnovijo zapuščeno kočo na Gradišču. Tako so pred dobrimi desetimi leti pričeli z delom. Leta 1990 so kočo odprli in jo poimenovali po Jožetu Lavriču, podjetniku iz Šentvida in velikem ljubitelju narave. To je bila namreč nekoč njegova lovska koča.

"Koča je bila na začetku našega dela majhna in zapuščena, delala se je škoda, ker je ni nihče vzdrževal in uporabljal; objekt je bil pred propadom," je povedal predsednik PD Šentvid pri Stični Maks Jerin, ki je ob fotografijah pripovedoval, kako so potekala obnovitvena dela. Vse imajo lepo dokumentirano. Ob obisku je predsednik skupaj s Slavkom Cencelom in Manfredom Juričem pridno mešal malto in obnavljal mežnarijo ob cerkvi sv. Miklavža na Gradišču. Vsi trije so stalna delovna ekipa, ki poleg službenih obveznosti izkoristi vsake proste minute za obisk na Gradišču.

Pri Lavričevi koči, ki stoji na južni strani hriba tik pod vrhom (na višini 519 metrov), so v teh letih uredili streho, temelje, nadstrešek, napeljali so vodo, elektriko, telefon, uredili cesto idr. Koča, ki je s svojim žigom v razširjeni Slovenski planinski poti, je zdaj odprta ob koncu tedna in praznikov, od osme ure zjutraj pa do mraka. Seveda se je v njej mogoče tudi okrepčati. Ob sobotah ponujajo postrvi, ob nedeljah pa odojka.

Uredili so tudi okolico koče. Do nje vodijo lepo tlakovane kamnite potke, zraven pa je pravi park z drevesi in nešteti igrali za otroke, ki so pogosti obiskovalci. Sami planinci so izdelali lesen vrtljak, konjiček, avion, gugalnice in na mnogih mestih so postavljali koši za smeti.

Ena najstarejših cerkva

Na hribu Gradišče, ki leži severno od prazgodovinskega stiškega naselja, ki mu domačini pravijo Cvinger, stoji cerkva sv.

Miklavža. Omenja se že leta 1250 in spada tako med naše starejše cerkve. Sedanja cerkev je barokizirana, leta 1675 so ji prizidali kapelo sv. Antona Padovanskega. Glavni oltar iz leta 1705 ima še podobo "zlatega oltarja" iz 17. stoletja. Tu je bilo gradišče še v prazgodovinski dobi, ohranjeni so ostanki srednjeveškega tabora. Šentviški planinci so radi pomagali tudi pri urejanju omenjene cerkve in njene okolice. Leta 1995 so pri obnovi notranjosti in okolice cerkve opravili 1200 prostovoljnih ur in na ta način omogočili oživitve enega najlepše ohranjenih sakralnih objektov v okolici. Cerkve je osvetljena, urejeno ima tudi električno zvonjenje in razsvetljavo. Petkrat na leto ljudje sem prihajajo na žegnanje.

Pod cerkvijo stoji lipa in legenda pravi, da se bo, ko bo lipa prerasla cerkev, Gradišče zrušilo. "No, lipa je že kar visoka, bomo videli, kaj bo," hudomušno pove Jerin.

Od Gorjancev do Javornikov

Na Gradišču je vredno priti tudi zaradi lepega razgleda, seveda

jama (76,5 metrov) ali Brezovski kevdrc, ki jo opisuje Josip Jurčič v Spominih na deda pod naslovom "Jama, po kateri se pride na oni svet", in okrog 84 metrov globoka Šimankova ali Lavričeva jama z jezerom, iz katerega izvira voda v kilometer oddaljenem Viru. V okolici je več kraških jam.

Pogrešajo pomoč občine

Po besedah predsednika društva se ne glede na veliko dela, ki je usmerjeno tudi v razvoj turizma celotne občine, to ne pozna kaj dosti pri denarni pomoči. "Prejšnja grosupeljska občina kljub nekajkratnim prošnjam ni pokazala razumevanja, pa tudi s sedanjostjo ni dosti bolje. V dvanajstih letih smo od občine dobili 200 tolarjev, kar je smešno. No, saj vseeno delamo, samo bolj počasi."

Problemov in načrtov ne manjka. Kot so povedali Jerin, Cencel in Jurič, je Lavričeva koča postala pretesna, čeprav jo že nekaj let modernizirajo in širijo. Urediti želijo mežnarijo, ki je bila prej domačija, v podobi kot pred sto leti. Radi bi ji dali turističen po-

tu bi radi ustvarili muzej na prostem in rešili kulturno dediščino, ki propada. Na Gradišče načrtujejo šentviški planinci prenesti stol le star toplar, na ogled bi bila stara kmečka orodja, tu bi radi ustvarili galerijo s stalno zbirko, ki bi nastala z organiziranjem likovnih kolonij. Pri tem je treba omeniti dejavno Likovno društvo Ferda Vesela iz Šentvida, katerega član je tudi Slavko Cencel.

Z ureditvijo domačije želijo pridobiti do dvesto prenočišč, urediti pa nameravajo tudi sobodne sanitarije, trim stezo, ki bi bila dostopna z vseh pristopnih smeri, z ekološko prijaznimi napravami, ki ne kazijo gozda, pa razgledni stolp s pogledom v vse smeri. Na eni strani bi radi naredili umetno plezalno stezo, saj je v okolici veliko mladine, ki bi se rada ukvarjala s tem športom. Na stolpu bodo označene vse vidne točke in kraji. V veliki meri je na vrhu hriba že urejen prireditveni prostor, ki pa bi ga radi dokončno usposobili za kulturne prireditve in razna srečanja. Ponuditi želijo obiskovanje Lavričeve jame z jamskim vodnikom in potrebno jamarsko opremo, saj je ta jama tretja največja na Dolenjskem

"Gradišču želimo dati celostno podobo, saj je edinstvena točka v tem delu Dolenjske, poudariti pa je treba tudi bližino Ljubljane. To podobo želimo graditi v skladu z možnostmi turistične kmetije Grofija, kulturno-zgodovinskimi spomeniki v okolici in nekaj naravnimi zanimivostmi v neposredni okolici Gradišča," je povedal Jerin. Zato je razumljiva njihova želja, izdati vse bolj potreben predstavitveni prospekt Gradišča in okolice, ki bi bil nekakšna zloženka. Za uresničitev vseh teh načrtov pa gotovo ne bo dovolj le delovna vnema in prostovoljni prispevki članov društva ter ostalih ljubiteljev narave. Zato upajo tudi na pomoč občine.

LIDIJA MURN

ZA DOBRO POČUTJE V NARAVI - "Želimo, da bi se mladi in starejši na Gradišču čim bolj počutili," pravi glavna delovna ekipa PD Šentvid pri Stični (od leve proti desni): predsednik Maks Jerin, Slavko Cencel in Manfred Jurič, ki imajo največ zaslug, da je obisk Gradišča nepozaben. (Foto: L. M.)

predvsem ob primernem vremenu. Od koče in cerkve se vidi marsikam. Na jugovzhodu so na obzorju Gorjanci, pred njimi se razprostira Dolenjsko gričevje, na južni strani je mogoče videti ravan Stiškega kota z Ivančno Gorico, naprej pa dolino Višnjice z Muljavo, dolino reke Krke, nad njo hribovje v Suhi krajini s Ciganovim vrhom in Malo Goro, na obzorju pa Kočevski Rog, Stojno, Goteniško goro in Snežnik. V lepem vremenu se vidijo tudi vrhovi Gorskega Kotarja.

PD Šentvid pri Stični, ki je bilo do pred kratkim edino planinsko društvo v ivanški občini (od letošnjega februarja deluje še višnjansko društvo z imenom Polž), se ukvarja s planinskimi nalogami in sodeluje z jamarskim društvom Železnica Ljubljana pri raziskovanju jam, kot sta Katujčarjeva

men. Zagotovljeno imajo svetovanje strokovnjaka etnologa, kajti

LAVRIČEVA KOČA POD CERKVI SV. MIKLAVŽA - Tako lepo je urejena danes Lavričeva koča, ne dolgo nazaj pa je bila stara, zapuščena lovska hiša. Vse je počiščeno, pospravljeno, tako da obiskovalci radi prihajajo, še posebej ob koncu tedna, ko ponujajo pečene postrvi in odojka. Oglada je vredna tudi obnovljena cerkva sv. Miklavža (v ozadju).

VAŠA ZGODBA

MARTINA PIBERNIK NOČ SPOMINOV

V starem zvoniku je ura odbila polnoč. Premetavam se in kličem spanec, a ta nikakor noče priti. Ne občutim neznosti razprostirajoč se, občutim le stah in grozo, ki sevata iz utrinjajočih se spominov. Tako dolgo sem jih skrivala, zdaj pa polzijo na plano. Poskušala sem jih potisniti v pozabo, a jih ne morem. Močnejši so od od moje volje.

Vest me nenehno opozarja na stvari, ki sem jih storila nevede, na napake, ki so me stale srečo, veselje, življenje. Izgubila sem rdečo nit življenja, njegov smisel. Jutro nikakor noče priti. Vsa jezna odtavam v kopalnico iskat tabletko, ki mi vedno pomagajo. Za trenutke omahujem, a strah je močnejši.

Ko čakam na znane znake spanca, čutim, da ga ne bo še kmalu. Poiščem cigarete, a si jih ne upam prižgati.

V oči mi stopijo solze, ko se spomnim trenutkov sreče in ljubezni, trenutkov, v katerih sem se izgubila v iluzijah. Ljubezni nikoli ni bilo in to, kar sem imela za ljubezen, nikakor ni bila ljubezen. Ljubezen. Ob tej besedi kar zadrtim. Vendar ne občutim več nekdanje zanesenosti, občutim le strah pred novo izgubo in pred novo bolečino. Strah me je, da bom izgubila vse, kar mi je še ostalo, da bo šlo za vedno tako, kot sem izgubila tebe. Ni mi žal za stvari, ki sem jih storila...

Lažem! Žal mi je za vsako stvar. Najrajši bi umrla, ker se zavedam, da bom svojo napako obžalovala vse življenje. Prosil si me, a odbila sem tvojo prošnjo.

Imela sem možnost, da bi ti pomagala, te rešila, a nisem ti hotela biti v oporo. Zdaj je prepozno. Ne morem ti več pomagati, čeprav si želim.

Ne zavedam se, da pravzaprav hodim po tvojih stopinjah. Počnem enake stvari kot ti. A kljub temu te nisem našla. Tudi rdeče niti življenja nisem odkrila. Še tisto malo ponosa sem ubila.

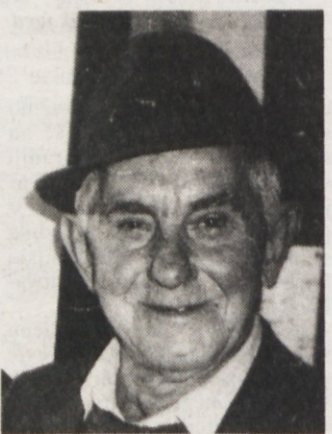
Misli se mi strnjujejo v celoto. Pozabljam na svet okoli sebe, na dan, ki bi prišel in mi prinesel bolečino ter se končal enako kot tisoč drugih.

Utrujeno zrem v ogledalo in se sprašujem, če sem to resnično jaz. Iz ogledala me opazuje tuj prestrašen obraz. Ne, to nisem jaz! To ne more biti res. Vendar je. Odprem predal in iščem tabletko. Ni jih. Spomnim se, da jih ne more biti, ker jih je on vrgel proč. On, človek, ki mi hoče pomagati. Toda jaz nočem pomoči. Rajši trpim in se kaznujem. Obljubila sem, a sem obljubo prelomila. Ti si mi obljubljal stvari, ki jih nisi izpolnil.

Vse življenje so te obkrožali prijatelji, a vendar si bil na koncu sam. Prijatelji niso sledili tvoje-mu načinu življenja. Prehiter je bil.

Pogrešam te, a si tega ne upam priznati. Bojim se prevzeti krivdo za tvojo smrt. Vse me nenehno spominja na mojo sebičnost. Rada bi odšla kam v neznano, v svet, kjer ni bolečine, žalosti, ljubezni, kjer bi ubežala očitkom vesti, pa nimam moči za odločilno dejanje odrešitve. Ne, tega ne zmorem storiti. In tako živitarim iz dneva v dan. Ostala sem sama, samcata. Nimam prihodnosti, nimam ničesar. Izgubila sem vse, kar sem imela. Vse, za kar se spleča živeti.

Nekdaj je bil Ribiški potok poln rib, danes pa je podobno prazen kot Kolpa. Kljub temu pa iz Ribjeka ni treba iti brez rib, saj imajo tam že nekaj let ribogojnico, in to prav v Ribiškem potoku. Ribogojnica je last Željka Knavs, sina Antona

ANTON KNAVS ve tudi veliko zgodb in pravljic, ki so se dogajale v okolici Ribjeka.

Knavs, ki nam je pripovedoval o tem, zakaj v Ribiškem potoku danes ni rib. Ribjek je vasica v današnji občini Osilnica, ki je ime gotovo dobila po obilici rib v svojem potoku.

"V našem Ribiškem potoku je bilo nekdaj ogromno rib. Največ postrvi pa tudi kakšen sulec je bil vmes," je začel pripovedovati 73-letni Anton Knavs iz Ribjeka v občini Osilnica.

V jarku - kot so rekli potoku - je bilo takrat toliko rib, da so jih lahko lovili vsi vaščani, se na številu rib ni dosti poznalo. Takrat, v stari Jugoslaviji, je bila velika lakota. Lov rib je bil prepovedan, a ni nič pomagalo. Krivolovci so vedno razpostavili okoli straže, ki so jih pravočasno opozarjale, če so prihajali žandarji. "Naša glavna hrana so bile takrat ribe, ki sta jih bila polna potok in Kolpa," pove Anton.

"Ribe so iz našega potoka izginile leta 1942, ko so prišli prvega avgusta v vas Italijani. Kar tisoč

italijanskih vojakov je bilo v Ribjeku osem dni. In v tistih osmih dneh so polovili vse ribe iz našega potoka, pobili in pojedli kače, pobrali polže, kokoši in celo mačke so polovili in jih pekli ter jedli. Ko so vse pobrali, so nas, vaščane, odgnali v Osilnico, kjer so nas imeli zaprte tri dni, nato pa so nas odpeljali v internacijo", je pripovedoval Anton Knavs.

Po internaciji pa je bila v teh krajih in tudi Ribjeku lakota. Vse je bilo opustošeno in ljudje niti soli niso imeli, se spominja Anton, ki je po vojni skušal kaj zaslužiti s krošnjarstvom in popravljanjem ur. Tako je nekoč prišel tudi v Novo Baško na otoku Krku. Z zaslužkom je tam kupil 16 m dolgo ribiško mrežo-žeparico. Doma jo je hotel čimprej preizkusiti. Neko poletno noč je šel čisto sam z njo loviti na Kolpo. En konec mreže je privezal za vrbo, drugi konec pa je vlekel po Kolpi. "Ko sem potegnul mrežo h kraju, je bila težka. V njej je bilo toliko rib, da je kar plahutalo in

ropotalo, da sem se zelo ustrašil in so mi šli lasje pokonci," se spominja danes Anton.

Z ribami je nato napolnil nahrbtnik in jih odnesel domov. Hitro se je vrnil, saj je bilo v mreži še polno rib. Spet je napolnil nahrbtnik in jih odnesel vsaku na hrvaško stran.

Ko je vse to videl svak Stanko Štimec, je bil zelo presenečen, saj toliko rib skupaj na suhem še ni videl. "Rekel sem mu, naj gre z mano, če bi še rad rib," je nadaljeval pripoved Anton. Nato sta šla skupaj do mreže in tudi Stanko se je kar ustrašil, ko je videl toliko rib. Anton je z ribami nabasal še dva nahrbtnika in jih nesel v Gerovo, kjer jih je dal mesarjem. Mesarji so jih bili zelo veseli, saj so imeli vedno dovolj govedine, rib pa ne.

"Rib v našem potoku ni več tudi zato, ker ni več živine, z njenimi odpadki so jih namreč hranili," je dejal Anton.

Besedilo in slike: JOŽE PRIMC

ČLOVEŠKA USODA

Ivan Bibič, mož s tremi naslovi

Človeku se v življenju lahko marsikaj zgodi. Lahko ga sredi belega dne okrajejo, ga zapusti življenjski partner in otroci, ostane brez strehe nad glavo, brez svoje zemlje in celo - brez domovine. K sreči je malo verjetno, da bi se vse naštetost zgodilo eni sami osebi, a ni nemogoče.

Ko sem odhajal na obisk k neznanemu moškemu z Bizeljskega, ki me je poklical po telefonu, sem razmišljal, kaj neki mi želi povedati. Stal je ob cesti sredi z zimskim soncem obsijanih bizeljskih vinogradov v bližini turistične kmetije Balon in me čakal, ker se mi ni niti sanjalo, kje neki je Vidova pot.

"Moj pravi naslov je Vidova pot 41, poleg tega pa imam še dva naslova: Drameljšek 16 in Drameljšek 31. Vseeno je, kaj kdo napiše, poštarji mi vedno prav prinesejo," je povedal 78-letni Ivan Bibič, ko je odklepal vrata hišice na vrhu enega izmed gričev pod cerkvico sv. Vida, kjer je tisti dan močno pihalo. "Tukaj vedno tako piha," je dejal. "Zadnjič mi je zmetalo s strehe veliko opek."

Radovedno sem pokukal v hišo, pričakujoč, da bom v notranjosti zagledal morda njegovo ženo ali koga od potomcev, a sem kmalu spoznal, da stojim pred človekom, ki se mu je zgodilo vse, kar ste prebrali na začetku tega pisanja.

V Nemčiji za zaslužkom

"Šestindvajset let sem delal v Nemčiji, ki sem jo kot izgnanec spoznal že med vojno, saj tu ni bilo od česa živeti. Tam sem delal vse, kar je bilo treba, in radi so me imeli. Lepo sem zaslužil, z markami pa sem si tukaj na Drameljsku zgradil hišo in gospodarsko poslopje ter kupil tri traktorje.

Ko sem 1968. leta odšel na tuje, sem doma pustil ženo in dva otroka. Leta so tekla, otroka sta rasla in hčerka se je poročila v Šempeter oz. Bistrico ob Sotli, kot pravijo danes. S sinom pa nisem imel te sreče. Opazil sem, da ga je slaba družba speljala na krivo pot in da je postal častilec alkohola. To sem mu tudi očitil in tako je prišlo med nama do spora, žena pa je stala na njegovi strani. Zato

sem se odločil, da se k njima ne vrnem več. Pred desetimi leti sem si kupil tole hišo, v kateri sem se dve leti pozneje, ko sem v Nemčiji dočkal upokojitev, tudi naselil. Sedaj živim na tem vrhu čisto sam, a mi ni hude sile. Veliko pomagam okoliškim ljudem pri delu doma in v vinogradu, zato nisem skoraj nikoli doma," je nadaljeval.

Vseeno sem opazil, da bi mu stalna družba še kako prijala. Biti vedno sam, le ni preveč prijetno, posebno ne za človeka, kakršen je Bibičev Ivan, ki ima rad ljudi in se rad pogovarja. "Če si sam, se nimaš s kom prepirati," je dejal v šali. "No, če bi našel kakšno žensko, ki bi mi igrala na harmoniko, bi jo vzel v hišo. Poglejte, ti dve harmoniki sem kupil v Nemčiji, misleč, da jih bo kateri od mojih otrok ali vnukinj hotel igrati, a niso nobenega zanimale. Tako stojita sedaj tu v svojih kovčkih, neuporabljeni. Jaz za učenje igranja harmonike nisem imel nikoli časa."

Ko sva se preko njegovih spominov nekako bolje spoznala, mi je zaupal, zakaj me je pravzaprav poklical.

"Pred nekaj dnevi, to je bilo prejšnji ponedeljek, so me v trgovini pri Kovačiču na Bizeljskem okradli. Nekaj sem nakupoval in v trgovini je bilo dosti ljudi. Tudi

Hrvatov. Ko sem kupljeno odnesel v avto, sem opazil, da nimam denarnice, čeprav vem, da sem jo spravil v žep. Toda danes je tod okoli vsega, in med tistimi ljudmi tam v trgovini je bil gotovo kakšen žepar, ki mi je denarnico izmaknil, ne da bi jaz kaj čutil. Sedaj sem ostal brez voznškega in prometnega dovoljenja ter brez orožnega lista za svojo lovsko dvocevko. Pravzaprav ne vem prav, kaj moram storiti. Veste, mi stari ljudje se na te papirje in uradne postopke ne razumemo prav dosti," mi je zaupal.

Še en dokaz, da ni dobro živeti sam, sem pomislil. In potem sem mu pomagal napisati besedilo preklica za objavo v Uradnem listu ter mu razložil, katera vrata bo moral še odpreti, da bo prišel do vseh potrebnih dokumentov.

"Ni reda v novi državi"

On je medtem na mizo postavil liter belega. Na Bizeljskem se pač ne spodobijo, da gostu ne bi ponudili kozarec ali dva pridelka, po katerem so ti kraji znani po vsej Sloveniji. "Sam ga ne pijem veliko. Nisem suženj alkohola kot moj sin in mnogo drugih. Imam le petinštirideset arov vinograda tukaj, za hišo. Zame je to več kot zadosti, pa še za prodajo ga ostane, če mi uspe najti kupca. Alkohol je

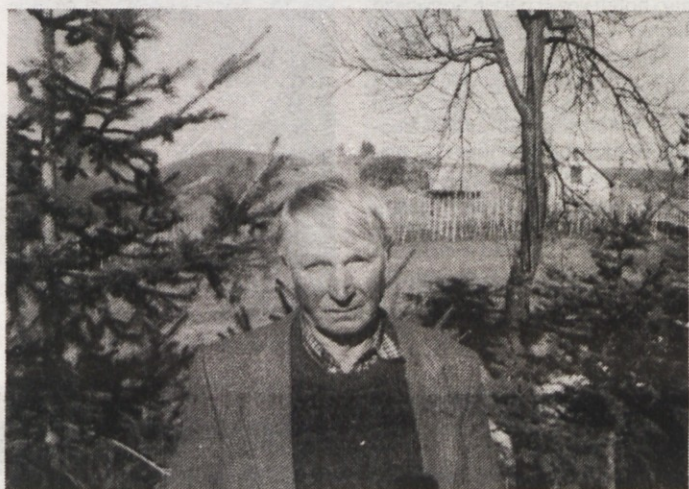
uničil že marsikatero nekoč trdno domačijo tod okoli. Poglejte," mi je pokazal skozi okno nekaj propadajočih praznih domačij. "Tudi opuščeni vinogradi so vse več. Od pridelave vina lahko živijo le tisti, ki imajo res veliko trt in sodobno tehnologijo ter znanje. Vsi ostali pa predvsem po postavitvi državne meje doli na Sotli vina ne morejo prodati in propadajo. Vse bo propadlo. Tam gori, v Vrhovnici, je bilo včasih pet gospodarjev, sedaj pa je samo še eden. Poleg tega, da mladi nočejo delati v vinogradih, je v teh gričih še en problem. Nobena deklina noče priti sem za snaho, in tako mnogo fantov ostane samih. Mladih družin ni, ni otrok, in tako kmetije počasi propadajo. To ni dobro," je zmajevaje z glavo dejal sogovornik in povedal, da z novo državo Slovenijo ni preveč zadovoljen. "Nobenega reda ni in preveč se kraje. Poglejte, tu, pred mojo hišo, je po moji zemlji vodila ozka kolovozna pot do tistega hrama. Pa se je lepega dne njegov lastnik, ki je tudi moj sorodnik, spomnil in kolovoz nasipal z gramozom, tako da tu po mojem sedaj pelje prava široka cesta, jaz pa že pet let iščem pravico na sodišču, a postopek še ni končan. Občinsko pot, ki je vodila do njega tam, malo nižje, je enostavno zasipal. Le kakšen red in pravica sta to!"

Ivan Bibič se ni izučil nobenega poklica, ker mu oče tega ni dovolil. Toda spozna se na zidarska in tesarska dela, zna poprijeti za vsako kmečko delo, do pred nekaj leti so ga sosedje v zimskih mesecih radi vabili za mesarja na domačih kolinah.

Mož, ki ne kaže, da jih bo kmalu štel že osemdeset, skoraj celo desetletje živi sam v svoji hišici, kljubuje vetru in razmišlja, kako bi letos zgradil še hram, čeprav se zaveda, da ga ne bo imel komu zapustiti.

"Ko bom umrl, tudi tukaj ne bo več nikogar," je še dejal, preden sva se poslovila.

ERNEST SEČEN

IVAN BIBIČ NA SVOJI ZEMLJI - V ozadju bizeljski vinogradi in cerkva sv. Vida. (Foto: E. S.)

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

ŽIVLJENJE NA VASI

Med šmirarji na Velikem Osolniku

Prebivalcem Velike Osolnice pravijo šmirarji, ker so nekdaj v tej vasi kuhali šmir, kolomaz, mast za mazanje osi kmečkih vozov. To mast so potem dali v posebne posode, ki so jim rekli škornar, in šmir prodajali okoli, tudi po Koroškem in Avstriji. O tem je pripovedoval najstarejši moški prebivalec Velikega Osolnika Franc Cimperman, ki je dopolnil 83 let.

FRANČIŠKA GRADIŠAR je najstarejša prebivalca Velikega Osolnika, sem pa se je priložila iz Smrjen nad Pijavo Gorico.

Cimperman deluje tako mladostno, da bi mu pripisal vsaj 20 let manj. Je mizar in je še pred mesecem dni naredil okna. Z zo-

botrebci in šmirom so se ob kmetovanju ali obrti tedaj ljudje kar spodobno preživljali. "Že takrat pa je bilo tako, kot je danes: kdor gara, ima najmanj," pravi France.

Na vprašanje, kateri so znameniti šmirarji, je odgovoril, da so bili od tod direktor kočevske Tekstilane Tone Levstik, Janko Rudolf je imel ženo od tod, v bližnjem Robu je bil župnik Ronko, ki "je lepe slike delal"; tudi župan občine Velike Lašče Milan Tekavec je šmirar in še Peter Polajnar iz Kočevja ima za ženo šmirarko, prav njegovo, Francetovo hčer.

Med vojno so Osolničani pomagali partizanom in jih je bilo več interniranih, tudi France. In takrat, ko ga ni bilo doma, so bile okoli postojanke belih in rdečih. Tu se je naselila tudi plava garda, ki je streljala na partizane, ki so jih po boju postrelili ob cerkvenem zidu, da se še danes poznajo luknje. Tudi Francetova pojstna hiša je bila požgana. Italijani so takrat odgnali njihovo kravo.

Pri najstarejši šmirarki

Najstarejša šmirarka je Frančiška Gradišar, ki je bila rojena pred 92 leti. Še lani je brala in delala zobotrebce, zdaj pa ji je opešal vid, saj na levo oko ne vidi več. Sem se je priženila leta 1933. Mož je bil čevljar in kmet. Rodila je sedem otrok. En sin je doma, ostali otroci pa so šli po svetu.

Spominja se stare zgodbe, kako je pri neki parceli strašilo. Mimo-

idoči so slišali, kako nekdo stoka: "Težko je, težko." Menda je nekdo mejnike prestavljal - dokler ni nekdo rekel: "Če je težko, pa dol vrzi." Potem je bil mir, pravi Frančiška in dodaja, da se zdaj kaj takega ne dogaja več, saj nobeden več ne prestavlja mejnikov, da bi

ZAKONCA JANEZ IN PAVLA GERONI z Velikega Osolnika

si pridobil zemljo. Za zemljo se nihče več ne puli, zato bo še marsikatera kmetija propadla.

Italijanski barbari

Janez Geroni je obžaloval, da sem prišel na Osolnik že kasno popoldne, ko ni več prav zbran, končno pa se je le razgovoril:

"Tole bi dal jaz zapisati za časopis, da so italijanski barbari od Ljubljane do Reke postrelili nešteto ljudi. V bližnjem Zapotoku so 14 poštenih kmetov vzeli s senožeti in jih postrelili, med drugim tudi očeta in starega očeta moje žene Pavle. Pa še hišo so jim požgali, da so jo morali dvakrat obnoviti, pa so jim jo še tretjič požgali. Zenina mama je leta

1942 pod smreko v gozdu kot begunka pred Italijani rodila sina Toneta Šteblaja, ki je danes gospodar in vodja kmečkega turizma v Zapotoku."

Geronijevi so zvedeli, da je izšel zakon, naj požgani, izseljenici in svojci pobitih prijavijo vse na občini. Namesto žene je šel v Ljubljano na upravno enoto on, Janez, in prijavil pobite in požgane. Uslužbenka mu je odgovorila, da ne verjame, če bo žena kaj dobila, ker zakon ne velja za pobite ljudi in požgane ter pokradeno premoženje, ampak le za izgnane v Italijo ali tam internirane. Seveda je tak zakon krivičen in časopisi naj bi pisali o tem, meni Janez, ki je bil do upokojitve zaposlen pri KZ Velike Lašče.

Pri Geronijevih imajo 15 glav govedi in kobilo. Oddajajo okoli 40 l mleka na dan, kajti z mlekom napajajo tudi teleta, ker zadruga mleko slaboplača. To je utemeljil s svojo prigodo:

"Leta 1986 sem za veliko noč peljal ženo v Rob, da bova šla k maši. Žena je šla zato k frizerju in mu potem povedala, da je frizura veljala kar 120 l mleka, danes pa bi gotovo veljala frizura kar 300 l mleka," je zatrdil Janez in dodal, da nima nič proti, če otroci v Ljubljani pijejo poceni mleko, je pa proti razvrednotenju kmečkega dela.

Pred odhodom je še malo pokritiziral italijanske barbore in našo birokracijo, ki se zavzema za preživele, za postreljene in za prizadejano materialno škodo pa ne.

Besedilo in slike: JOŽE PRIMC

NAŠE KORENINE

Prestavil državno mejo

Čudna so pota človekova. Kdo bi razumel, zakaj jih je usoda temu obrnila tako, drugemu drugače, in kdo bi poznal tiste skrivnostne vzrode, ki so obračali kretnico ravno v trenutku, ko se je nekdo nahajal na razpotju?

Karla Brusa s črnomaljskega Čardaka pozna marsikateri domačin, saj je veliko zunaj in po dvakrat na dan prehodi po nekaj kilometrov tja do Svibnika in nazaj. Marsikdo na videz pozna njegovo starčevsko pojavo in ga spoštljivo pozdravi, le redki pa vedo, kaj vse se skriva za njo. Da je Karel najstarejši še živeči slovenski lovec, naprimer, da je bil svojčas največji gozdni lastnik v okolici, da je bila za njim razpisana tiralica, ko ga je italijanska oblast hotela imeti živega ali mrtvega, in da se je Karel Brus dvakrat rodil. Tako vsaj bi človek sodil po njegovih dokumentih.

Pa je vendarle vedno bil isti človek. Na dokumentih, ki jih še hrani, sta različna datuma rojstva: na enih 3. september 1896, na drugih 3. november 1899. Slednji datum je tudi vpisan v njegove sedanje matične knjige, Karel pa je v svojem razburkanem življenju že pozabil, kateri datum pravzaprav drži. Sestre, kolikor jih še živi, trdijo, da je pravi prvi in da je potemtakem Karel že zdavnaj prekoračil stoletnico svojega življenja.

Najsibo tako, da je stoletnica Karla Brusa že za njim, ali pa ga še čaka, vsekakor je res, da je za Karlom že dolgo življenje in da se kljub tolikim letom možakar še dobro drži, da je njegov spomin še odlični, da dobro vidi in da je sorazmerno še okreten. Le eno hibo ima, s katero je starost posebej radodarna: slabo sliši, zato se je z njim težko pogovarjati. Pa mi ovinkaste poti očetovega življenja zato pomaga sestaviti sin Bojan, medtem ko Karel le pritruje. Potem pa sin od nekd potegne še fotokopije ameriškega časopisa, v katerem je mlajša Karlova sestra Ivanka svojim rojakom v Ameriki precej natanko popisala mladostna leta v vasi Hotedršica, kjer je skupaj s štirimi sestrami in štirimi brati odrasla.

Ivanka je kljub dolgim desetletjem, ki jih je preživela v Ameriki, ostala trdna Slovenka, saj je na koncu svojega članke tudi zapisala: "Podobne zgodbe o našem nekdanjem življenju v Sloveniji, o naših družinah in prijateljih, zelo zanimajo našo mlajšo generacijo, ki z veseljem posluša o tradiciji, o hrani in o jeziku in naši lepi Sloveniji. To me zelo osrečuje, kajti čeprav sem ponosna ameriška državljanica in sem hvaležna Zdravljnim državam, da so mi omogočile boljše življenje, je moje srce še vedno zvesto Sloveniji in bo tako ostalo za vedno."

To zvesto slovensko srce v Ameriki je pred nekaj tedni prenehalo biti, kako se je za slovensko grudo včasih boril Ivankin rod, posebej pa še njen brat Karel, pa sem izvedel iz Ivankinega pisanja in iz Bojanovega pripovedovanja. Krivična versailska meja, ki je kar poprek razdelila slovensko ozemlje med staro Jugoslavijo in Italijo, je potekala tudi skozi Hotedršico, prav v bližini Brusove gostilne. Tasi je takrat nadela izzivalno ime "Jugoslavija". Prav tako so bili do italijanskih vsiljivcev neprijazno nastrojeni domačini, med njimi tudi lastnik gostilne Alojz Brus in njegovi. Alojz in Karel sta celo sama posegla v dogajanje. Na lastno pest sta prestavila oznake za državno mejo dlje od gostilne na italijansko stran in po takratnem dogovoru, ki je priznaval štirinajstdnevno zatečeno stanje, je tam meja potem tudi ostala. Seveda pa je to močno razbesnilo italijanske graničarje. Neko noč so prečkali mejo in planili v gostilno, da bi ujeli Karla, ki je že prejš vso krivdo za prestavitev meje prevzel nase. A je bil fant na preži in se je napadalcem spretno izmuznil, srd pa je potem prestregel očca Alojza, ki so ga dosegla Karlu namenjena puškina kopita. V ameriškem časniku je objavljena slika naslednjega dne: jugoslovanski orožniki so si prišli ogledat razdejanje. Med njimi stoji Alojz z belo obvezo na glavi, za njim pa gostilna "Jugoslavija" z razbitimi okni.

Za Karla v bližnji okolici ni bilo več varno, saj je nad njegovo glavo visela smrtna obsodba. Umaknil se je dlje v notranjost, se preživljal z različnimi posli in kupčijami ter končno pristal v Črnomlju, kjer se je priženil k trgovski vdovi Plutovi. Tudi Karel je bil po poklicu trgovec in posli so lepo cveteli. S prihranki je kupoval gozdove od Kočevarjev, ki so se izseljevali v Ameriko. Kar lepo število se jih je že nabralo, a pričela se je druga svetovna vojna. Padla je tudi tista meja pri Hotedršici in italijanski okupator je preplaval Črnomelj. Karel je ponovno postal preganjana žival. Menjal je identiteto in kraje bivanja, končno pa je s partizansko vojsko spet prišel nazaj.

Oblast mu je po vojni sicer zaplenila gozdove, a Karel se je hitro prilagodil novemu načinu življenja. Ponovno se je oženil in z drugo ženo ima sina Bojana, ta pa mu je z ženo Renato podaril tri vnucke. Starejši dve, Barbara in Urška, že kar dobro poznata zapleteno dedkovo življenjsko zgodbo in morda bosta nekoč tudi dognali, kateri njegov rojstni datum je pravi. Karlu pa je vseeno. Na kolenih ujeka najmlajšo Evo in je vesel, da njegovim naslednikom ni treba več prestavljati državne meje, kot jo je moral on v nekem drugem, čudnem času.

TONE JAKŠE

FRANC CIMPERMAN (levo) je najstarejši moški prebivalec Velikega Osolnika. Ob njem je žena Urška.

IZPOLNJENA ZAOBLJUBA

Zgodba o starem križu

Na levem bregu Krke, na planoti med Dvorom in Žužemberkom, leži Trebča vas. Pred mnogimi leti, ko so še škripali težki vozovi po prašnih vijagustih cestah, je skozi Trebčo vas vodila glavna cesta. Danes pa je to "stara cesta", katera služi le za lokalno povezavo med Trebčo vasjo in Zafaro.

Pa se vrtno za dobrih sto let nazaj, ko se začne zgodba o križu. V zaselku blizu Trebče vasi, imenovanem Mačkin Hrib, so pri Novakovih, po domače Naralovih, imeli sina Jožeta, ki je bil goden za vojaško suknjo. Ni bilo izbire, fant je moral k vojakom v Italijo, v okolico Benetk, kjer je ravnal takrat divjala vojna. V tej vojni je bil Jože hudo ranjen. Včasih medicina ni bila tako razvita in njegovo življenje je viselo na nitki. Jože ni obupal. V bolnišnici se je zaobljubil, da bo postavil križ, če se živ vrne v rodno vas.

Vrnil se je domov, vendar invalid brez noge. Zaobljuba mu ni dala miru. Najbrž je imel v sebi tudi malo umetniške žilice.

Odločil se je, da bo naredil križ, in to iz materialov, ki jih je imel na voljo. Les za križ mu je dal oče iz domačega gozda, kamen za podstavek, pušico in strebre pa so pripeljali z volmi z bližnjega hriba, ki se imenuje Lačen grič, kip Jezusa pa je naročil v livarni na Dvoru. Po nekaj letih vztrajnega dela je bil križ gotov. S pomočjo domačinov ga je postavil na robu gozdička, kjer se cesta odcepi proti Štepcu kmetiji.

Jože Novak je imel v sebi veliko ljubezen do kamna. Bil je samouk. Kot vojaški upokojenec je imel vedno tudi denar, ki ga je bilo tedaj zelo težko zaslužiti. Večkrat ga je tudi posodil, le nazaj ga ni vedno dobil. Naredil je tudi nekaj nagrobnih spomenikov iz kamna, za katerimi pa se je žal izgubila vsaka sled.

Tu se zgodba o križu konča. Kdor križa še ni videl, naj si ga gre ogledat. Pohvala velja tudi vaščanom, ki so pred leti obnovili daleč naokoli najlepši križ.

FRANCI MURN

IZ ZGODOVINE CERKVE IN ŠOLE V ŠMIHELU PRI ŽUŽEMBERKU

Po sledeh zapisov župnika Zupanca

Dolenjski list je 18. decembra lani napovedal, da bo Šmihel pri Žužemberku to leto slavil 70 let gasilskega društva, 113 let osnovne šole in 210 let cerkve. Ker že dolgo zbiram gradivo iz teh svojih krajev, bom danes bralce natančneje seznanila z zgodovino šmihelske cerkve in šole. Gradivo je predvsem v Šolski in župnijski kroniki ter Spominih, ki so rokopisno ohranjeni v tamkajšnjem župnišču, zbral pa jih je dolgoletni šmihelski župnik Alojz Zupanc, ki je bil neustrašen zbiralec vseh zanimivih dogodkov ne samo v tej fari, ampak v skoraj vseh Suhi krajini.

Objavljena podatka o starosti šmihelske cerkve in šole nista točna. Gotizirane cerkev v kraju, ki je že od daleč vidna, je bila zgrajena pred natanko devetdesetimi leti. Prejšnja je bila verjetno romanska, kasneje barokizirana, omenjena pa je bila že davnega 1135. leta. Že takrat je bila posvečena sv. Mihaelu, zidali pa so jo grofi iz Pazina in je bila podružnica Šentvida pri Stični. Imela je obokan prezbiterij in lesen strop, ni imela zakristije in stranskih oltarjev, tudi zvonika ne. Zvonovi so viseli kar v zidu nad portalom. Stala je na sedanjem pokopališču.

Ko se je začelo širiti češčenje sv. Ane, so na severni strani cerkve prizidali kapelo sv. Ane, kasneje še sv. Lovrenca, da so imeli žegnanje kar ob praznikih vseh treh svetnikov. Leta 1699 so poleg kapele sv. Ane prizidali še zvonik in v cerkvi obokali strop. Veljali so lesene hrastove krivine. Obhajalne mise še vedno ni bilo, prižnico in zakristijsko omaro pa so dobili šele 1832. leta.

Okrug stare cerkve je bilo pokopališče, kjer so pokopavali brez pravega reda. Obzidje je dobilo šele na ukaz cesarice Marije Terezije in Jožefa II. Leta 1871. so ga povečali za tri vrste in napravili pokopališki zid, ki pa ni bil pokrit.

Župnik Ignac Ključavšek je kasneje prodal 1/4 farovškega grunta soseski Šmihela pod pogojem, da uživa vsakokratni župnik sadni vrt, ki je bil tam, kjer danes stoji nova cerkev. Zapustil je tudi 2000 goldinarjev, ki so bili kasneje osnova za kasnejšo zidavo nove cerkve.

Zapleti pri gradnji cerkve

To je začel graditi župnik Janez Zupančič, ki je tu služboval v letih od 1901 do 1909. Za tako velik podvig je bil to zelo neugoden čas. Ekonomska kriza je zaradi zaprtja obeh železarn, Zagradca in 1891. še Dvora, dosegla vrh. Za Suhokranje je bil to težak udarec in so še deset let po zaprtju tega velikega dvorskega obrata upali, da bo kdo začel s kako drugo proizvodnjo in ljudi ponovno zaposlil. Propadel je tudi tovarni promet po dolini Krke, od katerega so mnogi kar lepo živeli. Dokončno je propadlo upanje, da bi po dolini speljali železniško progo. Začne se množično izseljevanje s trehobuh za kruhom. Samo od januarja do julija 1901 se jih je iz šmihelske fare izselilo 40. Kar dve tretjini vseh Slovencev, ki so šli iskati srečo v Ameriko, je bilo iz Suhe in Bele krajine, do 1910. jih je naraslo celo na tri četrte. Največ jih je bilo iz Žužemberka in okolice. Poleg tega je zakon o dedovanju (1868) olajšal drobljenje posesti in po letu 1900 mala gospodarstva niso mogla več prehraniti številnih družin, pa so mnogi že zato odhajali na sezonsko delo v banatske in hrvaške gozdove (Šmihelcev se je zato prijel vzdevek Banovci).

Nič čudnega, da so ljudje v strahu pred velikimi stroški nasprotovali gradnji tako velike nove cerkve. Razdelili so se v dva tabora: večina je bila za prenovo stare cerkve na pokopališču, le redki za gradnjo nove. Obravnava je vodil sam novomeški glavar Pilzhofer. Rzsodil je tako: Tisti, ki so za novo cerkev, naj se pridejo podpisat v gostilno pri Globokarju (kasneje Zajčeva gostilna) ob desetih dopoldne, drugi, ki so le za popravilo stare, naj se pridejo podpisat ob 14. uri. Le malo se jih je podpisalo dopoldne, na-

sprotniki novogradnje pa so se pod vplivom B. iz Drašče vasi, ki je rekla: "Možje, ne podpisujte, tinta je vinta!" podpisu uprli. Ko je glavar videl rezultat, je vzkliznil: "Vi ste osli! Vi ste osli! Toli-ko jih je za novo cerkev, proti pa nihče!"

Razočarani nasprotniki so celo dobili odvetnika dr. Trilerja, a gradnje niso mogli ustaviti, le prispevati niso hoteli nič.

Načrt za novo cerkev v psevdogotskem slogu v velikosti 27 x 30 m, v višini 11 m, zvonik pa je visok 30 m, je izdelal Rudolf Treo, zidavo je prevzel Ignacij Špacapan z Goriškega, tesarska dela Grandlič iz Čemš pri Mirni Peči, mizarska dela Jože Kuhelj iz Trebče vasi, kleparska pa Anton Bele iz Šentvida nad Ljubljano. Skupni stroški so znašali 50.325 kron. Za notranjo opremo so mnogo prispevali "Amerikanci" (naši izseljenci v Ameriki).

Prva maša v njej je bila 6. septembra 1908 ob pol desetih dopoldne. Cerkev je bila zares lepa in mogočna, dolgovi pa so ostali. Župnik je zato odšel 18. 1. 1909 v Žužemberk z namenom, da bi dobil posojilo, a je ponesreči padel v Krko in utonil. Župnija je bila razpisana, nihče pa je ni hotel prevzeti zaradi velikih dolgov. Škofje potem poslal za upravitelja župnika Franca Gaberščeka, ki je bil odličen gospodar, žal pa je po sodni poti izterjal vse tiste, ki niso hoteli voziti peska. Sodnija je zanje odločila prisilno izterjavo.

Tako so v Drašči vasi vzeli govedo iz P. hleva in ga na dražbi prodali J. G. s Krke. Možje iz vasi so to hoteli s silo ubraniti. Orožniki so nastopili z bajoneti in prišlo je do pravega spopada, v katerem je bil en kmet ranjen v nogo, štiri pa so aretirali in odpeljali v Žužemberk. Ljudje so se povzročilo sovraštvo, ki še danes ni čisto pozabljeno.

Kasnejši župnik Alojz Zupanc se spominja, da ga je celo profesor v šoli spraševal: "Kakšni divjaki pa so tam v tisti Drašči vasi, da so orožnike napadli?" Tudi ko je prišel v Šmihel za župnika in bral prvo mašo, je neki Draščan pod korom naglas rekel: "Je že hudič, ta nas bo pa farbal."

Tako je župnik Gaberšček s pomočjo eksekucije izterjal vse, a je bil zaradi tega silno osovraženo. S prispevki, ki sta jih po Kranjskem naprosila oba ključarja, so kljub vsemu lepo uredili notranjost cerkve (oltar, klopi, gotosko prižnico M. Celestina in obhajilno mizo).

Za Gaberščekom je 1921. prišel župnik Miha Kmet, ki je nabavil tudi jeklene zvonove. Leta 1927. so temeljito preuredili pokopališče. Takrat so postavili tudi križ in mrtvašnico ter načrtno prekopali številne grobove.

Župnik Alojz Zupanc je bil prvi v Šmihelu prav na dan otvoritve nove cerkve. Spominja se, da ceste do Šmihela takrat še ni bilo. Konja, na katerem je prijezdil od doma (Znojile), je dal v hlev pri Farazinu na Pajčni in odšel peš kot vsi drugi po stari kamniti malenski poti na most čez Krko, ki je bil takrat lesen in v zelo slabem stanju. V Šmihelu je še videl na pokopališču razvaline stare cerkve in hrastove krivine, ki so služile za velb stari cerkvi. Takrat si ni mogel misliti, da bo prav v tej cerkvi maševal kar 36 let (od 1.10.1923 do 20.10.1959, ko so ga upokojili).

Župnik Janez Zupančič se je osebno pisno obrnil na cesarja Franca Jožefa, naj ukaže narediti cesto do Šmihela. Odgovor je prišel žal po njegovi smrti. Šele 1911. je bila do te vasi narejena deželna cesta 2. reda. Takrat so zgradili tudi nov most. Les je zanj po znižani ceni dal knez Auersperg. Bil je prvi most na Krki, ki je imel betonske nosilce in leseno konstrukcijo, delali pa so ga vaščani v lastni režiji in so morali sami skrbeti zanj.

Vas Šmihel in ves njen okoliš je bil naseljen že v prazgodovini (dokaz: kamnita sekira v novomeškem Muzeju, najdena v Drašči vasi), posebno znameniti pa so

ostanki iz rimskih časov. Na mestu sedanega župnišča je stala nekoč rimska villa rustica. Še leta 1925 je bilo odpeljano nad 200 voz kamna s teh razvalin proti Plešivici in nekaj proti Dešeči vasi. Takrat je bilo najdenih več ročnih mlinjskih kamnov in nekaj rimskih novcev. Najdragocenejši pa je dobro ohranjen kamnit nagrobni spomenik rimskega vojaka X. legije (Villi Emerit). Vzidan je v notranjosti cerkve levo od glavnih vrat.

Zadnjo prenovu je cerkev doživela pred tremi leti (fasada, nova streha), pred kratkim je bilo urejeno parkirišče in položen asfalt okrog cerkve in župnišča.

Prva šola in prvi učitelj

Nastanek in razvoj šole je bil tudi tu tesno povezan s cerkvijo. Župnik Jože Golob, ki je bil v fari od 1860 do 1870, je bil prvi, ki je začel v župnišču učiti otroke brati in pisati. Kupil je velike in male tiskane in pisane črke in napravil prvo šolo v sobi nad kuhinjo. Otroci so sedeli kar po tleh. Od 1870-1874 je župnik Matija Kuhelj dobil prvega organista Hitija. Farani so dobili v najem sobo,

Cerkve sv. Mihaela s pokopališčem

Podružnična šola Šmihel

kamor je organist hodil učiti otroke, starši pa so mu za plačilo dajali nekaj krajcarjev na otoka. Naslednji župnik Martin Indof je spravil skupaj ljudi, da so od Kraševca kupili stavbno zemljišče. Izvolili so gradbeni odbor in začeli z gradnjo prve šolske stavbe 1885. leta. Slovensna otvoritev je bila 17. listopada 1887. Bila je seveda veliko manjša, kot je današnja: edina učilnica je bila na desni strani vhoda v pritlični stavbi, na levi strani pa je bilo stanovanje za učitelja.

Prvi učitelj, ki je prišel učiti v to šolo, je bil Jože Perko iz Ambrusa, ki pa je umrl, star komaj 31 let, leta 1891 in so ga pokopali v domačem kraju. Za njim je prišel Janez Kalan. V šol. letu 1903/4 so širili učiteljsko stanovanje. V teh letih so učili Friderik Jazbec, Franc Kavčič, ki je padel v Galiciji v 1. svetovni vojni, prva učiteljica pa je bila Milka Pristov, nato Franica Bezljaj, ki je bila upraviteljica šole od 1.3.1918 do upokojitve. Ona je poskrbela za nove šolske klopi, popravila so štedilnik, ki je kadil, vodnjak, ki je počil.

V letih 1922 - 1929 se je število šoloobveznih otrok tako povečalo, da je bilo nujno šolo povečati. V letu 1926 so že imeli nabavljeno apno, pesek, opeko, pa se še dve

leti ni nič premaknilo. S prenovu so začeli šele maja 1929. S pomočjo domačih zidarjev je zidar-ski mojster Anton Medved iz Kamnika (tesarska dela je opravil Lojzekovec iz Trebče vasi, mizarska Anton Trunkelj iz Krške vasi) šolo dvignil za eno nadstropje, kjer so pridobili tri stanovanja za učitelje, v pritličju pa dve učilnici. V času prenovu je učitelj Korenčan stanoval v farovžu, pouk pa je bil v farovski lopi.

V šol. letu 1931 je dobil šolski vrt betonsko ograjo, učitelj Korenčan pa je 1932. v kraju ustanovil tudi podružnico Sadjarskega ruštva in 1936. zgradil na župnijski zemlji sadno sušilnico. Napravil je tudi drevesnico, s šolarji pa je posadil na tisoče smrek in na stotine žlahtnih dreves. Bil je tudi odličen organist in pevovodja. Režiral je več ljudskih iger ter pripravil številne pevske nastope. Ko je v šol. letu 1936/37 odšel, sta na šolo prišli učiteljici Julijana Vilfan in Justa Kučič, v naslednjem pa Jože Perko.

Šmihelska šola je bila edina v Suhi krajini, ki je med NOB ostala skoraj nepoškodovana in kjer je pouk trajal s kratkimi prekinitvami skozi vso vojno. Po vojni so se v njej vrstili različni učitelji. Število otrok je naglo padlo, tako da je v Šmihelu že vrsto let le podružnična šola s kombiniranim poukom. Danes je v njej 21 učencev, ki jih učita dve učiteljici.

Vodja šole Silva Papež mi je povedala, da je šola bila 1995. deležna večje prenovu: stavba je dobila novo streho, zamenjana so bila okna s policami v obeh učilnicah, zamenjan parket, opravljeno je bilo beljenje vseh prostorov, lepo so bila preurejena šolska stranišča, stavba je dobila nov snegobran, v razredih pa sta bili zamenjeni peči. Vsa dela je opravila obrtna zadruga Hrast iz Novoga mesta s pomočjo Mestne občine Novo mesto. Od Telekomu je šola tisto leto dobila prvi računalnik, v šol. letu 1995/96 pa je

ŽIVLJENJSKA ZGODBA

Zadnji kovač kuje konja

Edini podkovski kovač v Dobrepolju je Mirko Gruden s Ponikev, ki je sicer že upokojen, a še vedno postori to in ono.

Rojen je bil leta 1924, za kovača pa se je izučil pri očetu. Takrat je bilo v Dobrepolju še sedem kovačev. Okoli leta 1970 je začelo kovaštvo propadati, saj so konje zamenjali traktorji, vozove avtomobili in prikolice, pa tudi stari plugi in brane so izginjali. K izumiranju kovaštva pa so poleg pomanjkanja dela pripomogli še visoki davki. Mirko se pohvali, da je bil voznik in podkovni kovač in je opravil tudi potrebne šole in izpite. Takih kovačev ni bilo prav veliko. Leta 1970 se je zaposlil v mehanični delavnici Ljubljanskih mlekar, kjer je delal do upokojitve. Danes bolj redko podkuje kakšnega konja, saj imajo tudi v vaseh v glavnem

le še jahalne konje, ki niso podkovani.

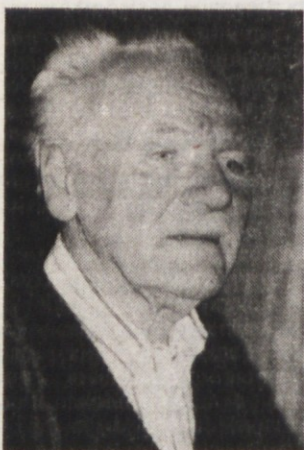
Mirko pravi, da mu je bilo najlepše, ko je bil mlad in se je vrtel okoli deklet. Ostal pa je sam, kar se običajno zgodi tistim, ki preveč izbirajo. Posebno vesel dogodek so tradicionalne ponikovske mačkare, pri katerih je nekdaj tudi on sodeloval. Na pustni dan zjutraj se še danes fantje napravijo v razne mačkare in hodijo od hiše do hiše, ljudje pa jim darujejo to in ono, tudi denar.

Na Ponikvah je tudi običaj, da mora ženin ob ženitvi plačati fantom tako imenovane tolarje. To je odkupnina za nevesto in plačilo za postavitev mlaja pred hišo mladoporočencev. Na Ponikvah namreč fantje niso šrangali kot drugod po Dolenjskem. Seveda pri tolarjih tudi glihajo. Če se fantje z ženinom ne dogovorijo, je joj, saj mu potem nagajajo.

Leta 1943 je bil mobiliziran v partizane, v Tomšičovo brigado. Bil je star šele 18 let, z orožjem ni znal delati in ga tudi nihče ni podučil. Brigada je šla iz borbe v borbo. Že v prvem boju je padlo nad 50 novincev mobilizirancev, in ko so prečkali cesto Rakek-Lož-Stari Trg-Prezid, je bila spet borba in takrat so tudi njega ujeli Nemci. Poslali so ga z drugimi ujetimi v Nemčijo, kjer je delal v nekem skladišču hrane in bil vedno lačen.

Danes kovača Mirka mučijo razne bolezni, a je še vedno lepo urejen in postori vse v hiši pa tudi česa kovaškega se še loti.

J. P.

Mirko Gruden, upokojeni kovač s Ponikev

KRAJINSKI PARK LAHINJA

Se s parkom da živeti ali ne?

Minilo je že kar deset let, odkar je območje ob zgornjem toku reke Lahinje razglašeno za Krajinski park Lahinja. Dobra prezentacija parka in aktivnosti nekaterih domačinov so vzrok, da je park v Sloveniji dobro poznan. Najbolj obiskan je maju, juniju in juliju, ko je živalski in rastlinski svet najbolj občutljiv. Dogajalo se je celo, da je bilo v parku in hkrati v Lugh prisotnih tudi več kot 100 ljudi. Predpostavljamo, da lahko množični obisk izniči naravno ohranjene predele parka. Krajani Pustega Gradca se Zavodu pritožujejo zaradi velikega prometa in premajhnega parkirišča za avtobuse. Ob vsem tem ponovno poudarjamo, da masovni turizem v parku ni zaželen. Trenutno se v neposredni bližini v sodelovanju z Begradom in Upravo za varstvo narave izvaja sanacija opuščenega peskokopa "Veliki Nerajec", kjer naj bi vzpostavili sekundarni vodni biotop. Sanacija vključuje ureditev večjega javnega parkirišča, ki bo nedvomno lahko služilo tudi za potrebe parka. Občini Črnomelj smo predlagali, naj daljnoročno načrtuje ureditev vstopa v park v Velikem Nerajcu in tako tudi prepreči ogrožanje novoasfaltiranih poti po parku. Kljub vsem našim aktivnostim pa nas preseneča sklep občinskega sveta, naj občina celo kupi zemljišče za potrebe razširive parkirišča prav v naselju Pusti Gradec.

Nekontrolirani obisk parka in druga dogajanja in njem: gradnja vodovoda, ki je potekala brez soglasja službe in za seboj pustila nezadovoljivo sanirane odseke, intenzivne košnje v Lugh, opuščanje košnje, vzpostavljane novih njiv v Lugh, zasajanje gozdnih površine s smreko, gozdni nered, napeljevanje cevi za zalivanje (Pusti Gradec), nekontrolirani taborni prostor ob reki, neurejene sanitarije za obiskovalce parka, neurejene in neoskrbovane poti obhoda po parku in drugo kličejo po upravljavskem načrtu parka in upravljavcu parka.

Zaradi naštetih dejstev, ki jih sedanjí odlok ne more reševati v celoti, je Zavod občini Črnomelj predlagal spremembe in dopolnitve odloka. Te se nanašajo predvsem na razširitev naravnega rezervata Nerajski Lugi in na dopolnitve varstvenega režima v zvezi s prepovedjo odtujevanja ali poškodovanja predmetov in plasti, ki imajo arheološko in kulturno-zgodovinsko vrednost (na okljuku reke pri Pustem Gradcu so se namreč dogajali posegi, ki so poškodovali kulturno plast arheološkega spomenika in reke), na omejitve obiska in taborjenja večjih organiziranih skupin v parku ter s pogojem, da je za postavljane ograj po parku potrebno prej pridobiti tudi soglasje pristojne organizacije za varstvo narave in kulturne dediščine, kajti prav na okljuku v Pustem Gradcu, ki je eden najvrednejših in najbolj obiskanih kulturnih spomenikov v parku, so postavljene ograje in elementi, ki moteče nakazujejo omejen dostop k cerkvi ali pa zaradi neenotnosti oz. različnosti in nejasne funkcije vizualno motijo okljuk reke Lahinje.

Dopolnitve odloka naj bi vključevala tudi določila glede uporabe znaka, določila o izdelavi upravljaljskega načrta parka in ustanovitvi upravljalca parka. Da bo

dosežen usklajen razvoj parka, ohranitev in varstvo dediščine, zaradi katere je park razglašen, bo občina morala določiti koncesionarja za upravljanje parka. Kajti vsa ta anarhija, ki je začela vladati zadnja leta, lahko povzroči razdor med lastniki zemljišč, prebivalci okoliških vasi in tistimi, ki so ustanovili podjetje ali društvo z namenom, da bi park tržili in od tega imeli korist vsi, ki so s parkom kakor koli povezani.

Občinski svet je osnutek odloka sprejel v mesecu novembru, občina je dne 11.2.1998 sklicala javno obravnavo v Dragatušu, na kateri žal ni aktivno sodelovala KS Dragatuš. Na javni obravnavi so se imeli priložnost izkazati predvsem posamezniki, ki niso hoteli poslušati, predvsem pa ne razumeti bistva sprememb odloka in so se lotili osebnih napadov name, ki sem v sodelovanju s sodelavci Zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine Novo mesto dejansko vsa ta leta s posameznimi akcijami pri Ministrstvu za kulturo in Ministrstvu za okolje in prostor kot tudi pri Ministrstvu za kmetijstvo speljala vrsto aktivnosti in projektov. Vse te aktivnosti so pripeljale do današnjega stanja, ko je park dobro prezentiran in v Sloveniji poznan, nekateri domačini pa ga že sprejemajo kot osnovno razvojno izhodišče.

Ker so bili očitki na javni obravnavi enostranski, moram tiste "ogrožene", le le spomniti na realizirane projekte, ki jih je organiziral Zavod (čeprav mu to ni bila osnovna in obvezna naloga, v prepričanju, da mora zavarovano območje zaživeti in da ga morajo ljudje sprejeti kot razvojno možnost!): obnova Klepčevega mlina in žage, izdaja popularizacijskega gradiva o parku, razstava o parku, film o parku, sanacija izvira Lahinje in dostopne poti v sodelovanju z VGP NM, čistilne akcije,

obnovitvena dela na cerkvi, sodelovanje pri opremljanju in obnovi informacijske hiše v Velikem Nerajcu, obnova jezua in sanacija brvi in mostu (v sodelovanju z VGP NM, KZ Črnomelj), oprema in označitev poti obhoda.

Po toliko letih sodelovanja tudi z aktivnimi predstavniki krajevnih skupnosti, z društvom Krnica, ki je bilo ustanovljeno prav z namenom "živeti s parkom", z osnovno šolo Dragatuš, v začetku, dokler sta se obnavljala mlin in žaga, tudi s Klepčevimi in občino, se je na žalost izkazalo, da je vsa ta naša dobra namera pripeljala celo do vaških zdrah, nevoščljivosti in samovolje določenih posameznikov.

V sebi občutiš grenkobo, ko spoznaš, da so ti vsa leta dajali podporo tudi ljudje, ki imajo danes resnično koristi od parka, so pa nemo prisotni ali pa celo odsotni, ko doživljaš neupravičene napade od ljudi, ki ne znajo oziroma nočejo dojeti pomena in namena varstva in ohranjanja ob-

močja parka kot tudi ne vloge Zavoda oziroma moje vloge kot konservatorke, zaposlene na Zavodu. Gospod Benec je na javni obravnavi celo očital Zavodu, da ni pokosil kopriv, obsekal zaraslih brežin reke, saniral razrite poti k izviru, poglobil izvira, struge reke itd. in na koncu modro zaključil nekako tako: "Saj je vendar park Zavodov, saj ste si ga vi izmislili!" Dejstvo je, da je Zavod utemeljil in predlagal razglasitev, odlok pa je sprejela občina in ga je dolžna izvajati, žal pa je na tem področju naredila premalo (ni vpisa v zemljiško knjigo, ni programa varstva, ni zagotovljenega nadzora ne upravljalca). Kako bo park funkcioniral, je odvisno od ljudi, ki so na občini zadolženi za izvajanje odloka, predvsem pa od domačinov, ki so s parkom kakorkoli povezani.

Ob vsem tem si upam trditi, da je Zavod očitno storil preveč za ta park, zato si "ogroženi" posamezniki razlagajo, da je za vse nastale

PO SANACIJI — Izvir

probleme krivec Zavod, nič pa ustanovitelj parka ali celo oni sami. Ob vsem tem pa je vredno omeniti, da je v času razglasitve območja parka pridobilo asfaltirane poti, vodovod, telefon in nekateri tudi ugodne kredite. O nameri teh posegov bi jasneje spregovoril investitor - občina Črnomelj.

Ce je krajevni skupnosti Dragatuš park resnično v breme in ogroža razvoj kraja (aktivnosti le-te v primeru parka trenutno ni opaziti!), predlagamo, da ustavi postopek sprememb odloka in hkrati razveljavi stari odlok, slovenski javosti pa naj razloži namen in vzrok svoje odločitve. Dejstvo je, da je bil na javni obravnavi podan le en primer ogroženosti zaradi režima varstva,

pa še ta je bil neutemeljen, kar je predhodno pismeno pojasnila Uprava za varstvo narave RS in ustno posamezni udeleženci javne obravnave.

Naj zaključim. Belokranjci imamo park, ki smo ga sprejeli že kot svojo identiteto. Številni obiskovalci so nad doživetji v parku navdušeni, veliko pa je tudi takih, ki jih v parku marsikaj moti in si tega ne upajo javno povedati. Prepričana sem, da lahko vsaka kritika prispeva k ohranjanju in varovanju parka, oblikovanju njegovega razvoja in vzpodbudi vse "ogrožene" k drugačnemu razmišljanju. Morda pa bo javna polemika razodela, ali se s tem parkom da živeti ali ne!

MIRA IVANOVIČ

KNJIŽNA POLICA

Vse o Sloveniji

Mnoge države sveta redno izdajajo almanah ali njim podobne priročnike, v katerih se predstavljajo v vsej svoji pestrosti, od zgodovinske in kulturne do aktualno gospodarske podobe, ter tudi na ta način krepijo svojo istovetnost in razpoznavnost. Odkar je Slovenija samostojna država, je izšlo nekaj poskusov zgoščenega prikaza mlade evropske države, izšlo je tudi več monografij, ki so obdelale to ali ono področje, zares celovitega in hkrati dovolj zgoščenega pregleda pa nismo imeli. Resen poskus, da se ta pomanjkljivost odpravi, je knjiga, ki je nedolgo tega izšla pri Mladinski knjigi pod preprostim naslovom SLOVENIJA in s podnaslovom, ki razloži, da gre za geografsko, zgodovinsko, pravno, politično, ekonomsko in kulturno podobo Slovenije.

Priročnik o značilnostih in delovanju slovenske države sta napisala Karel in Marjeta Natek. Namenila sta ga vsakomur, ki bi moral ali želel bolje poznati Slovenijo, pa nima ne časa ne možnosti, da bi se o mladi državi poučil iz kupa knjig, priročnikov, zakonskih predpisov, statističnih letopisov in podobnega. "Pisanja sva se lotila z

namenom, da na kolikor mogoče enoten način zajamemo najpomembnejše, izjemno različne vsebine in jih podava v čim preglednejši obliki," sta avtorja zapisala v predgovoru.

Vsebinsko je knjiga razdeljena v dva dela. V prvem so opisane osnovne naravne značilnosti Slovenije, od njene lege in geografskega položaja, geološke zgradbe, površja, podnebja, voda, tal in rastja do prebivalstva, poselitve, jezika, pokrajinske členitve, zgodovinskega razvoja in državne ureditve. V drugem delu pa so prikazane gospodarske in druge dejavnosti, od kmetijstva, ribištva, gozdarstva, rudarstva, industrije in malega gospodarstva do trgovine, gostinstva in turizma, prometa, zvez, komunalnih dejavnosti, bančništva, zdravstva, socialne varnosti, vzgoje in izobraževanja, znanosti, kulture, množičnih občil, športa ter obrambe in zaščite. Besedilo spremlja obilje preglednic in grafikov, ni pa slikovnega gradiva, ki bi knjigo sicer naredilo za oko privlačnejšo, a za povprečni slovenski žep gotovo manj dostopno. Da ta ni ravno globok, pa je mogoče zvedeti tudi v tu predstavljani knjigi.

MILAN MARKELJ

Šopek cvetja in trnja

Življenje so svetli in temni trenutki, sreča in nesreča, veselje in žalost ali šopek cvetja in trnja, kot pravi Angelca Škufca, doma iz okolice Višnje Gore, ki je tako naslovila svojo prvo knjigo. Delo, ki vsebuje preko sto kratkih zgodb, je konec lanskega leta izdala Cistercijanska opatija Stična v zbirki Bernardova knjižnica.

Knjiga Šopek cvetja in trnja je nekaj posebnega prav zaradi svoje navadnosti in preprostosti. Zgodbe, ki so nastajale kar 35 let in so bile večina že objavljene v Kmečkem glasu, Prijatelju in Ognjišču, so polne zapisov o življenju, ki ga pisateljica doživlja globoko in občuteno, kajti tudi njo je življenje v dobrih šestdesetih letih že dobro preizkusilo. Toda ne glede na to je znala ohraniti vedrino in optimizem, kar se čuti iz njenega pisanja. Veliko črtic se dotika življenja, ki je povezano z vero, in stiški opat dr. Anton Nadrah, ki je urednik Bernardove knjižnice, je v spremni besedi med drugim zapisal: "Sredi Angeličinega šopka je križ, je

globoka vera, je trdno upanje na večni šopek, v katerem se bo vse trnje spremenilo v najlepše rože."

Pisanja Angelce Škufca ne gre občudovati le zato, ker ve, da je življenje treba gledati s prave strani, "ker kaj bi mi pomagalo, ko bi si želela stvari, ki so mi nedosegljive? Glejte, razveseli me roža, ki se razcveti na oknu ali v vrtu, ptičje petje. Vesela sem vsakega dneva, ki ga dočakam," temveč tudi zato, ker ji je med vojno uspelo dokončati le štiri razrede osnovne šole, pa je vendarle pogumno prišla za svinčnik. Dobro obvlada slovenski jezik, kar je pripisati njeni ljubezni do knjig in branja. "Ljubezen do knjig mi je menda že prirojena. Knjige so mi ostale zveste prijateljice v življenju. Kadar me sedaj bolezen opomni, da mi lahko pred koncem življenja še knjige vzame, me to spoznanje boleče stisne pri srcu," pravi avtorica v eni izmed črtic. Sicer pa v svojem samotnem domu še naprej piše pri svečah, kajti zaradi velike oddaljenosti od drugih hiš pri njej še ni posvetila elektrika. Pa vendarle je zadovoljna, saj ve, kar mnogi dandanes pozabljajo - da je treba skrbeti tudi za svojo dušo.

LIDIJA MURN

SPOMIN NA PESNIKA

Kettejeve pesmi - zavijalni papir

Pred sto leti, 16. junija 1898, je Dragotin Kette iz Novega mesta pisal prijatelju Otonu Župančiču: "Dragi prijatelj!

Srčno me je razveselilo Tvoje pismo, tembolj, ker ga nisem pričakoval..." (V nadaljevanju se Kette opravičuje, ker mu ni pisal že prej, saj je imel pismo že napisano, potem pa je ugotovil, da je izgubil Župančičev naslov.)... "Tako si le Ti prvi, ki se spomniš na znanca in prijatelja "ljubljan-skih dnij"... Glede na Cankarja ne vem, kaj bi rekel. Ne verjamem, da bi bilo z njim tako slabo. Nekaj časa molči, a se bo kmalu spet oglašil... Cankar res lepo piše. Veliko govori zoper njega; Bog daj, da bi res kmalu izdal svoje pesmi in zavezal jezike svojim nasprotnikom" in dalje piše Kette, da je z Župančičem za "živ pogovor ob cvičku prej ko si nadenemo telečnjake, vulgo kanistre" (op.pis. verjetno bi moralo pisati tornistre) ...in dalje "uče moje pesmi, bojazljivo pričakujoč visoko bobnečega Zena. Naj jih njih vrednost (ali nevednost) obranuje Semeline usode. Lahko jih daš natisniti v Mladosti, ki je nehala izhajati. Tvoj zvesti prijatelj Dragotin Kette. Zdravstvuj."

MIRA ZAKRAJŠEK iz Ponikev, lastnica Kettejevega pisma Župančiču je pokazala tudi del vesla domačinov iz Solomonskih otokov.

Na hrbtni strani tega pisma pa je pet Kettejevih pesmi. Tretja pesem ima naslov "Zapuščeni", začne pa se tako: Še lani sva ljubila se, a letos omožila se/ je ljubica moja."

V drugi pesmi z naslovom "Francetu Prešernu" je Kette zapel: "Kot svetel kerub duša Tvoja sred višin,/ Zletela v dalje nevtolaženja,/ V očeh globokih ljudskih bolečin/ Najhušja je bila izražena,/ Letela daleč proč. A kje dobi-

la je/ Ljubezen zvesto? Kje dobi-la je?/ Nad Kranjsko zopet se vrnila je./ In težko solzo tam proli-la je./ Pa čuj! Iz nje je vzrastel grm cvetoč./ Šume se listki poljubuje-jo/ In v ljubezni sladki v tiho noč/ Kot Ti, čuj, slavčki mi vzdihujejo."

Pismo in pesmi hranijo zdaj Zakrajškovi iz Ponikev v občini Dobropolje. Zanimivo pa je, kako je pismo priromalo iz Novega mesta v Ponikev. Gotovo tudi tega pisma (kot tudi tistega, ki ga omenja Kette v uvodu tega pisma), Kette nikoli ni oddal, saj se sicer ne bi znašlo v Ponikvah, ampak bi bilo v Župančičevi zapuščini.

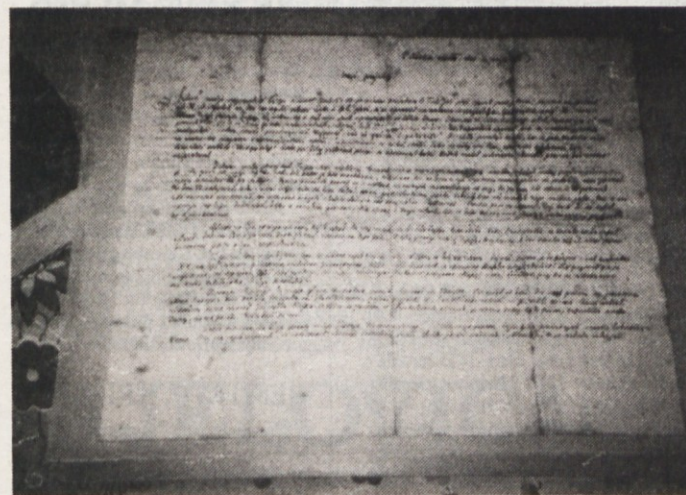
Pripoved Mire Zakrajšek

Mira Zakrajšek, ki je bila rojena leta 1913, o pismu pripoveduje tako:

"Moj ded je bil na Vrhniki pri Ložu lesni trgovec, imel pa je tudi žago in tam je bil leta 1878 rojen tudi moj oče Edvard Zakrajšek. Mama Ivana pa je bila iz družine Simčič iz vasi Zabič pri Ilirski Bistrici, kjer so imeli tudi veliko kmetijo. Dragotin Kette in moja mama sta imela skupnega starega strica, ki je imel trgovino in gostilno in si je najbolj želel, da bi

šel Kette za duhovnika. Dejal je, da bo Ketteju zapustil vse premoženje, če bo duhovnik, ta pa njegove želje ni upošteval.

Moja mama je po šolanju delala v trgovini omenjenega starega strica. Tam so imeli kup popisane-ga papirja, v katerega so zavijali, kar so stranke kupile. Mama pa je

PRVA STRAN pisma pesnika Dragotina Ketteja prijatelju Otonu Župančiču. Napisano je bilo v Novem mestu, najdeno pa v trgovini na Vrhniki pri Ložu, kjer so v Ketteje rokopise zavijali razno trgovsko blago. Pismo je staro 100 let.

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridruže pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 5. III.

SLOVENIJA 1

8.10 - 1.45 TELETEKST
9.00 TEDENSKI IZBOR
MALE SIVE CELICE
9.45 IZOBRAŽEVALNA ODDAJA
10.35 BASKI, dok. oddaja, 1. del
10.55 KAJ JE TVOJ STRUP?, avstral. dok. serija, 1/5
11.30 GRACE NA UDARU, amer. naniz., 25/25
12.05 NASH BRIDGES, amer. naniz., 9/14
13.00 POROČILA
13.10 VREMENSKA PANORAMA
13.50 TEDENSKI IZBOR
KONCERT ORKESTRA SF
15.15 SPOZNAVAJMO NARAVO IN DRUŽBO: GALEBOV LET
15.30 OSMI DAN
15.55 CUKRARNA
16.20 PRIPRAVLJENI, oddaja o slov. vojski
17.00 OBZORNIK
17.10 PO SLOVENIJI
17.30 TEDI, oddaja za mularijo
18.05 GLEJTE KAKO RASTEJO
18.20 PARADA PLESA
18.40 HUMANISTIKA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 VRTINEC ROŽ, franc. nadalj., 6/14
21.05 TEDNIK
22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT
22.50 OPREMLJEVALKE, amer. naniz., 4/21
23.20 POLNOČNI KLUB

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.00 Moesha, amer. naniz., 11/14 - 9.55 SP v biatlonu - 12.20 Veliki miti skrivnosti - 12.55 SP v biatlonu - 14.25 Tretja skala od sonca, amer. naniz., 1/20 - 14.55 Pomp - 16.35 Sestre, amer. naniz., 17/22 - 17.30 Trdno v sedlu, novozel. naniz., 26/65 - 18.05 Doktor Sylvestre, franc. naniz., 6/12 - 18.55 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Športni film - 20.15 Košarka - 21.55 Sestre, amer. naniz., 18/22 - 22.45 Bad Company, amer. film - 0.20 Alica, evropski kulturni magazin

KANAL A

9.00 Srečni časi, ponov. - 9.30 Družinske vezi, ponov. - 10.00 Cannon, ponov. - 11.00 MacGyver, ponov. - 12.00 Oprah show, ponov. - 13.00 Odklop, ponov. - 14.00 Vitez za volanom - 15.00 Srečni časi, naniz. - 15.30 Družinske vezi, naniz. - 16.00 Nora hiša, naniz. - 16.30 Cooperjeva družina, naniz. - 17.00 Družinske zadeve, naniz. - 17.30 Princ z Bel Aira, naniz. - 18.00 Sončni zaliv, nadalj. - 18.30 Drzni in lepi, nadalj. - 19.00 Oprah show - 20.00 Seme prevare, film - 21.30 Ljubimec lady Chatterley - 22.30 Tinta, nadalj. - 23.00 MacGyver, naniz. - 0.00 Cannon, naniz. - 1.00 Psi faktor

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Glasbena oddaja - 18.00 Iz produkcije Združenja LTV - 18.30 Avtogalerija - 19.00 Novice - 19.15 Tedenski kulturni pregled - 19.30 24 ur - 20.00 Video-boom 40 - 21.00 Novice - 21.30 Litijski mozaik

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro, Hrvaška - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.25 Živnorejec (serija) - 13.15 New York (serija, 16/352) - 14.05 Živa resnica - 14.35 Poslovni klub - 15.10 Program za mlade - 17.00 Hrvaška danes - 18.00 Kolo sreče - 18.40 Hrvaška v ogledalu - 19.10 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Odprto - 21.05 V iskanju izgubljenega časa: Hrvaški Alamo, dok. oddaja - 21.50 Pol ure kulture - 22.25 Opazovalnica - 22.55 Čas zarote (dok. serija) - 23.20 Poročila

HTV 2

14.40 TV spored - 14.55 Poslednji človek, amer. film - 16.25 Program za mlade - 17.00 Živnorejec (serija) - 17.50 Kažipot - 18.20 Moč denarja - 18.35 Hugo (tv igrice) - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Kviz - 20.25 Dosjeji X (serija) - 21.40 Seinfeld (hum. serija) - 22.10 Nepozabne livade (brit. film) - 23.45 Navzkrižna igra (film)

PETEK, 6. III.

SLOVENIJA 1

8.10 - 1.40 TELETEKST
9.00 TEDENSKI IZBOR
GLEJTE KAKO RASTEJO
9.15 TEDI, oddaja za mularijo
9.45 PARADA PLESA
10.05 HUMANISTIKA
10.45 4 x 4
11.00 DOKUMENTARNI IVERI
11.30 OPREMLJEVALKE, amer. naniz., 4/21
12.05 VRTINEC ROŽ, fran. nadalj., 6/14
13.00 POROČILA
13.10 GLEDALIŠKA PREDSTAVA
14.15 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
14.45 POLNOČNI KLUB, ponov.
16.20 MOSTOVI
17.00 OBZORNIK
17.10 PO SLOVENIJI
17.30 ODDAJA ZA OTROKE
18.20 NOVI RAZISKOVALEC, amer. dok. serija, 9/13
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 MEHIŠKI FILM
21.40 BASKI, dok. oddaja
22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT
22.50 CHARLIE GRACE, amer. naniz., 1/9
23.40 MOJSTRI JAZZA

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.00 Moesha, amer. naniz., 12/14 - 9.25 Tedenski izbor: Trdno v sedlu, novozel. naniz., 26/65; 9.50 Doktor Sylvestre, franc. naniz., 6/12; 10.40 Zlata šestdeseta; 11.40 Euronews; 15.30 Alica, evropski kulturni magazin - 16.35 Sestre, amer. naniz., 18/22 - 17.30 Pasje življenje, amer. naniz., 7/22 - 18.05 Ženska gre svojo pot, nem. naniz., 14/14 - 18.55 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Zidak dobre volje - 21.30 Veliki miti in skrivnosti 20. stol., dok. serija, 14/26 - 22.00 Tri barve, franc. film - 23.35 V dvomu za..., nem. nadalj.

KANAL A

9.00 Srečni časi, ponov. - 9.30 Družinske vezi, ponov. - 10.00 Cannon, ponov. - 11.00 MacGyver, ponov. - 12.00 Oprah show - 13.00 Lepota telesa, ponov. - 14.00 Misija: nemogoče, naniz. - 15.00 Srečni časi, naniz. - 15.30 Družinske vezi, naniz. - 16.00 Nora hiša, naniz. - 16.30 Cooperjeva družina, naniz. - 17.00 Družinske zadeve - 17.30 Princ z Bel Aira - 18.00 Sončni zaliv, nadalj. - 18.20 Bravo, maestro - 18.30 Drzni in lepi, nadalj. - 19.00 Oprah show - 20.00 Film po vaši izbiri - 23.30 Cannon, naniz. - 0.30 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Najspot - 18.00 Kmetijski razgledi - 18.25 Dajmo naši! - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Kontaktna oddaja - 21.00 Novice - 21.30 Glasbena oddaja

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.25 Živnorejec (serija) - 13.15 New York (serija, 17/352) - 14.05 Z namenom in razlogom - 15.10 Pol ure za kulturo - 15.45 Program za mlade - 17.00 Hrvaška danes - 18.05 Kolo sreče - 18.40 Govorimo o zdravju - 19.05 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.20 Izbor hrvaške pesmi - 22.25 Opazovalnica - 23.05 Poročila - 23.10 Nočna straža: Oddelek za umore (serija); 0.00 Freejack (amer. film); 1.45 Sedmi elemnet; 2.30 Magija; Koncert; Cabaret (amer. film)

HTV 2

14.30 Tv kolekar - 14.40 Odprto (ponov.) - 16.25 Program za mlade - 17.05 Živnorejec (serija) - 18.25 Mojstrovine svetovnih muzejev - 18.35 Hugo, tv igrice - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Stranka (serija) - 21.20 Cosby show (hum. serija) - 21.50 Mafijska pravica (amer. film) - 23.25 Sosed (amer. film)

SOBOTA, 7. III.

SLOVENIJA 1

8.10 - 1.00 TELETEKST
9.00 ODDAJA ZA OTROKE
CESARJEVA NOVA OBLAČILA
9.35 RISANKA
9.50 NEUSTRASHNI MEDVEDKI V ČUDEŽNI DEŽELI, amer. film
11.25 KONCERT ZA TENOR IN LUTNJO
12.00 TEDNIK
13.00 POROČILA
13.20 ČAROBNI ŠOLSKI AVTOBUS
13.50 GLASBENA ODDAJA
14.50 STALAG 17, amer. film
17.00 OBZORNIK
17.15 EUROMUZIKA 97
17.50 NA VRTU
18.15 OZARE
18.20 ČLOVEŠKA NARAVA, angl. poljudno-znan. oddaja, 1/3
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
19.55 UTRIP
20.10 TV GENIJ
21.10 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
21.40 TURISTIČNA ODDAJA
22.00 KAJ JE TVOJ STRUP, avstral. dok. serija, 2/5
22.35 POROČILA, VREME, ŠPORT
23.05 TULJENJE, amer. film

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.00 Indaba, franc. naniz., 10/25 - 9.55 SP v biatlonu - 11.10 Smuk (m) - 12.25 Biatlon - 15.00 Smuk (ž) - 16.00 Evrogol - 17.00 Košarka - 17.30 Teniški magazin - 17.55 Smučarski skoki - 20.00 David's Mother, amer. film - 21.35 Teh final cut angl. nadalj., 1/4 - 22.25 V vrtincu - 23.05 Sobotna noč

KANAL A

8.30 Kaličopko, ponov. - 9.30 Risanka - 10.00 Mork in Mindy, naniz. - 10.30 Divji zabod, naniz. - 11.30 Srečni časi, naniz. - 12.00 Afriški slon, film - 13.30 Dobri časi, slabi časi, ponov. - 15.30 Sončni zaliv, ponov. - 17.30 Oprah show, ponov. - 18.30 Atlantis, ponov. - 19.30 Miza za pet, naniz. - 20.00 Cesta na zapora, film - 21.30 Petek trinajstega, naniz. - 22.30 Atlantis, ponov. - 23.30 Cannon, naniz.

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Videoboom - 18.00 Mala klinika cinizma - 18.30 Majhni smo... - 18.15 Od sobote do sobote - 18.40 Za uho in oko - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Iz produkcije Združenja LTV - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Videotip

HTV 1

8.20 Tv kolekar - 8.30 Poročila - 8.35 Risanka - 9.00 Dobro jutro - 11.00 Program za mlade - 12.00 Poročila - 12.20 Poljedeljski svetovalec - 12.55 Pomlad življenja (amer. film) - 14.55 Poročila - 15.00 Briljant - 15.45 Televizija o televiziji - 16.20 Dr. Quinn - žena vrač III (serija) - 17.05 Grad bogov (dok. serija) - 18.05 Večer z Muppetki - 19.03 V začetku je bila beseda - 19.10 Hrvaška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.15 Forum - 21.05 Gospodar plime - 23.15 Opazovalnica - 23.45 Nočna straža: Psihološki pristop; 2.20 Psi faktor (serija); 3.05 Dok. film; 3.50 Skrita kamera; Koncert; Uspehi v hrvaškem športu; Jazz pred jutrom

HTV2

10.40 Tv kolekar - 10.50 Navzkrižna igra (film) - 12.15 Dosjeji X (serija) - 13.00 Črno belo v barvi - 16.00 Deset velikih svetovnih pisateljev - 17.00 Po meru - 18.00 dok. oddaja - 18.30 Zlati gong - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.15 Triler - 21.15 Dok. film - 21.10 Ekran brez okvirja - 23.10 Oprah Show

NEDELJA, 8. III.

SLOVENIJA 1

8.10 - 1.15 TELETEKST
9.00 ŽIV ZAV
FERDI, ris. serija
9.25 TELERIME
9.30 ZVEZDICA, lut. igrice
9.50 OZARE
9.55 GLASBA ODRASČA
11.00 DOGODIVŠČINE Z DIVJEGA ZAHODA, amer. serija, 15/16
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 POMAGAJMO SI
13.00 POROČILA
13.50 TV GENIJ
14.50 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
15.15 PROTI NJENI VOLJI, amr. film
17.00 OBZORNIK
17.10 GALA VEČER Z AVSENIKI, 2. del
18.35 NARAVNI PARKI SLOVENIJE, škoc-janske jame
19.10 RISANKA
19.20 LOTO
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
19.55 ZRCALO TEDNA
20.10 ZOOM
21.40 INTERVJU
22.35 POROČILA, VREME, ŠPORT
22.55 ME NATALIE, amer. film

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.00 Indaba, franc. naniz., 11/25 - 9.30 Tedenski izbor: Teater paradiznik; 10.20 V vrtincu - 10.55 Biatlon - 12.00 Superveleslalom (m) - 12.55 Biatlon - 14.00 Smučarski skoki - 15.30 Superveleslalom (ž) - 16.30 Ministranti, nem. film - 17.55 Športna odaja - 19.30 Videoring - 20.00 Strici so mi povedali, tv nadalj., 5/7 - 21.15 Stoleetje ljudstva, angl. dok. oddaja, 8/10 - 22.10 Šport v nedeljo - 22.55 alpe Jadran - 23.25 V New Orleansu, amer. naniz., 9/22

KANAL A

8.30 Kaličopko - 9.30 Risanka - 10.00 Mork in Mindy, naniz. - 10.30 Skoraj človek, 1. del mlad. filma - 11.30 Atlantis, ponov. - 12.30 Divji mustangi, film - 14.00 Drzni in lepi, ponov. - 15.45 Bravo mesto, ponov. - 16.00 Oče Dowling, naniz. - 17.00 Strašilo in gospa King, naniz. - 18.00 Miza za pet - 19.00 Duh bojovnika, naniz. - 20.00 Moč maščevanja, film - 22.00 Odklop, ponov. - 23.00 MacGyver, naniz. - 0.00 Cannon, naniz.

VAŠ KANAL

13.00 Videostrani - 16.30 Med polko in valčkom - 17.00 Šport - 18.30 Za uho in oko - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Mala klinika cinizma - 20.25 Dajmo naši! - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Kmetijski razgledi

PONEDELJEK, 9. III.

SLOVENIJA 1

8.10 - 1.40 TELETEKST
9.00 TEDENSKI IZBOR
SPREHOD V NARAVO
9.15 RISANKA
9.45 NOVI RAZISKOVALEC, amer. dok. serija, 9/13
10.45 ČLOVEŠKA NARAVA, serija, 1/3
11.35 NA VRTU
12.05 TURISTIČNA ODAJA
12.30 UTRIP
12.45 ZRCALO TEDNA
13.00 POROČILA
13.30 LJUDJE IN ZEMLJA
14.00 INTERVJU
14.50 ZOOM
16.20 DOBER DAN, KOROŠKA
17.00 OBZORNIK
17.10 PO SLOVENIJI
17.30 ODDAJA ZA OTROKE
18.20 RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE
19.05 RISANKA

NAGRADI V KOSTANJEVICO IN NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 7. nagradne križanke izbral Alojzijo Piperski iz Kostanjevice na Krki in Aniko Pavišič iz Novega mesta. Piperskovi je pripadla denarna nagrada, Pavišičeva je na nagrado prejela knjigo. Nagradbenkama čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 16. marca na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto, s pripisom "križanka 9". Ovojnico brez poštno znamke lahko oddate v nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 7. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 7. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: PROST, RESOR, NAGANO, ATENEJ, OMAZ, RENATA, DELAWARE, ITAKA, RIPS, SABAT, PADAR, ENA, TRATINA, JAMB, OKOLEK, ALAH, KORALA.

15.05 Studio City - 16.30 V New Orleansu, amer. naniz., 9/22 - 17.25 Trdno v sedlu, novozel. naniz., 28/65 - 18.05 Modni atelje, nem. nadalj., 1/6 - 18.55 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Šport - 20.55 Tretji kamen od sonca, amer. naniz., 1/20 - 21.30 Sestre II, amer. naniz., 19/22 - 22.15 Pilotka, nem. drama - 23.25 Ženska TV, 1/6

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.00 Moesha, amer. naniz., 13/14 - 9.20 Tedenski izbor: Pasje življenje, amer. naniz., 7/22; 9.50 Ženska gre svojo pot, nem. naniz., 14/14; 10.40 The final cut, ponov.; 11.25 Euronews; 13.00 Bad company, amer. film; 14.35 Alpe Jadran; 15.05 Šport v nedeljo - 16.20 Strici so mi povedali, TV nadalj. - 17.30 Trdno v sedlu, novozel. naniz., 27/65 - 18.05 Rodbina Mogadorskih, franc. nadalj., 11/12 - 19.00 Lingo - 19.30 Videoring - 20.00 Studio City - 21.00 10.000 obratov - 21.50 Pomp - 22.50 Brane Rončel izza odra

KANAL A

9.00 Srečni časi, ponov. - 9.30 Družinske vezi, ponov. - 10.00 Cannon, ponov. - 11.00 MacGyver, ponov. - 12.00 Oprah show, ponov. - 13.00 Dannyjeve zvezde - 14.00 Nemogoče, naniz. - 15.00 Srečni časi, naniz. - 15.30 Družinske vezi, naniz. - 16.00 Nora hiša, naniz. - 16.30 Cooperjeva družina, naniz. - 17.00 Družinske zadeve, naniz. - 17.30 Princ z Bel Aira, naniz. - 18.00 Sončni zaliv, nadalj. - 18.30 Drzni in lepi, nadalj. - 19.00 Oprah show - 20.00 Izgubljen preteklost, film - 21.30 Sam svoj mojster, naniz. - 22.00 Vsi županovi moške, naniz. - 22.30 MacGyver, naniz. - 23.30 Cannon, naniz. - 0.30 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Fatalna najstnica, amer. film - 18.30 Šport - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Med polko in valčkom - 20.30 Šport - 21.00 Novice - 21.15 Rezerviran čas - 21.30 Iz produkcije Združenja LTV

TOREK, 10. III.

SLOVENIJA 1

8.10 - 1.30 TELETEKST
9.00 TEDENSKI IZBOR
RADOVEDNI TAČEK
9.15 OČIVIDEK, angl. dok. naniz., 15/15
9.45 RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE
10.35 GALA VEČER Z AVSENIKI, 2. del
12.05 SAVANNAH, amer. nadalj., 10/36
13.00 POROČILA
13.10 VREMENSKA PANORAMA
15.30 IZ MACHIAVELIJA, ponov. angl. dok. oddaja
16.20 PRISLUHNI MO TIŠINI
17.00 OBZORNIK
17.10 PO SLOVENIJI
17.30 ODDAJA ZA OTROKE
MEJNIKI NARAVOSLOVJA IN TEHNIKE, nem. dok. naniz.
17.45 OB JEZERU, franc. nadalj., 3/7
18.20 BESEDE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 GIMNAZIJA STRITIH SRC, avstral. nadalj., 10/26
21.05 MADE IN SLOVENIA
22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT
22.50 KDO JE GLAVNI, amer. naniz., 15/22
23.10 GABRIEL GARCIA MARQUEZ, angl.-špan. dok. oddaja
0.05 BESEDE, ponov.
0.55 SVET POROČA

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 9.00 Moesha, amer. naniz., 14/14 - 9.30 Tedenski izbor: Trdno v sedlu, novozel. naniz., 27/65 - 9.55 Rodbina Mogadorskih, franc. nadalj., 11/12 - 10.50 Euronews - 13.30 Tedenski izbor: Tri barve: Rdeča, franc.

film; 15.05 Studio City - 16.30 V New Orleansu, amer. naniz., 9/22 - 17.25 Trdno v sedlu, novozel. naniz., 28/65 - 18.05 Modni atelje, nem. nadalj., 1/6 - 18.55 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Šport - 20.55 Tretji kamen od sonca, amer. naniz., 1/20 - 21.30 Sestre II, amer. naniz., 19/22 - 22.15 Pilotka, nem. drama - 23.25 Ženska TV, 1/6

KANAL A

9.00 Srečni časi, ponov. - 9.30 Družinske vezi, ponov. - 10.00 Cannon, ponov. - 11.00 MacGyver, ponov. - 12.00 Oprah show, ponov. - 13.00 Atlantis, ponov. - 14.00 Misija: nemogoče, naniz. - 15.00 Srečni časi, naniz. - 15.30 Družinske vezi, naniz. - 16.00 Nora hiša, naniz. - 16.30 Cooperjeva družina - 17.00 Družinske zadeve, naniz. - 17.30 Princ z Bel Aira - 18.00 Sončni zaliv, nadalj. - 18.30 Drzni in lepi, nadalj. - 19.00 Oprah show - 20.00 Odklop - 21.00 Svilene sence, naniz. - 22.00 Zaznamovani, naniz. - 23.00 MacGyver, naniz. - 0.00 Cannon, naniz.

VAŠ KANAL

14.00 Videostrani - 17.00 Mini 5 - 17.25 Majhni smo... - 17.35 Šport - 18.00 Kmetijski razgledi - 18.30 Avtogalerija - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Nočno obleganje, amer. film - 21.40 Novice - 21.50 Rezerviran čas

SREDA, 11. III.

SLOVENIJA 1

8.10 - 1.25 TELETEKST
9.00 TEDENSKI IZBOR
OB JEZERU, franc. naniz., 3/7
9.25 MEJNIKI NARAVOSLOVJA IN TEHNIKE, nem. dok. oddaja
9.35 CHARLIE GRACE, amer. naniz., 1/9
11.30 KDO JE GLAVNI, amer. naniz., 15/22
12.05 GIMNAZIJA STRITIH SRC, avstral. nadalj., 10/26
13.00 POROČILA
13.10 TEDENSKI IZBOR
ME, NATALIE, amer. film
14.55 SVET POROČA
15.30 MADE IN SLOVENIA
16.20 OBZORJA DUHA

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado Mileni Župevec iz Gor. Sušice 40 pri Uršnih selih. Nagrajenki čestitamo!

Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek ob 16.30, je ta teden takšna:

- (1) Slamica in sod – ansambel Vasovalci
- (2) Kovač še kuje – Štirje kovači
- (3) Pod sivim očakom – Franc Flere in Štiški kvartet
- (4) Če bo šlo po sreči – ansambel Zasavci
- (5) Pridi deklica – Matija Slak s Starimi znanci
- (6) Rozamunda – ansambel Vrsk
- (7) Lunco bom vprašal – Igor in Zlati zvoki
- (8) Kje si, očka moj – Bratje Poljanšek
- (9) Prva ljubezen – ansambel Akord
- (10) Žena ali harmonika – ansambel Labirint

Predlog za prihodnji teden: Zaljubljena – ansambel Henček

KUPON ŠT. 9

Glasujem za: _____

Moj naslov: _____

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto

NAGRADNA KRIŽANKA 9

DOLENJSKI LIST	ANTIČNA POKRAJINA V IZ. MALI AZIJI	KRONIČNO VNJEJE NOSNE SLUZNICE	DEL NOGE MED KOLENOM IN GLENJEM	AVAR	SREDNJE-VEŠKA VER-SKA SEKTA V SEVERNI ITALIJI	NASLADILO, PRIJETNO DRAŽILO	GR. BOG SWRTI, SIN NOČI
KDOR IMA KAKO GOVORNO MOTNJO							
ČRTA NA ZEMLJEVIDU (ENAK ZRAČNI TLAK)							
LESTVICA							

AVTOR: JOŽE UDIR	MREŽASTO PLATNO (ZA PODLOGE)	V HINDUIZMU UTELESENJE BOGA VIŠNUIJA	VISTA KINE-MATOGRAF TEHNIKE ZGODNJE GROZDJE				
AVSTRJSKI DIRIGENT (HERBERT VON, *1908)					AMERIŠKI OTOK V ALEUTIH		
HIBIS PRI BEOGRADU				IME PRED-SEDNJAKA BOSNE IZTEBGO-VIČA	ŽIDOVSKA ČETRT		

KREKOVA BANKA

ZA
VAS

KJER JE VOLJA, TAM JE POT

Nič ni lepšega kot izpolnjene želje.

S TOLARSKO VARČEVALNO KNJIŽICO

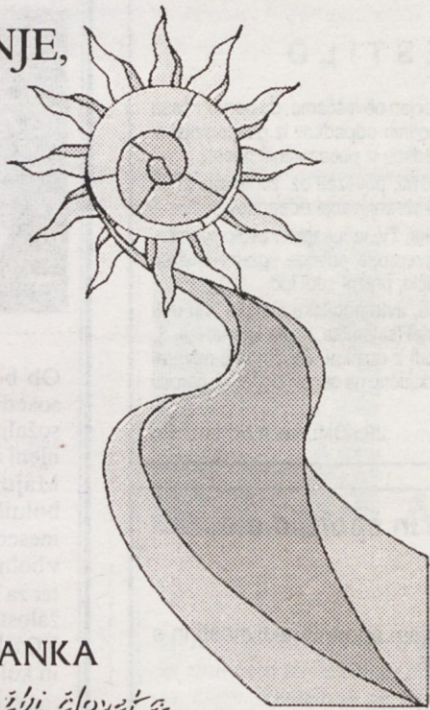
vam jih pomagamo uresničevati.

DONOSNO OBRESTOVANJE,
ZAGOTOVLJENA
DISKRETNOST
IN VSE UGODNOSTI,

ki jih lahko
pričakujete
od dobre
in
zanesljive banke.

KREKOVA BANKA

Da bo denar v službi človeka

proFOCUS

RADIO KRKA

Novo mesto

106,6 MHZ

Športna oddaja
"ŠPORT V SOBOTO"

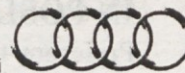
vsako soboto
od 17. do 23. ure

DOLENJSKI LIST

Najboljši AUDI trgovec 1997

Audi

Prednost je v tehniki

UGODNA
PONUDBA
VOZIL LETNIK 97

TESTNA VOZILA

A-3 1.6, A-4 1.6

UGODEN KREDIT - LEASING, STARO ZA NOVO A-6 1.8 T, 2.4

Radanovič 0608/61-308

BREŽICE, Černelčeva 5 8-12, 13-17, ob sobotah 8-12

servis

FIAT
GRIL

pooblaščen servis-prodaja vozil in rezervnih delov

ŽUPNCA 3, NOVO MESTO
tel./fax: 068/28-714

- * Pooblaščen servis FIAT in LANCIA
- * Prodaja vozil FIAT, LANCIA in ALFA ROMEO
- * Originalni rezervni deli FIAT, LANCIA in ALFA ROMEO
- * Kleparske in ličarske storitve

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš
kanal

s Trdinovega vrha
na kanalu 41

KIA MOTORS

KIA PRIDE 1,3 i
že od 11.990 DEM

SEPHIA 1,5 i
že od 17.290 DEM

Dodatni popusti!
Odkup vaših vozil!

AK TRADE, Podbevškova 9, Novo mesto
☎ 068/342-444, 21-400

KREDIT T + 5%

STU
dio

103.0 MHZ

PRESTO

FOCUS

%

Odrezali smo jih

Seveda, obrestne mere pri kreditih
za občane, samostojne podjetnike in pravne osebe.

Polepšajte si življenje z novim avtom, pohištvom, računalnikom ali pa kar z gotovino. Omislite si sanjske počitnice. Zagotovo se boste zdaj tudi lažje odločili za nakup ali prenojo stanovanja oziroma stanovanjske hiše. Krediti so ugodni, saj znaša letna obrestna mera že od **T + 5,75%** naprej,

pri namenskem varčevanju pa je letna obrestna mera še nižja.

Če ste samostojni podjetnik, vam je prav tako na voljo raznolika ponudba kreditov, kot na primer za nakup ali prenojo poslovnih prostorov. Letne obrestne mere pri kreditih so že od **T + 6,25%** naprej.

Ugodne kredite pa nudimo tudi podjetjem, saj je pri njih letna obrestna mera že od **T + 5,5%** naprej.

Izkoristite izjemne možnosti, ki vam jih ponujamo v SKB banki. Informativne izračune si lahko ogledate na internetu <http://www.skb.si>, za dodatne informacije pa pokličite **Zeleni telefon 080 15 15**.

SKB BANKA D.D.
Za Danes. In za Jutri.

glavni pokrovitelj slovenskih
olimpijskih reprezentanc

Kakovost
s tradicijo

Izkušnje starih mojstrov
smo združili s strokovnim
znanjem in sodobno
tehnologijo

Izdelujemo
kakovostna
OKNA, POLKNA,
NOTRANJA in VHODNA VRATA
in stanovanjske HIŠE

V času sejma Alpe Adria Dom od 3. - 8. marca
Vam ponujamo

nakup po SEJEMSKIH CENAH

v hali A2 in na prodajnih mestih:

NOVO MESTO, Ulica talcev 2, tel., fax: (068)323-444,
BREŽICE, Aškerčeva 1, tel., fax: (0608)62-926,
METLIKA, Cesta XV. brigade 9, tel., fax: (068)58-716,
JAKAELEKTRO Radeče, BAVEX Trebnje,
KERA TRADE Zagorje ob Savi, MK TRGOIMPEX Kočevje

JELOVICA

Lesna industrija, d.d., ŠKOFJA LOKA
tel.: 064/61-30, FAX: 064/634-261
E-mail: info@jelovica.si

VISOKA ŠOLA ZA UPRAVLJANJE IN POSLOVANJE NOVO MESTO

Prešernov trg 3, p.p. 124, 8000 Novo mesto

OBJAVLJA

RAZPIS ZA VPIS NA VISOKOŠOLSKI ŠTUDIJ
ZA ŠTUDIJSKO LETO 1998/99

Naslov programa: Upravljanje in poslovanje

Stopnja izobrazbe: visokošolska izobrazba (VII. stopnja)

Trajanje študija: 3 leta.

1. Redni študij - vpis v 1. letnik

Število vpisnih mest: 110

2. Izredni študij - vpis v 1. in 3. letnik

Število vpisnih mest: 1. letnik 80, 3. letnik 80

Pogoji za vpis

Pogoj za vpis v 1. letnik: opravljena matura ali zaključni izpit po štiriletnem srednješolskem programu.

Pogoj za vpis v 3. letnik: diploma višješolskega študija.

Posebni pogoji vpisa v 3. letnik izrednega študija: diplomanti višjih šol, ki se bodo vpisali v 3. letnik izrednega študija, bodo morali opraviti še dodatne študijske obveznosti iz izbranih vsebin predmetov 1. in 2. letnika. Dodatnih študijskih obveznosti ne bodo opravljali diplomanti sorodnih usmeritev.

Način prijave

Prijavo za vpis v 1. letnik rednega in izrednega študija kandidati pošljejo na obrazcu "Prva prijava za vpis v 1. letnik" (obr. 1,71/1) neodvisno od prijave na V.P.I.S. v Ljubljani ali Mariboru, prijavo za vpis v 3. letnik izrednega študija pa na obrazcu "Prijava za vpis na visokošolski zavod v š. l. 1998/99 za diplomante" (obr. 1,71/4).

Prijave pošljite na naslov: Visoka šola za upravljanje in poslovanje Novo mesto, Prešernov trg 3, p.p. 124, 8000 Novo mesto, do 31.3.1998.

Dodatne informacije dobite na sedežu šole, tel.: 068/32-23-80, 068/32-13-23.

SREDNJA POMORSKA ŠOLA, PORTOROŽ Pot pomorščakov 4, 6322 PORTOROŽ

o b j a v i l j a

za šolsko leto 1998/99 razpis za vpis učencev v 1. letnik

Učenci se lahko vpišejo v izobraževalne programe:

- PLOVNI TEHNIK (32 dijakov)
- LADIJSKI STROJNI TEHNIK (32 dijakov)
- ELEKTROTEHNIK - elektronik (64 dijakov)

Na razpis se lahko prijavi fantje in dekleta, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- so uspešni v osnovni šoli (imajo vsaj dober učni uspeh v 7. in 8. razredu in primerno vedenje);
- so zdravi, pogumni, preudarni, vestni, natančni in vztrajni;
- niso starejši od 17 let, torej tudi tisti učenci, ki so zaključili osnovno šolo v preteklih letih.

Prijavo za vpis na obrazcu DZS 1,20 naj zainteresirani oddajo v osnovnih šolah ali pošljejo do 11. marca 1998 na naslov: Srednja pomorska šola, Pot pomorščakov 4, 6322 Portorož.

Prijavi mora biti priloženo zdravniško potrdilo, ki ga kandidat pridobi v ambulanti za pomorščake v Kopru (za vpis v pomorska programa).

Podrobnejše informacije o prijavi in vpisu lahko dobijo kandidati vsak delovni dan od 9. do 13. ure po telefonu 066/747-241.

Med šolanjem lahko prebivajo (stanujejo) dijaki v dijaškem domu Portorož (tel.: 066/746-341), v katerem znaša oskrbnina v tem šolskem letu 24.000 SIT mesečno.

Maturanti Srednje pomorske šole lahko nadaljujejo šolanje v okviru visokošolskega programa na Fakulteti za pomorstvo in promet, Piran.

ŠTIPENDIJE IN PRIPRAVNISTVO: Najboljšim desetim dijakom, ki se bodo vpisali v programa plovni tehnik ali ladijski strojni tehnik, bo Splošna plovba Portorož podelila **štipendije** (g. Alojz Jurjec, tel.: 066/47-60). Splošna plovba zagotavlja vsem dijakom pomorskih programov tudi počitniško prakso (po zaključku 3. letnika) ter **opravljanje pripravništva** na ladjah trgovalne mornarice.

• Aforizem je blisk strele iz glave v glavo. (Korpar)

• Tudi zdravi ljudje morajo pozirati grenke pilule. (Bradač)

• Zaradi želje po čiščenju preteklosti ne opazimo umazane sedanjosti. (Bradač)

• Prihodnost zgodovinarjev je odvisna od preteklosti. (Erdeljnin)

CENTER ZA SOCIALNO DELO NOVO MESTO Prešernov trg 5

obvešča

VSE PREJEMNIKE OTROŠKEGA DODATKA,

da so v skladu s 57. čl. Zakona o družinskih prejemkih do 31.3.1998 dolžni vložiti zahtevek za preverjanje upravičenosti do otroškega dodatka na obrazcu DZS št. 8,41 (VLOGA ZA UVELJAVITEV OTROŠKEGA DODATKA).

Vloge se osebno ali pisno vlagajo na **CENTRU ZA SOCIALNO DELO, NOVO MESTO, Prešernov trg 5**, in na **CENTRU ZA SOCIALNO DELO, Glavni trg 7** - ob uradnih dnevih:

• ponedeljek od 8. - 14. ure

• sreda od 8. - 16. ure

• petek od 8. - 13. ure

NEPOPOLNE VLOGE BOMO ZAVRAČALI!

Javno podjetje
KOMUNALA, d.o.o.
Rozmanova 2, Novo mesto

OBVESTILO

Občane občin Novo mesto, Šentjernej in Škocjan obveščamo, da bomo v času od 9.3. do 13.3.1998 organizirali odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev po ustaljenem urniku rednega odvoza odpadkov iz posameznih naselij.

Kosovne odpadke je potrebno primerno zložiti, povezati oz. zapakirati in jih odložiti poleg obstoječih posod začasno shranjevanje odpadkov.

Med kosovne odpadke SODIJO: bela tehnika, TV, računalniki, avdio tehnika, radiatorji, peči, boilerji, pohištvo, vzmetnice, preproge, posode, športni rekviziti, igrače, kolesa, motorna kolesa, otroški vozički, prazni sodi ipd.

Med kosovne odpadke NE SODIJO: gume, avtomobilske školjke, vsi deli avtomobilov, kmetijski stroji, gradbeni material (salonitke, razna kritina, les...), gradbeni elementi (ograde, stopnice...), sodi z različnimi tekočinami, nevarni odpadki. Tovrstne odpadke bomo odvažali izključno na osnovi dodatnih naročil povzročiteljev oz. lastnikov.

JP KOMUNALA Novo mesto

VITA, marketing, trgovina in šport, d.o.o. Baragov trg 1 8210 Trebnje

Podjetje, ki se ukvarja z organiziranjem športnih aktivnosti in s prodajo opreme za šport in prosti čas, išče sodelavce, in sicer:

1. komercialista za prodajo športne opreme (delo na terenu),
2. animatorja športnih aktivnosti v športnem centru Vita v Trebnjem.

Vsi, ki imate radi dinamično in inventivno delo na področju športa, nas pokličite na tel. 068/44-990 ali pa svojo vlogo oddajte na naslov: Vita, d.o.o., Baragov trg 1, 8210 Trebnje.

V SPOMIN

14. februarja je minilo 14 žalostnih let, odkar so našega očeta

FRANCA POŽEKA

iz Adlešičev 29

odnesli k zadnjemu počitku.

Žalujoči otroci

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, sina in brata

BRANKA BUČANA

iz Metlike

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v velikem številu izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebna zahvala Lovski družini Metlika, Belokranjskemu lovskemu pevskemu zboru, mestni godbi Metlika, 6. a razredu Osnovne šole Metlika z razredničarko Zdenko Tomc, govornikoma Anici Kopinič in Franciju Jakljeviču ter gospodu Albinu za opravljen cerkveni obred. Hvala vsem, ki so našega Branka spoštovali in ga pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: žena Ivanka s hčerko Valentino, mama Barica, sestra Biserka z družino in ostalo sorodstvo
V Metliki, 2.3.1998

ZAHVALA

Ljubezen, delo, trpljenje -
to tvoje bilo je življenje.
Zato sedaj v miru počivaj
in večne radosti pri Bogu uživaj...

V 100. letu starosti nas je zapustila naša
ljuba mama, stara mama, prababica in
teta

MARIJA BRUNEK roj. Uhan

iz Šmihela 68, Novo mesto

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za ustne in pisne izraze sožalja, darovano cvetje, sveče, za sv. maše ter spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo patronažni sestri Majdi Štimec, osebju Poškodbenega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za vso oskrbo in nego v zadnjem mesecu njenega življenja, gospodu p. Luki Pogačiču za obiske v bolnici in gospodu župniku Cirilu Plešču za obiske na domu ter za lep pogrebni obred. Hvala šmihelskim pevcem za zapete žalostinke, cerkvenim pevcem, Pogrebniemu zavodu Oklešen, KORK Šmihel, sodelavcem računovodstva ZD Novo mesto in kolektivu OŠ Mirna. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Delo, skromnost in poštenje -
tvoje je bilo življenje.
Tvoj dom ovila je črna,
v srcih naših ostala je praznina.

V 62. letu starosti nas je mnogo
prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče,
stari oče, tast, brat, stric in svak

TONE JAKLIČ

iz Zalisca 10 pri Žužemberku

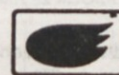
Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče in za svete maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se M-Kmetijski zadrugi Žužemberk in Emoni Koseze Ljubljana, gasilec, pevecem za zapete žalostinke in gospodu dekanu Francu Povirku za lepo opravljen obred. Še posebej pa se zahvaljujemo PGD Reber za vso pomoč pri organizaciji pogreba. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Štefka ter hčerki Štefka in Darinka z družinama

MERKUR

SUPER PONUDBA

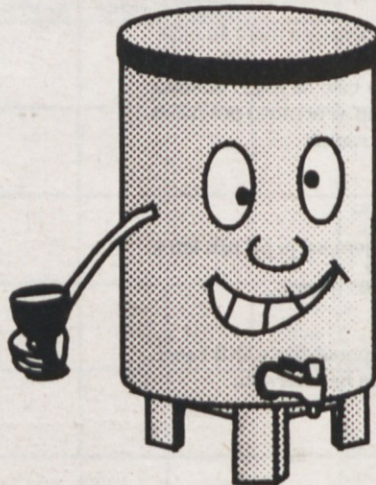

NOVOTEHNA

25 kg, bela 2.990 SIT

JUBOLIN KIT 30 kg 2.690 SIT

300 l

300 l 21.998 SIT
- 4% POPUST 21.118 SIT

100 l

12.700 SIT
- 4% POPUST
12.192 SIT

POSODE IZ NERJAVEČEGA JEKLA INOX 18/10 OD 10 — 600 l

NOVOTEHNA: V NOVEM MESTU, KRŠKEM, KOSTANJEVICI, TREBNJEM

OBNOVA KNJIŽNICE SE NADALJUJE

LITJA - V letu 1996 je bilo prenovljeno prvo nadstropje, kjer je do pred nekaj dnevi v utesnjenih prostorih delala celotna matična knjižnica dr. Slavka Gruma. Zdaj pa so odprli pritlične prostore, česar so veseli predvsem najmlajši uporabniki, saj je polovica prostora namenjena njim. Poleg treh oddelkov je v pritličju čitalnica. Imajo tudi računalnike. Slavnostna govornika na prired-

ditvi ob odprtju knjižnice sta bila Jože Sevljak, direktor ZIK-a, in predsednik občinskega sveta ter poslanec v Državnem zboru RS Franci Rokavec. V kulturnem programu so nastopili: pihalni orkester Big Band Litija, Nace Simončič s Tačkom, komorna skupina osnovnošolk in učenci litijske glasbene šole.

**NAGRAJENCI
ZLATARNE BARTOL**
NOVO MESTO - V soboto, 7.

februarja, smo se izžrebanci Zlatarne Bartol iz Novega mesta udeležili nagradnega izleta. Okrog 40 udeležencev se nas je z avtobusom Krka tour odpeljalo na Štajersko, kjer smo si ogledali ptujski grad, vinsko klet in vinskem hramu okušali različne vrste vin s štajerskega vinorodnega področja. Pot smo nadaljevali v Olimje, kjer smo si ogledali cerkev in najstarejšo lekarno v Sloveniji. Okrepčali smo se pri Jelenovem grebenu z domačimi specialitetami, divjačino in gobami. Za

enkrat izlet po Štajerski se najlepše zahvaljujemo družinskemu podjetju Zlatarne Bartol, saj nam bo izlet še dolgo ostal v prijetnem spominu.

H. M.

LIKOVNE DELAVNICE

NOVO MESTO - V četrtek in petek, 5. in 6. marca, bodo na oddelku za mladino v Knjižnici Mirana Jarca potekale likovne delavnice.

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen

K Roku 26, Novo mesto

☎ 068/323-193

Mobitel: 0609/615-239

0609/625-585

Delovni čas: **NON STOP**

V dogovoru z Zavodom za zdravstveno zavarovanje vam nudimo naše pogrebne storitve brezplačno, pri kompletnih storitvah z minimalnim doplačilom.

ZAHVALA

22. februarja 1998 se je poslovila od nas

JOŽICA TURK

s Prešernovega trga 9, Novo mesto

Zahvaljujemo se vsem, ki so Jožico obiskovali v času bolezni, zdravstvenemu osebju Zdravstvenega doma Novo mesto, fizioterapevtu Franciju, predvsem hvala ge. Jasni in ge. Rozi za nesebično pomoč. Lepo se zahvaljujemo g. proštu Lapu za darovano sveto mašo in lepo opravljen pogrebni obred. Hvala pevcem iz Šmihela in vsem, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in sveče ter se od nje poslovili.

Žalujoči: vsi njeni
Novo mesto, 24.2.1998

ZAHVALA

Kaj je človek na tem sveti
pojem zdaj, saj nas zapušča človek,
ki sem ga ljubil kdaj.

Naj ti bo lahka zemlja trifarška,
spočij se v njej, nam draga mamica.

V 77. letu starosti nas je zapustila naša draga mamica, tašča, stara mama in prababica

STANKA STARIHA

iz Drašičev 46

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče in prispevke za domačo cerkev. Hvala vsem sosedom za pomoč, še posebej družini Plut, kmečkemu turizmu Simonič ter Karolini Bajuk za ganljivi govor pri domači hiši. Prav tako zahvala osebju Intenzivnega oddelka Interne bolnišnice Novo mesto in dr. Blažu Mlačku, metliškem župniku gospodu Florjanu ter gospodu priorju Albinu Žnidariču in gospodu župniku Jožetu Milčiniču za lepo opravljen obred, pevcem moškega cerkvenega pevskega zbora iz Metlike za izredno lepo petje, pevkam iz Drašičev pa za odpeto poslovilno pesem. Hvala vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku.

Žalujoči: otroci Tinca, Ivan, Tine, Franc, Stanka, Anica in Jože z družinami

V SPOMIN

V naših srcih ti naprej živiš,
zato pot nas vodi tja,
kjer v tišini spiš.
Tam lučka ljubezni vedno gori
in tvoj nasmeh med nami živi

5. marca mineva žalostno leto, odkar nas je nepričakovano zapustil

**LUDVIK
LUZAR**

iz Gorenjih Dol

Hvala za vsako lepo misel nanj in vsem, ki obiskujete njegov grob ter prižigate sveče v njegov spomin.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Življenje celo si garala,
vse za hišo in družino dala,
le sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

V 77. letu starosti nas je zapustila mama, stara mama, teta in sestra

ANICA MATKO
roj. Debevc

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in za sv. maše. Hvala tudi gg. župniku, govornici Slavki, pevcem Janiju za zaigrano Tišino, sodelavcem Italial Schuësh Mokronog, Revozu Novo mesto ter vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Delo, skrb in trpljenje -
tvoje je bilo življenje.

V 79. letu nas je zapustila naša draga mama, tašča, stara mama, botra in teta

**IVANKA
NEMANIČ**
roj. Bajuk

z Rakovca pri Metliki

Ob boleči izgubi naše drage mame se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem za pisne in ustne izraze sožalja, podarjeno cvetje, sveče in za sv. maše ter za tako številno spremstvo na zadnji poti. Posebna zahvala vsem vaščanom za vsestransko pomoč, podjetju Kolpa, pevcem za lepo zapete žalostinke, g. Piškuriču za vodenje ter g. župniku Albinu za molitev in lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi, ki so jo imeli radi

ZAHVALA

V 42. letu starosti je odšel od nas v večno življenje, kjer ni več trpljenja in bolečin, zlati mož, ati, sin, brat, zet in svak

**CIRIL
KLEMENČIČ**

iz Vorančeve 6

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in nam na ta ali oni način pomagali. Zahvala gospodu proštu in gospodu župniku za opravljen obred, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, Splošni bolnišnici Novo mesto, Intenzivnemu oddelku Interne bolnišnice, Dializi, Društvu ledvičnih bolnikov, Društvu invalidov, ZZZS, nekdanjim sodelavcem, sosedom in sovaščanom, sosedom in stanovalcem iz Vorančeve ulice, učencem in delavcem OŠ Šmihel, VVE Šapramiška. Posebna zahvala Ireni Rešeta in pevcem Zarje in Sonca za pesem ob zadnjem slovesu.

Žalujoči: žena Anka, sin Blaž, hči Urška, mama, sestra in brata z družinami, tast, tašča, svak in svakinja z družinami in ostali sorodniki

ZAHVALA

Pomlad v vinograd je tvoj prišla
in čakala, da prideš ti,
sedla je na rožna tla in
zajokala, ker te ni.

V 62. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, oče, stari ata in brat

**FRANC
BLAŽON**

iz Škocjana 9

Iskrena hvala vsem, ki ste nam v najtežjih dneh pomagali in sočustvovali z nami. Posebna zahvala družinam Cimerman in Brulc za pomoč, g. Blatniku za organizacijo pogreba, pevcem za zapete žalostinke, duhovnikom za opravljen obred, govornikom, gasilcem, OŠ Škocjan in Dolenjski banki. Hvala vsem za darovano prelepo cvetje in sveče ter vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Delo, skromnost in poštenje -
tvoje je bilo življenje.
Tvoj dom ovila je črnina,
v srcih ostala je praznina.

V 78. letu starosti nas je nepričakovano zapustil dragi mož, oče, stari oče, tast, stric, bratranec

VINKO ŠTIGLIC
iz Mihelje vasi 13, Črnomelj

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem za izraze sožalja, za darovano cvetje, sveče, za sv. maše ter številno udeležbo na pogrebu. Posebno zahvalo izrekamo vaščanom, GD Petrova vas za organizacijo pogreba, GD Talčji Vrh, govornikom, zastavonošem, sodelavkam Iskre Semič, SZ SVP Novo mesto, g. župniku za lepo opravljen obred, šmihelskim pevcem in g. Hitiju. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: žena Kati, hčerki Anica in Matejka z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Vse življenje svoje trdo si garal,
vse za svojo dom, družino dal,
a sledi za tabo ostale so povsod
od dela pridnih tvojih rok.

V 68. letu nas je zapustil naš dobri oče, stari oče in stric

JOŽE MOLEK

iz Gradenca pri Žužemberku

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in sveče ter ga spremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo govornici Bojani Vidmar in g. dekanu za poslovilne besede ob žalni maši.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 52. letu starosti nas je zapustil naš dragi

**MILAN
GORŠIN**

z Gornje Težke Vode 6

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in prijateljem za izraze sožalja, darovano cvetje, sveče in za svete maše ter spremstvo pokojnika na zadnji poti. Hvala tudi osebju 3. nadstropja Interne bolnišnice Novo mesto, GD Stopiče, pevcem, govornikom, g. Oklešnu in vsem ostalim, ki ste nam stali ob strani. Posebna zahvala domačemu g. župniku za tople besede slovesa in lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

Pretreseni sporočamo žalostno vest, da je v 36. letu tragično preminil naš sodelavec in prijatelj

BRANKO BUČAN

kinooperater in hišnik

Zelo ga bomo pogrešali.

Sodelavci Ljudske knjižnice Metlika

tedenski koledar

Četrtek, 5. marca - **Jadran**
Petek, 6. marca - **Nika**
Sobota, 7. marca - **Tomaž**
Nedelja, 8. marca - **dan žena**
Ponedeljek, 9. marca - **Franciška**
Torek, 10. marca - **40 mučnikov**
Sreda, 11. marca - **Krištof**
LUNINE MENE
5. marca ob 9.41 - prvi krajec

kino

BREŽICE: 5. in 6.3. (ob 18. uri) akcijski film *Možje v črnem*. 5., 6. in 9.3. (ob 20. uri) ter 7. in 8.3. (ob 18. in 20. uri) komedija *Nabrita družabnica*. 11.3. (ob 20. uri) komedija *Do nagega*.
ČRNOMELJ: 6.3. (ob 20. uri) znanstvenofantastična drama *Osmi potnik*. 8.3. (ob 18. uri) risanka *Anastazija*. 8.3. (ob 20. uri) ameriška kriminalna *Poljub za lahko noč*.

film

• **SEDEM LET V TIBETU**, avanturistični (*Seven Years in Tibet*, 1997, ZDA, 135 minut, režija: Jean-Jacques Annaud)
Režiser Annaud, doslej najbolj znan po enigmatičnem in mračnjaskem *Imenu rože*, je naredil zelo neposreden, vizualno učinkovit in razgledniški film. Kamorkoli z očmi zaviješ po platnu, ena sama fascinacija. Najprej seveda nad samimi lokacijami - te so socer malo prestavili, v *Kanadu*, *Čile* in *Ande*, kakopak zaradi Kitajskega režima trde roke nad Tibetom. Fotografija razkošno razkazuje eksotičnost veličastne Himalaje in monotonno lepoto prostrane države na Strehi sveta.
Brat Pitt igra avstrijskega superalpinista Heinricha Harrerja, ki se z nemško odpravo leta 1939 nameni na goro Nanga Parbat, enega najvišjih vrhov sveta. Slabo vreme in plazovi jih prisilijo v spust, nakar jih zajamejo Angleži in jih kot vojne ujetnike zaprejo na severu Indije. Po nekaj letih pobege, nakar se Heinrich in šef odprave Aufschneider z veliko napori pretopotata v samo Lhaso. Tam ju kljub prepovedi o vstopu tujcev v Tibet, sploh pa v Sveto mesto, takoj in zelo pri-

DOBREPOLJE: 8.3. (ob 15. uri in 19.30) ameriška drama *Titanik*.
GROŠUPLE: 6.3. (ob 16. in 19. uri) ameriška drama *Titanik*.
KOSTANJEVICA: 7.3. (ob 20. uri) komedija *Sam doma 3*.
KRŠKO: Od 5. do 8.3. (ob 18. uri) ameriška drama *Titanik*. 7.3. (ob 19.30) komedija *Boeing, Boeing*. 10. in 11.3. (ob 18. uri) komedija *Nabrita družabnica*. 10. in 11.3. (ob 20. uri) akcijski film *Mirovnik*.
METLIKA: 8.3. (ob 18. uri in 20.15) znanstvenofantastična drama *Osmi potnik*.
NOVO MESTO: Od 5. do 11.3. (ob 18. uri in 20.30) kriminalni film *Hudičev advokat*.
RIBNICA: 7.3. (ob 21. uri) ameriška drama *Titanik*.
ŠENTJERNEJ: 7.3. (ob 20. uri) komedija *Sam doma 3*.
VELIKE LAŠČE: 7.3. (ob 16. in 19. uri) ameriška drama *Titanik*.
TREBNJE: 6.3. (ob 20. uri) in 8.3. (ob 17. uri) film *Zelo osebno*.

jazno sprejmejo. Nekdaj egoistični, ošabni, oholi in samotarski Heinrich se spreminja v prijazno, altruistično in čutečo bitje, postaja pravi Tibetanec, ki se črva ne pohodi, češ da je to lahko reinkarnacija njegove mame. Metamorfoza se dogaja pod vplivom najstniškega zelo modrega in ukaželjnega dalajlame, ki mu Brad razlaga tehnične dosežke modernega sveta, kot so kino, dvigalo, vožnja avta, in kdo je Jack Razparač. V njem vidi svojega še nikoli videnega sina, ki ga je zaplodil pred odhodom v Himalajo, dalajlama pa ga spomni, da biologija govori drugače, sploh pa da sta onadva za tovrstno razmerje daleč preveč intimna. In Heinrich jo mahne na Dunaj osvojiti pravega sina. Na Nango Parbat ni nikoli več plezal.
Zgodba je resnična, posneta po Harrerjevi avtobiografiji, film se zlaže le na začetku, ko Heinrichu na Dunaju ob slovesu nič kaj ne diši slikanje z naci zastavico. Dejstvo pa je, da je bil Harrer še kako ponosen član nacistične stranke in se je zaradi svojih plezalnih podvigov imel celo čast rokovati in slikati s samim Hitlerjem. Ostalo je resnica, okej, nekoliko romantizirana in poenostavljena. Annaud je naredil všečen in zato tudi dokaj stereotipen pustolovski spektakel, ki lovi trenutek vsesplošnega zanimanja za podjarmljeni Tibet in dalajlamo, ki že 40 let v izgnanstvu.

TOMAŽ BRATOŽ

KMETIJSKI STROJI

TRAKTORJI Univerzal, Fiat, Zetor, Lamborghini, IMT, TV 826, Landini, Same, Hurlmani, Torpedo s popusti! Novo za staro! Rabljeni TV 420, LTZ 55 4 x 4. Ugodni krediti! Priključki vseh vrst od vseh proizvajalcev pri Agroavtu, Ljubljanska 30, Kranj. ☎ (064)332-111, od 8. do 16. ure. 921
AVTOMOBILSKO PRIKOLICO za prevoz živine prodam. ☎ (068)51-064. 944
PREDSETVENIK, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)27-301. 902
KULTIVATOR BCS, krožne brane, plug, 10 col, in 10 bal travne silaže prodam ☎ (068)342-215. 887
TRAKTOR UNIVERZAL 550 DTC, letnik 1987, prodam. ☎ (068)49-397. 953
SAMONAKLADALNO PRIKOLICO Sip 19 prodam. ☎ (068)45-431. 904

TRAKTOR STEYR, 18 KM, 5 x 5, prodam za 2700 DEM. ☎ (041)690-156. 949

KUPIM

NAJVEČ NUDIMO za delnice Krke B, Petrola B, Kolinske C ter ostale. Gorenjska borznoposredniška družba, ☎ (064)380-100. 644
NAJVIŠJE CENE delnice Telekom, Save, Krke, Žita, Gorenja in Uniona. ☎ (0609)651-646. 901
DELNICE TELEKOMA, Žita, Save, Krke, Arka in ostale odkupimo za gotovino! ☎ (041)669-221. 926
TELEKOM, Žito, Krka in ostale delnice ugodno odkupimo za gotovino. ☎ (068)324-297. 960
JEDILNI KROMPIR odkupujemo. ☎ (068)66-665. 911

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtkih. Cena posamezne številke 200 tolarjev; naročnina za 1. polletje 5.070 tolarjev, za upokojece 4.563 tolarjev; letna naročnina 10.400 tolarjev, za upokojece 9.360 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 20.800 tolarjev; za tujino letno 130 DEM oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLASI: 1 cm v stolpcu za ekonomske oglase 2.800 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 5.600 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 3.300 tolarjev. Mali oglas do deset besed 1.700 tolarjev (po telefonu 2.200 tolarjev), vsaka nadaljnja beseda 170 tolarjev; za pravne osebe je mali oglas 2.800 tolarjev za 1 cm v stolpcu.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-440519 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006.

Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet http://www.dol-list.si Nenanarjenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.

Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, d.o.o. Tisk: DELO-ČR, d.d., Ljubljana.

MOTORNA VOZILA

AX 1.4 D, letnik 1994, 60.000 km, prvi lastnik, prodam. ☎ (0608)32-089 ali (0609)620-095. 876
GOLF RABBIT TD, letnik 1991, registriran do 1/99, prodam. ☎ (068)73-614. 938
R 5 CAMPUS, rdeč, letnik 1991, registriran do 21.1.1999, jugo 45, letnik 1989, registriran do 10/98, prodam. ☎ (068)76-368. 941
FORD ORION GHIA 1.6 SI, letnik 1991, lepo ohranjen, z veliko dodatne opreme, prodam. ☎ (068)83-888, popoldan. 943
R TWINGO wind, letnik 1997, 12.000 km, platnena streha, kovinsko zelen, prodam. ☎ (0609)628-851. 952
126 BIS, letnik 12/90, bel, 15.000 km, zelo lepo ohranjen, prodam. ☎ (0609)628-851. 964
R 5, letnik 1995 ali 1993 prodam. ☎ (068)85-859. 951
Z 750, neregistrirano, vozno, ugodno prodam. Anton Kobe, Selišče 6, Dolenjske Toplice, ☎ (068)65-879. 955
PEUGEOT 405 1.6 GR lux, letnik 1993, registriran do 3/99, 78.000 km, kovinsko siv, strešno okno, CZ, alarm, prodam. ☎ (068)65-203. 875
R CLIO 1.2 RN, letnik 1994, 66.000 km, servisna knjiga, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)47-509, po 16. uri. 908
R 4, letnik 1987, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)78-053. 932
126 P, letnik 1989, registriran do 5/98, in R 4, letnik 1987, neregistriran, ugodno prodam. ☎ (068)22-343. 950
CLIO 1.4 RT, letnik 1991, ugodno prodam. ☎ (068)26-215. 916
ŠKODO FAVORITEL, letnik 1992, registrirano do 9/98, prvi lastnik, ugodno prodam. ☎ (068)83-689. 868
ŠKODO FAVORIT GLX, staro 3 leta, prodam. ☎ (068)341-943. 886
R 4, letnik 1989, prodam. ☎ (068)324-434. 957
FIAT RITMO, 1.7 D, reg. celo leto, prodam. ☎ (068) 325-520, 041/682-477. 940
FORD ESCORT 1.6 GHIA 16 V, karavan, letnik 1993, odlično ohranjen, vsa oprema, servisna knjiga, prodam. ☎ (068)317-204, dopoldan, (068)325-455, popoldan. 436
GOLF D, l. 89, prodam ali menjam. ☎ 341-952. 940
CLIO, letnik 1995, prvi lastnik, oprema Slovenian open, prodam. ☎ (068)27-120. 940
R 4 GTL, letnik 1989, prodam. ☎ (068)50-047, popoldan. 890
CLIO 1.2 RN, letnik 1993, rdeč, 5V, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)73-638. 884
PASSAT 1.8 CL, letnik 1993, registriran za celo leto, lepo ohranjen, nujno prodam. ☎ (068)87-788. 906
WARTBURG 1.3, letnik 1990, registriran do 24.5, redno servisiran, lepo ohranjen, prodam za 1600 DEM. ☎ (068)49-525. 873
R 4 GTL, letnik 88, reg. do avgusta, prevoženih 80.000 km, prodam. ☎ 068/75-334, 041/697-963.

MURN AVTOSERVIS

Resslova 4, 8000 Novo mesto
tel./fax: 068/24-791

CENTER SUZUKI

- prodaja vozil
- rezerv. deli in dodatna oprema
- servis
- kleparske in ličarske storitve
- ugodni krediti T + 6%

DOBER NAKUP

MODELOV '98

ALTO 1,0 GL 3D 13.990 12.990

ALTO 1,0 GL 3D 14.990 13.990

BALENO WAGON 1,3 GLX

25.990 23.990

BALENO 1,6 GLX WAGON 4x4

31.990 29.990

TIKA TREBNJE

☎ 068/44-940

Cene brez konkurence

MOTOR APN 6

125. 990 SIT

POHIŠTVO

SKORAJ NOVO enodelno omaro, kavč in jedilni kot ugodno prodam. ☎ (068)325-027, zvečer. 907

POSEST

ZAPUŠČEN VINOGRAD na Gabru pri Semiču prodam. Dostop po asfaltni cesti. Primerno za stavbno zemljišče. ☎ (061)751-331. 783

VINOGRAD v Straški gori, lep razgled, prodam. ☎ (068)22-744, popoldan. 818
HIŠO z gostinskim lokalom prodam. ☎ (068)87-215, po 20. uri. 869

OPUŠČENO hribovsko kmetijo, 10 ha, in nedokončano novo hišo prodam. ☎ (068)76-716 ali (0608)89-239, zvečer. 895

NEDOKONČANO stanovanjsko hišo, 250 m², 1000 m² zemljišča (75 m² delavnice), v Cerini, 1.5 km od Čateških Toplic, prodam. ☎ (068)44-442. 896

STAREJŠO HIŠO z vodo in elektriko oddam v najem. ☎ (041)71-88-50. 899

GRADBENO PARCELO v Novem mestu prodam. ☎ (0609)641-113, popoldan. 909

VINOGRAD v okolici Senovega prodam. ☎ (0608)71-571. 923

ZAZIDLJIVO PARCELO v Trebnjem prodam. ☎ (068)41-382 ali (041)648-747. 928

ŠMARJEŠKE TOPLICE - vas Šmarjeta, 12 km od Novega mesta, v novem, urejenem naselju, na izredno lepi lokaciji, prodam nedograjeno, delno vseljivo hišo (telefon, asfalt), za 98.000 DEM. ☎ (061)817-204. 939

V OKOLICI RAKE prodam 22 a opuščenega vinograda s hramom ter skedenj za večnamensko uporabo. Smednik 10, Raka. 942

VIKEND s 33 a vinograda in 7 a sadovnjaka, na sončni legi v bližini Brestanice prodam. ☎ (0608)70-094. 764

NA LEPI, sončni legi v Križah pri Studencu prodam parcelo, primerno za vinograd in vikend. ☎ (0608)89-193. 893

10 A vinograda na Ljubnu prodam. ☎ (068)66-547. 912

PREKLICI

IVAN PERC iz Gabrijel se javno opravičujem Francu Lindiču, ki sem ga obdolžil kraje mesa in ga s tem javno osramotil. 900

MIRO GOLOBIČ, Lipovec 3, doživljenjsko prepevčujem vsem Štublarjem iz Lipovca pri Semiču vožnjo ali hojo po svojih parcelah. V nasprotnem primeru jih bom sodno preganjal. 914

DOLENJSKA
BANKA

Denar

za razumno Znižane

ceno obrestne mere

za vse vrste posojil

Postopek pridobitve posojila je enostavnejši. Stroški, vezani na zavarovanje posojila, so nižji.	vrsta posojil	odplačilna doba	obrestna mera
	kratkoročna		6,00 %-6,25 %
	dolgoročna	do 2 let	6,75 %
		do 4 let	7,25 %
		do 5 let	7,75 %
		do 6 let	8,25 %
		do 7 let	8,75 %
		do 12 let	9,25 %-10,00 %
	Nenamenska posojila za občane		
	kratkoročna		6,5 %-7,0 %
	dolgoročna	do 2 let	7,5 %
		do 4 let	8,0 %
		do 5 let	8,5 %
	Stanovanjska posojila		
		do 4 let	7,0 %
		do 7 let	7,5 %
		do 12 let	8,0 %-8,5 %
	* za mlade	do 4 let	6,75 %
		do 7 let	7,25 %
		do 12 let	7,75 %-8,25 %

Banka zaračuna posojilojemalcem za vodenje posojila dodatno 1,2 % točke letno od vsakokratnega stanja posojila.

PRODAJ

KROMPIR, lanski uvoz, več sort, za sajenje, prodam. ☎ (061)785-097. 470

OPAŽ in ladijski pod že za 540 SIT z dostavo, smrekov, suh, 7 cm! ☎ (063)451-082. 811

DOBRO OHRANJEN štedilnik Corona, omarico za plin in pralni stroj za 60.000 SIT prodam. ☎ (068)25-390. 894

KAMP PRIKOLICO Optima B 2, letnik 1995, 2+2, z baldahinom, prodam. ☎ (068)22-757. 903

V METLIKI ugodno prodam bukova drva ter jih pripeljem. ☎ (068)59-085. 920

POHORSKI KAMEN škrlavec, različnih barv, prodajamo! Možna dostava! ☎ (063)762-433. 925

1 M³ suhih hrastovih plohov, debeline 5 cm, prodam. ☎ (0608)79-607. 917

BRIKETE in bukovega lesa za kurjano prodam. ☎ (068)52-979. 937

OBDELANO kostanjevo kolje prodam. ☎ (068)49-097. 933

SENO in žganje prodam. ☎ (068)21-156. 877

BALIRANO SENO in slamo ter vinograd na Ljubnu prodam. ☎ (068)83-723, po 20. uri. 881

SENO in otavo v balah ali refuzi, večjo količino, prodam. ☎ (068)83-717. 878

STOPNIŠKO pregradno steno z dvojno vrati, dimenzije 238 x 214, prodam. ☎ (068)322-750. 898

ŠTEDILNIK na drva, električni bojler, 8-litrski, in pomivalno korito ugodno prodam. ☎ (068)52-952. 870

ULEŽAN hlevski gnoj prodam. ☎ (068)324-319. 918

RDEČE VINO prodam. ☎ (068)42-949, zvečer. 889

VEČJO KOLIČINO kamna prodam. ☎ (068)49-691. 919

2500 KG kvalitetnega sena ugodno prodam. ☎ (068)66-692. 883

300 LITROV šmarnice in plug prodam. ☎ (068)66-655. 935

KOSTANJEVO kolje prodamo. ☎ (068)24-131. 897

RAZNO

VARSTVO otrok na našem domu nudim. ☎ (068)325-539, od 9. do 11. ure in od 17. do 18. ure. 910

POZOR! Nudimo strojno vrtnanje lukenj v vinogradih in sadovnjakih za betonske in lesene stebre in za sajenje trt in sadnega drevja. ☎ (068)65-433 ali (0609)627-668. 929

HLADILNIKE in zamrzovalnike LTH in

Končar popravljamo na domu. ☎ (068)21-934. 936

VEČ PRAŠIČEV od 80 do 100 kg, kolerabo za krmo, kostanjevo kolje in P 126 za rezervne dele, prodam. ☎ (068)85-880. 924

OPAŽNE PLOŠČE, punte in plohe ugodno posodim. ☎ (068)342-506. 924

KOŠNJO oddam v najem. ☎ (068)89-376. 924

IŠČEM približno 25 cm3 kamna za škarp po z dostavo na Otočcu in izvajalca del. ☎ (068) 75-037

SLUŽBO DOBI

NAGROBNE SVEČE nudimo v nadaljnjo prodajo pod ugodnimi pogoji. Možna tudi redna zaposlitev. ☎ (0609)622-668. 724

PEKA s prakso zaposlimo v Škocjanu. ☎ (068)76-251. 872

V BARU SABINA, Sela pri Dolenjskih Toplicah, zaposlimo natakario. ☎ (068)66-081. 874

TRGOVCA zaposlimo v tehnični trgovini. ☎ (068)73-266. 888

HONORARNO ZAPOSILIMO dekle za delo za šankom. Delo je izmensko. ☎ (068)41-355. 892

REDNO zaposlim slikopleskarja pripravnika ali delavca s plesarsko prakso. ☎ (068)89-369 ali (041)616-565. 915

V PIZZERII v centru Novega mesta zaposlimo dekle za peko pizze in dekle za strežbo. ☎ (0609)622-268. 930

V KAVA BARU Ines na avtobusni postaji zaposlimo natakario. ☎ (068)85-709 ali 85-629, zvečer. 947

SLIKOPLESKARSTVO NAGELJ zaposli pleskarja redno ali honorarno. ☎ (0609)623-426. 948

V ZASAVJU takoj zaposlimo dekle za delo v strežbi - natakario, lahko tudi dekle brez poklica. Plačilo po dogovoru! Nudimo stanovanje. ☎ (0601)44-218 ali (0609)650-515. 954

Z VESTNIM DELOM 120.000 SIT vsakih 14 dni. ☎ (068)316-1

Nekaj prestižnega!
Prava mešanica drznosti in sproščenosti.
Za aktivne, ki živite življenje danes.
Audi A3. Nova ekstravaganca.

Izbirate lahko med 1.6, 1.8 litrskim bencinskim in 1.9 TDI dizelskim motorjem. Kratki dobavni roki za omejeno količino vozil.
Ugoden nakup tudi na PORSCHE LEASING ali potrošniški kredit.

Avtohiša Berus

Novo mesto

Podbevškova 1

tel. 068/342-360, 25-098

STANOVANJA

V SEMIČU prodam dvosobno stanovanje, 60 m², vselljivo leta 1999. ☎ (068)67-352. 956
V KRŠKEM oddam enosobno opremljeno stanovanje s KATV in telefonom. ☎ (068)27-134. 891

ŽENITNE PONUDBE

MOŠKI, star 48 let, želi spoznati kmečko žensko brez obveznosti, staro do 45 let, lahko tudi brez zaposlitve. Šifra: Brez obveznosti. 885
PREPROST, miren fant bi rad spoznal dekle ali mamico, ki bi delila srečo z menoj in bi našla skupno srečo v najinem lepem domu. Šifra: Tiho upanje. 922
ČE SI tudi ti tako osamljena kot jaz, me pokliči na ☎ (0609)633-895. 913

ŽIVALI

SPREJEMAMO NAROČILA za bele piščance, rjave in grahaste jarkice. Metelko, Hudo Brezje 16, ☎ (0608)89-038. 148
BELE PIŠČANCE, kilogramske, rjave in grahaste (samo jarkice) naročamo. Kuhelj, Šmarje 9, Šentjernej, ☎ (068)42-524. 254
VALILNICA NA SENOVEM obvešča cenjene kupce, da sprejemamo naročila za vse vrste enodnevnih in večjih piščancev. Vse informacije dobite na ☎ (0608)71-375. 526
RJAVE JARKICE in bele piščance bomo prodajali od 7. marca dalje. Prevošek, Čatež, ☎ (068)48-366. 847
KRAVE v A- kontroli prodam. ☎ (068)73-228. 882
SPREJEMAMO NAROČILA za enodnevne in starejše bele, grahaste in rjave piščance. Valilnica Humek, ☎ (068)324-496. 931
KOKOŠI NESNICE za zakol ali nadaljnjo rejo prodajamo. Farma Kalem (Zdravje), Zalag 17, Novo mesto, ☎ (068)84-394, (041)689-427, od 9. do 17. ure. 946
RJAVE in grahaste nesnice, stare 6 tednov, ter bele večje piščance lahko naročite pri Jožetu Kočevarju, Križevska vas 60, Metlika, ☎ (068)59-129. 962
RJAVE in grahaste nesnice ter beli večji piščanci bodo v prodaji od 19. 3. dalje. Jože Jeršin, Račje selo 2, Trebnje, ☎ (068)44-389 ali (041)708-671. 963
TELIČKO SIMENTALKO, staro 8 tednov, primerno za nadaljnjo rejo, prodam. ☎ (068)85-878, po 19. uri. 880
PRAŠIČA, težkega 100 kg, krmljenega z domačo krmo, prodam. ☎ (068)30-242. 879
PRAŠIČA, 120 kg, prodam. ☎ (068)78-073, popoldan. 959

NE POZABITE NA VLOGE ZA OTROŠKI DODATEK

LJUBLJANA - Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve opozarja, da je za uveljavitev otroškega dodatka za leto 1998 potrebno oddati vlogo z vsemi na pristojnem centru za socialno delo do 31. marca. Po Zakonu o družinskih prejemkih so centri za socialno delo dolžni vsako leto s 1. majem preverjati upravičenost do otroškega dodatka. Obrazec za uveljavitev otroškega dodatka je v letošnjem letu nov (DZS, št. 8,41) in je že na voljo v vseh papirnicah in knjigarnah. Tistim, ki so vloge že oddali na starem obrazcu, ni potrebno oddajati nove vloge, center za socialno delo jih bo le pozval, da dopolnijo obrazec s podatki, ki so zahtevani v novem obrazcu.

NAGRADNI VPRAŠANJI RADIA LOGATEC

LOGATEC - Notranjski radio Logatec ta teden zastavlja dvojje nagradnih vprašanj: "Kdaj se je pojavil prvi šivalni stroj?" (Nagrada velik dežnik z emblemom PE Modiana, Center Interspar.) in "Kako se imenuje jezero na Jezerškem?" (Nagrada kosilo za dve osebi gostišča ob Jezeru.) Odgovore je treba poslati do sobote, 7. marca, na naslov Daša Košir - za NTR Logatec, Tržaška 12/b, za oddajo "99 minut za obešanje, 81 minut za grde, umazane, zle". Nagradjenca prejšnjega tedna sta Jože Tavčar iz Žirovnice in France Brus iz Horjula.

ČESTITKA

Franci Jakše iz Orehovice, ki je včeraj praznovala osebni praznik, iskreno čestitajo vsi, ki jo imajo radi.

ELEKTROTEHNIKA - elektronika ali električarja - elektronika (lahko pripravnik) zaposlimo.

Informacije: **ROBERT'S elektronika, d.o.o.**, Novomeška c. 79, 8351 Straža, telefon: 068/84-030 ali mobilni 0609/622-215.

LERAN, d.o.o.

Prodamo:
• hiše: na območju Dolenjske, Bele krajine in Posavja;
• stanovanja: v Novem mestu, Krškem, Brežicah, Črnomlju, Žužemberku, Šmarjeških Toplicah;
• vikenda: na območju Dolenjske in Bele krajine
• kmetijska zemljišča in gozdove;
• gostinske objekte: v Dol. Toplicah, Novem mestu, Cerkljah, Senovem;
• trgovino: v Novem mestu samopostrežno z živili;
• pisarno v Novem mestu na Novem trgu;
• Pocenji prodamo rabljeno pohištvo: kuhinjo z jedilnico, omare, postelje, pralni in šivalni stroji.
Pokličite:
☎ 322-282

VEDEŽEVANJE JASNOVIDNOST
AMALIJA
156 SIT/min
Jasnovidka Amalija vam pomaga iz stiske in razočaranj — vse na osnovi lastnega videnja.
090 - 40 36

RADIO UNIVOX
107.5 MHz UKV
Rožna ulica 39, 1330 Kočevje, tel./fax: 061 855 666
Na lokaciji v Novem mestu nudim pomoč pri učenju angleščine. Tel.: 068/85-480.

TRGOVINA »PALMA«
Rozmanova ulica 5
8000 Novo mesto
tel. 068/22-504

VABILO NA UGODNO PRODAJO JOGGING COPAT

Na naših trgovskih policah se že nahajajo spomladanski modeli tenis copat znamke »WOOLF«.
otroški jogging 1.600 SIT
usnje 3.200 SIT
odrasli jogging 2.300 SIT
usnje 3.990 SIT

OBIŠČITE NAS IN SE PREPRIČAJTE O UGODNIH CENAH

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

OBVESTILO NAROČNIKOM!

Prosimo vse upokojene naročnike, ki so prejeli položnico za 4.564 tolarjev, naj nam položnice ne vračajo, ker je v tem znesku že upoštevan popust za upokojence (za druge je namreč naročnina 5.070 tolarjev). Tisti, ki še niso uveljavili upokojenskega popusta, naj v naročniško službo Dolenjskega lista pošljejo kopijo nakazila ene zadnjih pokojnin — in popust bodo imeli upoštevan pri naročnini za 2. polletje 1998 oz. dokler bodo naši naročniki.
Naročniška služba DL

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC
TENIŠKI CENTER OTOČEC

AVTOKLINIKA
☎ 068/ 323-035
AKCIJA - AKCIJA - AKCIJA
Brezplačna menjava pri nas kupljenega olja in oljnih filtrov:
VALVOLINE TURBO V. — liter 698 SIT
VALVOLINE SINT GARD — liter 899 SIT
CASTROL GTX 3 — liter 1.199 SIT
Športne vzmeti in oprema:
JANEX **Eibach** **GM**
sparco
Športni zračni filtri:
K&N **MONROE**
FILTERCHARGER EQUIPPED **amortizerji** **GARANCIJA 2 LETI**

Najokretnejša limuzina iz družine Volkswagen

Polo limuzina 1.4 serijska oprema:
• zelena termoozračna zasteklitev
• servo volan
• po višini nastavljiva sprednja sedeža
• po višini nastavljiv volan
• po treh delih zadnja sedežna klop
• zračna blazina za voznika
• zračna blazina za sovznika
• elektronska zapora zagona motorja
• strešna antena
• dva vzglavnika zadaj
• bočne ojačitve
• priprava za radio s štirimi zvočniki in strešno anteno
• nastanitev svetlobnega snopa žarometov - električna

POLO 60 limuzina 21.993 DEM

AKCIJA

POLO limuzina že za 20.490 DEM

AVTOHIŠA

BERUS

Novo mesto
Podbevškova 1
tel. 068/342-360, 25-098

TESTNA VOZILA

VW GOLF 1,8 CABRIO
dve varnostni blazini
el. dvizna platinena streha
TRANSPORTER
2,5 TDI KMR

RABLJENA VOZILA

VW GOLF 1,4 I. 96, bel. 13.000 KM
GOLF Variant 1.9 TD I. 95 21.500
PASSAT GL 1,8 I. 94
meg. kli., 2x vreča
GOLF CL 1,6 I. 91, rdeč
80.000 km, 5 vrat
Transporter 2,4 D
Family I. 97 1+8
FIAT TIPO 1,6 I. 93, rdeč
130.000 KM, CZ, ES, 10.500
AUDI 100 2,6 E, I. 93, bel. 24.500
AUDI 80 2,3 E, I. 92, metalik 19.500
PASSAT 1,9 TDI COMFORTLINE
srebrno metalik, I. 96

Vi uganete - mi nagradimo!

Odgovor na tretje nagradno vprašanje se je pravilno glasilo, da Dolenjski list v prosti prodaji stane 200 tolarjev. Srečo pri žrebanju za darilni bon je imel Peter Golob z Rateža 33 pri Bruncih.

Med naročniki s plačano naročnino za 1. polletje (ali celo leto) so bili za junijski nagradni izlet izžrebani: Marija Golob iz Dol. Stare vasi 18 pri Šentjerneju, Branko Golobič iz Ulice Emila Adamiča 21 v Dobrovi in Franc Skušek iz Parecaga 138 pri Sečovljah. Izpolnite pravilno četrti nagradni kupon in prilepljenega na dopisnici pošljite na naslov uredništva v Novem mestu, Glavni trg 24, p.p. 212, in sicer do torka, 10. marca, ko bomo spet izžrebali tri izletnike in dobitnika darilnega bona Kovinotehne za 5.000 tolarjev.

NAGRADNI KUPON št. 4

Vprašanje: Koliko strani ima današnji Dolenjski list?

Odgovor:

Moj naslov:

VI NAM - MI VAM

oglas na kratko s pošto odmevno objavo v DOLENJSKEM LISTU

GOTOVINSKA POSOJILA
Muzejska 3
☎ 068/321-751
ZASTAVLJALNICA MONETA vam nudi kratkoročna posojila! Garancija po dogovoru s takojšnjo realizacijo.

RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE
APROS, d.o.o., Novo mesto
3-dnevni osnovni in nadaljevalni tečaji WINDOWS, WORD, EXCEL in INTERNET popoldne na Srednji ekonomski šoli Novo mesto. Prijave in informacije na ☎ 068/321-926, g. Zdenko Potočar.

TABAKUM, d.o.o.
Novo mesto
☎ 068/341-288, 341-810
VSE ZA VRTIČKARJE (kosilnice, orodja, zemlja, semena, gomoljnice, bio zaščita) * VINOGRADNIKE (trsne škarje, žica TUTUR AL, pretočne črpalke, cisterne in sodi INOX, škropilnice) * SADJARJE (sadjarske škarje in žage)! POPUSTI IN OBROČNA ODPLAČILA!!! - VABLJENI. VSE NA ENEM MESTU - V NOvem MESTU!

DELNIČARJI KRKE!
☎ 061/312-563, 13-776-13
DELNICE KRKE razreda B odkupimo po 20.600,00 SIT. Posredujemo na borzi pri prodaji in nakupu delnic. Pokličite nas! Factor banka, d.d., Ljubljana

Če želite vsak četrtek v letu prejeti vsebinsko bogat in oglasno odmeven časopis, ki ga bere blizu sto tisoč ljudi, izpolnite naročilnico in jo pošljite na naslov: **Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p.212.** Za vse drugo bomo poskrbeli mi, vi pa pazite, da si ne bo ob četrtkih sosed iz vašega poštnega nabiralnika pred vami "izposodil" vašega Dolenjskega lista.

Naročilnica za DOLENJSKI LIST

S to naročilnico naročam DOLENJSKI LIST za:

Ime in priimek: _____ Upokojenec: da ne

Naslov (kraj, ulica, hišna številka): _____

Pošta: _____

Naročnik izjavlja, da naročilo res velja zanj, dokler naročnine ne bo pisno odpovedal, sicer pa bo naročnino plačeval osebno ali s položnico, ki mu jo bo poslal Dolenjski list. Naročnik bo časopis začel prejemati od prve številke dalje v mesecu: 1998

Kraj: _____ Datum: _____ Podpis: _____

Milan Krajnc

ci, ki morajo dobiti vse, kar od nas pričakujejo. Zaposleni pa morajo biti strokovno usposobljeni, a žal nimam pooblastil, da bi vrednotil njihovo delo, čeprav bi prav na tem področju lahko zanje naredil največ," pravi Krajnc, ki ne taji, da mu laska, ko pohvalijo prijaznost zaposlenih. Prizna pa, da je v domu potrebno marsikaj narediti na račun udobja delavcev. "Nikdar se še ni zgodilo, da česa ne bi naredili, toda nikoli s prisilo. Prav vojna v Sloveniji in prihod beguncev iz Hrvaške sta bili za nas pomembni preizkušnji in takrat sem se naučil, kaj pomeni s srcem pomagati ljudem. Četudi je bilo še tako težko, nihče ni rekel ne," se spominja direktor.

Krajnc prisega na strokovnost in jo bo vedno branil, saj je prepričan, da so njegovi strokovni pogledi in pristopi pravilni. To so spoznali tudi tisti, ki podeljujejo najvišje strokovne nazive v državi za socialno področje. Krajnc je namreč višji svetovalec. Njegovo strokovnost pa ni čutili zgolj v črnomaljskem domu, temveč tudi v drugih, kjer opravlja nadzore. V Črnemlju pa se lahko pohvalijo še, da imajo edini v Sloveniji program varstva starejših, ki je usklajen z državnim programom, njegov avtor pa je prav Krajnc. Naslednji korak v domu bo ustanovitev dnevnega centra, torej priprava ljudi na starost. Direktor se čuti dolžnega skupaj s sodelavci narediti nekaj tudi za starejše ljudi, ki niso njihovi varovanci.

Črnomaljski dom je ocenjen kot dober, Krajnc pa je prepričan, da se vzdušje v katerem koli domu starejših precej ravna po npravi direktorja. Milan je vedno pripravljen nameniti stanovalcem prijazno, spodbudno besedo. Veliko mu pomenijo drobne pozornosti, kot je na primer tudi roža v vhodni avli, na kateri so napisana imena stanovalcev, ki imajo tisti mesec rojstni dan. Zaposlenim pa pusti, da pri delu sprostijo svojo domišljijo. A on je tisti, ki na koncu poveže nitke 90 zaposlenih in 205 stanovalcev. In to mu zelo uspeva, saj zna vedno prislusniti dobrim idejam, najti kompromise, biti strpen, če so le na to pripravljene tudi sogovorniki. MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Sicer pa se velikokrat znajde med kladivom in nakovalom, torej med pretežno starimi in bolnimi oskrbovanci, ki zahtevajo nego, pozornost, toplino, ter med zaposlenimi. "To ravnotežje neprestano lovim, vendar so zame na prvem mestu stanoval-

Priprave na tigrov(sk)o praznovanje

Edinstven klub

KOČEVJE - "Mi, generacija petdesetih let, bi radi spremenili ta naš svet. Vizija naše je poštenje in zreti brez strahu v življenje". To je ena izmed petih kitic himne K-50, ki jo bodo kmalu uglasbili Prifarski muzikanti. Za K-50 se skriva verjetno doslej prvi klub 50-letnikov v Sloveniji, ustanovljen v kemični tovarni Melamin v Kočevju, čigar člani bodo ob prelomu tisočletja počastili pol stoletja svojega življenja.

Na ustanovnem zboru v začetku februarja so sprejeli pravila delovanja kluba, v katerega je včlanjenih 13 njihovih delavcev. Za predsednico so izvolili Ladislavo Dropulič, za blagajničarko pa Ivanka Lovšin. Pravilnik dopušča tudi članstvo drugih zainteresiranih, ki pa so lahko samo podporni člani. Med glavne cilje Kluba 50 sodi priprava na

Ivanka Lušin

skupno praznovanje leta 2000. Zastavili so široko mrežo pridobivanja denarja od sponzorjev, mesečno pa bodo sami prispevali po 500 tolarjev. Do takrat se bodo ob piknikih večkrat sestajali nekje na "tajni lokaciji" pri Cvišlerjih, kjer bodo nabirali moči za novo praznovanje. Kmalu bodo predstavili tudi klubsko zastavo rumeno-bele barve, na sredini pa bo tigr, ker je bilo po kitajskem koledarju 1950 tigrovo leto. M. GLAVONJIC

Risov toliko, kolikor jih kdo hoče!

Ob 25. obletnici ponovne vrnitve risa v slovenski gozd se porajajo dvomi - V precepu med dvema skrajnostma: zaščititi ali izrebiti? - Nazadovanje raziskovalnega dela

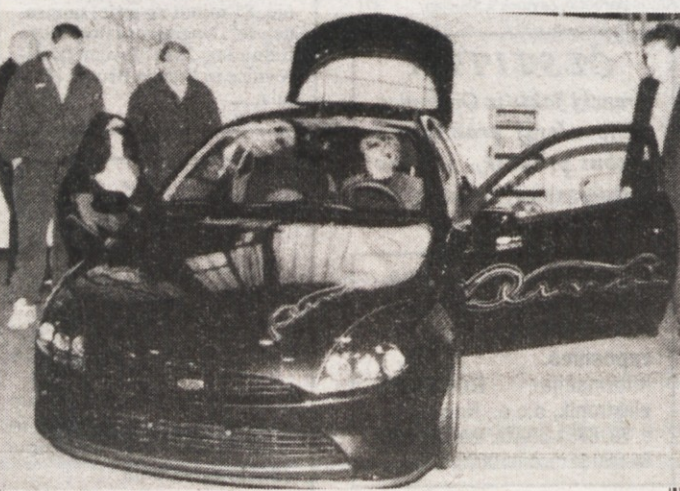
KOČEVJE - V ponedeljek je preteklo natanko četrto stoletje, odkar so iz karantene v Trnovcu v Rogu v gojitem lovišču Medved spustili v naravo 3 pare risov. Slovenska naselitev risov je bila tretja od skupno sedmih do sedaj znanin naselitev risov v srednji Evropi in je bila najuspešnejša, vendar pa je danes, ob 25. oblet-

nici ponovne vrnitve risa v slovenski gozd, skupaj z ostalimi velikimi zvermi tudi njegov obstoj v kulturni krajini v precepu med dvema skrajnostma: popolno zaščito ali iztrebitvijo.

Argument za naselitevni projekt risov v Sloveniji je bil "vrniti naravi izgubljeno vrsto", saj je bil ris na Kočevskem avtohtona vrsta.

MISS DOBILA AVTO - Finalni izbor za miss Slovenije 1997 in za miss world je za nami. Glede na velik odziv in številne pohvale sta prireditvi odlično uspeli. Miss Slovenije 97 Maja Šimec si je po vrnitvi s Sejšelov v katalogu sponzorja podjetja Opel Krno iz Brežic izbrala osebni avto Opel corsa eco kovinsko srebrne barve s celo vrsto dodatne opreme. Pred nekaj dnevi je željeno vozilo prispelo iz Nemčije. Osebni avto ji je v trajno last izročil lastnik podjetja Krno Filipčič v soboto, 28. februarja, na "Avto razstavi 1998" v dvorani Novi Marof v Novem mestu. Maji je Zavarovalnica Maribor podarila kasko zavarovanje, podjetje Kobra iz Šentjerneja pa GSM telefon. (Foto: M. Klinec)

AVTO RAZSTAVA - Na avto razstavi od 26. februarja do 1. marca je v novomeški športni dvorani Marof 11 razstavljalcev prikazalo 45 avtomobilov. To je bila že 3. taka razstava po vrsti, organizator, novomeška reklamna agencija Noua, pa trdi, da si jo je v štirih dneh ogledalo okoli 7.000 obiskovalcev. Edina prava novost je bil novi Fordov športni kupe Puma, za kar je poskrbel Slavko Paič (desni), lastnik firme Ford Paič. To je bila sploh prva predstavitev tega avta v Sloveniji. (Foto: A. B.)

Vendar pa je bil ta argument boju proti trdo zakoreninjenemu negativnemu odnosu do velikih zveri, ki se je izoblikoval skoraj dolga leta zgodovine, češ, "star ljudje so že vedeli, zakaj so ris iztrebili - zadnjega v Sloveniji so ustrelili leta 1888 - zelo šibak. Kljub temu pa je kočevskim lovcem ob finančni pomoči pobudnika ponovne naselitev risov v slovenske gozdove Švicarja Karla Webra po osmih mesecih priprave uspelo, da so januarja 1973 iz Slovaške na Kočevsko pripeljali risov in jih nato po 46 dneh karanteni 2. marca spustili na prostost.

Takoj po izpustu se je pričel strokovno spremljanje razvoja naselitev, že pet let po naselitvi pa reguliranjem populacije risov odstoplom. V primerjavi z ostalimi poskusi ponovne naselitev risov (predvsem v Nemčiji in Avstriji, kjer se jim je prvi poskus izjalovil) smo bili Slovenci v obojem posebnost: edini smo začeli takoj po naselitvi rise strokovno in znanstveno spremljati in edini smo že ob začetku naselitev načrtovali, da bo ris, če naselitev uspe, lovna divjad. V slednjem pa se ostalih razlikujemo še danes.

Od zavzemanja za ali proti risom pa izhajajo tudi različni podatki o številčnosti risje populacije: tisti, ki jim stojijo na strani, pravijo, da je trenutno v Sloveniji 30 do 50 risov, lovci, ki se zavzemajo za njihov večji odstrel pa so jih našli že 100! Natančnejše podatke bi sicer lahko dali že leta 1994 začeta raziskava (telemetrično spremljanje risov!) vendar se je - kot so v ponedeljek ob počastitvi 25. obletnice naselitev risa z grenkobo ugotavljali zbrani, ki so pri naselitvi sodelovali in jo spremljali - zaradi nerazumevanja pristojnega ministrstva za kmetijstvo za velike zver proces strokovnega in kontinuiranega spremljanja risov precej upočasnili in šele pristop k stališču Lovske zveze Slovenije, da je v kulturni krajini spremljanje in reguliranje vitalnih populacij velikih zveri nujno, bi lahko dal ustrezne rezultate.

M. LESKOVŠEK-SVETIČ

13. SALAMIADA NA JUGORJU

JUGORJE - V gostilni Badovinar na Jugorju bo v petek, 13. marca, tradicionalna 13. salamiada. Salamarji lahko prinesejo svoje izdelke v oceno 12. in 13. marca (v petek do 12. ure). Rezultati bodo znani na prireditvi, ki bo 13. marca ob 19. uri v Badovinarjevi gostilni.

Vsak teden ena

Iz zbirke anekdot Slavka Klančičarja

Poznavalka zemljepisa

Večja skupina upokojencev iz Zagreba je obiskala Bazo 20 v Rogu. Nazaj grede so šele v Dolenjskih Toplicah ugotovili, da ene ženske ni. Avtobus se je vrnil, toda niso je našli. Zaradi noči so iskanje prekinili. Drugi dan je stekla iskalka akcija. Sodelovali so gozdarji, miličniki in lovci. Ko je že kazalo, da bo vse skupaj neuspešno, se je na poti, ki vodi k Lukovemu domu, pojavil voznik Tone Novina iz Podturna z izgubljenko. Že od daleč je veselo zaklical: "Jaz sem jo našel!"

Ko si je v gostišču malo opomogla je povedala, kako je zaostala za skupino in zgrešila pot. Pred mrakom je prišla do opuščene logarnice Dalečhrib in tam prebila noč. Naslednje jutro je zaslišala vozniške, ki so v bližini spravljal hlobovino. Ti so jo potem zagledali, kako jih, skrita za drevesom, opazuje.

"Česa ste se pa najbolj bali?" je zanimalo nekoga. Prepričan je bil, da bo omenila medvede, ali pa vsaj podgane, ki jih je v opuščeni stavbi kar mrgolelo. Ženska pa je rekla: "Najbolj me je skrbelo, da ne bi zašla kam v Italijo."

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Prišlovi zamenjali telefonsko številko, zdravniki pa so jo zastonj klicali na staro, na kateri ni bilo odzivnika, da bi ji povedali, da ima raka - Hoče roditijske sestanke

Za Maričko Prišel iz Novega mesta bi bila menjava telefonske številke skoraj usodna. Telekom je prosila, da bi jim namesto telefona dvojčka dodelili samostojno linijo. Telekom jim je ustregel. Prosili so tudi za odzivnik, ki bi morebitnim klicateljem na staro številko sporočil, da je številka spremenjena, a na Telekomu kljub obljubi tega niso storili, tako da je, če jih je kdo poklical na staro številko, zvonilo v prazno, kot da jih ni doma. Vse skupaj ne bi bilo tako tragično, če ne bi bila Marička malo pred tem na operaciji na črevesju, pri kateri so odkrili, da ima raka. Po telefonu so jo hoteli čim hitreje obvestiti, naj se takoj zgleda v kliničnem centru v Ljubljani, kjer bi jo operirali še enkrat in ji odstranili rakaste tvorbe. Ker jim je nekaj dni ni uspelo dobiti

po telefonu, so jo končno obvestili po pošti in, takoj, ko se je zglasila pri njih, tudi operirali. Marička pravi, da se po operaciji dobro počuti in da vse kaže, da bo ozdravela.

V Telekomu je Maričkin primer raziskala vodja službe naročniških razmerij Marija Klobučar, ki je povedala, da glede na veliko število zamenjav telefonskih številk praviloma namestijo odzivnik le v primeru, če menjajo številko sami zaradi tehničnih težav. Če stranki zamenjajo številko na njeno željo, kar je bilo v primeru Prišlove, mora stranka posebej zaprositi za odzivnik. Klobučarjeva je temeljito pregledala vso dokumentacijo v zvezi s spornim primerom, a da bi kdo zaprosil za odzivnik, ni našla nikjer zabeleženo niti v obsežnem dopisu Prišlove, v katerem je zaprosila za zamenjavo številke.

Alojzija iz Novega mesta je razočarana nad novomeško gimnazijo, ki jo obiskuje njen sin. Pravi, da so imeli v zadnjih dveh letih en sam skupni roditijski sestanek, oddelčnih sestankov pa sploh ne. Na Gimnaziji so povedali, da imajo skupne roditijske sestanke po enkrat za prvi in za četrti letnik, sicer pa zaradi prostorskih težav ne, iz istega vzroka pa nimajo niti oddelčnih sestankov. Namesto tega ima vsak profesor, ne le razredniki, enkrat na teden govorilne ure, na katerih lahko starši zvedo vse, kar jih zanima v zvezi s šolanjem njihovih otrok.

Alojz Zupančič s Slančjegega Vrha pri Trzišču je novembra v Dolenjskem listu objavil mali

oglas, ko pa je zanj dobil račun, ga ni plačal, prav tako ne po treh opominih. Alojz meni, da bi kot star naročnik pri tej ceni časopisa imel lahko zastonj vsaj mali oglas, tako kot je bilo do lanskega oktobra. Povedal je, da malega oglasa ne misli plačati, in če bo dobil še en opomin, bo odjavil tudi Dolenjski list, ki je po njegovem mnenju popolnoma LDS-ovski. Na koncu je še dodal, da njegovega klica zagotovo ne bomo objavili, ker da ne prenesemo kritike. I. V.

TRADICIONALNA PREJA

LJUBLJANA - Društvo Bela krajina priredi v soboto, 7. marca, ob 20. uri v kavarniških prostorih hotela Slon v Ljubljani tradicionalno kulturno-zabavno prireditev Preja. Nastopili bodo metliški tamburaši, ansambel Tineta Stareta, pevka Sandy, humorista Iča in Marjan ter miss Slovenije Maja Šimec.

KANADČANI V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ - Kanadčani Terror of Tiny Town bodo s svojo na poskok glasbo, ki se spogleduje s kantrijem, skajem, irskim folkom, melodičnim punkom in regejem, poskušali razvedriti obiskovalce Mladinskega kulturnega kluba v Črnemlju v soboto, 7. marca, ob 22. uri, skupina Paradoxal Treatment iz Zagreba, kateri sta skupini Red hot chili peppers in Clawfinger več kot očitna vzora, pa bo poskrbela za ogrevanje.

PO CIGANSKO - Pripelješ, napolniš, odpelješ.

Bencinski cigani

NOVO MESTO - Na bencinsko črpalko v Bršljinu je prišel možki po cigarete in prodajalcu zagrozil, da ga bo ustrelil. Možki je bil Rom iz naselja v Žabjaku, star okoli 50 let, znan pod imenom Danko. Ta Rom je prej nekajkrat v svoj avto natočil bencin, ko bi moral plačati, pa je prodajalcu dejal, da nima denarja in da ga bo prinesel drugič. Denarja seveda ni bilo, Danko pa bi še kar zastonj točil bencin, a mu je prodajalec, ko ga je zagledal, izključil črpalko. Ta prodajalec "predrznost" je Cigana tako raježila, da mu je zagrozil s smrtno.

Nasploh imajo na tej bencinski črpalki precej težav z Romi. Večkrat se zgodi, da si v avto sami natočijo bencin, potem pa po cigansko odpeljejo, ne da bi plačali. "To najraje počnejo zvečer in kadar je na črpalki gneča," pravi

vijo prodajalci. Večkrat čakajo kje v bližini, in ko se pokaže primerna priložnost, jim to hitro signalizirajo njihovi ogledniki. Pogosto so taki bencinski tatiči mladoletniki in zgodi se tudi, da se pripeljejo z pomanjkljivimi ali tehnično že na prvi pogled neizpravnim avtom.

Policisti so menda brez prave moči, saj je vse, kar lahko tem ciganskim tatom v objestnežem naredijo, le to, da jih zapišejo. Potem pa je vse tiho in mirno. S takim ravnanjem oblast ne samo da ne preprečuje teh lopovščin in groženj, ampak jih naravnost spodbuja. Že mladoletni fakini vejo, da jim "nič ne morejo" in da lahko nekažnovano počno, kar se jim pač zljubi. Za enega takega mladoletnega bencinskega tatiča pravijo na bršljinski črpalki, da bo "iz tega predmeta diplomiral". A potem naj takega "strokovnjaka" zaposlijo kar na kakšnem ministrstvu v Ljubljani.

Inventivnosti tem bencinskim ciganom res ne manjka. Oni dan je eden teh natočil za 1011 tolarjev bencina. Mlademu prodajalcu je pomolil jurja, češ da nima več. Čez uro pa je prišel nazaj s spremstvom in z grožnjami po denar, ki da mu ga prodajalec ni vrnil od dveh jurjev, kolikor da mu je dal pri plačilu.

Če bi imela država take davčne izterjevalce, bi imela toliko denarja, da bi lahko pocenila bencin...

A. B.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Prislusnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prislusnil.